ឯកសារគម្ពីព្រះត្រៃបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥000ឆ្នាំ បូជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចណៃ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សាវ៉េត

www.5000-years.org

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងថ្លៃថ្លាអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចណៃ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រ៊ុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សាវឿង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្ថានា និងឧបាសិកា ឃុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.រ.អ)
- លោក ជឹម-ជា និងលោកស្រី រតន៍ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ផែង យឿន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ: (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រ៊ុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់
ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធារនីរាជ, ចាន់ណា សុធារនិរោធ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រ៊ុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រ៊ុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រ៊ុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេរីសីក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ស៊ែស សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ដុំ សារ: (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.រ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
នឹង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក
ឯកាទសមភាគ
៦២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០៣

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។
ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។
ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យនៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណាប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តីទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូខិតខំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តឫក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗りこえ、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表　無着　成恭
事務局長　篠原　鋭一

世話人　松永　然道　有馬　実成
伊藤　佳通　渡井　奎一
杉谷　義純　茂田　真澄
前田　利勝　中島　教之
永　六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commisson of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE
Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku
Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara
Management Team :
The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឯកាទសមភាគ

៦២

ព.ស. ២៥០៣

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ឯកាទសមោ ភាគោ

មហានិបាតជាតកំ

តេមិយជាតកំ[១]

(១) មា បណ្ឌិច្ចយំ វិភាវយ ពាលមតោ ភវ សព្វបាណិនំ
សព្វោ តញ្ជនោ ឱចិនាយតុ ឯវំ តវ អត្ថោ ភវិស្សតិ ។

(២) ករោមិ តេ តំ វចនំ យំ មំ ភណសិ ទេវតេ
អត្ថកាមាសិ មេ អម្ម ហិតកាមាសិ ទេវតេ ។

(៣) កិន្នុ សន្តរមានោវ កាសុំ ខណសិ សារថិ
បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ កឹ កាសុយា ករិស្សសិ ។

(៤) រញ្ញោ មូគោ ច បក្ខោ ច បុត្តោ ជាតោ អចេតសោ
សោម្ហិ រញ្ញា សមជ្ឈិដ្ឋោ បុត្តំ មេ និខណំ វនេ ។

---

១ ម. មូគបក្ខជាតកំ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឯកាទសមភាគ

មហានិបាតជាតក

តេមិយជាតក

(១) (ទេវតាពោលថា) អ្នកកុំប្រកាសនូវភាពជាអ្នកប្រាជ្ញ ចូរឲ្យជនទាំងពួង ដឹងថាជាមនុស្សល្ងង់ ជនទាំងអស់ចូរមើលងាយអ្នកចុះ សេចក្តីចំរើននឹងមានដល់អ្នក ដោយវិធីយ៉ាងនេះ ។

(២) (ព្រះមហាសត្វត្រាស់ថា) បពិត្រទេវតា អ្នកនិយាយពាក្យណានឹងខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកនោះ បពិត្រទេវតា អ្នកឈ្មោះថាប្រាថ្នានូវសេចក្តីចំរើនដល់ខ្ញុំ បពិត្រទេវតា អ្នកឈ្មោះថាប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ (ដល់ខ្ញុំ) ។

(៣) (ព្រះមហាសត្វ) នែនាយសារថី អ្នកប្រញាប់ប្រញាល់ជីករណ្តៅ តើព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកដែលខ្ញុំសួរហើយ ចូរប្រាប់មកចុះ អ្នកនឹងធ្វើនូវអ្វីដោយរណ្តៅ ។

(៤) (នាយសារថី) ព្រះរាជបុត្រកើតមកហើយ គផង ខ្វិនផង ដូចជាឥតចិត្ត ឯខ្ញុំនោះព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់ប្រើមកហើយថា អ្នកត្រូវជីកកប់កូនអញក្នុងព្រៃចុះ ។

(៥) ន ពធិរោ ន មូគោស្មិ ន បក្ខោ ន ច ពិន្ទុណោ(១)
អធម្មំ សារថិ កយិរា មញ្ចេ ត្វំ និក្ខណំ វនេ ។
ឩរូ ពាហូ ច មេ បស្ស ភាសិតញ្ច សុណោហិ មេ
អធម្មំ សារថិ កយិរា មញ្ចេ ត្វំ និក្ខណំ វនេ ។
(៦) ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ អាទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ កថំ ជានេមុ តំ មយំ ។
(៧) នម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្វោ នាបិ សក្កោ បុរិន្ទទោ
កាសិរញ្ញោ អហំ បុត្តោ យំ កាសុយា និខញ្ញសិ
តស្ស រញ្ញោ អហំ បុត្តោ យំ ត្វំ សមុបជីវសិ
អធម្មំ សារថិ កយិរា មញ្ចេ ត្វំ និក្ខណំ វនេ
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ
យថា រុក្ខោ តថា រាជា យថា សាខា តថា អហំ
យថា ឆាយូបគោ បោសោ ឯវំ ត្វមសិ សារថិ
អធម្មំ សារថិ កយិរា មញ្ចេ ត្វំ និក្ខណំ វនេ ។

---

១ ឱ.ស បិ បង្គុណោ ។ ម. ស បិ វីកណោ ។

(៥) (ព្រះមហាសត្វ) ខ្ញុំមិនថ្កង់ មិនគ មិនខ្វិនទេ មិនមែនវិកលវិការទេ នែនាយសារថី បើអ្នកកប់ខ្ញុំក្នុងព្រៃ អ្នកឈ្មោះថាធ្វើខុសធម៌ អ្នកចូរមើលភ្លៅនឹងដើមដៃខ្ញុំ ទាំងចូរស្តាប់សំដីខ្ញុំ នែនាយសារថី បើអ្នកកប់ខ្ញុំក្នុងព្រៃ អ្នកឈ្មោះថា ធ្វើខុសធម៌ ។

(៦) (នាយសារថី) អ្នកជាទេវតា ឬជាគន្ធព្វ ឬក៏ជាបុរិន្ទទសក្ក-ទេវរាជ អ្នកជាអ្វី ទាំងជាកូនអ្នកណា យើងនឹងស្គាល់អ្នកបាន ដោយប្រការដូចម្តេច ។

(៧) (ព្រះមហាសត្វ) ខ្ញុំមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធព្វ មិនមែនជាបុរិន្ទទសក្កទេវរាជទេ អ្នកកប់បុគ្គលណាក្នុងរណ្តៅ បុគ្គលនោះ គឺខ្ញុំជាកូនរបស់ព្រះបាទកាសិកៈ អ្នករស់នៅដោយស្រួល (ព្រោះអាស្រ័យ) នូវព្រះរាជាណា ខ្ញុំជាកូនរបស់ព្រះរាជានោះ នែនាយសារថី បើអ្នកនឹងកប់ខ្ញុំក្នុងព្រៃ អ្នកឈ្មោះថាធ្វើខុសធម៌ បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកក្រោមម្លប់ឈើណា មិនគប្បីកាច់បំបាក់មែកឈើនោះទេ ព្រោះថាអ្នកទ្រុស្តមិត្រជាមនុស្សលាមក នែនាយសារថី ព្រះរាជាទុកដូចជាដើមឈើ ខ្លួនខ្ញុំទុកដូចជាមែកឈើដែរ អ្នក-ឯងទុកដូចបុរស ដែលចូលទៅជ្រកក្រោមម្លប់ឈើដូច្នោះ នែនាយសារថី បើអ្នកកប់ខ្ញុំក្នុងព្រៃ អ្នកឈ្មោះថាធ្វើខុសធម៌ ។

(៤) ពហុតភក្ខោ ភវតិ វិប្បវុត្ថោ សកង្ឃរា
ពហូ នំ ឧបជីវន្តិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
យំ យំ ជនបទំ យាតិ និគមេ រាជធានិយោ
សព្ពត្ថ បូជិតោ ហោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
នាស្ស ចោរា បសហន្តិ នាតិមញ្ញេតិ ខត្តិយោ
សព្ពេ អមិត្តេ តរតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
អក្កុទ្ធោ សឃរំ ឯតិ សភាយ បដិនន្ទិតោ
ញាតីនំ ឧត្តមោ ហោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
សក្កត្វា សក្កតោ ហោតិ គរុ ហោតិ សគារវោ
វណ្ណកិត្តិភតោ ហោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
បូជកោ លភតេ បូជំ វន្ទកោ បដិវន្ទនំ
យសោកិត្តិញ្ច បប្បោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។
អគ្គិ យថា បជ្ជលតិ ទេវតាវ វិរោចតិ
សិរិយា អជហិតោ ហោតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។

(៨) បុគ្គលណា មិនទ្រុស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ បុគ្គលនោះបើចេញផុតអំពីផ្ទះរបស់ខ្លួនហើយ ជាអ្នកមានភក្ខាហារច្រើន ជនច្រើននាក់តែងចិញ្ចឹមជីវិត (អាស្រ័យ) បុគ្គលនោះ ៗ បុគ្គលណាមិនទ្រុស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ ទៅកាន់ជនបទនិគមរាជធានីណា ៗ គេតែងបូជាក្នុងទីទាំងអស់នោះ ៗ បុគ្គលណា មិនទ្រុស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ ពួកចោរមិនគំហែងបុគ្គលនោះ ក្សត្រក៏មិនមើលងាយបុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះ រមែងកន្លងនូវសត្រូវទាំងអស់ ៗ បុគ្គលណា មិនទ្រុស្តចំពោះមិត្រទាំងឡាយ បុគ្គលនោះមិនខឹង មកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ជាអ្នកគេទទួលរីករាយក្នុងពេលសម្រាប់ប្រជុំ ជាបុគ្គលឧត្តមរបស់ពួកញាតិ ៗ បុគ្គលធ្វើសក្ការៈចំពោះ (មិត្រ) រមែងត្រូវមិត្រធ្វើសក្ការៈវិញ ជាអ្នកគោរព (មិត្រ) រមែងបានសេចក្ដីគោរពវិញ បុគ្គលមិនប្រទូស្តមិត្រ រមែងពេញដោយគុណនឹងកិត្តិសព្ទ ៗ បុគ្គលអ្នកបូជាមិត្រ រមែងបានការបូជាវិញ ជាអ្នកសំពះមិត្រ រមែងបានការសំពះតបវិញ បុគ្គលមិនប្រទូស្តមិត្រ រមែងដល់នូវយសបរិវារនឹងកិត្តិសព្ទ ៗ បុគ្គលណា មិនប្រទូស្តមិត្រទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ រមែងរុងរឿងដូចភ្លើង រុងរឿងដូចទេវតា ជាអ្នកមិនលះបង់ចាកសិរីឡើយ ៗ

គាវោ តស្ស បជាយន្តិ ខេត្តេ វុត្តំ វិរូហតិ

វុត្តានំ ផលមស្នាតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។

ទរិតោ បព្វតាតោ វា រុក្ខតោ បតិតោ នរោ

ចុតោ បតិដ្ឋំ លភតិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។

វិរូឡ្ហមូលសន្តានំ និគ្រោធមិវ មាលុតោ

អមិត្តា នប្បសហន្តិ យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ ។

(៩) ឯហិ តំ បដិនេស្សាមិ រាជបុត្ត សកំ ឃរំ

រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។

(១០) អលំ មេ តេន រជ្ជេន ញាតកេហិ ធនេន វា

យំ មេ អធម្មចរិយាយ រជ្ជំ លព្ភេថ សារថិ ។

(១១) បុណ្ណបត្តំ មំ លាភេហិ រាជបុត្ត ឥតោ គតោ

បុគ្គលណា មិនប្រទូស្តមិត្រទាំងឡាយ គោទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះសម្រាលកូនដោយស្រួល ពូជដែលបុគ្គលនោះសាបព្រោះក្នុងស្រែរមែងដុះដាល បុគ្គលនោះ រមែងបរិភោគផ្លែនៃពូជទាំងឡាយដែលខ្លួនសាបព្រោះហើយ ។ បុគ្គលណា មិនប្រទូស្តមិត្រទាំងឡាយ បុគ្គលនោះសូម្បីធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះក្តី អំពីភ្នំក្តី អំពីដើមឈើក្តី ធ្លាក់ហើយ រមែងបានទីពឹង ។ បុគ្គលណាមិនប្រទូស្តមិត្រទាំងឡាយ សត្រូវទាំងឡាយគ្របសង្កត់បុគ្គលនោះមិនបាន ដូចខ្យល់មិនអាចគ្របសង្កត់ដើមជ្រៃ ដែលមានឫសនឹងពួរដុះហើយ ។

(៩) (នាយសារថី) បពិត្រព្រះរាជបុត្រ សូមទ្រង់ស្តេចមក ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងនាំទ្រង់ទៅកាន់ដំណាក់របស់ព្រះអង្គ សូមទ្រង់សោយរាជ្យចុះសេចក្តីចំរើននឹងមានដល់ទ្រង់ ទ្រង់នឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ។

(១០) (ព្រះមហាសត្វ) នែនាយសារថី រាជសម្បត្តិណាដែលខ្ញុំគប្បីបានដោយអធម្មចរិយៈ ខ្ញុំមិនត្រូវការដោយរាជសម្បត្តិនោះ ឬដោយជនជាញាតិ ឬក៏ដោយទ្រព្យទេ ។

(១១) (នាយសារថី) បពិត្រព្រះរាជបុត្រ សូមទ្រង់ស្តេចទៅអំពីទីនេះ ហើយញុំាងទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំឲ្យបាននូវរង្វាន់ជាទីត្រេកអរ

បិតា មាតា ច មេ ទជ្ជុំ រជបុត្ត តយី គតេ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
តេបិ អត្តមនា ទជ្ជុំ រជបុត្ត តយី គតេ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
តេបិ អត្តមនា ទជ្ជុំ រជបុត្ត តយី គតេ ។
ពហុត្តធញ្ញា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
ឧបាយានានិ មេ ទជ្ជុំ រជបុត្ត តយី គតេ ។

(១២) បិតុ មាតុ ចហំ ចត្តោ រដ្ឋស្ស និគមស្ស ច
អថោ សព្វកុមារានំ នត្ថិ មយ្ហំ សកំ ឃរំ ។
អនុញ្ញាតោ អហំ មត្យា សញ្ចត្តោ បិតរា អហំ
ឯកោ អរញ្ញេ បព្វជិតោ ន កាមេ អភិបត្ថយេ ។

បពិត្រព្រះរាជបុត្រ កាលបើព្រះអង្គស្តេចទៅហើយ ព្រះរាជបិតា នឹងព្រះមាតា គប្បីប្រទាន (រង្វាន់) ដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។ បពិត្រព្រះរាជបុត្រ កាលទ្រង់ស្តេចទៅហើយ ពួកស្រីស្នំនឹងរាជកុមារ ពួកឈ្មួញនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ជនទាំងអម្បាលនោះមានចិត្តត្រេកអរ គប្បីឲ្យ (រង្វាន់ដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ) ។ បពិត្រព្រះរាជបុត្រ កាលទ្រង់ស្តេចទៅហើយ ពួកហ្មដំរី ពួកពលរក្សាព្រះអង្គ ពួកពលរថ ពួកថ្មើរជើង ជនទាំងអម្បាលនោះ មានចិត្តត្រេកអរ គប្បីឲ្យ (រង្វាន់ដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ) ។ បពិត្រព្រះរាជបុត្រ កាលទ្រង់ស្តេចទៅ ពួកអ្នកជនបទ នឹងពួកអ្នកនិគម មានធញ្ញាហារច្រើន មកប្រជុំគ្នា គប្បីឲ្យគ្រឿងបណ្ណាការទាំងឡាយដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។

[១២] (ព្រះមហាសត្វ...) ខ្ញុំដែលព្រះបិតាមាតា អ្នកដែន អ្នកនិគមនឹងពួករាជកុមារទាំងពួង បានលះបោលហើយ ផ្ទះរបស់ខ្លួនខ្ញុំមិនមានទេ ខ្ញុំដែលព្រះមាតាបានអនុញ្ញាតឲ្យទទួលរាជ្យ ៧ ថ្ងៃហើយ ខ្ញុំដែលព្រះបិតាលះបោលស្រឡះហើយ ខ្ញុំនឹងបួសនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង មិនប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយឡើយ ។

(១៣) អបិ អតរមានានំ ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ ឯវំ ជានាហិ គាមណិ ។
អបិ អតរមានានំ សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ និក្ខន្តោ អកុតោភយោ ។

(១៤) ឯវំ វុត្តការោ សន្តោ វិសជ្ជេចនោ ច សោ
តស្មា បិតុ ច មាតុ ច សន្តិកេ ន គណី តទា ។

(១៥) ឆាហំ អសន្តិតា បក្ខា ន ពទិកេ អសោតតា
ឆាហំ អជ្ឈត្តា មុតោ មា មំ មុគមនាយិ ។
បុរិមំ សកមហំ ជាតិ យត្ថ វេឡមការយិ
ការយិត្វា តហិំ វេឡំ ទាបត្ថិ និរយំ កុសំ ។
វីសតិញ្ចវ វស្សានិ តហិំ វេឡមការយិ
អសីតិវស្សសហស្សានិ និរយម្ហិ អបច្ចសិ ។
តស្ស វេឡស្សហំ(១) គីតោ មា មំ វេឡកិសេចយុំ
តស្មា បិតុ ច មាតុ ច សន្តិកេ ន គណី តទា ។

១- វេឡស្សាហន្តិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

(១៣) សេចក្តីប្រាថ្នាជាផល តែងសម្រេចដល់ខ្ញុំកាលមិនប្រញាប់ប្រញាល់ (អស់ ១៦ ឆ្នាំ) ខ្ញុំជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ចាស់ក្លាហើយ នែនាយសារថី អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ៗ ប្រយោជន៍ដ៏ប្រពៃ តែងសម្រេចដល់ខ្ញុំកាលមិនប្រញាប់ប្រញាល់ ខ្ញុំជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ចាស់ក្លាហើយ ខ្ញុំចេញផុតហើយ នឹងមានភ័យអំពីណា ៗ

(១៤) (នាយសារថី...) ទ្រង់នោះមានព្រះបន្ទូលពីរោះ មានព្រះបន្ទូលក្បោះក្បាយយ៉ាងនេះ ហេតុអ្វីបានជាទ្រង់ មិនមានព្រះបន្ទូលក្នុងសំណាក់ នៃព្រះបិតាព្រះមាតា ក្នុងពេលនោះ ៗ

(១៥) (ព្រះមហាសត្វ...) ខ្ញុំមិនមែនខ្វិនព្រោះមិនមានសន្លាក់ទេ ខ្ញុំមិនមែនថ្លង់ព្រោះមិនមានសោតប្រសាទទេ ខ្ញុំមិនមែនគព្រោះមិនមានជិវ្ហាប្រសាទទេ អ្នកកុំសំគាល់ខ្ញុំថាជាមនុស្សគឡើយ ៗ ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវជាតិមុន ជាជាតិដែលខ្ញុំបានសោយរាជ្យ លុះខ្ញុំសោយរាជ្យក្នុងជាតិនោះហើយ ក៏ធ្លាក់នរកគួរស្ញើប ៗ ខ្ញុំសោយរាជ្យក្នុងជាតិនោះអស់ ២០ ឆ្នាំ បានឆេះក្នុងនរកអស់ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ៗ ខ្ញុំខ្លាចរាជ្យនោះ កុំឲ្យព្រះមាតាបិតាអភិសេកខ្ញុំក្នុងរាជ្យ ព្រោះហេតុនោះបានជាខ្ញុំមិននិយាយក្នុងសំណាក់ នៃព្រះបិតាមាតាក្នុងកាលនោះ ៗ

ឧច្ឆង្គេ មំ និសីទេត្វា បិតា អត្ថានុសាសតិ
ឯកំ ហនថ ពន្ធថ ឯកំ ខារាបតិច្ឆកំ(១) ។
ឯកំ សូលស្មឹ ឧប្បេថ ឥច្ចស្ស អនុសាសតិ
តាយាហំ ផរុសំ សុត្វា វាចាយោ សមុទីរិតា ។
អមូគោ មូគវណ្ណេន អបក្ខោ បក្ខសម្មតោ
សកេ មុត្តករីសស្មឹ អច្ឆាហំ សំបរិប្លុតោ ។
កសិរញ្ច បរិត្តញ្ច តញ្ច ទុក្ខេន សំយុតំ
កោទំ ជីវិតមាគម្ម វេរំ កយិរាថ កេនចិ ។
បញ្ញាយ ច អលាភេន ធម្មស្ស ច អទស្សនា
កោទំ ជីវិតមាគម្ម វេរំ កយិរាថ កេនចិ ។
អបិ អតរមានានំ ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ ឯវំ ជានាហិ សារថិ ។
អបិ អតរមានានំ សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ និក្ខន្តោ អកុតោភយោ

---

១ ខារាបតច្ឆកន្តិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

ព្រះរាជបិតាបានឲ្យខ្ញុំអង្គុយលើព្រះឧរុ ហើយទ្រង់វិនិច្ឆ័យក្តីថា អ្នកទាំងឡាយចូរសំឡាប់ចោរ ១ នាក់ ចូរចងចោរ ១ នាក់ (ធ្វើចោរ ១ នាក់)ឲ្យប្រឡាក់ដោយទឹកក្បុង ៗ ចូរដោតចោរ ១ នាក់លើឈើស្រួច ព្រះរាជបិតាត្រាស់បង្គាប់មហាជន ដោយប្រការដូច្នេះ លុះខ្ញុំស្តាប់នូវពាក្យអាក្រក់នោះ ដែលព្រះរាជបិតា ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ៗ ខ្ញុំមិនគទេ តែមានភេទដូចបុគ្គលគ ខ្ញុំមិនខ្វិនទេ តែសន្មតថាដូចជាខ្វិន ខ្ញុំបាននៅជ្រមុជជ្រមុលក្នុងមូត្រនឹងករីសរបស់ខ្លួន ៗ ជីវិត (របស់សត្វ) លំបាកផង តិចផង ជីវិតនោះប្រកបដោយទុក្ខ បុគ្គលណាអាស្រ័យនូវជីវិតនេះហើយ គប្បីធ្វើនូវពៀរដោយហេតុណានីមួយ ៗ បុគ្គលណាអាស្រ័យនូវជីវិតនេះហើយ គប្បីធ្វើនូវពៀរ ដោយហេតុណានីមួយ ព្រោះមិនបានបញ្ញាផង ព្រោះមិនឃើញធម៌ផង ៗ សេចក្តីប្រាថ្នាជាផលតែងសម្រេចដល់ខ្ញុំកាលមិនប្រញាប់ប្រញាល់ ខ្ញុំជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ចាស់ក្លាហើយ នែនាយសារថី អ្នកចូរជឹងយាន៍នេះចុះ ៗ ប្រយោជន៍ដ៏ប្រពៃ តែងសម្រេចដល់ខ្ញុំកាលមិនប្រញាប់ប្រញាល់ ខ្ញុំជាអ្នកមានព្រហ្មចរិយធម៌ចាស់ក្លាហើយ ខ្ញុំចេញផុតហើយ នឹងមានភ័យអំពីណា ៗ

(១៦) អហម្បិ បព្វជិស្សាមិ រាជបុត្ត តវន្តិកេ

អវ្ហយស្សុ មំ ភទ្ទន្តេ បព្វជ្ជា មម រុច្ចតិ ។

(១៧) រថំ និយ្យាទយិត្វាន អនណោ ឯហិ សារថិ

អនណស្ស ហិ បព្វជ្ជា ឯតំ ឥសីហិ វណ្ណិតំ ។

(១៨) យទេវ ត្យាហំ វចនំ អករំ ភទ្ទមត្ថុ តេ

តទេវ មេ ត្វំ វចនំ យាចិតោ កត្តុមរហសិ ។

ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ យាវ រាជានមានយេ

អប្បេវ តេ បិតា ទិស្វា បតីតោ សុមនោ សិយា ។

(១៩) ករោមិ តេ តំ វចនំ យំ មំ ភណសិ សារថិ

អហម្បិ ទដ្ឋុកាមោស្មិ បិតរំ មេ ឥធាគតំ ។

(១៦) (នាយសារថី) បពិត្រព្រះរាជបុត្រ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងបួសក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះរាជបុត្រដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ត្រាស់ហៅទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ (ឲ្យបួសផង) ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំពេញចិត្តនឹងបព្វជ្ជាដែរ ។

(១៧) (ព្រះមហាសត្វ) នៃនាយសារថី អ្នកចូរប្រគល់នូវរថ ហើយជាអ្នកមិនមានបំណុលសឹមមកចុះ ព្រោះថាបព្វជ្ជា (រមែងសម្រេច) ដល់បុគ្គលមិនមានបំណុល បព្វជ្ជាកម្មនេះពួកឥសីសរសើរហើយ ។

(១៨) (នាយសារថី) សេចក្តីចំរើនចូរមានដល់ទ្រង់ ពាក្យណាដែលទ្រង់បានថ្លែងហើយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងធ្វើតាមពាក្យនោះ ទ្រង់ដែលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំអង្វរហើយ គួរធ្វើតាមពាក្យរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះផង ។ សូមទ្រង់ស្តេចគង់នៅក្នុងទីនេះ ដរាបដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នាំព្រះរាជាមកលេស់ ព្រះបិតារបស់ទ្រង់ទតឃើញហើយ សមជាមានព្រះហឫទ័យត្រេកអរក្រៃពេក ។

(១៩) (ព្រះមហាសត្វ) នៃនាយសារថី អ្នកនិយាយពាក្យណា នឹងខ្ញុំៗ នឹងធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកនោះ ឯខ្ញុំមានបំណង ដើម្បីជួបព្រះបិតារបស់ខ្ញុំ ដែលទ្រង់ស្តេចយាងមកក្នុងទីនេះដែរ ។

ឯហិ សម្ម និវត្តស្សុ កុសលំ វជ្ជាសិ ញាតិនំ

មាតរំ បិតរំ មយ្ហំ វុត្តោ វជ្ជាសិ វន្ទនំ ។

(២០)តស្ស បាទេ គហេត្វាន កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ

សារថិ រថមារុយ្ហ រាជទ្វារំ ឧបាគមិ ។

(២១)សុញ្ញំ មាតា រថំ ទិស្វា ឯកំ សារថិមាគតំ

អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ រោទន្តី នំ ឧទិក្ខតិ

អយំ សោ សារថិ ឯតិ និហន្ត្វា មម អត្រជំ ។

និហតោ នូន មេ បុត្តោ បឋព្យា ភូមិវឌ្ឍនោ

អមិត្តា នូន នន្ទន្តិ បតីតា នូន វេរិនោ

អាគតំ សារថឹ ទិស្វា និហន្ត្វា មម អត្រជំ ។

សុញ្ញំ មាតា រថំ ទិស្វា ឯកំ សារថិមាគតំ

អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ រោទន្តី បរិបុច្ឆតិ ។

កិន្នុ មូគោ កិន្នុ បក្ខោ កិន្នុ សោ វិលបី តទា

និហញ្ញមានោ ភូមិយា តំ មេ អក្ខាហិ សារថិ ។

ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកទៅហើយ ចូរមកវិញ ចូរត្រឡប់ទៅសិនចុះ អ្នកប្រាប់នូវសេចក្ដីសុខដល់ញាតិទាំងឡាយ អ្នកដែលខ្ញុំប្រាប់ហើយ គប្បីក្រាបទូលនូវការថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមាតាបិតា ។

(២០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) នាយសារថី ចាប់ព្រះបាទានៃព្រះមហាសត្វនោះ ហើយក៏ធ្វើប្រទក្សិណព្រះមហាសត្វនោះ រួចឡើងជិះរថ បរចូលទៅកាន់រាជទ្វារ ។

(២១) ព្រះមាតាទតឃើញរថទទេ ក៏មានព្រះនេត្រដ៏ពេញពោរដោយព្រះអស្សុ ទ្រង់ព្រះកន្សែង មៀងមើលទៅនាយសារថីនោះដែលមកវិញតែឯង ដោយគិតថា នាយសារថីនេះ សម្លាប់កូនបង្កើតរបស់អញ ហើយមកវិញ ។ កូនរបស់អញចំរើនផែនដី នាយសារថីកប់ក្នុងផែនដីដោយពិត ពួកសត្រូវ រមែងត្រេកអរដោយពិត ពួកជនមានពៀរត្រេកអរហើយដោយពិត ព្រោះឃើញនាយសារថី សម្លាប់កូនបង្កើតរបស់អញ ហើយមកវិញ ។ ព្រះមាតាទតឃើញរថទទេ ក៏មានព្រះនេត្រដ៏ពេញពោរ ដោយព្រះអស្សុ ទ្រង់ព្រះកន្សែង សួរទៅនាយសារថីនោះ ដែលមកវិញតែម្នាក់ឯងថា កូនរបស់ខ្ញុំនោះ ជាមនុស្សគ ឬអ្វី ជាមនុស្សខ្វិនឬអ្វី កាលអ្នកកប់ក្នុងផែនដី ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ខ្ញុំពិលាបដែរឬ ម្នាលនាយសារថី អ្នកចូរប្រាប់នូវរឿងនោះដល់ខ្ញុំ ។

កថំ ហត្ថេហិ បាទេហិ មូគោ បក្ខោ វិវជ្ជយិ(១)

និហញ្ញមានោ កាសុយា តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

[២២] អក្ខេយ្យន្តេ អហំ អយ្យេ ទជ្ជាសិ អភយំ មម

យំ មេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា រាជបុត្តស្ស សន្តិកេ ។

[២៣] អភយំ សម្ម តេ ទម្មិ អភីតោ ភណ សារថិ

យន្តេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា រាជបុត្តស្ស សន្តិកេ ។

[២៤] ន សោ មូគោ ន សោ បក្ខោ វិសដ្ឋវចនោ ច សោ

រជ្ជស្ស កិរ សោ ភីតោ អករា អាលយេ ពហូ ។

បុរិមំ សរតិ សោ ជាតឹ យត្ថ រជ្ជមការយិ

ការយិត្វា តហឹ រជ្ជំ បាបត្ថ និរយំ ភុសំ ។

វីសតិចេវ វស្សានិ តហឹ រជ្ជមការយិ

អសីតិវស្សសហស្សានិ និរយម្ហិ អបច្ចិ សោ ។

---

១ វិវដ្ដយីតិ អដ្ឋកថា ទិស្សតិ ។

(កូនរបស់ខ្ញុំនោះ) ជាមនុស្សគ ជាមនុស្សខ្វិន កាលអ្នកកប់ក្នុងផែនដី បានកម្រើកដៃនឹងជើងដូចម្ដេចដែរ (ម្នាលនាយសារថី) អ្នកដែលខ្ញុំសួរហើយ ចូរប្រាប់រឿងនោះ ។

[២២] (នាយសារថី) បពិត្រព្រះនាងជាម្ចាស់ (បើ) ព្រះនាងឲ្យអភ័យដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ហេតុណាដែលខ្ញុំបានឮហើយ ឬបានឃើញហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះរាជបុត្រ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នឹងក្រាបទូលនូវហេតុនោះ ដល់ព្រះនាង ។

[២៣] (ព្រះរាជទេវី) ម្នាលសារថីសំឡាញ់ ខ្ញុំឲ្យអភ័យដល់អ្នក ហេតុណាដែលអ្នកបានឮហើយ ឬបានឃើញហើយក្នុងសំណាក់នៃព្រះរាជបុត្រ អ្នកកុំភិតភ័យ ចូរប្រាប់នូវហេតុនោះចុះ ។

[២៤] (នាយសារថី) ព្រះរាជបុត្រនោះ មិនមែនគទេ ព្រះរាជ-បុត្រនោះមិនមែនខ្វិនទេ ឯព្រះរាជបុត្រនោះ មានព្រះបន្ទូលក្បោះក្បាយបានឮថា ព្រះរាជបុត្រនោះ ទ្រង់ខ្លាចរាជ្យ ទើបបានជាធ្វើនូវពុតត្បុតច្រើនយ៉ាង ។ ព្រះរាជបុត្រនោះ ទ្រង់រឭកឃើញនូវជាតិមុនជាជាតិដែលបានទ្រង់សោយរាជ្យ លុះសោយរាជ្យក្នុងទីនោះហើយធ្លាក់នរកគួរស្ញែង ។ ព្រះរាជបុត្រនោះ បានសោយរាជ្យក្នុងទីនោះ អស់ ២០ ឆ្នាំ គត់ បានឆេះក្នុងនរកអស់ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ។

តស្ស រដ្ឋស្ស សោភ ភីតោ មា មំ រជ្ជភិសេចយុំ
តស្មា បិតុ ច មាតុ ច សន្តិកេ ន ភណី តទា ។
អង្គបច្ចង្គសម្បន្នោ អារោហបរិណាហវា
វិសដ្ឋវចនោ បញ្ញោ មគ្គេ សគ្គស្ស តិដ្ឋតិ ។
សចេ ត្វំ ឧទ្ធកាមាសិ រាជបុត្តំ តវន្តរំ
ឯហិ តំ ឆាបយិស្សាមិ យត្ថ សម្មតិ តេមិយោ ។
[២៥] យោជយន្តុ រថេ អស្សេ កច្ឆំ នាគេ និពន្ធថ
ឧទីរយន្តុ សង្ខបណវា នទន្តុ(១) ឯកបោក្ខរា ។
នទន្តុ ភេរិសន្នទ្ធា វគ្គូ នទន្តុ ទុន្ទុភី
នេគមា ច មំ អន្វេន្តុ គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ខិប្បំ យានានិ យោជេន្តុ គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
ខិប្បំ យានានិ យោជេន្តុ គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ ។

---

១ ឱ. វទតំ ។ ម. ភវន្តុ ។

ព្រះរាជបុត្រនោះ ទ្រង់ខ្លាចរាជ្យនោះហើយ (កំតាំងព្រះរាជហឫទ័យថា) ព្រះរាជមាតាបិតា កុំអភិសេកអញក្នុងរាជ្យ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះរាជបុត្រ មិនមានបន្ទូលក្នុងសំណាក់នៃព្រះបិតា នឹងព្រះមាតាក្នុងកាលនោះ ៗ ព្រះរាជបុត្រនោះ បរិបូណ៌ដោយអវយវៈតូចធំ មានកំពស់ទឹងទំហំ (ដ៏សឹប់សួន) មានព្រះបន្ទូលដ៏ក្បោះក្បាយ មានបញ្ញា ទ្រង់ឋិតនៅក្នុងផ្លូវសួគ៌ ៗ បើព្រះនាងមានប្រាថ្នា ដើម្បីឃើញព្រះរាជបុត្រ ជាកូនបង្កើតរបស់ព្រះនាង សូមព្រះនាងយាងទៅចុះ តេមិយកុមារគង់នៅក្នុងទីណា ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងនាំព្រះនាងឲ្យដល់ទីនោះ ៗ

(២៥)(ព្រះបាទកាសិកៈ)នាយសារថីទាំងឡាយចូរទឹមសេះក្នុងរថ អ្នកទាំងឡាយចូរបង់ផ្គន់នាដំរី ស័ង្ខនឹងស្គរចូរលាន់សំឡេងឡើង ស្គរមានមុខតែម្ខាង ចូរលាន់សំឡេងឡើង ៗ ស្គរដែលគេពាសល្អ ហើយចូរបន្លឺសំឡេង ស្គរមានសំឡេងពីរោះចូរលាន់សំឡេងឡើង ទាំងពួកអ្នកនិគម ចូរទៅតាមយើងចុះ យើងនឹងទៅឲ្យឱវាទដល់កូនរបស់យើង ៗ ពួកស្រីស្នំនឹងរាជកុមារ ពួកឈ្មួញនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ចូរនាំគ្នាទឹមយានឲ្យឆាប់ យើងនឹងទៅឲ្យឱវាទដល់កូនរបស់យើង ៗ ពួកហ្មដំរី ពួកពលសេះ ពួកពលរថ ពួកពលថ្មើរជើង ចូរនាំគ្នាទឹមយានឲ្យឆាប់ យើងនឹងទៅឲ្យឱវាទដល់កូនរបស់យើង ៗ

សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា

ទិស្វា យានានិ យោជេន្តុ គច្ឆំ បុត្តនិវនកោ ៗ

(២៦)អស្សេ ច សារថី យុត្តេ សិន្ធវេ សីឃវាហនេ

រាជទ្វារំ ឧបាគច្ឆុំ យុត្តា ទេវ ឥមេ ហយា ៗ

(២៧) ថូលា ជវេន ហាយន្តិ កិសា ហាយន្តិ ថាមសា(១)

កិសេ ថូលេ វិវជ្ជិត្វា សំសដ្ឋា យោជិតា ហយា ៗ

(២៨)តតោ រាជា តរមានោ យុត្តមារុយ្ហ សន្ទនំ

ឥត្ថាគារំ អជ្ឈភាសិ សព្វាវ អនុយាថ មំ ៗ

វាលវីជនិមុណ្ហីសំ ខគ្គំ ឆត្តញ្ច បណ្ឌរំ

ឧបាធី រថមារុយ្ហ សុវណ្ណេហិ អលង្កតា ៗ

តតោ ច រាជា បាយាសិ បុរក្ខិត្វាន សារថឹ

ទិស្វាមេវ ឧបាគច្ឆិ យត្ថ សម្មតិ តេមិយោ ៗ

---

១ ឱ. ថាមុតា ។ ម. កាមុនា ។

អ្នកជនបទ មកប្រជុំគ្នា ទាំងអ្នកនិគមក៏មកប្រជុំគ្នា ហើយចូរទឹមនូវយានឲ្យឆាប់ យើងនឹងទៅឲ្យទាន់ ដល់កូនរបស់យើង ។

[២៦] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ឯពួកនាយសារថី (បាននាំយក) នូវសេះសិន្ធពទាំងឡាយ ជាពាហនៈមានសន្ទុះដ៏លឿន ដែលទឹមហើយចូលមកកាន់ពន្ធទ្វារ (ក្រាបបង្គំទូលថា) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះទាំងឡាយនេះ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានទឹមរួចហើយ ។

[២៧] (ព្រះរាជា) ពួកសេះធាត់ៗ រមែងសាបសូន្យចាកសន្ទុះ ពួកសេះស្គមៗ រមែងសាបសូន្យចាកកំឡាំង អ្នកទាំងឡាយត្រូវវៀរបង់នូវពួកសេះស្គមនឹងសេះធាត់ចេញ ហើយទឹមតែពួកសេះដែលប្រកប (ដោយវ័យសម្បុរ សន្ទុះ កំឡាំង) វិញ ។

[២៨] លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ប្រញាប់ប្រញាល់ឡើងគង់រថដែលនាយសារថីទឹមហើយ ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងស្រីស្នំថា នាងទាំងអស់គ្នា ចូរទៅតាមយើងចុះ ។ នាងទាំងឡាយចូរប្រដាប់ដោយមាសទាំងឡាយ ហើយកាន់យកនូវផ្លិត មកុដ ព្រះខាន់ស្វេតច្ឆត្រ ទាំងស្បែកជើង រួចឡើងជិះរថមក ។ បន្ទាប់ពីនោះមក ព្រះរាជាបានឲ្យនាយសារថីដើរមុខ ហើយទ្រង់ស្ដេចយាងទៅ តេមិយកុមារនៅក្នុងទីណា ក៏យាងទៅក្នុងទីនោះយ៉ាងឆាប់ ។

(២៩) តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ ជលន្តមិវ តេជសា
ខត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហំ(១) តេមិយោ ឯតទព្រវិ ។
កច្ចិ នុ តាត កុសលំ កច្ចិ តាត អនាមយំ
សព្វា ច រាជកញ្ញាយោ អរោគា មយ្ហ មាតរោ ។

(៣០) កុសលញ្ចេវ មេ បុត្ត អថោ បុត្ត អនាមយំ
សព្វា ច រាជកញ្ញាយោ អរោគា តុយ្ហ មាតរោ ។

(៣១) កច្ចិ អមជ្ជបោ តាត កច្ចិ តេ សុរមប្បិយំ
កច្ចិ សច្ចេ ច ធម្មេ ច ទានេ តេ រមតី មនោ ។

(៣២) អមជ្ជបោ អហំ បុត្ត អថោ មេ សុរមប្បិយំ
អថោ សច្ចេ ច ធម្មេ ច ទានេ មេ រមតី មនោ ។

(៣៣) កច្ចិ អរោគំ យោគ្គន្តេ កច្ចិ វហតិ វាហនំ
កច្ចិ តេ ព្យាធិយោ នត្ថិ សរីរស្សុបតាបិយា ។

---

២ ឱ. ខត្តសង្ឃបរិព្ពូឡ្ហំ ។ ម. ខត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហំ ។

[២៩] តេមិយៈ ទតឃើញព្រះបិតានោះ កំពុងស្តេចយាងមក ហាក់ដូចជារុងរឿងដោយតេជៈ ដែលពួកអាមាត្យអ្នកកាន់ព្រះខាន់ ហែហមហើយ ទើបត្រាស់សួរព្រះបិតានោះថា បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គមានសេចក្តីសុខសប្បាយទេឬ បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គមិនមានព្រះអាពាធទេឬ រាជកញ្ញាទាំងអស់ ជាព្រះមាតារបស់ខ្ញុំមិនមានរោគទេឬ ។

[៣០] (ព្រះវរបិតា) នែកូនខ្ញុំសុខសប្បាយទេ នែកូនខ្ញុំមិនមានជម្ងឺជម្ងាត់ទេ រាជកញ្ញាទាំងអស់ជាមាតារបស់អ្នក មិនមានរោគទេ ។

[៣១] (មហាសត្វ) បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គមិនសោយទឹកស្រវឹងទេឬ សុរាមិនពេញព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គទេឬ ព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គ ត្រេកអរក្នុងសច្ចៈក្នុងធម៌និងក្នុងទានដែរឬ ។

[៣២] (ព្រះវរបិតា) នែកូន ខ្ញុំមិនផឹកទឹកស្រវឹងទេ មួយទៀត សុរាមិនពេញចិត្តខ្ញុំទេ ឯចិត្តរបស់ខ្ញុំ តែងត្រេកអរក្នុងសច្ចៈ ក្នុងធម៌និងក្នុងទាន ។

[៣៣] (មហាសត្វ) យានរបស់ព្រះអង្គមិនខូចទេឬ វាហនៈរបស់ព្រះអង្គតែងប្រព្រឹត្តទៅបានដែរឬ ព្យាធិទាំងឡាយជាគ្រឿងដុតកំដៅសរីរៈ មិនមានដល់ព្រះអង្គទេឬ ។

(៣៤)អហោ អកេតំ យោគ្គំ មេ អហោ ភយាតិ ភយានំ

អហោ មេ ញាតិយោ នត្ថិ សព្វស្សុបតាបិយា ។

(៣៥)កច្ចិ អន្តា ច តេ ជីតា មជ្ឈេ ច ពហលា តវ

កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច កច្ចិ តេ បដិសណ្ឋិតំ ។

(៣៦)អហោ អន្តា ច មេ ជីតា មជ្ឈេ ច ពហលា មម

មម កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច សព្វំ មេ បដិសណ្ឋិតំ ។

(៣៧)ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ

បតិដ្ឋាបេន្តុ បល្លង្កំ យត្ថ រាជា និសក្កតិ ។

(៣៨)ឥធេវ តេ និសិន្ទស្សុ និយតេ បណ្ណសន្ថរេ

ឥតោ ឧទកមាទាយ បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ ។

(៣៩) ឥទម្បិ បណ្ណកំ មយ្ហំ រន្ធំ រាជ អលោណកំ

បរិភុញ្ជ មហារាជ បាហុនោ មេសិ អាគតោ ។

(៣៤) (ព្រះវរបិតា) ឯយានរបស់ខ្ញុំឥតមានខូចទេ ពាហនៈរបស់ខ្ញុំក៏ប្រព្រឹត្តទៅបានដោយស្រួល ព្យាធិទាំងឡាយជាគ្រឿងដុតកំដៅសរីរៈ មិនមានដល់ខ្ញុំទេ ។

(៣៥) (មហាសត្វ) ជនបទនៅទីប្រទល់ដែន របស់ព្រះអង្គ (ស្រុកនឹងនិគម) របស់ព្រះអង្គទាំងមូល ដែលតាំងនៅកណ្ដាលដែនដី ជាស្រុកសម្បូណ៌ដែរឬ ឃុំនឹងជង្រុក ព្រះអង្គបានតម្កល់ទុកស្រួលបួលទេឬ ។

(៣៦) (ព្រះវរបិតា) ជនបទនៅទីប្រទល់ដែនរបស់ខ្ញុំ (ស្រុកនឹងនិគម) ទាំងមូលរបស់ខ្ញុំ ដែលតាំងនៅកណ្ដាលដែនជាស្រុកសម្បូណ៌ ឃុំនឹងជង្រុកទាំងអស់ ខ្ញុំបានតម្កល់ទុកស្រួលបួលហើយ ។

(៣៧) (មហាសត្វ) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គស្ដេចយាងមកល្អហើយ មួយទៀត ព្រះអង្គស្ដេចមកមិនមែនអាក្រក់ទេ រាជបុរស ចូររៀបចំបល្ល័ង្កជាទីគង់របស់ព្រះរាជា ។

(៣៨) ព្រះអង្គគង់លើកម្រាលស្លឹកឈើ ដែលគេតែងតាំងហើយ សូមព្រះអង្គយកទឹកអំពីទីនេះ លាងព្រះបាទា របស់ព្រះអង្គចុះ ។

(៣៩) បពិត្រព្រះរាជា ស្លឹកនេះដែលអាត្មាភាពចំអិនហើយ ជារបស់មិនមានរសប្រៃ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្ដេចសោយចុះ ព្រះអង្គទើបស្ដេចយាងមកដល់ ទុកជាភ្ញៀវរបស់អាត្មាភាព ។

(៤០) ន ចាហំ បណ្ណកំ ភុញ្ជេ ន ហេតំ មយ្ហ ភោជនំ

សាលីនំ ឱទនំ ភុញ្ជេ សុចិមំសូបសេចនំ ។

(៤១) អច្ឆេរកំ មំ បដិភាតិ ឯកកម្បិ រហោគតំ

ឯទិសំ ភុញ្ជមានានំ កេន វណ្ណោ បសីទតិ ។

(៤២) ឯកោ រាជ និបជ្ជាមិ និយតេ បណ្ណសន្ថរេ

តាយ មេ ឯកសេយ្យាយ រាជ វណ្ណោ បសីទតិ ។

ន ច នេត្តឹសពទ្ធា មេ រាជរក្ខា ឧបដ្ឋិតា

តាយ មេ ឯកសេយ្យាយ រាជ វណ្ណោ បសីទតិ ។

អតីតំ នានុសោចាមិ នប្បជប្បាមនាគតំ

បច្ចុប្បន្នេន យាបេមិ តេន វណ្ណោ បសីទតិ ។

អនាគតប្បជប្បាយ អតីតស្សានុសោចនា

ឯតេន ពាលា សុស្សន្តិ នឡោវ ហរិតោ លុតោ ។

[៤០] (ព្រះវរបិតា) ខ្ញុំមិនបរិភោគស្លឹកនេះទេ ព្រោះស្លឹកឈើនេះ មិនមែនជាភោជនរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបរិភោគតែបាយ នៃស្រូវសាលី ដែលលាយដោយសាច់ដ៏ស្អាត ។

[៤១] សេចក្តីអស្ចារ្យកើតប្រាកដដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ (លោក) នៅស្ងាត់តែម្នាក់ឯង កាលលោកបរិភោគភោជនបែបនេះ សម្បុរ នៅតែស្រស់ថ្លាដោយហេតុដូចម្តេច ។

[៤២] (មហាសត្វ) បពិត្រព្រះរាជា អាត្មាភាពម្នាក់ឯងសិង លើកម្រាលស្លឹកដែលតាំងទុកហើយ បពិត្រព្រះរាជា វណ្ណៈរបស់ អាត្មាភាពស្រស់ថ្លា ដោយដំណេកម្នាក់ឯងនោះ ។ ពួកអ្នករក្សា ព្រះរាជាដែលសៀតព្រះខាន់ មិនប្រាកដដល់អាត្មាភាពទេ បពិត្រ ព្រះរាជា វណ្ណៈរបស់អាត្មាភាព ថ្លាស្រស់ដោយដំណេកម្នាក់ ឯងនោះ ។ អាត្មាភាព មិនតាមសោកនឹងអារម្មណ៍ ដែលកន្លង ហើយ មិនប្រាថ្នានូវអារម្មណ៍ដែលមិនទាន់មកដល់ ញុំាងអត្តភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយវត្ថុដែលកើតឡើងចំពោះមុខ ហេតុនោះ បាន ជាវណ្ណៈរបស់អាត្មាភាព រមែងថ្លាស្រស់ ។ ជនពាលទាំងឡាយ តែងរីងស្ងួត ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាអារម្មណ៍ ដែលមិនទាន់មកដល់ ព្រោះសេចក្តីតាមសោកស្តាយអារម្មណ៍ ដែលកន្លងទៅហើយនេះ ដូចជាដើមបបុសមានសម្បុរខៀវ ដែលគេដកចាលថ្ងៃដូច្នោះ ។

(៤៣) ហត្ថានីកំ រថានីកំ អស្សេ បត្តី ច វម្មិនោ
និវេសនានិ រម្មានិ អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ ។
ឥត្ថាគារម្បិ តេ ទម្មិ សព្វាលង្ការភូសិតំ
តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ ត្វំ នោ រាជា ភវិស្សសិ ។
កុសលា នច្ចគីតស្ស សិក្ខិតា ចាតុរិត្ថិយោ
កាមេ តំ រមយិស្សន្តិ កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។
បដិរាជូហិ តេ កញ្ញា អានយិស្សំ អលង្កតា
តាសុ បុត្តេ ជនេត្វាន អថ បច្ឆា បព្ពជិស្សសិ ។
យុវា ច ទហរោ ចាបិ បឋមុប្បត្តិតោ សុសុ
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។
(៤៤) យុវា ចរេ ព្រហ្មចរិយំ ព្រហ្មចារី យុវា សិយា
ទហរស្ស ហិ បព្ពជ្ជា ឯតំ ឥសីភិ វណ្ណិតំ ។
យុវា ចរេ ព្រហ្មចរិយំ ព្រហ្មចារី យុវា សិយា
ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ នាហំ រជ្ជេនមត្ថិកោ ។

(៤៣) (ព្រះវរបិតា) នែកូន ខ្ញុំនឹងឲ្យនូវពលដំរី ពលរថ ពលសេះ ពលថ្មើរជើង ពួកជនពាក់គ្រឿងក្រោះ ទាំងនិវេសនដ្ឋានទាំងឡាយ ជាទីត្រេកអរដល់អ្នក ។ មួយទៀត ខ្ញុំឲ្យនូវស្រីស្នំដែលស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួងដល់អ្នក នែកូន ចូរអ្នកគ្រប់គ្រងនូវស្ត្រីទាំងនោះចុះ អ្នកជាព្រះរាជារបស់យើង ។ ស្ត្រីរបាំ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការរាំនឹងច្រៀង បានសិក្សា (ក្នុងកិច្ចស្ត្រី) ញុំាងអ្នកឲ្យត្រេកអរក្នុងកាម អ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ខ្ញុំនឹងនាំយករាជកញ្ញាដែលមានខ្លួនប្រដាប់ហើយ អំពីពួកព្រះរាជាដទៃដល់អ្នក អ្នកចូរញុំាងកូនទាំងឡាយ ឲ្យកើតក្នុងស្ត្រីទាំងនោះ ហើយសឹមបួសក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ អ្នកនៅក្មេងកម្លោះប្រកបដោយបឋមវ័យមានសក់ខ្មៅស្រិល ចូរសោយរាជ្យ សេចក្តីចំរើននឹងមានដល់អ្នក អ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ។

(៤៤) (មហាសត្វ) បុគ្គលនៅកម្លោះគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ គប្បីជាកម្លោះ ព្រោះថា បព្វជ្ជារបស់បុគ្គលនៅកម្លោះ នេះពួកឥសីទាំងឡាយសរសើរហើយ ។ បុគ្គលនៅកម្លោះ គប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ គប្បីនៅកម្លោះ អាត្មាភាព នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាភាព មិនត្រូវការ ដោយរាជ្យទេ ។

បស្សាមិ វោហំ ទហរំ អម្មតាត វទន្តរំ

កិច្ឆាលទ្ធំ បិយំ បុត្តំ អប្បត្តាវ ជរំ មតំ ។

បស្សាមិ វោហំ ទហរំ កុមារឹ ចារុទស្សនឹ

នវំសកឡីរំវ(១) បលុត្តំ(២) ជីវិតក្ខយំ ។

ទហរាបិ ហិ មីយន្តិ នរា ច អថ នារិយោ

តត្ថ កោ វិស្សសេ បោសោ ទហរោម្ហីតិ ជីវិតេ ។

យស្ស រត្យា វិវសានេ អាយុ អប្បតរំ សិយា

អប្បោទកេវ មច្ឆានំ កិន្នុ កោមារកំ តហឹ ។

និច្ចមព្ភាហតោ លោកោ និច្ចញ្ច បរិវារិតោ

អមោឃាសុ វជន្តីសុ កឹ មំ រជ្ជេភិសិញ្ចសិ ។

(៤៨)កេនមព្ភាហតោ លោកោ កេន ច បរិវារិតោ

កាយោ អមោឃា គច្ឆន្តិ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

(៤៩)មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ ជរាយ បរិវារិតោ

រត្យោ អមោឃា គច្ឆន្តិ ឯវំ ជានាហិ ខត្តិយ ។

---

១ ឱ. នឡូវំសកឡីរំវ ។ ២ ឱ. ម. បលុគ្គំ ។

បពិត្រព្រះមាតានឹងបិតា អាត្មាភាព ឃើញនរជននៅក្មេង ទើបនឹងចេះនិយាយ ជាកូន ជាទីស្រឡាញ់ ដែលមាតាបិតាបានដោយលំបាក មិនទាន់ចាស់គ្រាំគ្រាហើយស្លាប់ ។ អាត្មាភាព ឃើញនាងកុមារីមានសម្បុរដូចមាស ដែលមច្ចុរាជ ចាប់ដកខ្យល់ជីវិតហើយ ដូចជាដកនូវទំពាំងពីឫស្សីដ៏ខ្ពី ។ នរជនទាំងឡាយ ឬនាងនារីទាំងឡាយ សូម្បីនៅក្មេងក៏តែងស្លាប់ តើសត្វណាគប្បីទុកចិត្តក្នុងជីវិតនោះថា អាត្មាអញនៅក្មេងដូច្នេះ ។ អាយុនៃកុមារណាមានប្រមាណតិច ដោយការកន្លងទៅនៃយប់នឹងថ្ងៃ ភាពនៃខ្លួនជាកុមារក្នុងវ័យនោះ នឹងល្អើដូចម្តេចកើត ដូចទីមានទឹកតិចរបស់ត្រីទាំងឡាយ ។ សត្វលោក ត្រូវសត្រូវបៀតបៀនជានិច្ចផង ត្រូវសត្រូវបរិតជានិច្ចផង កាលយប់នឹងថ្ងៃទាំងឡាយមិនកន្លងទៅទទេទេ តើព្រះអង្គនឹងអភិសេកអាត្មាភាពក្នុងរាជ្យដូចម្តេច ។

(៤៥) (ព្រះរាជា) សត្វលោកនេះ ត្រូវសត្រូវអ្វីបៀតបៀនផង ត្រូវសត្រូវអ្វីបរិតផង ធម្មជាតិដូចម្តេច មិនកន្លងទៅទទេ ខ្ញុំសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់នូវដំណើរនោះ ។

(៤៦) (ព្រះមហាសត្វ) សត្វលោកត្រូវមច្ចុបៀតបៀនផង ត្រូវជរាបរិតផង រាត្រីទាំងឡាយ រមែងកន្លងទៅមិនទទេ បពិត្រក្សត្រិយ៍ សូមព្រះអង្គ ជ្រាបយ៉ាងនេះចុះ ។

យថាបិ តន្តេ វិតន្តេ យំ យទេវុបវិយ្យតិ
អប្បកំ ហោតិ វេតព្វំ ឯវំ មច្ចាន ជីវិតំ ។
យថា វារិវហោ បូរោ គច្ឆំ ន បរិវត្តតិ
ឯវមាយុ មនុស្សានំ គច្ឆំ ន បរិវត្តតិ ។
យថា វារិវហោ បូរោ វហេ រុក្ខេ បកូលជេ
ឯវំ ជរាយ មរណេន វុយ្ហន្តេ សព្វបាណិនោ ។
(៤៧) ហត្ថានីកំ រថានីកំ អស្សេ បត្តិញ្ច វម្មិនោ
និវេសនានិ រម្មានិ អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ ។
ឥត្ថាគារញ្ច តេ ទម្មិ សព្វាលង្ការភូសិតំ
តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ ត្វំ នោ រាជា ភវិស្សសិ ។
កុសលា នច្ចគីតស្ស សិក្ខិតា ចាតុរិត្ថិយោ
កាមេ តំ រមយិស្សន្តិ កិំ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។
បដិរាជូហិ តេ កញ្ញា អានយិស្សំ អលង្កតា
តាសុ បុត្តេ ជនេត្វាន អថ បច្ឆា បព្ពជិស្សសិ ។

កាលតម្បាញដែលបុគ្គលត្បាញ របស់ណា ៗ ដែលបុគ្គលទើងត្បាញ របស់ដែលត្រូវត្បាញ (នោះៗ) ជារបស់នៅសល់តិច យ៉ាងណាមិញ ជីវិតរបស់សត្វទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ ផ្លូវទឹកដ៏ពេញកាលហូរទៅ មិនត្រឡប់ថយក្រោយវិញ យ៉ាងណាមិញ អាយុរបស់មនុស្សទាំងឡាយ កាលកន្លងទៅ មិនត្រឡប់វិញយ៉ាងនោះដែរ ៗ ផ្លូវទឹកដ៏ពេញ គប្បីបន្សាត់ទៅនូវដើមឈើទាំងឡាយដែលដុះក្បែរច្រាំង យ៉ាងណាមិញ សត្វទាំងអស់ ត្រូវជរានិងមរណៈបន្សាត់ទៅ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ

(៤៧) (ព្រះវរបិតា) នែកូន ខ្ញុំនឹងឲ្យពលដំរី ពលរថ ពលសេះ ពលថ្មើរជើង ពួកពលពាក់គ្រឿងក្រោះនិងនិវេសនដ្ឋានទាំងឡាយ ជាទីត្រេកអរដល់អ្នក ៗ មួយទៀត យើងនឹងឲ្យស្ត្រីស្អំដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួងដល់អ្នក នែកូន អ្នកចូរគ្រប់គ្រងពួកស្ត្រីទាំងនោះចុះ អ្នកនឹងជាកជារបស់យើង ស្ត្រីរបាំ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការរាំនិងច្រៀង សិក្សា (ក្នុងកិច្ចរបស់ស្ត្រី) នឹងញុំាងអ្នកឲ្យត្រេកអរក្នុងកាម អ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ៗ យើងនឹងនាំយកពួករាជកញ្ញាដែលមានខ្លួនប្រដាប់ហើយ អំពីពួកព្រះរាជាដទៃដល់អ្នក អ្នកញុំាងកូនទាំងឡាយ ឲ្យកើតក្នុងពួកនាងកញ្ញាទាំងនោះ ហើយសឹមបួស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយចុះ ៗ

យុត្ត ច ឧហារេ ការិ បបមុប្បត្តិតោ សុភូ
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។

កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច វាហនានិ ពលានិ ច
និវេសនានិ រម្មានិ អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ ។

គោមណ្ឌលបរិព្យូឡ្ហោ ទាសីសង្ឃបុរក្ខិតោ
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ ។

(៤៨) កឹ មំ ធនេន ខីយេថ កឹ ភរិយាយ មរិស្សតិ
កឹ យោព្វនេន ជិណ្ណេន យំ ជរាយាភិភុយ្យតេ ។

តត្ថ កា នន្ទិ កា ខិឌ្ឌា កា រតិ កា ធនេសនា
កឹ មេ បុត្តេហិ ទារេហិ រាជ មុត្តោស្មិ ពន្ធនា ។

យោហំ ឯវំ បជានាមិ មច្ចុ មេ នប្បមជ្ជតិ
អន្តកេនាធិបន្នស្ស កា រតិ កា ធនេសនា ។

ផលានមិវ បក្កានំ និច្ចំ បតនតោ ភយំ
ឯវំ ជាតាន មច្ចានំ និច្ចំ មរណតោ ភយំ ។

អ្នកនៅក្នុងកម្លោះប្រកបដោយបឋមវ័យ មានសក់ខ្មៅស្រិល ចូរសោយរាជ្យចុះ សេចក្តីចំរើននឹងមានដល់អ្នក អ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ។ នែកូន ខ្ញុំនឹងឲ្យឃ្លាំង ជង្រុក វាហនៈ ពល នឹងនិវេសនដ្ឋានទាំងឡាយ ជាទីត្រេកអរដល់អ្នក ។ អ្នកដែលក្រុមនៃរាជកញ្ញា មានចំណែកដ៏ល្អហោមរោមហើយ មានពួកនៃខ្ញុំស្ត្រីហែហមហើយ ចូរសោយរាជ្យចុះ សេចក្តីចំរើននឹងមានដល់អ្នក អ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ។

(៤៨) (ព្រះមហាសត្វ) ប្រយោជន៍អ្វីដោយទ្រព្យដល់អាត្មាភាព ព្រោះទ្រព្យតែងអស់ទៅ ប្រយោជន៍អ្វីដោយភរិយា ព្រោះភរិយាក៏គង់ស្លាប់ ប្រយោជន៍អ្វីដោយវ័យដែលគ្រាំគ្រា ជាវ័យត្រូវជរាគ្របសង្កត់ហើយ ។ ក្នុងលោកសន្និវាសនេះ នៅមានសេចក្តីត្រេកអរអ្វី ការលេងសើចអ្វី ការរីករាយអ្វី ការស្វែងរកទ្រព្យអ្វី អាត្មាភាពត្រូវការអ្វីដោយកូននឹងប្រពន្ធ បពិត្រព្រះរាជា អាត្មាភាពផុតស្រឡះចាកចំណងហើយ ។ អាត្មាភាពដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា មច្ចុមិនធ្វេសប្រហែសចំពោះអញឡើយ អាត្មាភាពនោះ ត្រូវសេចក្តីស្លាប់គ្របសង្កត់ហើយ នៅមានសេចក្តីត្រេកអរដូចម្តេច ការស្វែងរកទ្រព្យដូចម្តេចទៀត ។ ផ្លែឈើទុំទាំងឡាយ តែងមានភ័យអំពីការជ្រុះជានិច្ច យ៉ាងណាមិញ សត្វទាំងឡាយ កើតមកហើយ តែងមានភ័យអំពីសេចក្តីស្លាប់ ជានិច្ចយ៉ាងនោះដែរ ។

សាយមេកេ ន ទិស្សន្តិ បាតោ ទិដ្ឋា ពហូ ជនា

បាតោ ឯកេ ន ទិស្សន្តិ សាយំ ទិដ្ឋា ពហូ ជនា ។

អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ

ន ហិ នោ សង្គរន្តេន មហាសេនេន មច្ចុនា ។

ចោរា ធនស្ស បត្ថេន្តិ រាជ មុត្តោសិ ពន្ធនា

ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ នាហំ រជ្ជេនមត្ថិកោតិ ។

តេមិយជាតកំ បឋមំ ។

ជនជាច្រើន ពួកខ្លះដែលគេឃើញក្នុងវេលាព្រឹក តែគេមិនឃើញក្នុងវេលាល្ងាច ជនជាច្រើន ពួកខ្លះដែលគេឃើញក្នុងវេលាល្ងាច តែគេមិនឃើញក្នុងវេលាព្រឹក ។ សេចក្តីព្យាយាមក្នុងកុសល គេគួរធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះឯង បុគ្គលណា គប្បីដឹងថា សេចក្តីស្លាប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែក ដ្បិតការបណ្តោះបណ្តៃអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដែលមានសេនាច្រើននោះ មិនមានដល់យើងទេ ។ ពួកចោរទាំងឡាយតែងប្រាថ្នាទ្រព្យ បពិត្រព្រះរាជា អាត្មាភាព ផុតស្រឡះហើយអំពីបំណង បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គមក សូមព្រះអង្គត្រឡប់ព្រះហឫទ័យទៅវិញចុះ អាត្មាភាពមិនត្រូវការដោយរាជ្យទេ ។

ចប់ តេមិយជាតក ទី ១ ។

មហាជនកជាតកំ

(៤៩) កោយំ មជ្ឈេ សមុទ្ទស្មឹ អបស្សន្តីរមាយុហេ
កឹ ត្វំ អត្ថវសំ ញត្វា ឯវំ វាយាមសេ ភុសំ

(៥០) និសម្ម វត្តំ លោកស្ស វាយាមស្ស ច ទេវតេ
តស្មា មជ្ឈេ សមុទ្ទស្មឹ អបស្សន្តីរមាយុហេ ។

(៥១) គម្ភីរេ អប្បមេយ្យស្មឹ តីរំ យស្ស ន ទិស្សតិ
មោឃោ តេ បុរិសវាយាមោ អប្បត្វាវ មរិស្សសិ ។

(៥២) អនណោ ញាតិនំ ហោតិ ទេវានំ បិតុនញ្ច សោ
ករំ បុរិសកិច្ចានិ ន ច បច្ឆានុតប្បតិ ។

(៥៣) អបារណេយ្យំ យំ កម្មំ អផលំ កិលមថុទ្ទយំ
តត្ថ កោ វាយមេនត្ថោ មច្ចុ យស្សាភិនិប្ផតំ ។

មហាជនកជាតក

(៨៩)(នាងទេវធីតាឈ្មោះមណីមេខលាសួរថា) បុគ្គលណានេះ កាលមិនឃើញត្រើយ ក៏ព្យាយាម (ហែល) ក្នុងកណ្ដាលសមុទ្រ អ្នកដឹងនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ក៏ព្យាយាមក្រៃពេកម៉្លេះ ៗ

(៩០) (ព្រះមហាសត្វត្រាស់តបថា)ម្នាលទេវតា ខ្ញុំពិចារណានូវវត្តនៃសត្វលោក និងអានិសង្សនៃសេចក្ដីព្យាយាម ព្រោះហេតុដូច្នោះ ខ្ញុំសូម្បីមិនឃើញត្រើយ ក៏នៅតែព្យាយាមក្នុងកណ្ដាលសមុទ្រ ៗ

(៩១) (នាងមណីមេខលា) អ្នកមិនឃើញត្រើយនៃសមុទ្រដ៏ជ្រៅប្រមាណមិនបាន ការព្យាយាមតាមកម្លាំងបុរសរបស់អ្នក ជាព្យាយាមសោះសូន្យទទេ អ្នកមិនដល់នូវត្រើយទេ មុខជានឹងស្លាប់ ៗ

(៩២) (ព្រះមហាសត្វ) បុគ្គលធ្វើនូវកិច្ចរបស់បុរស ទើបជាអ្នកមិនមានបំណុល (ក្នុងវេង) ពួកញាតិ ពួកទេវតា និងពួកបិតា (ព្រហ្ម) ទាំងមិនក្ដៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ៗ

(៩៣)(នាងមណីមេខលា)ការងារណា មិនគប្បីសម្រេច(ដោយសេចក្ដីព្យាយាមទេ)ការងារនោះ ជារបស់ឥតផល មានសេចក្ដីលំបាកជាកម្រៃ សេចក្ដីស្លាប់ រមែងសម្រេចដល់បុគ្គលណា បុគ្គលនោះមានប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ដោយសេចក្ដីព្យាយាមក្នុងការងារនោះ ៗ

(៤៨) អបារណេយ្យមច្ចន្តំ យោ វិទិត្វាន ទេវតេ

ន រក្ខេ អត្តនោ បាណំ ជញ្ញា សោ យទិ ហាបយេ

អធិប្បាយផលំ ឯកេ អស្មឹ លោកស្មិ ទេវតេ

បយោជយន្តិ កម្មានិ តានិ ឥជ្ឈន្តិ វា ន វា ។

សន្ទិដ្ឋិកំ កម្មផលំ ននុ បស្សសិ ទេវតេ

សន្នា អញ្ញេ តរាមហំ តញ្ច បស្សាមិ សន្តិកេ

សោ អហំ វាយមិស្សាមិ យថាសត្តិ យថាពលំ

គន្តុំ បារំ សមុទ្ទស្ស កស្សំ បុរិសការិយំ ។

(៤៩) យោ ត្វំ ឯវំ គតេ ឱឃេ អប្បមេយ្យេ មហណ្ណវេ

ធម្មវាយាមសម្បន្នោ កម្មុនា នាវសីទសិ

សោ ត្វំ តត្ថេវ គច្ឆាហិ យត្ថ តេ និរតោ មនោ ។

(៤៨) (ព្រះមហាសត្វ) ម្នាលទេវតា បុគ្គលណាដឹងច្បាស់ថាការងារមិនគប្បីសម្រេចដោយពិត ហើយមិនរក្សាជីវិតរបស់ខ្លួន បុគ្គលនោះ បើបន្ធយសេចក្ដីព្យាយាមគង់ដឹង (នូវផលនៃសេចក្ដីខ្ជិលនោះមិនខាន) ។ ម្នាលទេវតា បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ (កាលឃើញ) នូវផលនៃសេចក្ដីប្រាថ្នាហើយ រមែងប្រកបនូវការងារទាំងឡាយ ការងារទាំងនោះ សម្រេចខ្លះ មិនសម្រេចខ្លះ ។ ម្នាលទេវតា ក្រែងអ្នកបានឃើញផលនៃកម្មដ៏ជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯងដែរឬ ជនទាំងឡាយដទៃលិចលង់ហើយ ខ្ញុំនៅឆ្លង ទាំងបានឃើញនាងដែលឋិតនៅក្នុងទីជិតនៃខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនោះ នឹងព្យាយាមតាមសមគួរដល់សេចក្ដីអង់អាច នឹងសមគួរដល់កម្លាំង ខ្ញុំកាលទៅដល់ត្រើយនៃសមុទ្រ នឹងធ្វើនូវសេចក្ដីព្យាយាមដែលបុរសគប្បីធ្វើ ។

(៤៩) (នាងមណីមេខលា) កាលមហាសមុទ្រមានអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅប្រមាណមិនបាន ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ អ្នកណាប្រកបដោយសេចក្ដីព្យាយាមដោយធម៌ រមែងមិនលិចចុះដោយកម្ម គឺសេចក្ដីព្យាយាម ចិត្តរបស់អ្នកត្រេកអរក្នុងទីណា អ្នកនោះ ចូរទៅក្នុងទីនោះចុះ ។

[៩៦] សុរិយុគ្គមនេ និធិ   អថោ ឱក្កមនេ(១) និធិ
អន្តោ និធិ ពហិ និធិ   ន អន្តោ ន ពហិ និធិ
អារោហនេ មហានិធិ   អថោ ឱរោហនេ និធិ
ចតូសុ មហាសាលេសុ   សមន្តា យោជនេ និធិ
ទន្តគ្គេសុ មហានិធិ   វាលគ្គេសុ ច កេបុកេ
រុក្ខគ្គេសុ មហានិធិ   សោឡសេតេ មហានិធី
សហស្សថាមោ បល្លង្កោ   សីវលារាធនេន ច ។
[៩៧] អាសីសេថេវ បុរិសោ   ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ   យថា ឥច្ឆឹ តថា អហុ ។
អាសីសេថេវ បុរិសោ   ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ   ឧទកា ថលមុព្ភតំ ។
វាយមេថេវ បុរិសោ   ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ   យថា ឥច្ឆឹ តថា អហុ ។
វាយមេថេវ បុរិសោ   ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ   ឧទកា ថលមុព្ភតំ ។

១ ម. ឧក្កមនេ ។

(៩៦) (ព្រះបាទពោលជនក) កំណាប់ធំ ១៦ នេះគឺ កំណាប់ត្រង់ទីព្រះអាទិត្យរះ កំណាប់ត្រង់ទីព្រះអាទិត្យលិច កំណាប់ខាងក្នុងកំណាប់ខាងក្រៅ កំណាប់មិនមែនខាងក្នុង មិនមែនខាងក្រៅ កំណាប់ធំត្រង់ទីសម្រាប់ឡើង កំណាប់ត្រង់ទីសម្រាប់ចុះ កំណាប់ត្រង់សាលព្រឹក្សធំទាំងបួន កំណាប់ត្រង់ទីមួយយោជន៍ជុំវិញ កំណាប់ធំត្រង់ចុងភ្លុកដំរីទាំងពីរ កំណាប់ត្រង់ចុងកន្ទុយ កំណាប់ក្នុងទឹក កំណាប់ធំត្រង់ចុងឈើសហស្សថាមធ្នូ បល្ល័ង្ក៤ជ្រុង ទឹងញ៉ាំងនាងសីវលីពជទេវីឲ្យត្រេកអរ ៗ

(៩៧) (ព្រះបាទមហាជនក) បុរសជាបណ្ឌិត ត្រូវតែប្រាថ្នា មិនត្រូវនឿយណាយទេ យើងឃើញច្បាស់ចំពោះខ្លួនឯង យើងប្រាថ្នាយ៉ាងណា ក៏បានយ៉ាងនោះ ៗ បុរសជាបណ្ឌិត ត្រូវតែប្រាថ្នា មិនត្រូវនឿយណាយទេ យើងឃើញច្បាស់ចំពោះខ្លួន (ដែលទេវតា) ស្រង់អំពីទឹកមកដាក់លើគោក ៗ បុរសជាបណ្ឌិត ត្រូវតែព្យាយាម មិនត្រូវនឿយណាយទេ យើងឃើញច្បាស់ចំពោះខ្លួន យើងប្រាថ្នាយ៉ាងណា ក៏បានយ៉ាងនោះ ៗ បុរសជាបណ្ឌិត ត្រូវតែព្យាយាមមិនត្រូវនឿយណាយទេ យើងឃើញច្បាស់ចំពោះខ្លួន (ដែលទេវតា) ស្រង់អំពីទឹកមកដាក់លើគោក ៗ

ទុក្ខូបនីតោបិ នរោ សបញ្ញោ
អាសំ ន ឆិន្ទេយ្យ សុខាគមាយ
ពហូ ហិ ផស្សា អហិតា ហិតា ច
អវិតក្កិតា មច្ចុមុបព្វជន្តិ ។
អចិន្តិតម្បិ ភវតិ ចិន្តិតម្បិ វិនស្សតិ
ន ហិ ចិន្តាមយា ភោគា ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា ។
(៥៨) អបោរាណំ វត ភោ រាជា សព្វភុម្មោ ទិសម្បតិ
នជ្ជ នច្ចេ និសាមេតិ ន គីតេ កុរុតេ មនោ ។
ន មិគេ នបិ ឧយ្យានេ នបិ ហំសេ ឧទិក្ខតិ
មូគោវ តុណ្ហីមាសីនោ ន អត្ថមនុសាសតិ ។
(៥៩) សុខកាមា រហោសីលា វធពន្ធា ឧបារតា
កស្ស នុ អជ្ជ អារាមេ ទហរា វុឌ្ឍា ច អច្ឆរេ ។
អតិក្កន្តវនថា ធីរា នមោ តេសំ មហេសិនំ
យេ ឧស្សុកម្ហិ លោកម្ហិ វិហរន្តិ អនុស្សុកា ។

នរជនមានប្រាជ្ញា សូម្បីសេចក្តីទុក្ខប៉ះពាល់ហើយ មិនគប្បីកាត់សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសុខទេ ព្រោះថាការប៉ះពាល់ដ៏ច្រើន ឥតប្រយោជន៍ក៏មាន មានប្រយោជន៍ក៏មាន ពួកជនអ្នកមិនត្រិះរិះ រមែងដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ។ ហេតុដែលបុគ្គលមិនបានគិត សម្រេចក៏មាន ហេតុដែលបុគ្គលគិតហើយ វិនាសទៅក៏មាន ព្រោះភោគៈទាំងឡាយ របស់ស្ត្រីឬបុរស មិនមែនសម្រេចដោយការគិតទេ ។

(៤៨) (មហាជន) ម្នាលគ្នាយើងដ៏ចំរើន ព្រះរាជាត្រួតនូវផែនដីទាំងមូល ជាម្ចាស់ក្នុងទិស មិនដូចអំពីដើមសោះ ថ្ងៃនេះមិនទ្រង់ក្រសាលរបាំ មិនទ្រង់ផ្ចង់ទុកក្នុងព្រះហឫទ័យចំពោះចំរៀង មិនទតម្រឹគ មិនទតឧទ្យាន មិនទតហង្ស ទ្រង់គង់ទៅស្ងៀម ហាក់ដូចជាមនុស្សគ មិនទ្រង់កាត់សេចក្តី ។

(៤៩) (ព្រះបាទមហាជនក) ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ទាំងក្មេងទាំងចាស់ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ជាប្រក្រតី ប្រាសចាកចំណងគឺកិលេស គង់នៅក្នុងអាពមនៃបុគ្គលណាហ្ន+ ក្នុងថ្ងៃនេះ ។ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយណា បានកន្ទួងនូវតណ្ហា ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ នៅក្នុងលោក ដែលកំពុងខ្វល់ខ្វាយ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះ ជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។

តេ ឆេត្វា មទុតោ ជាលំ តន្តំ មាយាវិនោ ទឡ្ហំ
សន្ទាលយន្តា គច្ឆន្តិ កោ តេសំ គតិ អាបយេ ។
(៦០) កទាហំ មិថិលំ ផីតំ វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា[1]សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ មិថិលំ ផីតំ វិសាលំ សព្វតោ បភំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ មិថិលំ ផីតំ ពហុបាការតោរណំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ មិថិលំ ផីតំ ទឡ្ហមដ្ដាលកោដ្ឋកំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ មិថិលំ ផីតំ សុវិភត្តំ មហាបថំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ មិថិលំ ផីតំ សុវិភត្តន្តរាបណំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

---
១ ម. តំ កុទស្សុ ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយនោះ កាត់ទំលាយនូវតម្រាញជាបណ្តាញដ៏មាំ របស់មច្ចុដែលមានមាយាចេញទៅរួច បុគ្គលណាគប្បីញុំាងយើងឲ្យដល់នូវគតិ (លំអាន) នៃអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះបាន ។

[៦០] កាលណាអញនឹងលះនគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ ដែលជាទីចែកហើយ (ដោយបាទមានកជនិវេសន៍ជាដើម) ពាស់ ហើយដោយចំណែក (នៃទ្វារនឹងថ្នល់)ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញនឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ទូលាយ មានពន្លឺដោយជុំវិញ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានកំពែងនឹងខ្លោងទ្វារដ៏ច្រើន ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានប៉មនឹងស៊ុមទ្វារដ៏មាំមួន ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ ដែលគេចែកល្អ មានផ្លូវធំ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានកនផ្សារ ដែលគេចែកដោយល្អ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

កទាហំ មិថិលំ ផីតំ ភរស្សរថបីឡិតំ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ មិថិលំ ផីតំ អារាមវនមាលិនឹ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ មិថិលំ ផីតំ ឧយ្យានវនមាលិនឹ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ មិថិលំ ផីតំ ធាសាទវរមាលិនឹ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ មិថិលំ ផីតំ តិបុរំ រាជពន្ធុនឹ

មាបិតំ សោមនស្សេន វេទេហេន យសស្សិនា

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ វេទេហេ ផីតេ និចិតេ ធម្មរក្ខិតេ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ វេទេហេ ផីតេ អជេយ្យេ ធម្មរក្ខិតេ

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ ដ៏កុះករដោយគោ សេះ នឹងរថ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានរបៀបនៃព្រៃសួន ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានរបៀប នៃព្រៃឧទ្យាន ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានរបៀបនៃប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នគរមិថិលា ជាក្រុងសម្បូណ៌ មានកំពែង ៣ ជាន់ ពេញដោយរាជវង្សក្សត្រ ដែលព្រះបាទវិទេហៈព្រះនាមសោមនស្សមានយសទ្រង់សាងទុក ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់ដែនវិទេហៈ ជាដែនសម្បូណ៌ បរិបូណ៌ដោយការសន្សំ (នូវធញ្ញាហារជាដើម) ដែលរក្សាតាមធម៌ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវដែនវិទេហៈ ជាដែនសម្បូណ៌ ដែលបច្ចាមិត្រផ្ចាញ់មិនបាន ជាដែនរក្សាតាមធម៌ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

មហានិបាតេ ទុតិយំ មហាជនកជាតកំ

កទាហំ អន្តេបុរំ រម្មំ វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ អន្តេបុរំ រម្មំ សុធាមត្តិកលេបនំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ អន្តេបុរំ រម្មំ សុចិគន្ធំ មនោរមំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ កូដាគារេ ច វិភត្តេ ភាគសោ មិតេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ កូដាគារេ ច សុធាមត្តិកលេបនេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ កូដាគារេ ច សុចិគន្ធេ មនោរមេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ កូដាគារេ ច លិត្តេ ចន្ទនផោសិតេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ សុវណ្ណបល្លង្កេ គោណកេ ចិត្តសន្ថតេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវខាងក្នុងបុរី ដែលជាទីរីករាយ ដែលជាងថែករស់ដោយចំណែក ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវខាងក្នុងបុរី ជាទីរីករាយដែលបូកដោយកំបោរនិងដី ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវខាងក្នុងបុរីជាទីរីករាយ មានក្លិនក្រអូប ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវដំណាក់កំពូលទាំងឡាយ ដែលជាងថែកហើយ រស់ហើយដោយចំណែក ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវដំណាក់កំពូលទាំងឡាយ ដែលបូកដោយកំបោរនិងដី ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗកាលណាអញ នឹងលះនូវដំណាក់កំពូលទាំងឡាយ ដែលមានក្លិនក្រអូបជាទីរីករាយនៃចិត្ត ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវដំណាក់កំពូលទាំងឡាយ ដែលលាបល្អហើយ ប្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវគ្រែមាសទាំងឡាយ មានព្រំជាកម្រាលដ៏វិចិត្ត ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ

កទាហំ មណិបល្លង្កេ គោណកេ ចិត្តសន្ថតេ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ កប្បាសកោសេយ្យំ ខោមកោទុម្ពរានិ ច
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ ពោក្ខរណី រម្មា ចក្កវាកូបកូជិតា
មណ្ឌាលកេហិ សញ្ឆន្នា បទុមុប្បលកេហិ ច
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ ហត្ថិគុម្ពេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
សុវណ្ណកច្ឆេ មាតង្គេ ហេមកប្បនិវាសសេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ តោមរង្កុសបាណិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ អស្សគុម្ពេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
អាជានីយេវ ជាតិយា សិន្ធវេ សីឃវាហនេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ ឥន្ទិយាចាបធារិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

១ ឱ. ឥល្លិយាចាបធារិភិ ។

កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវបល្ល័ង្កកែវមណី មានព្រំជាកម្រាលដ៏វិចិត្រ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់ នូវសំពត់មំហោះនឹងសំពត់សូត្រ សំពត់ទាំងឡាយដែលកើតអំពីដែនខោមៈនឹងកើតអំពីដែនកោទុម្ពរ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់ នូវស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយ ជាទីរីករាយ មានសត្វចាក្រពាកយំទ្រហឹង ដេរដោសដោយចង្កុលណីទាំងឡាយផង ដោយឈូកនឹងព្រលិតទាំងឡាយផង ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវហ្វូងដំរី មាតង្គៈ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់មុខ មានខ្សែដង្គន់មាស មានគ្រឿងស្អាងដោយបណ្ដាញមាស ដែលហ្មដំរីមានលំពែងស្នែងក្របីនឹងកង្វេរក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវហ្វូងសេះ អាជានេយ្យអំពីជាតិ ជាសេះសិន្ធព ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់មុខ ជាវាហនៈលឿន ដែលអ្នកបង្ហាត់សេះកាន់សៃនឹងធ្នូ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

មហានិបាតេ ទុតិយំ មហាជនកជាតកំ

កទាហំ រថសេនិយោ   សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ   សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ   ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ(១)
បហាយ បព្វជិស្សាមិ   តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ សោវណ្ណរថេ   សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ   សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ   ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ   តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ សជ្ឈុរថេ ច   សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ   សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ   ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ   តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ អស្សរថេ ច   សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ   សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ   ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ   តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ. ម. វម្មិភិ ។

កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួករថ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើក ហើយ ទាំងបិទបាំដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយ គ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាល ណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវពួករថមាស ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបង នឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូ នឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹង សម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវរថប្រាក់ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លា ដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួក នាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការ លះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាអញនឹងលះ បង់នូវរថទឹមសេះ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទ បាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការ ទាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ

កទាហំ ឱដ្ឋរាជេ ច សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ៗ

កទាហំ គោណរាជេ ច សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ៗ

កទាហំ អជរាជេ ច សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ៗ

កទាហំ មេណ្ឌរាជេ ច សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ៗ

កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវរថទឹមឧដ្ឋ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ តាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវរថទឹមគោ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ តាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវរថទឹមកែស ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ តាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវរថទឹមពពែ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ តាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

កទាហំ មិតរេជ ច សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ ហត្ថានីកេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
នីលវម្មធរេ សូរេ តោមរង្កុសបាណិនោ[១]
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ អស្សានីកេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
នីលវម្មធរេ សូរេ ឥល្លិយាចាបធារិនោ[២]
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ រថានីកេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
នីលវម្មធរេ សូរេ ចាបហត្ថេ កលាបិនោ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ ធនុគ្គហេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
នីលវម្មធរេ សូរេ ចាបហត្ថេ កលាបិនោ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ.ម. តោមរង្កុសបាណិនេ ។ ២ ឱ.ម. ឥល្លិយាចាបធារិនេ ។

កាលណាអញនឹងលះបង់នូវរថទឹមម្រឹគ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ តាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួកអ្នកជិះដំរី ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានលំពែងស្នែងក្របីនឹងកង្វេរក្នុងដៃ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវពួកអ្នកជិះសេះ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លាទ្រទ្រង់នូវស៊ែនឹងធ្នូ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវពួកអ្នកជិះរថ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានធ្នូនឹងព្រួញក្នុងដៃ ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួកខ្មាន់ធ្នូ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញក្នុងដៃ ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ

កទាហំ រាជបុត្តេ ច សព្វាលង្ការភូសិតេ
ចិត្រវម្មធរេ សូរេ កញ្ចនាវេឡធារិនោ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ អរិយគណេ វត្ថវន្តេ អលង្កតេ
ហរិចន្ទនលិត្តង្គេ កាសិកុត្តមធារិនោ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ អមច្ចគណេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
បីតវម្មធរេ សូរេ បុរតោ គច្ឆមាលិនោ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ សត្តសតា ភរិយា សព្វាលង្ការភូសិតា
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ សត្តសតា ភរិយា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ សត្តសតា ភរិយា អស្សវា បិយភាណិនី
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាអញនឹងលះបង់នូវពួកព្រះរាជបុត្រ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលដ៏វិចិត្រ ជាអ្នកក្លៀវក្លាទ្រទ្រង់នូវមាសនឹងកែវពិទូរ្យ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួកអរិយជន គឺព្រាហ្មណ៍ដែលមានសំពត់ មានគ្រឿងប្រដាប់ហើយ មានខ្លួនលាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ស្លៀកដណ្តប់ដោយសំពត់ ដែលបានមកអំពីដែនកាសីដ៏ឧត្តម ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួកអាមាត្យ ដែលស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌លឿង ជាអ្នកក្លៀវក្លាមានរបៀបដើរខាងមុខ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញ នឹងលះបង់នូវពួកស្រីស្នំ ៧០០ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវពួកស្រីស្នំ ៧០០ ជាអ្នកសង្រួមល្អ មានចង្កេះរៀវ ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ កាលណាអញនឹងលះបង់នូវស្រីស្នំ ៧០០ ជាស្ត្រីស្តាប់បង្គាប់ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ហើយបួស ការលះបង់នោះនឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ៗ

មហានិបាតេ ទុតិយំ មហាជនកជាតកំ

កទាហំ សតបល្វ(១)កំសំ សោវណ្ណំ សតរាជិកំ
បហាយ បព្វជិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ ហត្ថិគុម្ពា សព្វាលង្ការភូសិតា
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា ហេមកប្បនិវាសសា ។
អារូឡ្ហា គាមណីយេភិ តោមរង្កុសបាណិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ អស្សគុម្ពា សព្វាលង្ការភូសិតា
អាជានីយាវ ជាតិយា សិន្ធវា សីឃវាហនា
អារូឡ្ហា គាមណីយេភិ ឥល្លិយា ចាបធារិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ រថសេនិយោ សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារូឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ. សតផលំ កំសំ ។ ម សតបលំ កំសំ ។

កាលណាអញនឹងលះបង់នូវកាដន៍មាស មានទម្ងន់ ១០០ បល: ប្រកបដោយស្នាមចំឡាក់ ១០០ ហើយបួស ការលះបង់នោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាហ្វូងដំរីមាតង្គៈរបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង មានខ្សែដង្គន់មាស មានគ្រឿងស្អាង ដោយបណ្ដាញមាស ដែលហ្មដំរីមានលំពែង ស្នែងក្របី នឹងកង្វេរក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនដើរតាមអញ កាលទៅ ដំណើរនោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណា ហ្វូងសេះរបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជាសេះអាជានេយ្យដោយជាតិ ជាសេះសិន្ធព ជាពាហនៈដ៏លឿន ដែលពួកអ្នករក្សាសេះ កាន់ស៊ែនឹងធ្នូ ឡើងជិះហើយ នឹងមិនដើរតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះ នឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ កាលណាពួករថរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំង ដោយស្បែកខ្លាដំបង នឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថី មានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃ ឡើងជិះហើយ នឹងមិនដើរតាម អញកាលទៅ ដំណើរនោះ នឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ ៗ

កទា សុ មំ សុវណ្ណរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ សជ្ឈុរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ អស្សរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ ឱដ្ឋរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាពួករថមាសរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំង ដោយស្បែកខ្លាដំបងនិងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនិងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួករថប្រាក់របស់អញ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបង និងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនិងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណារថទឹមសេះរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបង និងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនិងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះ នឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណារថទឹមឧដ្ឋរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ទាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនិងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនិងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

កទា ស្សុ មំ គោណរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា ស្សុ ភវិស្សតិ ។

កទា ស្សុ មំ អជរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា ស្សុ ភវិស្សតិ ។

កទា ស្សុ មំ មេណ្ឌរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា ស្សុ ភវិស្សតិ ។

កទា ស្សុ មំ មិគរថា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សព្វាលង្ការភូសិតា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា ស្សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណារថទឹមគោ របស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ពាំងបិទបាំង ដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថី មានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណារថទឹមកែសរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ពាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណារថទឹមពពែរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ពាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបង នឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណារថទឹមម្រឹគរបស់អញ ប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកហើយ ពាំងបិទបាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនឹងខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូនឹងខែលក្នុងដៃឡើងជិះហើយ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កទា សុ មំ ហត្ថារោហា សព្វាលង្ការភូសិតា
នីលវម្មធរា សូរា តោមរង្កុសបាណិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ អស្សារោហា សព្វាលង្ការភូសិតា
នីលវម្មធរា សូរា ឥន្ទិយាចាបធារិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ រថារោហា សព្វាលង្ការភូសិតា
នីលវម្មធរា សូរា ចាបហត្ថា កលាបិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ ធនុគ្គហា សព្វាលង្ការភូសិតា
នីលវម្មធរា សូរា ចាបហត្ថា កលាបិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទា សុ មំ រាជបុត្តា សព្វាលង្ការភូសិតា
ចិត្រវម្មធរា សូរា កញ្ចនាវេឡធារិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាពួកអ្នកជិះដំរីរបស់អញ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានលំពែងស្នែងគ្របីនឹងកង្វេរក្នុងដៃ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកអ្នកជិះសេះរបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា ទ្រទ្រង់នូវស៊ើនឹងធ្នូ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកអ្នកជិះរថរបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញក្នុងដៃ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកខ្មាន់ធ្នូរបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង កាន់ខែលមានពណ៌ខៀវ ជាអ្នកក្លៀវក្លា មានធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញក្នុងដៃ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួករាជបុត្ររបស់អញ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការតាំងពួង កាន់ខែលដ៏វិចិត្រ ជាអ្នកក្លៀវក្លា ទ្រទ្រង់នូវមាសនឹងកែវពិទូរ្យ នឹងមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

កទា សុ មំ អរិយគណា វត្តវន្តា អលង្កតា
ហរិចន្ទនលិត្តង្គា កាសិកុត្តមធារិនោ
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ អមច្ចគណា សព្វាលង្ការភូសិតា
បីតចម្ពុដកា សូរា យុវោតោ គច្ចមាលិនី
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ សត្តសតា ភរិយា សព្វាលង្ការភូសិតា
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ សត្តសតា ភរិយា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទា សុ មំ សត្តសតា ភរិយា អស្សវា បិយភាណិនី
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កទាហំ បត្តំ គហេត្វាន មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ
បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។

កាលណាពួកអរិយជន គឺព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានសំពត់ មានគ្រឿងប្រដាប់ហើយ មានខ្លួនលាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តមដែលបានមកអំពីដែនកាសី ទើបមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកអាមាត្យរបស់អញ ដែលស្លិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួងកាន់ខែលមានពណ៌លឿង ជាអ្នកក្សៀវក្លា មានរបៀបដើរខាងមុខ ទើបមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកស្ត្រីស្នំ ៧០០ របស់អញ ដែលស្លិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ទើបមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកស្ត្រីស្នំ៧០០របស់អញ ជាស្ត្រីសង្រ្ឃមល្អ មានចង្កេះរៀវ ទើបមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាពួកស្ត្រីស្នំ៧០០របស់អញ ជាស្ត្រីស្តាប់បង្គាប់ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ទើបមិនទៅតាមអញកាលទៅ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញនឹងបានទៅជាអ្នកកោរក្បាល ឃ្លុំសង្ឃាដិ កាន់បាត្រត្រាច់ចរទៅបិណ្ឌបាត ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។

កទាហំ បំសុកូលានិ ឧជ្ឈិតានិ មហាបថេ
សង្ឃាដឹ ធារយិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ សត្តាហំ មេឃេ ឱវុដ្ឋេ អល្លចីវរោ
បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ សព្វណ្ហំ គន្ត្វា រុក្ខា រុក្ខំ វនា វនំ
អនបេក្ខោ ចរិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ គិរិទុគ្គេសុ បហីនភយភេរវោ
អទុតិយោ គមិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ វីណារុជ្ជកោវ សត្តតន្តឹ មនោរមំ
ចិត្តំ ឧជ្ជុំ ករិស្សាមិ តំ កទា សុ ភវិស្សតិ ។
កទាហំ រថការោវ បរិកន្តំ ឧបាហនំ
កាមសំយោជនេ ឆេច្ឆំ(១) យេ ទិព្វេ យេ ច មានុសេ ។
[៦១] តា ច សត្តសតា ភរិយា សព្វាលង្ការភូសិតា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។

១ ម. ឆេត្វា ។

កាលណាអាត្មាអញនឹងទ្រទ្រង់នូវសង្ឃាដី នៃសំពត់បង្សុកូលទាំងឡាយ ដែលគេចោលក្នុងផ្លូវធំ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញ កាលដែលមេឃបង្អុរភ្លៀងចុះអស់ ៧ ថ្ងៃហើយ នឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតទាំងចីវរទទឹក ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញនឹងចេញទៅអំពីដើមឈើមួយ ទៅកាន់ដើមឈើមួយ អំពីព្រៃមួយទៅកាន់ព្រៃមួយ រហូតថ្ងៃនឹងយប់ទាំងអស់ ត្រាច់ទៅឥតអាឡោះអាល័យ ដំណើរនោះ នឹងសម្រេច ក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញនឹងលះបង់នូវភ័យគួរខ្លាច ហើយមិនមានគ្នាជាគំរប់ពីរនាក់ ដើរទៅលើជ្រោះភ្នំទាំងឡាយ ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញធ្វើចិត្តឲ្យត្រង់ដូចជាបុគ្គលដេញពិណ អាចដេញខ្សែទាំង ៧ ឲ្យជាទីរីករាយចិត្តបាន ដំណើរនោះនឹងសម្រេចក្នុងកាលណាហ្ន៎ ។ កាលណាអាត្មាអញនឹងកាត់នូវកាមសំយោជន៍ជាទិព្វ ទាំងជារបស់មនុស្សបាន ដូចជាជាងរថកាលកាត់នូវស្បែកជើងដូច្នោះ ។

(៦១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកស្រីស្នំទាំង ៧០០ នាក់នោះ ដែលស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ផ្គងដៃទួញយំថា ព្រះអង្គនឹងលះបោលពួកខ្ញុំម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វី ។

តា ច សត្តសតា ភរិយា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។

តា ច សត្តសតា ភរិយា អស្សវា បិយភាណិនី

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។

តា ច សត្តសតា ភរិយា សព្វាលង្ការភូសិតា

ហិត្វា សម្បទ្ទវី(១) រាជា បព្វជ្ជាយ បុរក្ខិតោ ។

តា ច សត្តសតា ភរិយា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា

ហិត្វា សម្បទ្ទវី រាជា បព្វជ្ជាយ បុរក្ខិតោ ។

តា ច សត្តសតា ភរិយា អស្សវា បិយភាណិនី

ហិត្វា សម្បទ្ទវី រាជា បព្វជ្ជាយ បុរក្ខិតោ ។

ហិត្វា សតបលំ កំសំ សោវណ្ណំ សតរាជិកំ

អគ្គហិ មត្តិកាបត្តំ តំ ទុតិយាភិសេចនំ ។

---

១ ម. សំបទ្ទុ ។

ពួកស្រីស្នំ ៧០០ នាក់នោះ ជាស្ត្រីសង្រួមល្អ មានចង្កេះរៀវ ផ្គងដើមដៃទួញយំថា ព្រះអង្គនឹងលះបោលពួកខ្ញុំម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វី ៗ ពួកស្រីស្នំទាំង៧០០នាក់នោះ ជាស្ត្រីស្ដាប់បង្គាប់ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ផ្គងដើមដៃទួញយំថា ព្រះអង្គនឹងលះបោលពួកខ្ញុំម្ចាស់ ព្រោះហេតុអ្វី ៗ ព្រះរាជាទ្រង់លះនូវសម្បត្តិ បានលះបង់ពួកស្រីស្នំទាំង៧០០នាក់នោះ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ព្រះអង្គត្រូវបញ្ជាបញ្ជូនទៅខាងមុខហើយ ៗ ព្រះរាជាទ្រង់លះបង់នូវសម្បត្តិ បានលះបង់ពួកស្ត្រីស្នំ ៧០០ នាក់នេះ ជាស្ត្រីសង្រួមល្អ មានចង្កេះរៀវ ត្រូវបញ្ជាបញ្ជូនទៅខាងមុខហើយ ៗ ព្រះរាជាទ្រង់លះបង់នូវសម្បត្តិ បានលះនូវពួកស្ត្រីស្នំ ៧០០ នាក់នោះ ជាស្ត្រីស្ដាប់បង្គាប់ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ត្រូវបញ្ជាបញ្ជូនទៅខាងមុខហើយ ៗ ព្រះរាជាទ្រង់លះបង់នូវភាជន៍មាស មានទម្ងន់មួយរយបលៈ ប្រកបដោយស្នាមចម្លាក់មួយរយ បានកាន់យកនូវបាត្រដី ការកាន់នូវបាត្រដីនោះ ទុកជាអភិសេកទី ២ ៗ

(៦២) ភេស្មា អគ្គិសមាជាលា កោសា ឌយ្ហន្តិ ភាគសោ
រជតំ ជាតរូបញ្ច មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ
មណយោ សង្ខមុត្តា ច វត្ថកំ ហរិចន្ទនំ
អជិនំ ទន្តភណ្ឌញ្ច លោហំ កាឡាយសំ ពហុំ
ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ មា តេ តំ វិនស្សា ធនំ ។

(៦៣) សុសុខំ វត ជីវាម យេសន្នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ
មិថិលាយ ឌយ្ហមានាយ ន មេ កិញ្ចិ អឌយ្ហថ ។

(៦៤) អដវិយោ សមុប្បន្នា រដ្ឋំ វិទ្ធំសយន្តិ តេ
ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ មា រដ្ឋំ វិនស្សា ឥទំ ។

(៦៥) សុសុខំ វត ជីវាម យេសន្នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ
រដ្ឋេ វិលុម្បមានម្ហិ ន មេ កិញ្ចិ អហារថ
សុសុខំ វត ជីវាម យេសន្នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ
បីតិភក្ខា ភវិស្សាម ទេវា អាភស្សរា យថា ។

(៦២) (ព្រះនាងសីវលីទេវី) ឃ្លាំងទាំងឡាយ គឺឃ្លាំងប្រាក់ ឃ្លាំងមាស ឃ្លាំងកែវមុក្តា ឃ្លាំងកែវពិទូរ្យ ឃ្លាំងកែវមណី ឃ្លាំងស័ង្ខ ឃ្លាំងកែវមុក្តាដ៏ច្រើន ឃ្លាំងសំពត់ ឃ្លាំងខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ឃ្លាំងស្បែកខ្លាឃ្មុំ ឃ្លាំងរបស់ធ្វើពីភ្លុក ឃ្លាំងទង់ដែង និងឃ្លាំងដែកខ្មៅដ៏ច្រើនជាឃ្លាំងដែលពួកបុរសរៀបចំដោយចំណែក ត្រូវភ្លើងឆេះមានអណ្តាតភ្លើងស្មើគ្នា គួរខ្លាច បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គស្តេចមក សូមស្តេចត្រឡប់វិលវិញ កុំឲ្យទ្រព្យរបស់ព្រះអង្គនោះវិនាស ។

(៦៣) (ព្រះរាជា) កង្វល់មិនមាន ដល់យើងណា យើងនោះឈ្មោះថា រស់នៅជាសុខ កាលបើក្រុងមិថិលាត្រូវភ្លើងឆេះ ភ្លើងមិនមែនឆេះនូវទ្រព្យបន្តិចបន្តួចរបស់ខ្ញុំទេ ។

(៦៤) (ព្រះនាងសីវលីទេវី) ចោរក្នុងដងព្រៃកើតឡើងហើយ បំផ្លាញដែនរបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គស្តេចមក សូមស្តេចត្រឡប់វិលវិញ កុំឲ្យដែននេះវិនាស ។

(៦៥) (ព្រះរាជា) កង្វល់មិនមាន ដល់យើងណា យើងនោះឈ្មោះថា រស់នៅជាសុខ កាលបើដែនត្រូវពួកចោរប្លន់ ចោរមិនបានយកទ្រព្យបន្តិចបន្តួចរបស់ខ្ញុំទេ កង្វល់មិនមានដល់យើងណា យើងនោះឈ្មោះថា រស់នៅជាសុខ យើងជាអ្នកមានបីតិជាអាហារ ដូចពួកអាភស្សរទេវតា ។

(៦៦) កិន្នុ ឧច្ចាវចោ ឃោសោ កា នុ គាមេវ កីឡិយា
សមណា ត្វេវ បុច្ឆាម កត្ថេសោភិសដោ ជនោ

(៦៧) មមំ ឱហាយ គច្ឆន្តំ ឯត្ថេសោភិសដោ ជនោ
សីមាតិក្កមនំ យន្តំ មុនិមោនស្ស បត្តិយា
មិស្សំ នន្ទីហិ គច្ឆន្តំ កឹ ជានមនុបុច្ឆសិ ។

(៦៨) មាស្សុ តិណ្ណោ អមញ្ញិត្ថោ សរីរំ ធារយំ ឥមំ
អតីរណេយ្យ យមិទំ កម្មំ ពហូ ហិ បរិបន្ថយោ ។

(៦៩) កោ នុ មេ បរិបន្ថស្ស មម ឯវំ វិហារិនោ
យោ នេវ ទិដ្ឋេ នាទិដ្ឋេ កាមានមភិបត្ថយេ ។

(៧០) និទ្ទា តន្ទិ វិជម្ភិតា អរតិ ភត្តសម្មទោ
អាវសន្តិ សរីរដ្ឋា ពហូ ហិ បរិបន្ថយោ ។

---
១ ម. តំ ។

(៦៦) (នារទតាបស) សំឡេងគឹកកងនៃជនច្រើននេះ តើព្រោះហេតុអ្វី ស្រីនោះជាអ្វី លេងជាមួយក្នុងព្រៃ ដូចក្នុងស្រុក បពិត្រសមណៈ ខ្ញុំសួរលោកថា មហាជននុះ ប្រជុំគ្នាដើម្បីអ្វី ។

(៦៧) (ព្រះរាជា) ខ្ញុំកាលលះបង់នូវមហាជន ហើយចេញទៅ បានជាមហាជនប្រជុំគ្នាក្នុងទីនេះ ខ្ញុំកន្លងនូវដែនគឺកិលេស ហើយទៅបួសដើម្បីបាននូវមោនធម៌ (ពោលគឺញាណរបស់អនាគារិយៈ) មុនី ខ្ញុំកាលទៅកាន់ទីប្រឡូកប្រឡំដោយសេចក្តីរីករាយទាំងឡាយ អ្នកដឹង ទើបសួរឬ (ឬមិនដឹង) ។

(៦៨) (នារទតាបស) ព្រះអង្គកាលទ្រទ្រង់នូវសរីរៈនេះ កុំសំគាល់ថាអញឆ្លងកិលេសហើយដូច្នេះ កម្ម (គឺកិលេស) នេះបុគ្គលមិនគប្បីឆ្លងបានទេ ព្រោះថាសេចក្តីអន្តរាយ មានច្រើន ។

(៦៩)(ព្រះរាជា) ខ្ញុំណាមិនប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយក្នុងមនុស្សលោកដែលបុគ្គលឃើញហើយ មិនប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយក្នុងទេវលោក ដែលបុគ្គលមិនឃើញហើយ សេចក្តីអន្តរាយដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងមានដល់ខ្ញុំនោះ មានកិរិយាទៅយ៉ាងនេះ ។

(៧០) (នារទតាបស) ដ្បិតថា សេចក្តីអន្តរាយ តាំងឡើងច្រើន គឺការដេកលក់ សេចក្តីខ្ជិល ការមិតពត់ សេចក្តីអផ្សុក ការពុលបាយ តាំងនៅក្នុងសរីរៈ រមែងកើត (ក្នុងសរីរៈវិញ) ។

(៧១) កល្យាណិំ វត មំ ភវំ ព្រាហ្មណ អនុសាសសិ

ព្រាហ្មណ ត្វំ បុច្ឆាមិ កោ នុ ត្វមសិ មារិស ។

(៧២) នារទោ ឥតិ នាមេន កស្សបោ ឥតិ មំ វិទូ

ភោតោ សក្កាសេ អាគច្ឆិំ សាធុ សព្ភិ សមាគមោ ។

តស្ស តេ សព្វោ អានន្ទោ វិហារោ ឧបវត្តតុ

យន្តំ(១) តំ បរិបូរេហិ ខន្តិយា ឧបសមេន ច ។

បសារយេ សន្នតញ្ច ឧន្នតញ្ច បហារយ

កម្មំ វិជ្ជញ្ច ធម្មញ្ច សក្កត្វាន បរិព្វជ ។

(៧៣) ពហូ ហត្ថី ច អស្សេ ច នគរេ ជនបទានិ ច

ហិត្វា ជនក បព្វជិតោ កបាលេ រតិមជ្ឈគា

កច្ចិ នុ តេ ជានបទា មិត្តាមច្ចា ច ញាតកា

ទុព្ភិំ អកំសុ ជនក កស្មា តេ តំ អរុច្ចថ ។

---

១ ម. យំ ខន្តិ ។

(៧១) (ព្រះកជា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ លោកដ៏ចំរើនប្រៀនប្រដៅខ្ញុំល្អណាស់ បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំសួរលោក បពិត្រលោកនិរទុក្ខលោកជាអ្វី ។

(៧២)(នារទតាបស) ជនទាំងឡាយស្គាល់អាត្មាភាពដោយនាមថា នារទៈ ដោយគោត្រថា កស្សបៈដូច្នេះ អាត្មាភាពមកក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដោយដឹងច្បាស់ថា សមាគមដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ជាកិច្ចញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ។ សេចក្ដីត្រេកអរ (ក្នុងបព្វជ្ជា) ទាំងអស់ នឹងព្រហ្មវិហារ ចូរកើតដល់ព្រះអង្គនោះចុះ បរិកម្មនឹងឈានណា ការខ្វះខាត (ដោយសីលនឹងឈាន)ណា ព្រះអង្គចូរបំពេញនូវការខ្វះខាតនោះចុះ ព្រះអង្គ (ចូរប្រកប) ដោយអធិវាសនក្ខន្តី នឹងឧបសមៈ ។ ព្រះអង្គចូររំសាយចោលនូវសេចក្ដីមើលងាយនឹងសេចក្ដីក្រអឺតក្រទម ចូរធ្វើគោរពនូវកុសលកម្ម នូវវិជ្ជា នឹងធម៌ ។

(៧៣)(មិគាជិនតាបស) បពិត្រព្រះជនក ព្រះអង្គលះបង់ដំរីសេះពួកអ្នកនគរ នឹងជនបទជាច្រើន ហើយទ្រង់ព្រះផ្នួស ដល់នូវសេចក្ដីត្រេកអរនឹងអម្បែង បពិត្រព្រះជនក ពួកអ្នកជនបទ មិត្រអាមាត្យ នឹងព្រះញាតិ បានធ្វើនូវការទ្រុស្តចំពោះព្រះអង្គខ្លះដែរឬ ព្រោះហេតុអ្វី ក៏ព្រះអង្គពេញព្រះហឫទ័យនឹងអម្បែងរបស់ព្រះអង្គនោះ ។

(៧៤) ន មិគាជិន ជាតុច្ឆេ អហំ កញ្ចិ កុទាចនំ
អធម្មេន ជិនេ ញាតឹ ន ចាបិ ញាតយោ មមំ ។

(៧៥) ទិស្វាន លោកវត្តន្តំ ខជ្ជន្តំ កទ្ទមីកតំ
ហញ្ញរេ វជ្ឈរេ ចេត្ថ យត្ថ សត្តោ បុថុជ្ជនោ
ឯតាហំ ឧបមំ កត្វា ភិក្ខកោស្មិ មិគាជិន ។

(៧៦) កោ នុ តេ ភគវា សត្ថា កស្សេតំ វចនំ សុចិ
ន ហិ កប្បំ វា វិជ្ជំ វា បច្ចក្ខាយ រថេសភ
សមណមាហុ វត្តន្តំ យថា ទុក្ខស្សតិក្កមោ ។

(៧៧) ន មិគាជិន ជាតុច្ឆេ អហំ កញ្ចិ កុទាចនំ
សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ សក្កត្វា អនុបាវិសឹ ។
មហតា ចានុភាវេន គច្ឆន្តោ សិរិយា ជលំ
គីយមានេសុ គីតេសុ វជ្ជមានេសុ វគ្គុសុ

(៧៤) (ព្រះមហាជនក) បពិត្រមិគាជិនៈ ក្នុងកាលណាមក ខ្ញុំមិនដែលផ្ចាញ់នូវញាតិណាមួយ ដោយអធម៌ជាដាច់ខាត ទាំងពួកញាតិ ក៏មិនដែលផ្ចាញ់ខ្ញុំ ដោយអធម៌ដែរ ។

(៧៥) បពិត្រមិគាជិនៈ ខ្ញុំបានឃើញនូវប្រវេណីនៃសត្វលោក ដែលកិលេសកំពុងទំពាស៊ីធ្វើឲ្យដូចជាភក់ ឬជ្ជួន លិចចុះហើយ ក្នុងកិលេសវត្ថុណា សត្វទាំងឡាយ តែងបៀតបៀនគ្នាផង តែងជាប់ក្នុងកិលេសវត្ថុនោះផង ហើយក៏ធ្វើនូវពួកឬជ្ជួនទាំងនេះឲ្យជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ទើបបួសជាភិក្ខុ ។

(៧៦) (មិគាជិនតាបស) បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរថ បុគ្គលមានដោគណា ជាសាស្តារបស់ព្រះអង្គ ពាក្យដ៏ពីរោះនេះ ជាពាក្យរបស់បុគ្គលណា ព្រោះថាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មិនវៀរនូវតាបសអ្នកសម្រេចអភិញ្ញា ឬនូវព្រះបច្ចេកពុទ្ធដែលប្រកបដោយវិជ្ជា ហើយពោលនូវសមណៈថា អ្នកមានវត្ត ជាគ្រឿងកន្លងនូវទុក្ខ ។

(៧៧) (ព្រះមហាជនក) បពិត្រមិគាជិនៈ ខ្ញុំមិនដែលចូលទៅគោរពសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដោយដាច់ខាត ក្នុងកាលណាមួយឡើយ ។ បពិត្រមិគាជិនៈ ខ្ញុំកាលទៅ ដោយអានុភាពដ៏ធំ រុងរឿង ដោយសិរី កាលចម្រៀងដែលបុគ្គលកំពុងច្រៀង កាលតន្ត្រីមានសំឡេងដ៏ពីរោះ ដែលបុគ្គលកំពុងប្រគំ

តុរិយេ តាលិតសង្ឃុដ្ឋេ　　សម្មតាលសមាហិតេ
ស មិគាជិនមទ្ទក្ខិ　　ផលី អម្ពំ(១) តិរោច្ឆទំ
តុទមានំ(២) មនុស្សេហិ　　ផលកាមេហិ ជន្តុភិ
សោ ខោ ហន្តំ សិរិំ ហិត្វា ឱរោហិត្វា មិគាជិន
មូលំ អម្ពស្សុបាគញ្ឆិ　　ផលិនោ និប្ផលស្ស ច
ផលី អម្ពំ ហតំ ទិស្វា　　វិទ្ធត្តំ វិនលីកតំ
អថេតំ ឥតរំ អម្ពំ　　នីលោភាសំ មនោរមំ
ឯវមេវ នូនម្ហេបិ　　ឥស្សរេ ពហុកណ្ដកេ
អមិត្តា នោ វធិស្សន្តិ　　យថា អម្ពោ ផលី ហតោ
អជិនម្ហិ ហញ្ញតេ ទីបិ　　នាគោ ទន្តេហិ ហញ្ញតិ
ធនម្ហិ ធនិនោ ហន្តិ　　អនិកេតមសន្ថវំ
ផលី(៣) អម្ពោ អផលោ ច តេ សត្ថារោ ឧភោ មម ។

(៧៨) សព្វោ ជនោ សព្យធិតោ រាជា បព្វជិតោ ឥតិ
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា　　រថិកា បត្តិការកា
អស្សាសយិត្វា ជនតំ　　ឋបយិត្វា បដិច្ឆទំ
បុត្តំ រជ្ជេ ឋបេត្វាន　　អថ បច្ឆា បព្វជិស្សសិ ។

---

១ ឱ. ផលំ ។ ម. ពលំ អម្ពំ ។ ២ ឱ. តុទមានំ ។ ម. ហេឋមានំ ។ ៣ ម. ផលោ ។

បានឃើញស្វាយមានផ្លែ ខាងក្រៅកំពែងដែលពួកមនុស្សអ្នកត្រូវការផ្លែ បេះផលចុះខ្ទេចខ្ទីដែលគឹកកងដោយការប្រគំតន្ត្រី ជាខ្ទេចខ្ទីប្រកបដោយសូរប្រគំដ៏ពីរោះ បពិត្រមិគាជិនៈ ខ្ញុំនោះបានលះបង់សិរីនោះ ហើយចុះ (អំពីដំរី) ចូលទៅកាន់គល់ស្វាយដែលមានផ្លែនឹងមិនមានផ្លែ បានឃើញស្វាយមានផ្លែដែលបុគ្គលបៀតបៀនហើយ កំ-ចាត់ហើយ ធ្វើមិនឲ្យមានស្លឹកនឹងស្វាយ១ដើមក្រៅនេះ មានពន្លឺខៀវជាទីរីករាយនៃចិត្ត សត្រូវទាំងឡាយអាចសម្លាប់យើងដែលជាឥស្សរៈមានបន្លាច្រើនដោយពិត ដូចដើមស្វាយដែលមានផ្លែដែលបុគ្គលសម្លាប់ហើយ ខ្លាដំបង ត្រូវគេសម្លាប់ព្រោះស្បែក ដំរីត្រូវគេសម្លាប់ព្រោះភ្លុក បុគ្គលអ្នកមានទ្រព្យត្រូវគេសម្លាប់ព្រោះទ្រព្យ តើនរណា នឹងសម្លាប់បុគ្គលអ្នកមិនមានផ្ទះ មិនមានសន្ថវៈ ដើមស្វាយមានផ្លែនឹងមិនមានផ្លែទាំងពីរនោះជាសាស្តារបស់ខ្ញុំ ។

(៧៨) (នាងសីវលី) ជនទាំងពួង គឺសេនាដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង បានពោលថា ព្រះរាជាទ្រង់ផ្នួសហើយក៏គក់ស្មុគ សូមព្រះអង្គលួងលោមទូលប្រជុំជន ហើយតាំងទុកនូវការរក្សា ប្រតាំងព្រះរាជឱរសក្នុងរាជសម្បត្តិ ហើយសឹមទ្រង់ព្រះផ្នួសក្នុងកាលជាខាងក្រោយចុះ ។

(៧៩) ចត្តា មយា ជានបទា មិត្តាមច្ចា ច ញាតកា
សន្តិ បុត្តា វិទេហានំ ទីឃាវុ រដ្ឋវឌ្ឍនោ
តេ រជ្ជំ ការយិស្សន្តិ មិថិលាយំ បជាបតិ ។

(៨០) ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ យំ វាក្យំ មម រុច្ចតិ
រជ្ជំ តុវំ ការយន្តី បាបំ ទុច្ចរិតំ ពហុំ
កាយេន វាចា មនសា យេន គច្ឆសិ ទុគ្គតឹ
បរទិន្នកេន បរនិដ្ឋិតេន បិណ្ឌេន យាបេហិ ស ធីរធម្មោ

(៨១) យោបិ ចតុត្ថេ ភត្តកាលេ ន ភុញ្ជេ
អជ្ជុដ្ឋមារីវ ខុទាយ មិយ្យេ
ន ត្វេវ បិណ្ឌំ លុឡិតំ អនរិយំ
កុលបុត្តរូបោ សប្បុរិសោ ន សេវេ
តយិទំ ន សាធុ តយិទំ ន សុដ្ឋុ
សុនខុច្ឆិដ្ឋកំ ជនក ភុញ្ជសេ តុវំ ។

(៧៩) (ព្រះមហាជនក) ពួកអ្នកជនបទ មិត្រអាមាត្យនឹងញាតិទាំងឡាយដែលយើងលះបង់ហើយ កូនរបស់អ្នកដែនវិទេហៈឈ្មោះទីឃាវុកុមារអ្នកញុំាងដែនឲ្យចំរើន ម្ចាលបជាបតិ កូននោះនឹងសោយរាជ្យក្នុងក្រុងមិថិលាចុះ ៗ

(៨០) នាងចូរមកនេះ ពាក្យណាដែលអាត្មាពេញចិត្ត អាត្មានឹងប្រាប់នូវពាក្យនោះ នាងនឹងទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយកាយវាចាចិត្តណា នាងឯងកាលសោយរាជ្យ (ឈ្មោះថាធ្វើ)នូវបាបទុច្ចរិតដ៏ច្រើន ដោយកាយវាចាចិត្តនោះ អាត្មានឹងញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយ ដែលបុគ្គលដទៃឲ្យហើយ ដែលបុគ្គលដទៃសម្រេចហើយ (នេះ)ជាបវេណីរបស់អ្នកប្រាជ្ញ ៗ

(៨១) (នាងសីវលី) បុគ្គលណាមិនបរិភោគអាហារក្នុងកាលនៃភត្តជាគំរប់ ៤ បុគ្គលនោះគប្បីស្លាប់ដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លានដូចបុគ្គលដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ដ៏ពិត មានសភាពជាកុលបុត្រមិនគប្បីបរិភោគដុំបាយ ដែលប្រឡាក់ដោយធូលី មិនស្អាតទេ ឬការបរិភោគនោះ មិនល្អទេ មិនប្រសើរទេ បពិត្រមហាជនក ព្រះអង្គសោយនូវដុំបាយដែលសល់អំពីឆ្កែ ៗ

(៨២) ន ចាបិ មេ សីវលិ សោ អកត្វា

យំ ហោតិ ចត្តំ តិហិនោ សុនខស្ស វា

យេ កេចិ ភោគា ឥធ ធម្មលទ្ធា

សញ្ញោ សោ កត្វា អនុយាតិ វុត្តោ ។

(៨៣) កុមារិកេ ឧបសេនិយេ និច្ចំ និគ្គឡមណ្ឌិតេ

កស្មា តេ ឯកោ ភុជោ ជនតិ ឯកោ តេ ន ជនតី ភុជោ ។

(៨៤) ឥមស្មឹ មេ សមណា ហត្ថេ បដិមុក្កា ទុនីវរា

សង្ឃដ្ដា ជាយតេ សទ្ទោ ទុតិយស្សេវ សា គតិ

ឥមស្មឹ មេ សមណា ហត្ថេ បដិមុក្កា ឯកនីវរោ

សោ អទុតិយោ ន ជនតិ មុនិភូតោវ តិដ្ឋតិ

វិវាទប្បត្តោ ទុតិយោ កេនេកោ វិវទិស្សតិ

តស្ស តេ សគ្គកាមស្ស ឯកត្តមុបរោចតំ ។

(៨២) (ព្រះរាជា) ម្នាលសីវលី វត្ថុណាដែលគ្រហស្ថ ឬសុនខលេះបង់ហើយ វត្ថុនោះ មិនមែនជាអាត្មាមិនគួរឆាន់ទេ ភោគៈទាំងឡាយណានីមួយក្នុងលោកនេះ ដែលបានដោយធម៌ ភោគៈទាំងអស់នោះ លោកពោលថាជាអាហារមិនមានទោស ។

(៨៣) (ព្រះរាជា) ម្នាលនាងកុមារិកា ជាក្មេងដេកជិតមាតានៅឡើយមានគ្រឿងប្រដាប់មិនឃ្លាតអំពីខ្លួនជានិច្ច ដៃម្ខាងរបស់នាងលាន់ឮសំឡេង ដៃម្ខាងមិនលាន់ឮសំឡេង តើព្រោះហេតុអ្វី ។

(៨៤) (នាងកុមារិកា) បពិត្រសមណៈ កងពីរដែលពាក់នឹងដៃរបស់ខ្ញុំនេះខ្ទប់គ្នាហើយ សំឡេងក៏កើតឡើង នោះជាគតិនៃកងទាំងពីរ បពិត្រសមណៈ កង១ដែលពាក់នឹងដៃរបស់ខ្ញុំនេះ កងនោះមិនមានកងឯទៀតជាគំរប់ពីរ ទើបមិនលាន់ឮសំឡេង ដូចអរិយបុគ្គល ជាអ្នកស្ងប់ស្ងៀម ឯបុគ្គលមានគ្នាជាគំរប់ពីរនោះតែងដល់នូវការជជែកគ្នា បុគ្គល១នាក់នឹងជជែកជាមួយនឹងបុគ្គលណាកើត ព្រះអង្គនោះជាអ្នកប្រាថ្នានូវបានស្ងិត សូមទ្រង់ពេញចិត្តនឹងភាពនៃបុគ្គលម្នាក់ឯងចុះ ។

(៨៥) សុណាសិ សីវលី កថា កុមារិយា បវេទិតា

បេសិយា មំ គរហិត្ថោ ទុតិយស្សេវ សា គតិ

អយំ ទ្វេធា បថោ ភទ្ទេ អនុចិណ្ណោ បថាវិហិ

តេសំ ត្វំ ឯកំ គណ្ហាហិ អហមេកំ បុនាបរំ

មា ច មំ ត្វំ បតិ មេតិ នាហំ ភរិយាតិ តំ បុន ។

ឥមមេវ កថយន្តា ថូណំ នគរមុបាគមុំ ។

កោដ្ឋកេ ឧសុការស្ស ភត្តកាលេ ឧបដ្ឋិតេ

តត្រ ច សោ ឧសុការោ ឯកំ ទណ្ឌំ ឧជុំ កតំ

ឯកញ្ច ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ ជិម្ហមេកេន បេក្ខតិ ។

(៨៦) ឯវំ នោ សាធុ បស្សសិ ឧសុការ សុណោហិ មេ

យទេកំ ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ ជិម្ហមេកេន បេក្ខសិ ។

(៨៧) ទ្វីហិ សមណ ចក្ខូហិ វិសាលំ វិយ ខាយតិ

អប្បត្វា[១] បរមំ លិង្គំ នុជុភាវាយ កប្បតិ ។

---

១ ឱ. ម. អសម្បត្វា ។

(៨៥) (ព្រះរាជា) ម្នាលនាងសីវលី នាងឮគាថាដែលនាងកុមារិកាពោលហើយឬទេ នាងកុមារិកាតិះដៀលនូវអាត្មាដូចជាអ្នកបំរើ នោះឯងជាគតិនៃបុគ្គលពីរនាក់ ម្នាលនាងដ៏ចំរើន ផ្លូវបែកជាពីរនេះ ដែលអ្នកដើរផ្លូវតែងដើរទៅ បណ្តាផ្លូវទាំងពីរនោះ នាងចូរកាន់ផ្លូវ ១ អាត្មានឹងកាន់ផ្លូវ ១ ដទៃទៀត នាងកុំហៅអាត្មាថាជាស្វាមីរបស់អញ អាត្មាក៏មិនហៅនាងថាជាប្រពន្ធទៀតដែរ ។ (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជានឹងនាងសីវលី កាលពោលនូវពាក្យនេះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ថូណនគរ ។ កាលជិតវេលាភត្ត ព្រះរាជា (ក៏ឈរ) ជិតទ្វារនៃជាងព្រួញ ជាងព្រួញនោះធ្មេចភ្នែកម្ខាង សំឡឹងមើលដងព្រួញវៀចមួយ ដែលធ្វើឲ្យត្រង់ដោយភ្នែកម្ខាង ជិតក្លោងទ្វារនោះ ។

(៨៦) (ព្រះរាជា) ម្នាលជាងព្រួញ អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យអាត្មា អ្នកធ្មេចភ្នែកម្ខាងសំឡឹងមើលដងព្រួញវៀច អ្នកមើលយ៉ាងនេះស្រួលឬ ។

(៨៧) (ជាងព្រួញ) បពិត្រសមណៈ ទីប្រាកដដូចជាទូលាយ ដោយភ្នែកពីរ កិច្ចដោយភារៈនៃព្រួញត្រង់រមែងមិនសម្រេច ព្រោះមិនឃើញនូវទីវៀចខាងមុខ ។

ឯកញ្ច ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ ជិម្ហមេកេន បេក្ខតោ
សម្បត្វា បរមំ លិង្គំ ឧជុភាវាយ កប្បតិ ។
វិវាទប្បត្តោ ទុតិយោ កេនេកោ វិវទិស្សតិ ។
តស្ស តេ សគ្គកាមស្ស ឯកត្តមុបរោចតំ ។

(៨៨) សុណាសិ សីវលី គាថា ឧសុការេន វេទិតា
បេសិយា មំ គរហិត្វា ទុតិយស្សេវ សា គតិ
អយំ ទ្វេធា បថោ ភទ្ទេ អនុចិណ្ណោ បថាវិហិ
តេសំ ត្វំ ឯកំ គណ្ហាហិ អហមេកំ បុនាបរំ
នេវ មំ ត្វំ បតិ មេតិ មាហំ ភរិយាតិ តំ បុន
មុញ្ជា ឦសិកា(១) បព្វូឡ្ហា ឯកា វិហរ សីវលីតិ ។

មហាជនកជាតកំ ទុតិយំ ។

---

២ ឱ. មុញ្ជវីសិកា បរូឡ្ហា ។ ម. អុញ្ជវេសិកា បព្វូឡ្ហា ។

កាលបុគ្គលឆ្មេច ភ្នែកម្ខាង សំឡឹងមើលទីវៀច ដោយភ្នែកម្ខាង កិច្ចដោយភាព នៃព្រួញត្រង់ រមែងសម្រេច ព្រោះឃើញទីវៀច ខាងមុខ ៗ បុគ្គលជាគំរប់ពីរ រមែងដល់នូវការជជែកគ្នា បុគ្គលម្នាក់ឯង នឹងជជែកគ្នាជាមួយនឹងអ្នកណាកើត កាលព្រះអង្គនោះប្រាថ្នា នូវឋានសួគ៌ សូមពេញព្រះទ័យនឹងភាពនៃបុគ្គលម្នាក់ឯងចុះ ៗ

[៨៨] (ព្រះរាជា...)នៃនាងសីវលី នាងឮគាថាដែលជាងព្រួញពោលហើយឬទេ ជាងព្រួញតិះដៀលអាត្មាដូចជាអ្នកបំរើ នោះជាគតិនៃបុគ្គលពីរនាក់ ម្នាលនាងចំរើន ផ្លូវបែកជាពីរនេះ ដែលអ្នកដើរផ្លូវ តែងដើរទៅ បណ្តាផ្លូវទាំងពីរនោះ នាងចូរកាន់យកផ្លូវ ១ អាត្មានឹងកាន់យកផ្លូវ ១ ដទៃទៀត នាងកុំហៅអាត្មាថាជាស្វាមីរបស់អញ អាត្មាក៏មិនហៅនាងថាជាភរិយារបស់អាត្មាដែរ ម្នាលនាងសីវលី នាងចូរនៅម្នាក់ឯងចុះ ដូចស្មៅយាប្លង់ដែលអាត្មាដកហើយ ៗ

ចប់ មហាជនកជាតក ទី ២ ៗ

សុវណ្ណសាមជាតកំ

(៨៩) កោ នុ មំ ឧសុនា វិជ្ឈិ　បមត្តំ ឧទហារកំ

ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ វេស្សោ កោ មំ វិទ្ធា និលីយសិ ។

ន មេ មំសានិ ខជ្ជានិ　ចម្មេនត្ថោ ន វិជ្ជតិ

អថ កេន នុ វណ្ណេន　វិទ្ធេយ្យំ មំ អមញ្ញថ ។

កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ កថំ ជានេមុ តំ មយំ

បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ　កឹ មំ វិទ្ធា និលីយសិ ។

(៩០) រាជាហមស្មិ កាសីនំ　បិលយក្ខោតិ មំ វិទូ

លោភា រដ្ឋំ បហិត្វាន　មិគមេសំ(១) ចរាមហំ

ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ　ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ

នាគោបិ មេ ន មុច្ចេយ្យ　អាគតោ ឧសុបាតនំ ។

កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ កថំ ជានេមុ តំ មយំ

បិតុនោ អត្តនោ ចាបិ　នាមគោត្តំ បវេទយ ។

---

១ ម. មិគមេសោ ។

សុវណ្ណសាមជាតក

(៨៩) (សុវណ្ណសាមបណ្ឌិតសួរថា) នរណាហ្ន៎ បាញ់ខ្ញុំជាអ្នកដងទឹក ភ្លេចស្មារតី(១) ដោយព្រួញ ជនណាជាក្សត្រឬជាព្រាហ្មណ៍ឬជាវេស្សៈ បាញ់ខ្ញុំហើយពួន ៗ សាច់ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ មិនមែនជារបស់គួរទំពាស៊ីទេ សេចក្តីត្រូវការដោយស្បែកមិនមានទេ កាលបើដូច្នេះ តើអ្នកសំគាល់នូវខ្ញុំ ថាគួរបាញ់ដោយហេតុដូចម្តេច ៗ អ្នកជាអ្វី ជាបុត្ររបស់អ្នកណា យើងស្គាល់អ្នក ដូចម្តេចបាន ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកខ្ញុំសួរហើយ ចូរប្រាប់ ម្តេចក៏បានជាអ្នកបាញ់ខ្ញុំហើយពួន ៗ

(៩០) (ព្រះបាទបិលយក្ខត្រាស់ថា) ខ្ញុំជាព្រះរាជារបស់ពួកអ្នកកាសី គេស្គាល់ខ្ញុំថាឈ្មោះបិលយក្ខ ខ្ញុំលះបង់នូវដែនមកត្រាច់ស្វែងរកម្រឹគ ព្រោះលោភ (ក្នុងសាច់) ៗ មួយវិញៈទៀត ខ្ញុំជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសិល្បធ្នូ ជាអ្នកមានឈ្មោះល្បីល្បាញ ថាជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវធ្នូដ៏មាំបាន(២) សូម្បីដំរីតែមកត្រង់មុខព្រួញរបស់ខ្ញុំហើយ មិនគប្បីរួចទេ ៗ ចុះអ្នកជាអ្វី ជាបុត្ររបស់អ្នកណា ដូចម្តេចទើបយើងស្គាល់អ្នកបាន សូមអ្នកប្រាប់នូវនាមនឹងគោត្ត របស់បិតាផង របស់ខ្លួនផង ៗ

---

១ ពាក្យនេះ ពោធិសត្វពោលសំដៅយកការដែលមិនបានផ្តងស្មារតីទុកដោយមេត្តាភាវនា ក្នុងខណៈនោះ ។ ២ ធ្នូដ៏មាំ សំដៅយកធ្នូដែលកំឡាំងនៃបុរស ១ ពាន់នាក់ទើបលើករួច ។

(៩១) នេសាទបុត្តោ ភទ្ទន្តេ សាមោ ឥតិ មំ ញាតយោ
អាមន្តយឹសុ ជីវន្តំ ស្វាជ្ជេវង្គតោ សយេ ។
វិទ្ធោស្មិ បុថុសល្លេន សវិសេន យថា មិគោ
សកម្ហិ លោហិតេ រាជ បស្ស សេមិ បរិប្លុតោ[1] ។
បដិវាមគតំ សល្លំ បស្ស ធិម្ហាមិ លោហិតំ
អាតុរោ ត្យានុបុច្ឆាមិ កិំ មំ វិទ្ធា និលីយសិ ។
អជិនម្ហិ ហញ្ញតេ ទីបិ នាគោ ទន្តេហិ ហញ្ញតេ
អថ កេន នុ វណ្ណេន វិទ្ធេយ្យំ មំ អមញ្ញថ ។
(៩២) មិគោ ឧបទ្ទុតោ អាសិ អាគតោ ឧសុបាតនំ
តំ ទិស្វា ឧព្វិជ្ជិ សាម តេន កោធោ មមាវិសិ ។
(៩៣) យតោ សរាមិ អត្តានំ យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ
ន មំ មិគា ឧត្រាសន្តិ អរញ្ញេ សាបទានិបិ ។

---

១ ឱ. ម. បរិព្យូតោ ។

(៩១)(ព្រះមហាសត្វ...)បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំ(ជាកូនរបស់ឥសី) ជាបុត្ររបស់នាយនេសាទ ពួកញាតិហៅទូលបង្គំជាខ្ញុំកំពុងរស់នៅថា សាមៈ ថ្ងៃនេះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំនោះដល់ (មាត់មច្ចុរាជ) ហើយដេកនៅយ៉ាងនេះ ៗ ខ្ញុំដែលព្រះអង្គបាញ់ហើយ ហាក់ដូចម្រឹគ ដែលព្រានព្រៃបាញ់ហើយ ដោយព្រួញធំប្រកបដោយថ្នាំពិសដូច្នោះ បពិត្រព្រះរាជា សូមទ្រង់ទតចុះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំ ដេកត្រាំនៅក្នុងឈាមរបស់ខ្លួន ។ សូមទ្រង់ទតព្រួញដែលមុតធ្លាយទៅខាងឆ្វេង ទូលបង្គំជាខ្ញុំខ្ពុលឈាម ទូលបង្គំជាខ្ញុំ ចាប់តើតណាស់ បានជាសួរព្រះអង្គរឿយ ៗ ម្ដេចក៏ទ្រង់បាញ់ទូលបង្គំជាខ្ញុំហើយពួន ។ ខ្លាដំបងគេសម្លាប់ព្រោះតែស្បែក ដំរីគេសម្លាប់ព្រោះភ្លុកទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ តើព្រះអង្គសំគាល់នូវទូលបង្គំជាខ្ញុំថា គួរបាញ់ដោយហេតុដូចម្ដេច ។

(៩២) (ព្រះបាទបិលយក្ខនិយាយកុហកថា) ម្រឹគមកប្រាកដចំមុខព្រួញរបស់ខ្ញុំហើយ ឃើញអ្នកហើយក៏ផ្អើលទៅ ម្នាលសាមៈ ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានសេចក្ដីក្រោធគ្របសង្កត់ ។

(៩៣) (ព្រះមហាសត្វ...) តាំងពីកាលដែលខ្ញុំរឭកឃើញនូវខ្លួន តាំងពីកាលដែលខ្ញុំដល់នូវភាពជាអ្នកដឹងក្ដី ម្រឹគទាំងឡាយសូម្បីជាសត្វសាហាវក្នុងព្រៃ មិនដែល (ឃើញ) ទូលបង្គំជាខ្ញុំ ហើយតក់ស្លុតទេ ។

មហានិបាតេ តតិយំ សុវណ្ណសាមជាតកំ

យតោ និធឹ បរិហារឹ យតោ បត្តោស្មិ យោព្វនំ
ន មំ មិគា ឧត្រាសន្តិ អរញ្ញេ សាបទានិបិ ។
កិន្នរា កិម្បុរិសា រាជ បព្វតេ គន្ធមាទនេ
សម្មោទមានា គច្ឆាម បព្វតានិ វនានិ ច
អថ កេន នុ វណ្ណេន ឧត្រាសន្តិ មិគា មមំ ។
(៩៤) ន តំ តស(១)មិគោ សាម កិន្តាហំ អលិកំ ភណេ
កោធលោភាភិភូតាហំ ឧសុំ តេ តំ អវស្សជឹ ។
កុតោ នុ សាម អាគម្ម កស្ស វា បហិតោ តុវំ
ឧទហារោ នទឹ គច្ឆ អាគតោ មិគសម្មតំ ។
(៩៥) អន្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ តេ ភរាមិ ព្រហាវនេ
តេសាហំ ឧទកាហារោ អាគតោ មិគសម្មតំ ។
(៩៦) អត្ថិ នេសំ ឧសាមត្តំ អថ សាហស្ស ជីវិតំ
ឧទកស្ស អលាភេន មញ្ញេ អន្ធា មរិស្សរេ ។

១ ឱ. ន តទ្ធសា ។ តត្ថ ន តទ្ធសាតិ ន តំ អទ្ធសាតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

តាំងពីកាលដែលខ្ញុំស្លៀកដណ្ដប់សំពត់សំបកឈើ តាំងពីកាលដែលខ្ញុំដល់នូវវ័យដ៏ចំរើន ម្រឹគទាំងឡាយ សូម្បីជាសត្វសាហាវក្នុងព្រៃ មិនដែល (ឃើញ) នូវខ្ញុំហើយតក់ស្លុតទេ ។ បពិត្រព្រះរាជា កិន្នរទាំងឡាយ ដែលជាសត្វខ្លាច(នៅ)នាភ្នំគន្ធមាទន៍(មិនដែលឃើញខ្ញុំហើយតក់ស្លុតទេ) យើងទាំងឡាយតែងរីករាយជាមួយគ្នា ទៅកាន់ភ្នំ និងព្រៃ កាលបើដូច្នោះ ម្រឹគទាំងឡាយ (ឃើញ) នូវទូលបង្គំជាខ្ញុំ ហើយតក់ស្លុតដោយហេតុដូចម្ដេច ។

(៩៤) (ព្រះបាទបិលយក្ខ) ម្នាលសាមៈ ម្រឹគមិនមែនផ្អើលនឹងអ្នកទេ ខ្ញុំនឹងនិយាយកុហកធ្វើអ្វី ខ្ញុំមានសេចក្ដីក្រោធនឹងសេចក្ដីលោភគ្របសង្កត់ហើយ ទើបបាញ់អ្នកនឹងព្រួញនោះ ។ ម្នាលសាមៈ អ្នកមកអំពីប្រទេសណា ឬនរណាប្រើមកថា អ្នកដងទឹក ចូរទៅកាន់ស្ទឹងដូច្នេះ បានជាអ្នកមកកាន់ស្ទឹងមិគសម្មតៈ (នេះ) ។

(៩៥) (ព្រះមហាសត្វ) មាតាបិតារបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំខ្វាក់ ទូលបង្គំជាខ្ញុំតែងចិញ្ចឹមគាត់ក្នុងព្រៃធំ ទូលបង្គំជាខ្ញុំជាអ្នកដងទឹកដើម្បីអ្នកមានគុណទាំងឡាយ បានជាមកកាន់ស្ទឹងមិគសម្មតៈ(នេះ) ។

(៩៦) (ព្រះមហាសត្វពិលាប) មាតាបិតាទាំងឡាយនោះ មានត្រឹមតែភោជន កាលបើយ៉ាងនេះ (ជីវិតនឹងប្រព្រឹត្តទៅ) ត្រឹម ៦ ថ្ងៃ ព្រោះគាត់ខ្វាក់ មុខជានឹងស្លាប់ដោយឥតទឹកពុំខាន ។

ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ
យញ្ច អម្មំ ន បស្សាមិ តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ ។
ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ
យញ្ច តាតំ ន បស្សាមិ តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ ។
សា នូន កបណា អម្មា ចិរំ រត្តាយ រុច្ឆតិ
អឌ្ឍរត្តេវ រត្តេ វា នទីវ អវសុស្សតិ[1] ។
សោ នូន កបណោ តាតោ ចិរំ រត្តាយ រុច្ឆតិ
អឌ្ឍរត្តេវ រត្តេ វា នទីវ អវសុស្សតិ ។
ឧដ្ឋានបាទចរិយាយ បាទសម្ពាហនស្ស ច
សាម តាត វិលបន្តា ហិណ្ឌិស្សន្តិ ព្រហាវនេ ។
ឥទម្បិ ទុតិយំ សល្លំ កម្បេតិ ហទយំ មម
យញ្ច អម្មេ ន បស្សាមិ មញ្ញេ[2] ហិស្សាមិ ជីវិតំ ។

---
១ ឱ. ម. អវសុជ្ឈតិ ។ ២ ម. តំ មេ ។

ទុក្ខនេះមិនមែនជាទុក្ខរបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះថា ទុក្ខនេះបុរសត្រូវតែបានត្រង់ដែលទូលបង្គំជាខ្ញុំ ខានឃើញមាតា ដោយហេតុណា ហេតុនោះ ជាទុក្ខដ៏ក្រៃលែងរបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំ ជាងទុក្ខនេះ (ទៅទៀត) ។ ទុក្ខនេះ មិនមែនជាទុក្ខរបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះថាទុក្ខនេះបុរសត្រូវតែបាន ត្រង់ដែលទូលបង្គំជាខ្ញុំ ខានឃើញបិតា ដោយហេតុណា ហេតុនោះ ជាទុក្ខដ៏ក្រៃលែងរបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំជាងទុក្ខនេះ (ទៅទៀត) ។ ឱម្ល៉េះ សមមាតានៅកំព្រា ទួញយំទាំងអាធ្រាតនឹងទីបំផុតនៃរាត្រី អស់កាលជាយូរអង្វែង មុខជានឹងរីងស្ងួតទៅ ដូចជាស្ទឹង (ក្នុងគិម្ហរដូវ) ពុំខាន ។ ឱម្ល៉េះ សមបិតា នៅកំព្រា ទួញយំទាំងអាធ្រាត្រ នឹងទីបំផុតនៃរាត្រី អស់កាលជាយូរអង្វែង មុខជានឹងរីងស្ងួតដូចជាស្ទឹងពុំខាន ។ បពិត្រព្រះរាជា មួយវិញទៀត (ខ្ញុំតែងភ្ញាក់ក្នុងមួយយប់ពីរបីដង) ដើម្បីបំរើបាទាដោយព្យាយាម នឹងដើម្បីគក់ច្របាច់ ម្ល៉េះសមតាតនឹងដើរចប្រប់ក្នុងព្រៃធំ ដង្ហោយហៅថា អីបាសាមៈ ដូច្នេះពុំខានឡើយ ។ បើទូលបង្គំជាខ្ញុំ ខានឃើញជនខ្វាក់ទាំងពីរនាក់ដោយហេតុណា ហេតុនោះឯង ទុក្ខជាសរទីពីរដែលញុំាងហឫទ័យរបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំឲ្យញាប់ញ័រ មុខជាជីវិតទូលបង្គំជាខ្ញុំនឹងវិនាសពុំខាន ។

(៩៧) មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេសិ សាម កល្យាណទស្សន
អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សន្តេ ព្រហាវនេ ។
ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ
អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សន្តេ ព្រហាវនេ ។
មិគានំ វិឃាសមន្វេសំ វនមូលផលានិ ច
អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សន្តេ ព្រហាវនេ ។
កតមន្តំ វនំ សាម យត្ថ មាតាបិតា តវ
អហន្តេ តថា ភរិស្សំ យថា តេ អករី តុវំ ។

(៩៨) អយំ ឯកបទី រាជ យោយំ ឧស្សីសកេ មម
ឥតោ គន្ត្វា អឌ្ឍយោសំ(១) តត្ថ តេសំ អគារកំ
យត្ថ មាតាបិតា មយ្ហំ តេ ភរស្សុ ឥតោ គតោ ។

(៩៩) នមោ តេ កាសិរាជត្ថុ នមោ តេ កាសិវឌ្ឍន
អន្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ តេ ភរស្សុ ព្រហាវនេ ។

---

១ ឱ. ម. អឌ្ឍកោសំ ។

(៩៧) (ព្រះបាទបិលយក្ខ) ម្នាលសាមៈ ជាអ្នកមានរូបល្អ គួរឲ្យគយគន់ អ្នកកុំទុញយំខ្លាំងឡើយ ខ្ញុំនឹងជាអ្នកធ្វើការងារចិញ្ចឹមនូវជនទាំងឡាយនោះ ក្នុងព្រៃធំ ៗ មួយវិញទៀត ខ្ញុំជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសិល្បធ្នូស្រាប់ មានឈ្មោះល្បីល្បាញថាជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវធ្នូដ៏មាំ ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើការងារ ចិញ្ចឹមនូវជនទាំងឡាយនោះ ក្នុងព្រៃធំ ៗ ខ្ញុំនឹងជាអ្នកធ្វើការងារ ស្វែងរកអំពារនៃម្រឹគ នឹងមើមឈើផ្លែឈើទាំងឡាយក្នុងព្រៃ ហើយនឹងចិញ្ចឹមនូវជនទាំងឡាយនោះ ក្នុងព្រៃធំ ៗ ម្នាលសាមៈ មាតាបិតារបស់អ្នកនៅក្នុងព្រៃណា ព្រៃនោះដូចម្ដេច អ្នកបានចិញ្ចឹមនូវមាតាបិតាយ៉ាងណា ខ្ញុំក៏នឹងចិញ្ចឹមនូវគាត់យ៉ាងនោះដែរ ៗ

(៩៨) (ព្រះមហាសត្វ) បពិត្រព្រះរាជា ផ្លូវបុះតែជើងម្នាក់នេះទៅខាងក្បាលដំណេកទូលបង្គំជាខ្ញុំ ព្រះអង្គយាងទៅអំពីទីនេះ តែកន្លះយោសៈ (នឹងឃើញ)ខ្ទមជាទីនៅរបស់មាតាបិតាទូលបង្គំជាខ្ញុំនោះ ព្រះអង្គយាងទៅអំពីទីនេះ សូមទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវគាត់ក្នុងទីនោះផង ៗ

(៩៩) បពិត្រព្រះរាជាជាធំក្នុងដែនកាសី ទូលបង្គំជាខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់មានសេចក្ដីចំរើនក្នុងដែនកាសី ទូលបង្គំជាខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ មាតាបិតាទាំងឡាយ របស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំ ជាមនុស្សខ្វាក់ សូមទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវគាត់ ក្នុងព្រៃធំឲ្យបាន ៗ

អញ្ជលិន្តេ បគ្គណ្ហាមិ កាសិរាជ នមត្ថុ តេ
មាតរំ បិតរំ មយ្ហំ វុត្តោ វជ្ជាសិ វន្ទនំ ។

(១០០) ឥទំ វត្វាន សោ សាមោ យុវា កល្យាណទស្សនោ
មុច្ឆិតោ វិសវេគេន វិសញ្ញី សមបជ្ជថ ។

(១០១) ស រាជា បរិទេវេសិ ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ
អជរាមរោហំ អាសឹ អជ្ជេតំ ញាមិ នោ បុរេ ។
សាមំ កាលកតំ ទិស្វា នត្ថិ មច្ចុស្ស នាគមោ
យស្សុ មំ បដិមន្តេតិ សវិសេន សមប្បិតោ ។
ស្វាជ្ជេវង្គតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសតិ
និរយំ នូន គច្ឆាមិ ឯត្ថ មេ នត្ថិ សំសយោ ។
តទា ហិ បកតំ បាបំ ចិរំ រត្តាយ កិព្ពិសំ(១)
ភវន្តិ តស្ស វត្តារោ គាមេ កិព្ពិសការកោ(២)
អរញ្ញេ និម្មនុស្សម្ហិ កោ មំ វត្តុមរហតិ ។

---

១ កិព្វិសន្តិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។ ២ កិព្វិសការកោតិបិ បាឋោ ។

ទូលបង្គំជាខ្ញុំ សូមផ្គងអញ្ជលីចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះរាជា ជាធំក្នុងដែនកាសី ទូលបង្គំជាខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ទូលបង្គំជាខ្ញុំ សូមផ្តាំទុក សូមទ្រង់ដំរាបនូវការថ្វាយបង្គំ ចំពោះមាតាបិតារបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំផង ។

(១០០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) សាមៈ កម្លោះ អ្នកមានរូបល្អ គួរពិតពិលរមិលមើលនោះ លុះពោលនូវពាក្យនេះរួចហើយ ក៏ជ្រប់សន្លប់ដោយកម្លាំងពិស ។

(១០១) ព្រះរាជាអង្គនោះ ទ្រង់ព្រះកន្សែងរៀបរាប់នូវពាក្យដែលប្រកបដោយសេចក្តីករុណាមានប្រមាណច្រើនថា អាត្មាអញបានយល់ថាអញ មិនចាស់មិនស្លាប់ ថ្ងៃនេះ អញឃើញនូវសុវណ្ណសាមនេះ ធ្វើកាលកិរិយាហើយ ទើបដឹងនូវហេតុនោះ ពីដើមមិនដឹងជាការមកនៃសេចក្តីស្លាប់មិនមែនមិនមានដូច្នេះ ។ សាមៈដែលជោកដោយថ្នាំពិស កំពុងចរចាជាមួយនឹងអញ (ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ) ឥឡូវនេះ គាត់លែងនិយាយពាក្យតិចតួចក្នុងកាលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះក្នុងថ្ងៃនេះ អាត្មាអញមុខជានឹងទៅកាន់នរកពុំខាន អាត្មាអញឥតមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងដំណើរនេះទេ ។ ព្រោះថា អំពើបាបដែលអាត្មាអញ ធ្វើទុកហើយក្នុងគ្រានោះ នឹងជាទោសឲ្យផលលាមកអស់កាលជាអង្វែង (បើ) ក្នុងស្រុក គង់មានពួកអ្នកតិះដៀលអញនោះថា ព្រះអង្គជាអ្នកធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ដូច្នេះ តែក្នុងអរញ្ញប្រទេស ដែលឥតមនុស្ស តើនរណាតិះដៀលអញបាន ។

សារយន្តិ ហិ កម្មានិ កាលេ សម្ពុដ្ឋ អាណាកា
អរញ្ញេ និម្មនុស្សម្ហិ កោ នុ មំ សារយិស្សតិ ។
(១០២) សា ទេវតា អន្តរហិតា បព្វតេ គន្ធមាទនេ
រញ្ញោវ អនុកម្បាយ ឥមា គាថា អភាសថ ។
អាគុំ កិរ មហារាជ អករិ កម្មទុក្កដំ
អទូសកា បិតាបុត្តា តយោ ឯកូសុនា ហតា ។
ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ យថា តេ សុគតី សិយា
ធម្មេនន្ធេ(១) វនេ បោស មញ្ញេហំ សុគតី សិយា ។
(១០៣) ស រាជា បរិទេវិត្វា ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ
ឧទកកុម្ភមាទាយ បក្កាមិ ទក្ខិណាមុខោ ។
(១០៤) កស្ស នុ ឯសោ បទសទ្ទោ មនុស្សស្សេវ អាគតោ
នេសោ សាមស្ស និគ្ឃោសោ កោ នុ ត្វមសិ មារិស ។
សន្តំ ហិ សាមោ វជតិ សន្តំ បាទានិ នេយតិ(២)
នេសោ សាមស្ស និគ្ឃោសោ កោ នុ ត្វមសិ មារិស ។

១ ឱ. ធម្មេន តេវ ។ ម ធម្មេន តេវ ។ ២ បាញ្ញតីតិ បតិដ្ឋបេតីតិ អត្ថកថាយំ ទិស្សតិ ។

បើកងស្រុក ពួកមាណពប្រជុំគ្នា ហើយចោទប្រកាន់នូវអំពើទាំងឡាយ (របស់អញ) តែក្នុងអរញ្ញប្រទេសដែលឥតមនុស្ស តើនរណានឹងចោទប្រកាន់អញ ។

[១០២] ទេវតានោះ(១) បាត់អំពីភ្នំគន្ធមាទន៍ ហើយពោលនូវគាថាទាំងឡាយនេះ ដោយអនុគ្រោះព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ បានឮថា ព្រះអង្គទ្រង់បានធ្វើនូវបាបជាទម្ងន់ ដែលជាអំពើអាក្រក់ ជនទាំងបីនាក់គឺមាតាបិតានិងបុត្រ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ទ្រង់បានសម្លាប់ហើយដោយព្រួញតែមួយ ។ សូមទ្រង់មក សុគតិភព នឹងគប្បីមានដល់ព្រះអង្គយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងពន្យល់ព្រះអង្គយ៉ាងនោះ សូមទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវជនខ្វាក់ទាំងពីរនាក់នោះឯងដោយធម៌ ខ្ញុំយល់ថា សុគតិគប្បីមាន ។

[១០៣] ព្រះរាជាអង្គនោះ ទ្រង់ពិលាបរៀបរាប់ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណាមានប្រមាណច្រើន ហើយកណ្ដៀតក្អមទឹកយាងឆ្ពោះទៅទិសទក្សិណ ។

[១០៤](ទុកូលបណ្ឌិត...)សូរជើងនរណានុ៎ះហ្ន៎ ដែលដើរមកនេះពិតជាសូរជើងមនុស្ស តែសូរជើងនុ៎ះ មិនមែនជាសូរជើងសាមៈទេ ម្នាលអ្នកនិរទុក្ខ អ្នកជាអ្វីហ្នឹង ។ ដ្បិតសាមៈតែងដើរថ្នមៗ លើកដាក់ជើងស្រាលៗ សូរជើងនុ៎ះ មិនមែនជាសូរជើងសាមៈទេ ម្នាលអ្នកនិរទុក្ខ អ្នកជាអ្វីហ្នឹង ។

១ នាងទេពធីតានេះ ធ្លាប់ជាមាតាពោធិសត្វក្នុងអត្តភាពទី ៧ លុះច្យុតមកឧបត្តិក្នុងទីនេះ នាងតែងពិចារណាពោធិសត្វ រាល់ថ្ងៃរាល់ការ ។

(១០៥) រាជាហមស្មិ កាសីនំ បិលយក្ខោតិ មំ វិទូ

លោភា រដ្ឋំ បហិត្វាន មិគមេសំ ចរាមហំ ។

ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ

នាគោបិ មេ ន មុញ្ចេយ្យ អាគតោ ឧសុបាតនំ ។

(១០៦) ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ

ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ យំ ឥធត្ថិ បវេទយ ។

តិណ្ឌុកានិ បិយាលានិ មធុកេ កាសុមារិយោ

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ ។

ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ អាភតំ គិរិគព្ភរា

តតោ បិវ មហារាជ សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ ។

(១០៧) នាលំ អន្ធា វនេ ទដ្ឋុំ កោ នុ មេ ផលមាហរិ

អនន្ធស្សេវយំ សម្មា និវាបោ មយ្ហ ខាយតិ ។

(១០៥) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) ខ្ញុំជាព្រះរាជារបស់ពួកអ្នកដែនកាសី គេស្គាល់ខ្ញុំថាបិលយក្ខ ខ្ញុំលះបង់នូវដែន ត្រាច់ស្វែងរកម្រឹគ ព្រោះលោភ (សាច់) ។ មួយទៀត ខ្ញុំជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងសិល្បធ្នូ មានឈ្មោះល្បីល្បាញថាជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវធ្នូដ៏មាំបាន សូម្បីដំរី មកចំមុខព្រួញរបស់ខ្ញុំហើយ មិនគប្បីរួចទេ ។

(១០៦) (ទុកូលបណ្ឌិត...) បពិត្រមហារាជ ព្រះរាជដំណើរមករបស់ព្រះអង្គល្អហើយ ព្រះដំណើរមករបស់ព្រះអង្គមិនអាក្រក់ទេ ព្រះអង្គជាធំ ទ្រង់យាងមកដល់ហើយ វត្ថុណាមានក្នុងទីនេះ សូមទ្រង់មានព្រះបន្ទូលចុះ ។ បពិត្រព្រះរាជា ផលាផល គឺផ្លែទន្លាប់ មៈប៉ែន ស្រគំ សឹងមានរសផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ អាត្មាភាព ប្រមូលមកទុកក្នុងទីជាមួយគ្នា សូមទ្រង់សោយនូវផលាផល មានរសឆ្ងាញ់ៗ ។ នេះ ទឹកត្រជាក់ សម្រាប់សោយដែលដងមកអំពីជ្រោះភ្នំ បពិត្រមហារាជ បើទ្រង់សព្វព្រះទ័យ ទ្រង់ (ដង) អំពីទីនេះសោយចុះ ។

(១០៧) (ព្រះរាជា...) អ្នកទាំងពីរនេះមនុស្សខ្វាក់ មិនអាចឃើញ (អ្វី) ក្នុងព្រៃទេ ចុះនរណា ប្រមូលនូវផលាផល មកជូនអ្នក អាហារដែល (បាន) ដោយប្រពៃនេះ ប្រាកដដល់ខ្ញុំ ដូចជាអាហាររបស់មនុស្សមិនខ្វាក់ ។

[១០៨] ទហរោ យុវា នាតិព្រហា សាមោ កល្យាណ-
ទស្សនោ

នីលស្ស កេសា អសិតា អគ្គា សុនគ្គវេល្លិតា ។
សោ ហវេ ដលមាហន្ត្វា ក្វតោ អាទាយ កមណ្ឌលុំ
នទឹ គតោ ឧទហារោ មញ្ញេ ន ទូរមាគតោ ។

[១០៩] អហន្តំ អវធី សាមំ យោ តុយ្ហំ បរិចារកោ
យំ កុមារំ បវេទេថ សាមំ កល្យាណទស្សនំ ។
នីលស្ស កេសា អសិតា អគ្គា សុនគ្គវេល្លិតា
តេសុ លោហិតលិត្តេសុ សេតិ សាមោ មយា ហតោ ។

[១១០] កេន ទុកូលមន្តេសិ ហតោ សាមោតិ វាទិនា
ហតោ សាមោតិ សុត្វាន ហទយំ មេ បវេធតិ ។
អស្សត្ថស្សេវ តរុណំ បវាលំ មាលុតេរិតំ
ហតោ សាមោតិ សុត្វាន ហទយំ មេ បវេធតិ ។

[១១១] បារិកេ កាសិរាជាយំ សោ សាមំ មិគសម្មតេ
កោធសា ឧសុនា វិជ្ឈិ តស្ស មា បាបមិច្ឆិត្ថា ។

[១១២] កិច្ឆា លទ្ធោ បិយោ បុត្តោ យោ អន្ធេ អភរី វនេ
តមេកបុត្តឃាតម្ហិ កថំ ចិត្តំ ន កោបយេ ។

(១០៨) (ទុកូលបណ្ឌិត..) សាមៈ កំឡោះនៅក្មេង មិនខ្ពស់ មិនទាបពេក ជាមនុស្សមានរូបល្អគួរគេយកគន់ មានសក់វែងខ្មៅ ទាំងមានចុងទន់ល្វន់ ។ សាមៈនោះឯង តែងស្វែងរកផលាផល ជាអ្នកដងទឹក បានកាន់យកក្អមទឹកអំពីទីនេះ ទៅកាន់ស្ទឹង ប្រហែលជាជិតមកដល់ហើយ ។

(១០៩) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) សាមៈជាអ្នកបំរើអ្នក អ្នកនិយាយសំដៅកុមារឈ្មោះសាមៈណា ដែលមានរូបគួរគេយកគន់ សាមៈនោះ ខ្ញុំសម្លាប់ហើយ ។ សាមៈ ដែលមានសក់វែង ពណ៌ខ្មៅ ចុងទន់ល្វន់ (ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំសម្លាប់ដួលដេកលើសក់ទាំងនោះ ប្រឡាក់ហើយដោយឈាម ។

(១១០) (នាងបារិកា) បពិត្រទុកូល អ្នកប្រឹក្សាជាមួយនរណា ដែលបាននិយាយថា ខ្ញុំសម្លាប់សាមៈហើយ បេះដូងខ្ញុំញ័រចំប្រប់ ព្រោះឮថា សាមៈស្លាប់ហើយ ។ ហឫទ័យខ្ញុំញាប់ញ័រ ហាក់ដូចត្រួយពោធិបាយខ្ចី ដែលមានខ្យល់ប៉ះទង្គិច ព្រោះឮថា សាមៈ ស្លាប់ហើយ ។

(១១១) (ទុកូលបណ្ឌិត...) ម្នាលនាងបារិកា នេះជាព្រះរាជា ជាធំក្នុងដែនកាសី ព្រះអង្គបាញ់សាមៈដោយព្រួញ ក្បែរស្ទឹងមិគសម្មតៈ ដោយសេចក្ដីក្រោធ យើងកុំចង់ឲ្យមានបាបដល់ព្រះអង្គឡើយ ។

(១១២) (នាងបារិកា..) បុត្រដែលចិញ្ចឹមយើងនឹងតង់ងល់ក្នុងព្រៃ ជាបុត្តជាទីស្រឡាញ់ យើងរកបានដោយកម្រ ចិត្តមិនគប្បីជួលក្នុងបុរសអ្នកសម្លាប់កូនប្រុសតែមួយនោះ ដូចម្ដេចបាន ។

(១១៣) កិច្ឆា លទ្ធោ បិយោ បុត្តោ យោ អទ្ធេ អករី វនេ

តមេកបុត្តឃាតម្ហិ អកោធំ អាហុ បណ្ឌិតា ។

(១១៤) មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេថ ហតោ សាមោតិ ជានថ

អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ ។

ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ

អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ ។

មិគានំ វិឃាសមន្វេសំ វនមូលផលានិ ច

អហំ កម្មករោ ហុត្វា ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ ។

(១១៥) នេស ធម្មោ មហារាជ នេតំ អម្ហេសុ កប្បតិ

រាជា ត្វមសិ អម្ហាកំ បាទេ វន្ទាម តេ មយំ ។

(១១៦) ធម្មំ នេសាទ ភណថ កតា អបចិតី តយា

បិតា ត្វមសិ អម្ហាកំ មាតា ត្វមសិ បារិកេ ។

(១១៧) នមោ តេ កាសិរាជត្ថុ នមោ តេ កាសិវឌ្ឍន

អញ្ជលិំ តេ បគ្គណ្ហាម យាវ សាមានុបាបយ ។

(១១៣) (ទុកូលបណ្ឌិត...)បុត្តដែលចិញ្ចឹមយើងនឹងតងល់ក្នុងព្រៃ ជាបុត្តជាទីស្រឡាញ់ យើងរកបានដោយកម្រ បណ្ឌិតទាំងឡាយ សរសើរសេចក្តីមិនក្រោធ ចំពោះបុរសអ្នកសម្លាប់នូវបុត្តតែមួយនោះ ។

(១១៤) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) អ្នកទាំងពីរ កុំគប្បីខ្សឹកខ្សួលខ្លាំង ចំពោះខ្ញុំអ្នកពោលថា សាមៈខ្ញុំសម្លាប់ហើយ ខ្ញុំនឹងជាអ្នកធ្វើការងារចិញ្ចឹម (អ្នកទាំងពីរ) ក្នុងព្រៃធំ ។ ព្រោះខ្ញុំជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងសិល្បធ្នូ មានឈ្មោះល្បីល្បាញថា ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវធ្នូដ៏មាំ ខ្ញុំនឹងធ្វើការងារចិញ្ចឹម (អ្នក) ក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំនឹងធ្វើការងារ ស្វែងរកអំពារម្រឹគទាំងឡាយ ទាំងមើមឈើ ផ្លែឈើ ហើយចិញ្ចឹម (អ្នក) ក្នុងព្រៃធំ ។

(១១៥) (ជនទាំងពីរ...) បពិត្រមហារាជ នេះមិនមែនជាទំនៀមទេ កិរិយាធ្វើនូវអំពើ (របស់ព្រះអង្គ) នេះ មិនសមគួរដល់យើងឡើយ ព្រះអង្គជាព្រះរាជារបស់យើង ។ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទរបស់ព្រះអង្គ ។

(១១៦) (ព្រះរាជា...) បពិត្រអ្នកនេសាទ អ្នកពោលនូវធម៌ អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីគោរព (ចំពោះខ្ញុំ) អ្នកទុកជាបិតារបស់ខ្ញុំ បពិត្រនាងបារិកា នាងទុកជាមាតារបស់ខ្ញុំ ។

(១១៧) (ជនទាំងពីរ...)បពិត្រព្រះរាជា ជាធំក្នុងដែនកាសី ទូលបង្គំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ចំរើនក្នុងដែនកាសី ទូលបង្គំ សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ទូលបង្គំទាំងឡាយ សូមប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះអង្គ

តស្ស បាទេ សមជ្ជន្តា(១) មុខញ្ច ភុជទស្សនំ
សំសុម្ភមានា អត្តានំ កាលមាគមយាមសេ ។

(១១៨) ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ ចន្ទោវ បតិតោ ឆមា ។
ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ សុរិយោ បតិតោ ឆមា ។
ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ បំសុនា បរិកុណ្ឋិតោ(២) ។
ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ ឥធេវ វសជស្សមេ ។

(១១៩) យនិតត្ថ សហស្សានិ សតានិ នហុតានិ ច
នេវម្ហាកំ ភយំ កោចិ វនេ វាឡេសុ វិជ្ជតិ ។

---

១ ឱ. បរិមទ្ទតា ។ ២ ឱ. ម. បតិកុណ្ឋិតោ ។

សូមព្រះអង្គនាំទូលបង្គំទៅដល់សាមៈ ៗ ទូលបង្គំទាំងឡាយ នឹងប្រហាប់ជើង ស្ទាបមុខល្អគួរមើលរបស់សាមៈនោះត្រៀមរង់ចាំនូវសេចក្តីស្លាប់ប៉ុណ្ណោះ ៗ

(១១៨) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) សាមៈ ដែលស្លាប់ហើយ ដួលដេកដូចជាព្រះចន្ទធ្លាក់មកលើប្រថពី ក្នុងព្រៃណា ព្រៃនោះឯង ជាព្រៃស្រោងស្រើង សឹងដេរដាសដោយម្រឹគសាហាវ ប្រាកដដូចជាទីបំផុតនៃអាកាស ៗ សាមៈ ដែលស្លាប់ហើយ ដួលដេក ដូចជាព្រះអាទិត្យធ្លាក់មកលើប្រថពីក្នុងព្រៃណា ព្រៃនោះឯង ជាព្រៃស្រោងស្រើង សឹងដេរដាសដោយម្រឹគសាហាវ ប្រាកដដូចជាទីបំផុតនៃអាកាស ៗ សាមៈដែលស្លាប់ហើយ ដួលដេកប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី នៅក្នុងព្រៃណា ព្រៃនោះឯង ជាព្រៃស្រោងស្រើង សឹងដេរដាសដោយម្រឹគសាហាវ ប្រាកដដូចជាទីបំផុតនៃអាកាស ៗ សាមៈ ដែលស្លាប់ហើយ ដួលដេកនៅក្នុងព្រៃណា ព្រៃនោះឯង ជាព្រៃស្រោងស្រើង សឹងដេរដាសដោយម្រឹគសាហាវ ប្រាកដដូចជាទីបំផុតនៃអាកាស (ព្រោះហេតុនោះ) អ្នកទាំងឡាយ ចូរនៅតែក្នុងអាស្រមនេះហើយ ៗ

(១១៩) (ជនទាំងពីរ...) បើទុកណាជាទីនោះ (មានម្រឹគសាហាវ) រយ ពាន់ ម៉ឺនក្តី ទូលបង្គំទាំងពីរនាក់ ឥតមានសេចក្តីភិតភ័យតិចតួច ព្រោះសត្វសាហាវទាំងឡាយក្នុងព្រៃទេ ៗ

(១២០) ឥតោ អឌ្ឍាឌមាសាយ កាសិកជា ព្រាហ្មណេ
ហន្ត្វ តហេត្វា បក្កាមិ យត្ថ សោ មោហតោ អហុ ៗ

(១២១) និស្សាយ បតិំ សាមិំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
អបវិទ្ធំ ព្រាហ្មណេន ចន្ទំ បតិតំ ឆមា ៗ
និស្សាយ បតិំ សាមិំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
អបវិទ្ធំ ព្រាហ្មណេន សុរិយំ បតិតំ ឆមា ៗ
និស្សាយ បតិំ សាមិំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
អបវិទ្ធំ ព្រាហ្មណេន កាលុធំ(១) បរិនេយ្យុំ ៗ
និស្សាយ បតិំ សាមិំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ អឆម្ហោ គិរ កោ ឥតិ ៗ
ពាឡ្ហំ ខោ ត្វំ បមត្តោសិ(២) សាម កល្យាណទស្សន
យោ អជ្ជេវង្គតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ ៗ
ពាឡ្ហំ ខោ ត្វំ បទិត្តោសិ(៣) សាម កល្យាណទស្សន
យោ អជ្ជេវង្គតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ ៗ
ពាឡ្ហំ ខោ ត្វំ បកុទ្ធោសិ(៤) សាម កល្យាណទស្សន
យោ អជ្ជេវង្គតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ ៗ

---

១ ឱ. កុរុន្ធំ ។ ២ ឱ. សុត្តោ ។ ៣ ឱ. ឧត្តោ ។ ៤ ឱ. បមត្តោ ។

(១៦០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា...) គ្រានោះ ព្រះរាជាជាធំក្នុងដែនកាសី នាំជនខ្វាក់ (ទាំងពីរ) ដឹកដៃទៅក្នុងព្រៃធំ ត្រង់កន្លែងដែលសាមៈស្លាប់ ៗ

(១៦១) មាតាបិតា ឃើញនូវសាមៈ ជាបុត្តដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ដែលគេបោះបង់ចោលក្នុងព្រៃធំ ហាក់ដូចព្រះចន្ទដែលធ្លាក់មកលើប្រថពី ៗ ឃើញនូវសាមៈ ជាបុត្ត ដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ដែលគេបោះបង់ចោលក្នុងព្រៃធំ ដូចព្រះអាទិត្យដែលធ្លាក់មកលើប្រថពី ៗ ឃើញនូវសាមៈ ជាបុត្តដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ដែលគេបោះបង់ចោលក្នុងព្រៃធំ ក៏យំពប់រៀបគួរឲ្យអាណិត ៗ ឃើញសាមៈ ជាបុត្ត ដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ហើយផ្គងដើមដៃ យំទន្ទឹះខ្សឹកខ្សួលថា ហៃបាដ៏ចំរើន (ការស្លាប់នេះ) មានសភាពមិនគួរទេ ៗ ឱបាសាមៈ មានរូបល្អ គួរឲ្យក្រឡេកមើល បាឯងជាមនុស្សស្រវឹងខ្លាំង បានជាក្នុងកាលដែលដល់នូវមរណៈថ្ងៃនេះ អ្នកឥតនិយាយរកយើងបន្តិចបន្តួចសោះ ៗ ឱបាសាមៈ មានរូបល្អគួរឲ្យក្រឡេកមើល បាជាមនុស្សភ្លើតភ្លើនខ្លាំង បានជាក្នុងកាលដែលដល់នូវមរណៈថ្ងៃនេះ អ្នកឥតនិយាយរកយើងបន្តិចបន្តួចសោះ ៗ ឱបាសាមៈ អ្នកមានរូបល្អ គួរឲ្យក្រឡេកមើល បាឯងខឹងខ្លាំង បានជាក្នុងកាលដែលដល់នូវមរណៈក្នុងថ្ងៃនេះ អ្នកឥតនិយាយរកយើង បន្តិចបន្តួចសោះ ៗ

មហានិបាតេ តតិយំ សុវណ្ណសាមជាតកំ

ពាឡ្ហំ ខោ ត្វំ បសុត្តោសិ សាម កល្យាណទស្សន
យោ អជ្ជេវំគតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ ។
ពាឡ្ហំ ខោ ត្វំ វិមនោសិ សាម កល្យាណទស្សន
យោ អជ្ជេវំគតេ កាលេ ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ ។
ជដំ វលិនំ(១) បំសុគតំ កោទានិ សណ្ឋបេស្សតិ
សាមោ អយំ កាលកតោ អម្ហាកំ បរិចារកោ ។
កោ មេ សម្មជ្ជមាទាយ សម្មជ្ជិស្សតិ អស្សមំ
សាមោ អយំ កាលកតោ អម្ហាកំ បរិចារកោ ។
កោទានិ ន្ហាបយិស្សតិ សីតេនុណ្ហោទកេន ច
សាមោ អយំ កាលកតោ អម្ហាកំ បរិចារកោ ។
កោទានិ ភោជយិស្សតិ វនមូលផលានិ ច
សាមោ អយំ កាលកតោ អម្ហាកំ បរិចារកោ ។
(៦៦២) ទិស្វាន បតិតំ សាមំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
អដ្ដិតា(២) បុត្តសោកេន មាតា សច្ចំ អភាសថ ។
យេន សច្ចេនយំ សាមោ ធម្មចារី បុរេ អហុ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។

១ មលិនន្តិ អដ្ឋកថា ។ ២ អទ្ទិតាតិ អដ្ឋកថា ។

ឱ ប៉ា សាមៈមានរូបល្អគួរឲ្យក្រឡេកមើល ប៉ាឯងដេកលក់ស៊ប់ បានជាកូនកាលដែលដល់នូវមរណៈក្នុងថ្ងៃនេះ ប៉ាឥតនិយាយនឹងយើងបន្តិចបន្តួចសោះ ៗ ឱសាមៈ មានរូបល្អគួរឲ្យក្រឡេកមើល ប៉ាជាបុគ្គលតូចចិត្តខ្លាំង បានជាកូនកាលដែលដល់នូវមរណៈក្នុងថ្ងៃនេះ ប៉ាឥតនិយាយនឹងយើង បន្តិចបន្តួចសោះ ៗ ឥឡូវនេះ នរណានឹងរៀបចំជដា ដ៏សៅហ្មងប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ព្រោះសាមៈ ជាអ្នកបំរើយើងនឹងនឹងដល់នេះ ធ្វើមរណកាលហើយ ៗ នរណា នឹងកាន់អំបោស បោសអាស្រម ដើម្បីយើង ព្រោះសាមៈ ជាអ្នកបំរើយើងនឹងនឹងដល់នេះ ធ្វើមរណ-កាលហើយ ៗ ឥឡូវនេះ នរណានឹងផ្ងូត (យើង) ដោយទឹកត្រជាក់ទឹកក្តៅ ព្រោះសាមៈ ជាអ្នកបំរើយើងនឹងនឹងដល់នេះ ធ្វើមរណកាលហើយ ៗ ឥឡូវនេះ នរណា នឹងឲ្យយើងបរិភោគ មើមឈើ ផ្លែឈើ ព្រោះសាមៈ ជាអ្នកបំរើយើងនឹងនឹងដល់នេះ ធ្វើមរណកាលហើយ ៗ

(១២២) មាតា ឃើញសាមៈ ជាបុត្រ ដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ត្រូវសេចក្តីសោក ព្រោះកូន បៀតបៀនហើយ បានពោលនូវពាក្យ សច្ចៈថា ក្នុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិស របស់សាមៈ សាបរលាបទៅដោយការពោលសច្ចៈនុះ ៗ

យេន សត្តេនយំ សាមោ ព្រហ្មចារី បុរេ អហុ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ សត្តុភាឌី បុរេ អហុ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ មាតាបេតិភរោ អហុ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ ចាណា បិយតរោ មម
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យដ្ឋិញ្ចិត្តិ កតំ បុញ្ញំ មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ
សព្វេន តេន កុសលេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
(១២៣) ទិស្វាន បតិតំ សាមំ បុត្តកំ បំសុកុណ្ឋិតំ
អដ្ដិតោ បុត្តសោកេន បិតា សច្ចំ អភាសថ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ ធម្មចារី បុរេ អហុ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សត្តេនយំ សាមោ ព្រហ្មចារី បុរេ អហុ
ឃាតេន សត្តុវេជ្ឈេន កិំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។

កុងកាលមុន សាមៈនេះជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈសាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ កុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យសត្យដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈសាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ សាមៈនេះ ជាអ្នកបំរើមាតានិងបិតា ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ សាមៈនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តកោតក្រែងនូវបុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូលដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ សាមៈនេះ ជាទីស្រឡាញ់ដោយវិសេសរបស់ខ្ញុំ ជាងជីវិត ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ បុណ្យណាមួយ ដែលខ្ញុំផង ដែលបិតារបស់អ្នកផង បានធ្វើហើយ ដោយកុសលទាំងអស់នោះ សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ៗ

(១២៣) បិតាឃើញសាមៈ ជាបុត្រ ដួលប្រឡាក់ប្រឡូសដោយអាចម៍ដី ត្រូវសេចក្ដីសោកព្រោះកូនបៀតបៀនហើយ បានពោលនូវពាក្យសច្ចៈថា កុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈសាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ កុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈសាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ៗ

យេន សច្ចេនយំ សាមោ ធម្មចារី បុរេ អហុ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សច្ចេនយំ សាមោ មាតាបេត្តិភរោ អហុ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សច្ចេនយំ សាមោ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យេន សច្ចេនយំ សាមោ បាណា បិយតរោ មម
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
យំ កិញ្ចិត្ថិ កតំ បុញ្ញំ មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ
សព្វេន តេន កុសលេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។
(១២៤) សា ទេវតា អន្តរហិតា បព្វតេ គន្ធមាទនេ
សាមស្ស អនុកម្បាយ ឥមំ សច្ចំ អភាសថ ។
បព្វត្យាហំ គន្ធមាទនេ ចិរំ រត្តំ និវាសិនី
ន មេ បិយតរោ កោចិ អញ្ញោ សាមេន វិជ្ជតិ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមញ្ញស្ស ហញ្ញតុ ។
សព្វេ វនា គន្ធមយា បព្វតេ គន្ធមាទនេ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ ។

ក្នុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យសត្យ ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ។ ក្នុងកាលមុន សាមៈនេះ ជាអ្នកចិញ្ចឹមមាតានឹងបិតា ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ។ សាមៈនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តកោតក្រែងនូវបុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូល ដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ ។ សាមៈនេះ ជាបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ដោយវិសេសរបស់ខ្ញុំជាងជីវិតដោយសច្ចៈណា សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ដោយការពោលសច្ចនុ៎ះ ។ បុណ្យណានីមួយ ដែលខ្ញុំផង ដែលមាតារបស់អ្នកផង បានធ្វើហើយ ដោយកុសលទាំងអស់នោះ សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ។

(១២៤) ទេវតានោះ បាត់អំពីភ្នំគន្ធមាទន៍ បានពោលនូវពាក្យសច្ចៈនេះ ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះសាមៈថា ខ្ញុំនៅអាស្រ័យលើភ្នំគន្ធមាទន៍ អស់កាលជាយូរអង្វែងហើយ ឥតមាននរណាដទៃ ដែលជាទីស្រឡាញ់ ដោយវិសេសរបស់ខ្ញុំជាងសាមៈទេ ដោយការពោលសច្ចៈនុ៎ះ សូមឲ្យពិសរបស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ។ នៅក្នុងគន្ធមាទន៍ សព្វព្រៃព្រឹក្សាទាំងឡាយ សុទ្ធសឹងមានក្លិនក្រអូប ដោយការពោលសច្ចៈនេះសូមឲ្យពិស របស់សាមៈ សាបរលាបទៅ ។

តេសំ លាលប្បមានានំ ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ

ខិប្ប សាមោ សមុដ្ឋាសិ យុវ កល្យាណទស្សនោ ។

(១២៥) សាមោហមស្មិ ភទ្ទំ តេ សោត្ថិ ជាម្ហិ សមុដ្ឋិតោ

មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេថ មញ្ជុនាភិវទេថ មំ ។

(១២៦) ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ

ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ យំ ឥធត្ថិ បវេទយ ។

តិន្ទុកានិ បិយាលានិ មធុកេ កាសុមារិយោ

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ ។

អត្ថិ មេ បានិយំ សីតំ អាភតំ គិរិគព្ភរា

តតោ បិវ មហារាជ សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ ។

(១២៧) សម្មុយ្ហាមិ បមុយ្ហាមិ សព្វា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា

បេតន្តំ សាមមទ្ទក្ខឹ កោ នុ ត្វំ សាម ជីវសិ ។

កាលបើជនទាំងនោះ កំពុងបរិទេវរៀបរាប់នូវពាក្យ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា មានប្រមាណច្រើន សាមៈជាមនុស្សកំឡោះ មានរូបល្អ គួរឲ្យរមិលមើល ក៏ក្រោកឡើងភ្លាម ។

(១៦៥) (មហាសត្តោ...) ខ្ញុំឈ្មោះសាមៈ សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់លោកទាំងឡាយ ខ្ញុំក្រោកឡើងដោយសួស្តីហើយ សូមលោកទាំងឡាយកុំខ្សឹកខ្សួលខ្លាំងឡើយ សូមលោកទាំងឡាយចរចាចំពោះខ្ញុំ ដោយពាក្យពីរោះ ។

(១៦៦) បពិត្រមហារាជ ព្រះរាជដំណើររបស់ព្រះអង្គមកល្អហើយ ទ្រង់យាងមកមិនអាក្រក់ទេ ព្រះអង្គជាធំទ្រង់យាងមកដល់ហើយ វត្ថុណាមានក្នុងទីនេះ សូមទ្រង់មានព្រះបន្ទូល ។ បពិត្រមហារាជ ផលាផល មានផ្លែទម្លាប់ មៈប៉ែន ស្រគំ សឹងមានរសផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ ទូលបង្គំជាខ្ញុំប្រមូលមកទុកក្នុងទីជាមួយគ្នា សូមទ្រង់សោយនូវផលាផលដែលមានរសឆ្ងាញ់ៗ ។ បពិត្រមហារាជ ទឹកសម្រាប់សោយដ៏ត្រជាក់ ទូលបង្គំជាខ្ញុំបាននាំមកអំពីជ្រោះភ្នំ បើព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រូវការ សូមទ្រង់ដងអំពីទីនោះសោយចុះ ។

(១៦៧) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) ខ្ញុំវង្វេង ភ័ន្តភាំងស្មារតី ងងឹតងងល់សព្វទិសានុទិស ព្រោះបានឃើញសាមៈនោះធ្វើមរណកាលហើយ ម្នាលសាមៈ អ្នកដូចម្តេច ក៏រស់ឡើងវិញ ។

មហានិបាតេ តតិយំ សុវណ្ណសាមជាតកំ

(១២៨) អបិ ជីវំ មហារាជ បុរិសំ គាឡ្ហវេទនំ
ឧបនីតមនសង្កប្បំ ជីវន្តំ មញ្ញតេ មតំ ។
អបិ ជីវំ មហារាជ បុរិសំ គាឡ្ហវេទនំ
តំ និរោធគតំ សន្តំ ជីវន្តំ មញ្ញតេ មតំ ។

(១២៩) យោ មាតរំ បិតរំ វា មច្ចោ ធម្មេន បោសតិ
ទេវាបិ នំ តិកិច្ឆន្តិ មាតាបេតិភរំ នរំ ។
យោ មាតរំ បិតរំ វា មច្ចោ ធម្មេន បោសតិ
ឥធេវ នំ បសំសន្តិ បេច្ច សគ្គេ បមោទតិ ។

(១៣០) ឯស ភិយ្យោ បមុយ្ហាមិ សព្វា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា
សរណំ សាម គច្ឆាមិ ត្វញ្ច មេ សរណំ ភវ ។

(១៣១) ធម្មញ្ចរ មហារាជ មាតាបិតូសុ ខត្តិយ
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ចរ មហារាជ បុត្តទារេសុ ខត្តិយ
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

(១២៨) (មហាសត្ត...) បពិត្រមហារាជ (សត្វលោក) តែងសំគាល់នូវបុរសដែលមានវេទនាធ្ងន់ តែនៅរស់ ឬមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត ធ្លាក់ចុះក្នុងភវង្គ ដែលនៅរស់ ថាស្លាប់ ។ បពិត្រមហារាជ ម្យ៉ាងទៀត (សត្វលោក) តែងសំគាល់នូវបុរសដែលមានវេទនាធ្ងន់ តែនៅរស់ ឬចូលនិរោធ នៅរស់នោះ ថាស្លាប់ហើយ ។

(១២៩) សត្វណា តែងចិញ្ចឹមនូវមាតានឹងបិតាដោយធម៌ ទេវតាទាំងឡាយ តែងរក្សានូវសត្វ អ្នកចិញ្ចឹមមាតាបិតានោះ ។ សត្វណា តែងចិញ្ចឹមមាតានឹងបិតាដោយធម៌ បណ្ឌិតទាំងឡាយក្នុងលោកនេះឯង តែងសរសើរនូវសត្វនោះ សត្វនោះ លុះលះបង់លោកនេះទៅ រមែងរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ។

(១៣០) (ព្រះបាទបិលយក្ខ...) ខ្ញុំរឹងរឹតតែវង្វេង ភ័ន្តកាំងស្មារតី ងងឹតងងល់ សព្វទិសានុទិស ម្នាលសាមៈ ខ្ញុំសូមយកអ្នកជាទីពឹង អ្នកចូរជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ។

(១៣១) (មហាសត្ត...) បពិត្រមហារាជ ជាក្សត្រ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ ចំពោះមាតានឹងបិតា បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ ជាក្សត្រ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះបុត្តនឹងភរិយា បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ មិត្តាមច្ចេសុ ខត្តិយ

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ វាហនេសុ ពលេសុ ច

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ គាមេសុ និគមេសុ ច

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ រដ្ឋេសុ ជនបទេសុ ច

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ សមណេសុ ព្រាហ្មណេសុ ច

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

ធម្មញ្ចរ មហារាជ មិគបក្ខីសុ ខត្តិយ

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

បពិត្រមហារាជ ជាក្សត្រ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះមិត្តនិងអាមាត្យទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះសត្វពាហនៈនិងពល បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ ចំពោះស្រុកនិងនិគមទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះអ្នកដែននិងអ្នកជនបទទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជា លុះទ្រង់បានប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជា លុះទ្រង់បានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ ជាក្សត្រ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ ចំពោះម្រឹគនិងបក្សី បពិត្រព្រះរាជា លុះទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ ធម៌ដែលប្រព្រឹត្តល្អហើយតែងនាំមកនូវសុខ បពិត្រព្រះរាជា លុះទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

មហានិបាតេ តតិយំ សុវណ្ណសាមជាតកំ

ធម្មញ្ចរ មហារាជ ធម្មោ ចិណ្ណោ សុខាវហោ
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ចរ មហារាជ ឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា
សុចិណ្ណេន ទិវំ បត្តា មា ធម្មំ រាជ បាមទោតិ ។

សុវណ្ណសាមជាតកំ តតិយំ ។

បពិត្រព្រះមហារាជ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ (ព្រោះ) ទេវតាឥន្ទព្រហ្ម ដែលបានដល់ នូវឋានសួគ៌ ក៏ព្រោះធម៌ ដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តល្អហើយ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គកុំប្រហែសធ្វេសនឹងធម៌ឡើយ ៗ

ចប់ សុវណ្ណសាមជាតក ទី ៣ ។

នេមិរាជជាតកំ

(១៣២) អច្ឆេរំ វត លោកស្មឹ ឧប្បជ្ជន្តិ វិចក្ខណា
យទា អហុ និមិរាជា បណ្ឌិតោ កុសលត្ថិកោ
រាជា សព្វវិទេហានំ អទា ទានំ អរិន្ទមោ ។
តស្ស តំ ទទតោ ទានំ សង្កប្បោ ឧទបជ្ជថ
ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា កតមំ សុ មហប្ផលំ ។
(១៣៣) តស្ស សង្កប្បមញ្ញាយ មឃវា ទេវកុញ្ជរោ
សហស្សនេត្តោ បាតុរហុ វណ្ណេន វិហនត្តមំ(១) ។
សលោមហដ្ឋោ មនុជិន្ទោ វាសវំ អវចា និមិ
ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ អាទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ ។
ន ច មេ តាទិសោ វណ្ណោ ទិដ្ឋោ វា យទិ វា សុតោ
អាចិក្ខ មេ ត្វំ ភទ្ទន្តេ កថំ ជានេមុ តំ មយំ ។
សលោមហដ្ឋំ ញត្វាន វាសវោ អវចា និមឹ
សក្កោហមស្មិ ទេវិន្ទោ អាគតោស្មិ តវន្តិកេ
អលោមហដ្ឋោ មនុជិន្ទ បុច្ឆ បញ្ហំ យមិច្ឆសិ ។

---

១ ឱ. វិហនំ តមំ ។

នេមិរាជជាតក

(១៣២) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ក្នុងកាលដែលព្រះបាទនេមិ ជាបណ្ឌិត អ្នកត្រូវការដោយកុសល ជាព្រះរាជាអ្នកទូន្មាននូវសត្រូវ ទ្រង់តែងឲ្យទានដល់ជនអ្នកនៅក្នុងដែនវិទេហៈទាំងឡាយគ្រប់គ្នា គ្រានោះ (មនុស្ស នឹងទេវតាទាំងឡាយតែងសរសើរថា) ឱអស្ចារ្យណាស់ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា កើតឡើងក្នុងលោកហើយ ។ កាលព្រះរាជាអង្គនោះ ទ្រង់ឲ្យទាននោះ សេចក្តីត្រិះរិះកើតឡើងថា ទានក្តី ព្រហ្មចរិយៈក្តី កុសលណាហ្ន៎ មានផលច្រើនជាង ។

(១៣៣) ទេវរាជឈ្មោះមឃវៈ ជាទេវកុញ្ជរ ជាសហស្សនេត្រ បានជ្រាបព្រះតម្រិះរបស់ព្រះរាជានោះ ហើយមកប្រាកដ (ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះរាជា) កំចាត់បង់នូវងងឹតដោយវណ្ណៈ ។ ព្រះបាទនេមិរាជ ជាធំជាងមនុស្ស ទ្រង់ព្រឺព្រះលោមា បានសួរទេវរាជឈ្មោះវាសវៈថា អ្នកជាទេវតា ឬជាគន្ធព្វ ឬក៏ជាសក្កៈ បុរិន្ទទៈ ។ រស្មីប្រាកដដូច្នោះ ខ្ញុំពុំដែលឃើញទាំងមិនធ្លាប់ឮឡើយ បពិត្រអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកចូរប្រាប់ខ្ញុំ ធ្វើម្តេចយើងស្គាល់អ្នកបាន ។ ទេវរាជ ឈ្មោះវាសវៈជ្រាបថា ព្រះបាទនេមិព្រឺព្រះលោមាហើយ ទើបឆ្លើយថា ខ្ញុំជាព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងទេវតា មកកាន់សំណាក់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គ ជាធំជាងមនុស្ស ទ្រង់កុំព្រឺព្រះលោមាឡើយ ព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសួរនូវប្រស្នាណា សូមទ្រង់សួរចុះ ។

សោ ច តេន កតោកាសោ វាសវំ អវចា និមិ

បុច្ឆាមិ តំ មហារាជ សព្វភូតានមិស្សរ

ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា កតមំ សុ មហប្ផលំ ។

សោ បុដ្ឋោ នរទេវេន វាសវោ អវចា និមឹ

វិបាកំ ព្រហ្មចរិយស្ស ជានំ អក្ខាសិ ជានតោ ។

ហីនេន ព្រហ្មចរិយេន ខត្តិយេ ឧបបជ្ជតិ

មជ្ឈិមេន ច ទេវត្តំ ឧត្តមេន វិសុជ្ឈតិ ។

ន ហេតេ សុលភា កាយា យាចយោគេន កេនចិ

យេ កាយេ ឧបបជ្ជន្តិ អនាគារា តបស្សិនោ ។

ចំណែកព្រះបាទនេមិរាជអង្គនោះ លុះព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ ធ្វើឱកាសហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរនូវទេវរាជឈ្មោះវាសវៈថា បពិត្រទេវរាជជាឥស្សរៈជាងសព្វសត្វទាំងឡាយ ខ្ញុំសូមសួរព្រះអង្គថា ទានក្តី ព្រហ្មចរិយៈក្តី កុសលណាមានផលច្រើនជាង ។ ព្រះវាសវៈនោះ ដែលព្រះបាទនេមិ ជានរទេពសួរហើយ ក៏ឆ្លើយតបព្រះបាទនេមិវិញ ព្រះវាសវៈនោះ ប្រាប់នូវផលនៃព្រហ្មចរិយៈ បានទូលព្រះបាទនេមិ ដែលមិនជ្រាបថា បុគ្គលកើតក្នុងត្រកូលក្សត្រដោយព្រហ្មចរិយៈថោកទាប(១) ដល់នូវភាពជាទេវតាដោយព្រហ្មចរិយៈជាកណ្តាល(២) បរិសុទ្ធស្អាតដោយព្រហ្មចរិយៈខ្ពង់ខ្ពស់(៣) ។ ពួកអ្នកបួសប្រព្រឹត្តតបៈទាំងឡាយ ទៅកើតក្នុងពួកព្រហ្មណា ពួកព្រហ្មទាំងនុ៎ះ បុគ្គលអ្នកប្រកបក្នុងការសូមណាមួយមិនងាយបានសោះទេ ។

១-២-៣ តាមសេចក្តីយល់របស់សក្កទេវរាជ ពោលតាមពាហិរសាសនាថា សីលដែលគ្រាន់តែវៀរចាកមេថុន ហៅថា ព្រហ្មចរិយៈថោកទាប អាចញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យទៅកើតក្នុងត្រកូលក្សត្រ ។ ឧបចារជ្ឈាន ហៅថា ព្រហ្មចរិយៈជាកណ្តាល អាចញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យទៅកើតជាទេវតា។ សមាបត្តិប្រាំបីហៅថា ព្រហ្មចរិយៈខ្ពង់ខ្ពស់ អាចញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ ពួកពាហិរសាសនាសំដៅយកព្រហ្មលោកនោះថាជានិព្វាន ។ ពុទ្ធសាសនាថា ព្រហ្មចរិយៈរបស់ភិក្ខុ ដែលមានសីលបរិសុទ្ធ តែប្រាថ្នាយកទេវនិកាយណាមួយ ចាត់ជាព្រហ្មចរិយៈថោកទាប សមាបត្តិប្រាំបី ចាត់ជាព្រហ្មចរិយៈកណ្តាល អរហត្តមគ្គ ចាត់ជាព្រហ្មចរិយៈខ្ពង់ខ្ពស់ ។

(១៣៤)ទុទីបោ សាគរោ សេលោ មុចលិន្ទោ ភគីរសោ(១)
ឧសិន្នរោ អដ្ឋកោ(២) ច អស្សកោ ច បុថុទ្ធនោ(៣)។
ឯតេ ចញ្ញេ ច រាជានោ ខត្តិយា ព្រាហ្មណា ពហូ
បុថុយញ្ញំ យជិត្វាន បេតត្តំ នាតិវត្តីសុ(៤) ។

(១៣៥) យេ អទុតិយា ន រមន្តិ ឯកិកា
វិវេកជំ យេ ន លភន្តិ បីតី
កិញ្ចាបិ តេ ឥន្ទសមានភោគា
តេ វេ បរាធីនសុខា វរាកា ។

(១៣៦)អទ្ធាយិមេ អតិវត្តីសុ(៥) អនាគារា តបស្សិនោ
សត្តិសយោ យាមហានុ សោមយាគោ មនោជវោ ។
សមុទ្ទោ មាឃោ ភរតោ(៦) ឥសិ កាលបុរក្ខិតោ
អង្គីរសោ កស្សបោ ច កិសវច្ឆោ អកត្តិ(៧) ច ។

---

១ ម. មុជកិន្ទោ ភគិរសោ ។ ភុជកិន្ទោ ភត្តិរសោតិ អដ្ឋកថា ។ ២ ម ឧសិន្នរោ កស្សបោ ច ។ ៣ ឱ. ម. បុថុជ្ជនោ ។ ៤ ឱ. បេតត្តេ នាតិវត្តិសុន្តិ ។ ៥ អថយិមេ អវត្តិសុ ។ ៦ ម. ភរទោ ។ ឱ. អកិត្តិ ច ។ ៧ ម. អកត្តិ ច ។

(១៣៤) ព្រះបាទទុទីបៈ ១ ព្រះបាទសាគរៈ ១ ព្រះបាទសេលៈ ១ ព្រះបាទមុចលិន្ទ ១ ព្រះបាទភគីរសៈ ១ ព្រះបាទឧសិន្នរៈ ១ ព្រះបាទអដ្ឋកៈ ១ ព្រះបាទអស្សកៈ ១ ព្រះបាទបថុទ្ទនៈ ១ ។ ព្រះរាជាទាំងឡាយអង្គនេះក្តី ព្រះរាជាទាំងឡាយដទៃក្តី ពួកក្សត្រ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាច្រើនក្តី ដែលបូជានូវគ្រឿងយញ្ញ យ៉ាងច្រើន មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវបេតភាព (កាមាវចរភូមិ) ឡើយ ។

(១៣៥) ជនទាំងឡាយណា មិនមានគូ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង រមែងមិនត្រេកអរ (ត្រេកអរតែក្នុងការនៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួក) ជនទាំងឡាយណា មិនមានបីតិ ដែលកើតអំពីវិវេកទេ ជនទាំងឡាយនោះ ទុកជាមានភោគៈស្មើដោយព្រះឥន្ទ្រ ក៏ដោយចុះ ជនទាំងឡាយនោះ ក៏ឈ្មោះថាជាបុគ្គលកំសត់ មានសេចក្តីសុខព្រោះកិរិយាអាស្រ័យនូវបុគ្គលដទៃដោយពិត ។

(១៣៦) ឥសី ៧ អង្គនេះ គឺឥសីឈ្មោះយាមហនុ ១ សោមយាគៈ ១ មនោជវៈ ១ សមុទ្ទៈ ១ មាឃៈ ១ ភរតៈ ១ ឥសីឈ្មោះកាលបុរក្ខិតៈ ១ និងឥសីទាំងឡាយ ៤ អង្គ គឺ ឥសីឈ្មោះអង្គិរសៈ ១ កស្សបៈ ១ កិសវច្ឆៈ ១ អកត្តិ ១ ជាអនាគារបុគ្គល មានតបៈធម៌ បានកន្លង (កាមាវចរភូមិ) ដោយពិត ។

(១៣៧) ឧត្តរេន នទី សីទា គម្ភីរា ទុរតិក្កមា

នឡគ្គិវណ្ណា(១) ជោតន្តិ សទា កាញ្ចនបព្វតា ។

បរូឡ្ហកច្ឆា តគ្គរា បរូឡ្ហកច្ឆា វនា នគា

តត្រាសុំ ទសសហស្សា បោរាណា ឥសយោ បុរេ ។

អហំ សេដ្ឋោស្មិ ទានេន សញ្ញមេន ទមេន ច

អនុត្តរំ វតំ កត្វា បរិចារី សមាហិតេ ។

ជាតិមន្តំ អជច្ចញ្ច អហមុជុគតំ នរំ

អតិវេលំ នមស្សិស្សំ កម្មពន្ធូ ហិ មាណវា ។

សព្វេ វណ្ណា អធម្មដ្ឋា បតន្តិ និរយំ អធោ

សព្វេ វណ្ណា វិសុជ្ឈន្តិ ចរិត្វា ធម្មមុត្តមំ ។

(១៣៨) ឥទំ វត្វាន មឃវា ទេវរាជា សុជម្បតិ

វេទេហមនុសាសិត្វា សគ្គកាយំ អបក្កមិ ។

---

១ ម. នឡគ្គិវណ្ណាតិ បាឋោ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

(១៣៧) នៅប្រទេសហិមវន្តខាងជើង មានស្ទឹងឈ្មោះសីទា មានជម្រៅដ៏ជ្រៅ អ្នកផងឆ្លងបានដោយកម្រ (ទាំងពីរខាងឆ្នេរស្ទឹងនោះ) មានភ្នំមាស ពណ៌ដូចភ្លើងខៀវ រុងរឿងសព្វ ៗ កាល ។ (ទៀបឆ្នេរនៃស្ទឹងនោះ) សឹងមានដើមគ្រឹស្នាលូតលាស់ទង្គុំទង្គោល មានទាំងវត្ថុជាតិផ្សេងៗ មានគុម្ពលូតលាស់ (អំពីដើមបពតិ) ក្នុងកាលមុន មានពួកឥសីចាស់ៗ មួយម៉ឺនអង្គ នៅក្នុងទីនោះឯង ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលប្រសើរដោយការឲ្យនឹងការប្រព្រឹត្តវត្ត ដោយការសង្រួមនឹងការទូន្មាន (នូវឥន្ទ្រិយ) ហើយប្រព្រឹត្ត (ម្នាក់ឯង) លះបង់ (ពួក) ជាអ្នកមានចិត្តតាំងមាំ ។ ខ្ញុំមិនរិះគន់នូវជនអ្នកមានជាតិទាបនឹងមានជាតិខ្ពស់ នមស្ការចំពោះជន អ្នកមានចិត្តត្រង់ មិនមានកំណត់កាលវេលាឡើយ ព្រោះថា សត្វទាំងឡាយមានកម្មជាផៅពង្ស ។ វណ្ណ (១)ទាំងអស់ អ្នកមិនតាំងនៅក្នុងធម៌ រមែងធ្លាក់ចុះក្នុងនរក ជាខាងក្រោម វណ្ណៈទាំងអស់ បានប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ឧត្តមហើយរមែងបរិសុទ្ធ ។

(១៣៨) មឃវទេវរាជ សុជម្បតិ ទ្រង់ពោលពាក្យនេះ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះបាទនេមិជាធំក្នុងវិទេហៈ រួចហើយទ្រង់ចៀសចេញទៅកាន់ពួកទេវតាក្នុងឋានសួគ៌ ។

---

១ សំដៅយក ពួកក្សត្រីយ៍, ព្រាហ្មណ៍, វេស្សៈ នឹង សូទ្រៈ ។

(១៣៩) ឥមំ កោដ្ឋោ និសាមេថ យាវន្តេត្ថ សមាគតា

ធម្មិកានំ មនុស្សានំ វណ្ណំ ឧច្ចាវចំ ពហុំ ។

យថា អយំ និមិរាជា បណ្ឌិតោ កុសលត្ថិកោ

រាជា សព្វវិទេហានំ អទា ទានំ អរិន្ទមោ ។

តស្ស តំ ទទតោ ទានំ សង្កប្បោ ឧទបជ្ជថ

ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា កតមំ សុ មហប្ផលំ ។

(១៤០) អព្ភុតោ វត លោកស្មឹ ឧប្បជ្ជិ លោមហំសនោ

ទិព្វោ រថោ បាតុរាហុ វេទេហស្ស យសស្សិនោ ។

(១៤១) ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ មាតលិ ទេវសារថិ

និមន្តយិត្ថ រាជានំ វេទេហំ មិថិលគ្គហំ ។

ឯហិមំ រថមារុយ្ហ រាជ សេដ្ឋ ទិសម្បតិ

ទេវា ទស្សនកាមា តេ តាវតឹសា សឥន្ទកា

សរមានា ហិ តេ ទេវា សុធម្មាយំ សមច្ឆរេ ។

(១៣៩) (ព្រះឥន្ទ្រ...) ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន អ្នកទាំងឡាយទាំងប៉ុន្មានដែលបានមកប្រជុំគ្នាហើយក្នុងទីនេះ ចូរចាំស្តាប់នូវគុណខ្ពស់នឹងទាប (១) មានប្រមាណច្រើននេះ របស់មនុស្សទាំងឡាយ អ្នកប្រកបដោយធម៌ ៗ ដូចជាព្រះបាទនេមិអង្គនេះ ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកត្រូវការដោយកុសល ជាព្រះរាជាទូន្មាននូវសត្រូវ បានឲ្យទានដល់អ្នកដែនវិទេហៈទាំងឡាយគ្រប់ៗគ្នា ៗ កាលដែលព្រះរាជាអង្គនោះ កំពុងឲ្យនូវទាននោះ សេចក្តីត្រិះរិះកើតឡើងថា ទានក្តី ព្រហ្មចរិយៈក្តី កុសលណា មានផលច្រើនជាង ៗ

(១៤០) (មហាជន...) ខ្ញុំ+ សេចក្តីព្រឺរោម មិនធ្លាប់កើតមាន ក៏កើតឡើងហើយក្នុងលោក រថទិព្វកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទវិទេហៈ មានយស ៗ

(១៤១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) មាតលិទេវបុត្រ អ្នកមានឫទ្ធិច្រើន ជាទេវសារថី បានអញ្ជើញព្រះបាទវិទេហៈ អ្នកគ្រប់គ្រងក្រុងមិថិលាថា ៗ បពិត្រព្រះរាជា ដ៏ប្រសើរ ជាម្ចាស់នៃទិស សូមព្រះអង្គយាងមកទ្រង់ស្តេចឡើងកាន់រថនេះ ដ្បិតទេវតាទាំងឡាយ នៅឋានតាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ចង់ឃើញព្រះអង្គ ព្រោះទេវតាទាំងឡាយនោះ តែងរលឹក (ព្រះអង្គ) កំពុងនៅប្រជុំក្នុងធម្មសភា ឈ្មោះសុធម្មា ៗ

---

១ សក្កទេវរាជ សំដៅយកសីលជាគុណខ្ពស់ ទានជាគុណទាប ។ អដ្ឋកថា ។

(១៦២) តតោ រាជា តរមានោ វេទេហោ មិថិលគ្គហោ

អាសនា វុដ្ឋហិត្វាន បមុខោ រថមារុហិ ។

អភិរុឡ្ហំ រថំ ទិព្វំ មាតលិ ឯតទព្រវិ

កេន តំ នេមិ មគ្គេន រាជ សេដ្ឋ ទិសម្បតិ

យេន វា បាបកម្មន្តា បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា ។

(១៦៣) ឧភយេនេវ មំ នេហិ មាតលិ ទេវសារថិ

យេន វា បាបកម្មន្តា បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា ។

(១៦៤) កេន តំ បឋមំ នេមិ រាជ សេដ្ឋ ទិសម្បតិ

យេន វា បាបកម្មន្តា បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា ។

(១៦៥) និរយំ តាវ បស្សាមិ អាវាសំ បាបកម្មិនំ

ឋានានិ លុទ្ទកម្មានំ ទុស្សីលានញ្ច យា គតិ ។

(១៦៦) ទស្សេសិ មាតលិ រញ្ញោ ទុគ្គំ វេតរណឹ នទឹ

កុដ្ឋិតំ ខារសំយុត្តំ តត្តំ អគ្គិសិខូបមំ ។

[១៨២] លំដាប់នោះ ព្រះបាទវិទេហៈ អ្នកគ្រប់គ្រងក្រុងមិថិលា ទ្រង់ម្នីម្នាក្រោកចាកអាសនៈ បែរព្រះភក្ត្រឡើងកាន់រថ ។ មាតលិទេវបុត្រ ទូលសួរព្រះបាទនេមិរាជនុ៎ះ ដែលស្ដេចឡើងកាន់រថទិព្វហើយ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះរាជដ៏ប្រសើរ ជាម្ចាស់នៃទិស ទូលបង្គំជាខ្ញុំនាំព្រះអង្គទៅតាមផ្លូវណា តាមផ្លូវដែលសត្វមានបាបកម្ម ឬតាមផ្លូវដែលសត្វមានបុញ្ញកម្ម ។

[១៨៣] (ព្រះបាទនេមិ...) ម្នាលមាតលិទេវសារថី អ្នកចូរនាំខ្ញុំទៅតាមផ្លូវទាំងពីរ គឺផ្លូវដែលសត្វមានបាបកម្មផង ផ្លូវដែលសត្វមានបុញ្ញកម្មផង ។

[១៨៤] (មាតលិ...) បពិត្រព្រះរាជដ៏ប្រសើរ ជាម្ចាស់នៃទិស ទូលបង្គំជាខ្ញុំ នាំព្រះអង្គទៅតាមផ្លូវណាមុន តាមផ្លូវដែលសត្វមានបាបកម្មមុនឬ ឬតាមផ្លូវដែលសត្វមានបុញ្ញកម្មមុន ។

[១៨៥] (ព្រះបាទនេមិ...) ខ្ញុំចង់ឃើញនរកជាទីនៅនៃសត្វអ្នកមានបាបកម្មទាំងឡាយ ខ្ញុំចង់ឃើញឋាននៃសត្វអ្នកមានកម្មលាមក នឹងគតិនៃសត្វទ្រុស្ដសីលទាំងឡាយមុន ។

[១៨៦] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) មាតលិទេវសារថី បង្ហាញព្រះរាជានូវស្ទឹងឈ្មោះវេតរណី ដែលសត្វឆ្លងបានដោយកម្រ ប្រកបព្រមដោយទឹកផ្សាប្រែកំពុងពុះ ក្ដៅដូចអណ្ដាតភ្លើង ។

(១៤៧) នេមិ ហវេ មាតលិមជ្ឈភាសិ(១)
ទិស្វា ជនំ បតមានំ វិទុគ្គេ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា វេតរណឹ បតន្តិ ។

(១៤៨) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យេ ទុព្វលេ ពលវន្តោ ជីវលោកេ
ហឹសេន្តិ រោសេន្តិ សុបាបធម្មា
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនា វេតរណឹ បតន្តិ ។

(១៤៩) សាមា ច សោណា សវលា ច គិជ្ឈា
កាកោលុសង្ឃា ច អទេន្តិ ភេរវា
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនេ កាកោលុសង្ឃា អទេន្តិ ។

---

១ ឱ.ម. មាតលិ អជ្ឈភាសិ ។

(១៤៧) ព្រះបាទនេមិ ទ្រង់ឃើញសត្វកំពុងធ្លាក់ទៅ ក្នុងស្ទឹងវេតរណីជាទីឆ្លងឡើងបានដោយកម្រក្រៃលែង ហើយត្រាស់សួរមាតលិទេវសារថីថា ម្នាលទេវបុត្រអ្នកបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ (សត្វកំពុងធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹងវេតរណី) ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក សត្វទាំងឡាយនេះធ្លាក់ទៅកាន់ស្ទឹងវេតរណី តើពួកសត្វនេះ បានធ្វើបាបកម្មអ្វី ។

(១៤៨) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិ សួរហើយក៏ព្យាករផលនៃបាបកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ពួកសត្វណាមានកំឡាំងមានធម៌ដ៏លាមក បៀតបៀនប្រទេចផ្តាសា នូវពួកសត្វដែលមានកំឡាំងខ្សោយ ក្នុងជីវលោក ពួកសត្វមានកម្មលាមកនោះរមែងធ្វើបាប ពួកសត្វទាំងនោះឯង តែងធ្លាក់ទៅកាន់ស្ទឹងវេតរណី ។

(១៤៩) (ព្រះបាទនេមិ...) ពួកឆ្កែព្រៃសម្បុរក្រហម ទឹងពពាល ពួកត្មាត ពួកក្អែក ជាសត្វគួរខ្លាច តែងទំពាស៊ី (សត្វនរកដែលវាប្រទះឃើញ) ម្នាលទេវបុត្រអ្នកបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ហ្វូងក្អែកតែងជញ្ជែងស៊ីនូវសត្វទាំងឡាយនេះ តើសត្វទាំងឡាយនេះ បានធ្វើបាបដូចម្តេច ។

(១៨០) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ

យេ កេចិមេ មច្ឆរិនោ កទរិយា
បរិភាសកា សមណព្រាហ្មណានំ
ហឹសេន្តិ រោសេន្តិ សុទាបជម្មា
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនេ កាកោលសង្ឃា អទេន្តិ ៗ

(១៨១) សញ្ជោតិភូតា បឋវឹ កមន្តិ
តត្តេហិ ខន្ធេហិ ច ពោថយន្តិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា ខន្ធហតា សយន្តិ ៗ

(១៨២) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ

(១៩០) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ
នូវផលនៃកម្មដែលខ្លួនដឹង ទូលព្រះរាជាដែលមិនទ្រង់ជ្រាប
ថា សត្វទាំងឡាយណានីមួយ មានសេចក្តីកំណាញ់ កំណាញ់
ស្វិតស្វាញមានធម៌លាមកពេក ជាអ្នកជេរប្រទេចបៀតបៀន
ប្រទូស្តសមណព្រាហ្មណ៍ សត្វអ្នកមានអំពើលាមកទាំងនោះ
រមែងរងបាប ទើបហ្វូងក្អែកជញ្ជែងស៊ីសត្វទាំងឡាយនោះ ។

(១៩១) (ព្រះរាជា ...) សត្វនរកទាំងឡាយ មានសរីរៈ
ឆេះសន្ធោសន្ធៅ ដើរលើផែនដីដែក ថែមទាំងនាយនិរយ-
បាលសំពង ដោយដំបងដែកទាំងឡាយ ដែលភ្លើងឆេះ
ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ ម្នាល
មាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនដែលនាយនិរយបាល
វាយដោយដំបង ដួលដេកនេះ តើពួកសត្វទាំងនេះ បាន
ធ្វើបាបដូចម្តេច ។

(១៩២) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវ
ផលបាបកម្មដែលខ្លួនដឹង ទូលព្រះរាជាដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា

យេ ជីវលោកស្មិំ សុបាបធម្មិនោ
នរញ្ច នារិញ្ច អបាបធម្មំ
ហឹសេន្តិ រោសេន្តិ សុបាបធម្មា
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនា ខន្ធហតា សយន្តិ ។

(១៨៣) អង្គារកាសុំ អបរេ ធុនន្តិ
នរា រុទន្តា បរិទឌ្ឍគត្តា
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា អង្គារកាសុំ ធុនន្តិ ។

(១៨៤) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

យេ កេចិ បូគាយ ធនស្ស ហេតុ
សក្ខឹ ករិត្វា ឥណំ ជាបយន្តិ
តេ ជាបយិត្វា ជនតំ ជនិន្ទ
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនា អង្គារកាសុំ ធុនន្តិ ។

ជនទាំងឡាយមានបាបធម៌ ពេញបន្ទុក បៀតបៀនប្រទេច
ផ្កាសា នូវបុរសស្ត្រីដែលឥតបាបធម៌ ក្នុងជីវលោក ឈ្មោះ
ថាជាអ្នកមានបាបធម៌ពេញបន្ទុក ជនអ្នកមានកម្មលាមកទាំង
នោះ រមែងរងបាប ជនទាំងឡាយនោះឯងហើយ ដែល
នាយនិរយបាលបៀតបៀនដោយដំបង ដួលដេកនៅ ។

[១៩៣] (ព្រះរាជា...) ពួកសត្វនរកដទៃមានខ្លួនឆេះជុំវិញ កំពុង
ទួញយំ (ធ្លាក់ទៅ)កាន់រណ្តៅរងើកភ្លើងហើយថ្ងូរ ម្នាលទេព
បម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី
ខ្ញុំសួរអ្នក សត្វទាំងឡាយដែលធ្លាក់ទៅកាន់រណ្តៅរងើកភ្លើង
ហើយថ្ងូរ តើពួកសត្វទាំងឡាយនេះ បានធ្វើបាបដូចម្តេច ។

[១៩៤] មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ
នូវផលនៃបាបកម្មដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជាដែលមិន
ទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណានីមួយ ពោលអាងសាក្សី
(កោង) ក្នុងហេតុនៃទ្រព្យរបស់ប្រជុំជន ហើយញុំាងទ្រព្យ
ជាបំណុលនោះឲ្យវិនាស បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ជន
ទាំងឡាយនោះញុំាងពួកជនឲ្យវិនាសហើយ ជនទាំងឡាយ
អ្នកមានកម្មដ៏លាមកនោះ រមែងរងបាប ទើបជនទាំងឡាយ
នោះឯង (ធ្លាក់ទៅ)កាន់រណ្តៅរងើកភ្លើង ហើយថ្ងូរដូច្នេះ ។

(១៨៥) សជ្ជោតិភូតា ជលិតា បទិត្តា
បទិស្សតិ មហតី លោហកុម្ភី
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ (ជនា) អវំសិរា លោហកុម្ភឹ បតន្តិ ។

(១៨៦) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យេ សីលវន្តំ សមណំ ព្រាហ្មណំ វា
ហឹសេន្តិ រោសេន្តិ សុបាបធម្មា
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វា បាបំ
តេមេ ជនា (អវំសិរា) លោហកុម្ភឹ បតន្តិ ។

(១៨៧) លុញ្ចន្តិ គីវំ អថ វេឋយិត្វា
ឧណ្ហោទកស្មឹ បកិលោទយិត្វា(១)
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា លុត្តសិរា សយន្តិ ។

---

១ ម. បកិលោតយិត្វា ។ បកិលេទយិត្វា អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

(១៩៥) (ព្រះគាថា...) ខ្ទះទង់ដែងធំ មានភ្លើងឆេះ សន្ធោសន្ធៅ រន្ទាលព្រាលឆ្អៅ ប្រាកដជាក់ស្តែង ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកសត្វទាំងនេះ (មានក្បាលសំយុងចុះ) ធ្លាក់ទៅកាន់ខ្ទះ ពេញដោយទឹកទង់ដែង តើពួកសត្វទាំងនេះធ្វើបាបដូចម្តេច ។

(១៩៦) មាតលិ ទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិ សួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបាបកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណា មានធម៌ដ៏លាមកពេក បៀតបៀនប្រទេចផ្តាសា នូវសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍អ្នកមានសីល ជនអ្នកមានកម្មដ៏លាមកទាំងឡាយនោះ តែងរងនូវបាប ជនទាំងនោះ (មានក្បាលសំយុងចុះ) ធ្លាក់ទៅកាន់ខ្ទះពេញដោយទឹកទង់ដែង ។

(១៩៧) (ព្រះគាថា...) ពួកនាយនិរយបាល ត្របែងកនៃសត្វនរក ហើយកាប់ពន្ទះបោះទៅក្នុងទឹកក្តៅ ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ចុះពួកសត្វដែលមានក្បាលដាច់ ហើយដេកនៅនេះ តើសត្វពួកនេះ បានធ្វើបាបដូចម្តេច ។

(១៥៨) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

យេ ជីវលោកស្មឹ សុបាបធម្មិនោ
បក្ខី គហេត្វាន វិហេឋយន្តិ
តេ ហេឋយិត្វា សកុណំ(១) ជនិន្ទ
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនា លុត្តសិរា សយន្តិ ។

(១៥៩) ពហុតតោយា អនិខាតកូលា(២)
នទី អយំ សន្ទតិ សុប្បតិត្ថា
ឃម្មាភិតត្តា មនុជា បិវន្តិ
បិវតញ្ច តេសំ ភុស ហោតិ ចានិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
បិវតញ្ច តេសំ ភុស ហោតិ ចានិ

១ ឱ. ជនិន្ទំ ។ ២ ម. អនិគាធកូលា ។

(១៥៨) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបាបកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណា ក្នុងជីវលោកមានបាបធម៌ពេញបន្ទុក តែងបៀតបៀន នូវសត្វស្លាបទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ជនទាំងឡាយនោះ បៀតបៀនហើយនូវសត្វស្លាប ពួកជនអ្នកមានកម្មលាមកនោះ រមែងរងនូវបាប ជនទាំងឡាយនោះមានក្បាលដាច់ ហើយដេកនៅដូច្នេះ ។

(១៥៩) (ព្រះរាជា . . .) ស្ទឹងនេះ មានទឹកច្រើន មានច្រាំងមិនជ្រៅ មានកំពង់ល្អរាបទាបហូរទៅ សត្វដែលមានសេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្រប់សង្កត់ហើយតែងផឹក ស្រាប់តែទឹកដែលសត្វទាំងឡាយនោះផឹកហើយក្លាយទៅជាអង្កាម ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ចុះទឹកដែលសត្វទាំងឡាយនោះ ផឹកហើយ ក្លាយទៅជាអង្កាមវិញ តើពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្តេច ។

(១៦០) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ

យេ សុទ្ធធញ្ញំ បលាសេន មិស្សំ
អសុទ្ធកម្មា កយិនោ ទទន្តិ
ឃម្មាភិតត្តាន បិបាសិតានំ
បិវតញ្ញ តេសំ ភុស ហោតិ បានំ ៗ

(១៦១) ឧសូហិ សត្តីហិ ច តោមរេហិ
ឧភយានិ បស្សានិ តុទន្តិ កន្ទតំ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា សត្តិហតា សយន្តិ ៗ

(១៦២) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ

[១៦០] មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបាបកម្មដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ៗ ជនទាំងឡាយណា អ្នកមានកិច្ចការមិនបរិសុទ្ធ លាយនូវស្រូវសុទ្ធដោយអង្កាម ឲ្យដល់អ្នកទិញ បានជាទឹកដែលជនទាំងឡាយនោះ កំពុងមានសេចក្ដីក្ដៅបៀតបៀន មានសេចក្ដីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ហើយ ផឹកទៅ ក្លាយជាអង្កាមវិញ ។

[១៦១] (ព្រះរាជា...) នាយនិរយបាល ទាំងឡាយ ចាក់នូវសរីរៈ ទាំងពីរខាងនៃសត្វនរក ដែលកំពុងកន្ទក់កន្ទេញ ដោយព្រួញទាំងឡាយក៏មាន ដោយលំពែងទាំងឡាយក៏មាន ដោយលំពែងស្នងក្របីទាំងឡាយក៏មាន ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្ដីភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនដែលនាយនិរយបាលបៀតបៀនហើយដោយលំពែង ដេកនៅដូច្នេះ តើពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្ដេច ។

[១៦២] មាតលិ ទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបាបកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹង ហើយទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ៗ

យេ ជីវលោកស្មិំ អសាធុកម្មិនោ
អនិច្ឆមានាយ ករោន្តិ ជីវិតំ
ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ
អជេឡកញ្ចាបិ បសុំ មហិំសំ
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តេមេ ជនា សត្តិហតា សយន្តិ ។

(១៦៣) គីវាយ ពន្ធា កិស្សិមេ បុនេកេ
អញ្ញេ វិកន្តា វិលកតា សយន្តិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា វិលកតា សយន្តិ ។

(១៦៤) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
ឱរព្ភិកា សូករិកា ច មច្ឆិកា
បសុំ មហិំសញ្ច អជេឡកញ្ច
ហន្ត្វាន សូណេសុ បសារយិំសុ

ជនទាំងឡាយណា ក្នុងជីវលោក ជាអ្នកមានកម្មមិនល្អ លួចយកស្រូវ ទ្រព្យ ប្រាក់ មាស ទាំងសត្វចិញ្ចឹម ពពែ ចៀមនិងក្របី ដែលគេមិនឲ្យ ហើយធ្វើនូវការចិញ្ចឹមជីវិត ជនអ្នកមានកម្មដ៏លាមកទាំងនោះ រមែងធ្វើនូវបាប ទើបពួកជនទាំងនោះ ត្រូវនាយនិរយបាលបៀតបៀនហើយ ដោយលំពែង ដេកនៅដូច្នេះ ។

(១៦៣) (ព្រះរាជា...) ហេតុអ្វី សត្វនរកទាំងឡាយនេះ មួយពួកត្រូវនាយនិរយបាលចងកអូស ពួកដទៃត្រូវនាយនិរយ-បាលចិញ្ច្រាំ ពួកដទៃទៀតត្រូវនាយនិរយបាលធ្វើឲ្យខ្ទេច-ខ្ទី ដួលដេកនៅ ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ជនទាំងឡាយដែលនាយនិរយបាលធ្វើឲ្យខ្ទេចខ្ទី ហើយដួលដេកនៅ តើពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្ដេច ។

(១៦៤) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយក៏ព្យាករនូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកសម្លាប់ទ្រាយ សម្លាក់ជ្រូក សម្លាប់ត្រី សម្លាប់សត្វចិញ្ចឹម គឺក្របី ពពែនិងចៀម ហើយដាក់លក់ឰដ៏រានផ្សារលក់សាច់

តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វា បាបំ
តេមេ ជនា វិលគ្គតា សយន្តិ ។

(១៦៥) រហទោ អយំ មុត្តករីសបូរោ
ទុគ្គន្ធរូបោ អសុចិ បូតិ វាតិ
ខុទ្ទាបរេតា មនុជា អទេន្តិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា មុត្តករីសភក្ខា ។

(១៦៦) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

យេ កេចិមេ ការណិកា វិហេសិកា
បរេសំ វិហឹសាយ សទា និវិដ្ឋា
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វា បាបំ
មិត្តទ្ទុនោ មីឡ្ហមទេន្តិ ពាលា ។

ជនអ្នកមានកម្មអាក្រក់ទាំងនោះ តែងរងបាប បានជាជន
ទាំងនោះ ត្រូវនាយនិរយបាលធ្វើខ្ទេចខ្ទី ហើយដេកនៅ ៗ

(១៦៥)(ព្រះគាថា ..)អន្លង់នេះ ពេញពោរ ដោយមូត្រនឹងករីស
មានក្លិនអាក្រក់ មិនស្អាត ស្អុយផ្សាយទៅ ពួកជនអ្នកមាន
សេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ហើយ ស៊ី(នូវមូត្រនឹងករីស
នេះ)ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាល
មាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនអ្នកបរិភោគនូវមូត្រ
នឹងករីសនេះ តើពួកជនទាំងនេះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្តេច ៗ

(១៦៦) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏
ព្យាករនូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះ
រាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណានីមួយ
ជាអ្នកបង្កសេចក្តីទុក្ខ អ្នកបៀតបៀនមិត្រសំឡាញ់ អ្នក
តាំងនៅក្នុងការបៀតបៀន នូវជនដទៃសព្វៗកាល ពួកជន
ទាំងឡាយ មានអំពើលាមកនោះ រមែងរងបាប ជនពាល
ទាំងឡាយជាអ្នកទ្រុស្តមិត្តនោះ តែងស៊ីអាហារចាស់ ៗ

(១៦៧) រហទោ អយំ លោហិតបុព្វបូរោ
ទុគ្គន្ធរូបោ អសុចិ បូតិ វាតិ
ឃម្មាភិតត្តា មនុជា បិវន្តិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា លោហិតបុព្វភក្ខា ។

(១៦៨) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យេ មាតរំ វា បិតរំ វា ជីវលោកេ
បារាជិកា អរហន្តេ ហនន្តិ
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វា បាបំ
តេមេ ជនា លោហិតបុព្វភក្ខា ។

(១៦៩) ជិវ្ហញ្ច បស្ស ពឡិសេន វិទ្ធំ
វិហតំ យថា សង្កុសតេន ចម្មំ
ផន្ទន្តិ មច្ឆាវ ថលម្ហិ ខិត្តា
មុញ្ចន្តិ ខេឡំ រុទមានា កិមេតេ

(១៦៧) (ព្រះគាថា . . .) អន្ទង់នេះ ពេញពោរពាស់ដោយឈាម និងខ្ទុះ មានក្លិនអាក្រក់ មិនស្អាត ស្អុយផ្សាយទៅ ពួកសត្វដែលត្រូវកំដៅបៀតបៀនហើយ ផឹក (ឈាមនិងខ្ទុះនោះ) ម្នាលទេពបុត្រ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនដែលមានឈាមនិងខ្ទុះ ជាអាហារនេះ តើពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្តេច ។

(១៦៨) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះគាថាដែលមិនជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណាក្នុងជីវលោកនេះ សម្លាប់ព្រះអរហន្ត គឺមាតាឬបិតា ឈ្មោះថាបារាជិក (ក្នុងភាពជាគ្រហស្ថ) ពួកជនអ្នកមានអំពើលាមកនោះ តែងរងបាប ជនទាំងនោះមានឈាមនិងខ្ទុះជាអាហារ ។

(១៦៩) (ព្រះគាថា . . .) អ្នកចូរមើលនូវសត្វនរក មានអណ្តាតមុតដោយសន្ទូច បីដូចស្បែកដែលគេខ្ទារដោយកង្វេរ ញាប់ញ័រដូចត្រី ដែលជនបោះពាសលើគោក ព្រោះហេតុអ្វីហ្ន៎ បានជាសត្វនរកទាំងនេះ យំបង្ហៀរទឹកមាត់

ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា វណ្ឌិយស្តា សយន្តិ ។

(១៧០) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យេ កេចិ សណ្ឋានគតា មនុស្សា
អគ្ឃេន អគ្ឃំ កយំ(១) ហាបយន្តិ
កូដេន កូដំ ធនលោភហេតុ
ឆន្នំ យថា វារិជំ វធាយ ។
ន ហិ កូដការិស្ស ភវន្តិ តាណា
សកេហិ កម្មេហិ បុរក្ខតស្ស
តេ លុទ្ធកម្មា បសវេត្វា បាបំ
តេមេ ជនា វណ្ឌិយស្តា សយន្តិ ។

(១៧១) នារិយោ ឥមា សម្បរិភិន្នគត្តា
បគ្គយ្ហ កន្ទន្តិ ភុជេ ទុជច្ចា(២)
សមក្ខិតា លោហិតបុព្វលិត្តា

---

១ ម. កយំ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ បន ទុជ្ជច្ចាតិ ទិស្សតិ ។

ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិ
ទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនដែលស៊ីសន្ទូចដេកនៅ តើ
ពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើនូវបាបដូចម្តេច ។

(១៧០) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ
នូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ
ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា មនុស្សទាំងឡាយណានីមួយ ឋិត
នៅក្នុងដំណែង ជាអ្នកកាត់ថ្លៃទំនិញ ញុំាងទំនិញដែល
មានថ្លៃ ឲ្យសាបសូន្យតាកថ្លៃ (បន្ថោកទំនិញគេ) ប្រកប
ដោយអំពើកោង ធ្វើអំពើកោង ព្រោះហេតុចង់បានទ្រព្យ
បីដូចជាសន្ទូចដែលគេបិទបាំង (ដោយនុយ) ដើម្បី
សម្លាប់ត្រី ។ ទីពឹងរបស់អ្នកធ្វើនូវអំពើកោង ជាបុគ្គល
ដែលកម្មរបស់ខ្លួនរបឹតេហើយមិនមានទេ ពួកជនអ្នកមាន
អំពើលាមកនោះ តែងរងបាប បានជាពួកជនទាំងនោះ ជា
អ្នកស៊ីសន្ទូចដេកនៅ ។

(១៧១) (ព្រះរាជា ...) ពួកស្ត្រីទាំងនេះ មានខ្លួនដាច់
ខ្ទេចខ្ទី មានជាតិអាក្រក់ មានខ្លួនប្រឡាក់ ពាស
ពេញ ដោយឈាមនឹងខ្ទុះ មានខ្លួនដាច់ រយះរយាយ

តាកេ យថា អាយាតនេ វិហង្គា
តា ភូមិភាគស្មឹ សទា និវាតា
ឧទ្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិរូបា ។
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមា នុ នារិយោ កិមកំសុ បាបំ
យា ភូមិភាគស្មឹ សទា និវាតា
ឧទ្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិរូបា ។

(១៧២)តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

កោលិត្ថិយាយោ ឥធ ជីវលោកេ
អសុទ្ធកម្មា អសតំ អចារុំ
តា ទិត្តរូបា(១) បតិ វិប្បហាយ
អញ្ញំ អចារុំ រតិខិឌ្ឌហេតុ
តា ជីវលោកស្មឹ រមាបយិត្វា
ឧទ្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិរូបា ។

---

១ ម. តិត្តរូបា ។

បីដូចគោទាំងឡាយ ដែលគេពន្លះក្នុងទីសម្លាប់ ផ្គងដើមដៃ ទាំងឡាយយំកន្ទក់កន្ទេញ ពួកស្ត្រីទាំងនោះ (មានខ្លួនត្រឹមចង្កេះ) លិចចុះក្នុងផែនដី មានភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅ មានភ្នំរមៀលកិនសត្វៗកាល ។ ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិ ជាទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកស្ត្រី ដែល (មានខ្លួនត្រឹមចង្កេះ) លិចចុះក្នុងផែនដី មានភ្លើងឆេះ សន្ធោសន្ធៅ មានភ្នំរមៀលកិនសត្វៗកាល តើពួកស្ត្រី ទាំងនេះ បានធ្វើបាបដូចម្តេច ។

(១៧២) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ពួកស្ត្រីមានត្រកូលក្នុងជីវលោកនេះ មានអំពើមិនបរិសុទ្ធ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើជារបស់អសប្បុរស ពួកស្ត្រីទាំងនោះ មានសភាពជាអ្នកលេងលះបង់ស្វាមីហើយ ត្រាច់ទៅរកបុរសដទៃ ព្រោះហេតុតែកាមគុណនឹងល្បែង ពាល ពួកស្ត្រីទាំងនោះក្នុងជីវលោក លុះញុំាងបុរសដទៃ ឲ្យត្រេកត្រអាល ទើបមានភ្លើងឆេះ សន្ធោសន្ធៅ មានភ្នំរមៀលកិនដូច្នេះ ។

(១៧៣) បានេ គហេត្វា ករិស្សាមេ សុនេកោ
អវំសិរា នរកេ បាតយន្តិ
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា (អវំសិរា) នរកេ បាតយន្តិ ។

(១៧៤) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

យេ ជីវលោកស្មឹ អសាធុកម្មិនោ
បរស្ស ទានានិ អតិក្កមន្តិ
តេ តាទិសា ឧត្តមកណ្ឋាជេនា
តេមេ ជនា (អវំសិរា) នរកេ បាតយន្តិ ។
តេ វស្សបូគានិ ពហូនិ តត្ថ
និរយេសុ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយន្តិ

(១៧៣) (ព្រះពជា ...) ព្រោះហេតុអ្វី បានជាសត្វនរកមួយពួកទៀតនេះ ត្រូវនាយនិរយបាលចាប់ជើង ឲ្យមានក្បាលសំយុងចុះ ហើយទម្លាក់ទៅក្នុងរណ្ដៅ ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកសត្វទាំងនេះ ដែលមានក្បាលសំយុងចុះ នាយនិរយបាលទំលាក់ទៅក្នុងរណ្ដៅនរក តើពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើបាបដូចម្ដេច ។

(១៧៤) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះពជានោះ ដែលមិនជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណា ក្នុងជីវលោក-នេះ អ្នកមានអំពើជារបស់អសប្បុរស ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវប្រពន្ធទាំងឡាយនៃជនដទៃ សត្វទាំងឡាយប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកលួចនូវរបស់ដ៏ថ្លៃថ្លា បានជាសត្វទាំងនោះ(មានក្បាលសំយុងចុះ) ត្រូវនាយនិរយបាលទំលាក់ទៅក្នុងរណ្ដៅ ។ សត្វទាំងឡាយនោះ តែងរងនូវទុក្ខវេទនា ក្នុងនរកទាំងឡាយនោះ អស់ប្រជុំនៃឆ្នាំដ៏ច្រើន

ន ហិ បាបការិស្ស ករន្តិ តាណា
សកេហិ កម្មេហិ បុរក្ខិតស្ស
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ
តោមេ ជនា (អរំសិក) នរកេ បាតយន្តិ ៗ

(១៧៥) ឧត្តារធាមេ វិវិធា ឧបក្កមា
និរយេសុ ទិស្សន្តិ សុឃោររូបា
ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ
យេមេ ជនា អធិមត្តា ទុក្ខា តិព្វា
ខរា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ ៗ

(១៧៦) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បាបកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ
យេ ជីវលោកស្មឹ សុបាបទិដ្ឋិនោ
វិស្សាសកម្មានិ ករោន្តិ មោហា
បរញ្ច ទិដ្ឋីសុ សមាទបេន្តិ

ព្រោះថា ទីពឹងទាំងឡាយរបស់បុគ្គលអ្នកធ្វើបាប ជាបុគ្គលដែលកម្មរបស់ខ្លួនរួបរឹតហើយ មិនមានទេ ពួកសត្វអ្នកមានអំពើលាមកនោះ រមែងរងនូវបាប ទើបបានជាពួកជនទាំងនោះ (មានក្បាលសំយុងចុះ) ត្រូវនាយនិរយបាលទំលាក់ទៅក្នុងរណ្ដៅ ។

(១៧៥) (ព្រះរាជា . . .) ពួកសត្វទាំងឡាយនេះ ខ្ពស់ទឹងទាបផ្សេង ៗ គ្នា ជាអ្នកត្រដាបត្រដួស មានរូបគួរខ្លាចពន់ពេកប្រាកដនៅក្នុងនរកទាំងឡាយ ម្នាលទេពបម្រើ ភ័យមានដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកជនដែលមានសេចក្ដីទុក្ខវេទនា ក្រៀវក្លា ខ្លាចផ្សា ក្ដៅក្រហាយក្រៃលែងនេះ តើពួកសត្វទាំងនេះ បានធ្វើបាបដូចម្ដេច ។

(១៧៦) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលបាបកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណា ក្នុងជីវលោកនេះ មានទិដ្ឋិលាមកក្រៃលែង តែងធ្វើអំពើដ៏ស្និទ្ធ ព្រោះមោហៈទាំងបបួលអ្នកដទៃ (ឲ្យយល់) ក្នុងទិដ្ឋិទាំងឡាយនោះផង

មហានិបាតេ បត្តុំ នេមិរាជជាតកំ

តេ បាបធិដ្ឋី បសវេត្វ បាបំ

តេមេ ជនា អធិមត្តា ទុក្ខា តិព្វា

ខរា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ ។

(១៧៧) វិទិតានិ តេ មហារាជ អាវាសំ បាបកម្មិនំ

ឋានានិ លុទ្ទកម្មានំ ទុស្សីលានញ្ច យា គតិ

ឧយ្យាហិ ទានិ រាជិសិ ទេវរាជស្ស សន្តិកេ ។

(១៧៨) បញ្ចថូបំ ទិស្សតិទំ វិមានំ

មាលាបិឡន្ធា សយនស្ស មជ្ឈេ

តត្ថច្ឆតី នារី មហានុភាវា

ឧច្ចាវចំ ឥទ្ធិ វិកុព្វមានា

វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា

បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ

អយំ នុ នារី កិមកាសិ សាធុំ

យា មោទតី សគ្គប្បត្តា វិមានេ ។

(១៧៩) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ

វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

ជនទាំងឡាយនោះ មានទិដ្ឋិបាប វៀងវៃបាប ទើបបាន
ជាពួកជនទាំងនោះ រងទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា
ក្តៅក្រហាយក្រៃលែង ។

(១៧៧) បពិត្រព្រះរាជា ទីលំនៅរបស់សត្វអ្នកមានបាបកម្មទាំងឡាយ ឋានរបស់សត្វអ្នកមានអំពើអាក្រក់ទាំងឡាយ ទីដ៏គតិរបស់សត្វអ្នកទ្រុស្តសីលទាំងឡាយ ព្រះអង្គទ្រង់បានជ្រាបហើយ បពិត្រព្រះរាជាអ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ សូមទ្រង់ស្តេចទៅក្នុងសំណាក់ទេវរាជ ឥឡូវនេះ ។

(១៧៨) (ព្រះបាទនេមិ . . .) វិមាននេះ មានកំពូលប្រាំ
ដែលយើងឃើញប្រាកដ មាននាងនារី មានអានុភាពធំ
ប្រដាប់ដោយកម្រងផ្កា សំដែងនូវទេវឫទ្ធិមានប្រការផ្សេងៗ
នៅកណ្តាលដំណេក ក្នុងវិមាននោះ ម្នាលទេពបម្រើ
សេចក្តីរីករាយមានប្រាកដដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិ
ទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក នារី ដែលបានដល់ឋានសួគ៌ហើយ
រីករាយក្នុងវិមាន តើនារីនេះ បានធ្វើកុសលដូចម្តេច ។

(១៧៩) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិ សួរហើយ
ក៏ព្យាករនូវផល នៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួន
ដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា

យទិ តេ សុតា ពិរណី(១) ជីវលោកេ
អាមាយទាសី អហុ ព្រាហ្មណស្ស
សា បត្តកាលំ អតិថី វិទិត្វា
មាតាវ បុត្តំ សកិមាភិនន្ទី
សញ្ញមា សំវិភាគា ច សា វិមានស្មឹ មោទតិ ។

(១៨០) ទទ្ទល្លមានា អាភន្តិ វិមានា សត្ត និម្មិតា
តត្ថ យក្ខោ មហិទ្ធិកោ សព្វាភរណភូសិតោ
សមន្តា អនុបរិយាយតិ នារីគណបុរក្ខតោ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ
យោ មោទតិ សគ្គប្បត្តោ វិមានេ ។

(១៨១) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
សោណទិន្នោ គហបតិ ឯស ទានបតី អហុ
ឯស បព្វជិតុទ្ទិស្ស វិហារេ សត្ត ការយិ ។

---
១ វរណីតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

ពិរណី ដែលទ្រង់ធ្លាប់ជ្រាបហើយ ជាទាសីកើតហើយក្នុងផ្ទៃនៃទាសី ក្នុងផ្ទះនៃព្រាហ្មណ៍ក្នុងជីវលោក នាងពិរណីនោះដឹងថា ភិក្ខុជាភ្ញៀវមានកាលដល់ហើយ (ហើយក៏អង្គាសបង្ហាន់ប្រគេនភិក្ខុនោះ) ហាក់ដូចជាមាតាដែលត្រេកអរចំពោះបុត្ររបស់ខ្លួន នាងជាអ្នកសង្រួម ជាអ្នកចែកទាន ទើបនាងរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨០) (ព្រះបាទនេមិ ...) វិមានមាសទាំង ៧ ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងហើយ មានពន្លឺរុងរឿងផ្សប់ផ្សាយទៅ មានទេវបុត្រមានឫទ្ធិច្រើន ប្រដាប់ហើយដោយអាភរណៈគ្រប់បែប មានពួកនាងទេពធីតាចោមរោមហើយ ដើរប្រទក្សិណដោយជុំវិញ ក្នុងវិមានទាំង ៧ នោះ ។ ម្នាលទេពបម្រើ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក តើទេវបុត្រនេះ បានធ្វើនូវកុសលដូចម្តេច ទើបដល់នូវឋានសួគ៌ ហើយរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨១) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិ សួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទេវបុត្រនេះ ជាគហបតី ឈ្មោះសោណទិន្ន ជាម្ចាស់នៃទាន (ក្នុងដែនកាសី) គាត់បានសាងកុដិសម្រាប់នៅ ៧ ខ្នង ឧទ្ទិសចំពោះបព្វជិត ។

សក្កច្ចន្តេ ឧបដ្ឋាសិ ភិក្ខវោ តត្ថ វាសិកេ(១)
អន្នបានញ្ច វត្ថញ្ច សេនាសនំ បទីបិយំ
អទាសិ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី
បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ
ឧបោសថំ ឧបវសិ សទា សីលេសុ សំវុតោ
សញ្ញមោ សំវិភាគោ ច សោ វិមានស្មិ មោទតិ ។
(១៨២) បភាសតិមិទំ ព្យម្ហំ ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ
នារីវរគណាកិណ្ណំ កូដាគារវរោចិតំ
ឧបេតំ អន្នបានេហិ នច្ចគីតេហិ ចូភយំ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមា នុ នារី កិមកំសុ សាធុំ
យា មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ ។

---
១ អាសយេតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

គាត់បានបម្រើភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងនោះ ដោយគោរព បានប្រគេនចីវរសម្រាប់ស្លៀកដណ្តប់ផង ភត្តាហារផង សេនាសនៈផង គ្រឿងប្រទីបផង ចំពោះលោកអ្នកមានចិត្តត្រង់ទាំងឡាយ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ គាត់រក្សាឧបោសថប្រកបដោយអង្គប្រាំបី អស់តិថីទី ១៤ ផង តិថីទី ១៥ ផង តិថីទី៨នៃបក្ខផង បាដិហារិយបក្ខផង គាត់ជាអ្នកសង្រួមក្នុងសីលទាំងឡាយសព្វៗ កាល ជាអ្នកសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកចែកទាន ទើបគាត់កើតក្នុងវិមាន ។

(១៨២) (ព្រះគាថា . . .) វិមាននេះដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ដ៏រុងរឿងដោយជញ្ជាំងជាវិការៈនៃកែវផលិកពាសពេញដោយពួកនារីដ៏ប្រសើរ រុងរឿងដោយផ្ទះកំពូល ប្រកបដោយទឹកនឹងភោជន ដោយកិរិយារាំនឹងច្រៀងទាំងពីរ ។ ម្នាលទេពបម្រើ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថីខ្ញុំសួរអ្នក តើនារីទាំងនេះបានធ្វើកុសលកម្មដូចម្តេច ទើបដល់ឋានសួគ៌ហើយកើតក្នុងវិមាន ។

(១៨៣) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យា អាសិ នារី ឥធ ជីវលោកេ
សីលវន្តិយា ឧបាសិកា
ទានេ រតា និច្ចបសន្នចិត្តា
សច្ចេ ឋិតា ឧបោសថេ អប្បមត្តា
សញ្ញតា សំវិភាគា ច តា វិមានស្មិំ មោទតេ ។
(១៨៤) បភាសតិមិទំ ព្យម្ហំ វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ
ឧបេតំ ភូមិភាគេហិ វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ ។
អាលម្ពរា មុទិង្គា ច នច្ចគីតា សុវាទិតា
ទិព្យា សទ្ទា និច្ឆរន្តិ សវនីយា មនោរមា ។
នាហំ ឯវំ គតំ ជាតុ ឯវំ សុរុចិរំ បុរេ
សទ្ទំ សមភិជានាមិ ទិដ្ឋំ វា យទិ វា សុតំ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ សាធុំ
យេ មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ ។

(១៨៣) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ពួកនារីណាមួយ ក្នុងជីវលោកនេះ មានសីល ជាឧបាសិកា ត្រេកអរក្នុងទាន មានចិត្តជ្រះថ្លាជានិច្ច តាំងនៅក្នុងសច្ចធម៌ មិនប្រហែសធ្វេសក្នុងឧបោសថ ជាអ្នកសង្រួម ជាអ្នកចែកទាន ទើបនារីទាំងនោះរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨៤) (ព្រះរាជា . . .) វិមាននេះដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ដំរុងរឿងដោយជញ្ជាំងជាវិការៈនៃកែវពៃទូរ្យ ប្រកបដោយភូមិភាគចែករាស់ដោយចំណែក ៗ (ក្នុងវិមាននេះ) មានសូរសម្លេងទិព្យលាន់ឮគឺស្គរ សម្ភារ កិរិយារាំ ច្រៀងនឹងប្រគំគួរស្តាប់ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ៗ សម្លេងដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ ពីរោះយ៉ាងនេះ ពីមុនមក ខ្ញុំមិនដែលឃើញ ទាំងមិនដែលឮឡើយ ទើបតែបានដឹង ៗ ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះបានឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក តើពួកទេវបុត្រទាំងនេះ ធ្វើកុសលកម្មដូចម្តេច ទើបដល់ឋានសួគ៌ ហើយរីករាយក្នុងវិមាន ៗ

(១៨៤) តស្ស បុដ្ឋា វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
យេ កេចិ មច្ចា ឥធ ជីវលោកេ សីលវន្តា ឧបាសកា
អារាមេ ឧទបានេ ច បបា សង្កមនានិ ច
អរហន្តេ សីតិភូតេ សក្កច្ចំ បដិបាទយុំ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អទំសុ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី
បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ
ឧបោសថំ ឧបវសុំ សទា សីលេសុ សំវុតា
សញ្ញមា សំវិភាគា ច តេ វិមានេសុ មោទរេ ។
(១៨៥) បភាសតិមិទំ ព្យម្ហំ ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ
នារីវរគណាកិណ្ណំ កូដាគារវិរោចិតំ
ឧបេតំ អន្នបានេហិ នច្ចគីតេហិ ចូភយំ
នន្ទា អនុបរិយាយតិ នានាបុប្ផទុមាយុតា ។

(១៨៥) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ជនទាំងឡាយណាមានសីល ជាឧបាសក ក្នុងជីវលោកនេះ បានកសាងសួនច្បារ ស្រះ អណ្តូងទឹកនិងស្ពាន ប្រតិបត្តិព្រះអរហន្តទាំងឡាយអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ ដោយគោរពព្រមទាំង បានថ្វាយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈនិង (គិលានប្បច្ច័យ) ចំពោះ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយអ្នកមានចិត្តត្រង់ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ជនទាំងឡាយនោះបានរក្សាឧបោសថ ប្រកបដោយអង្គប្រាំបី អស់តិថីទី១៤និង តិថីទី ១៥ និង តិថីទី ៨ នៃបក្ខនិង បាដិហារិយបក្ខនិង សង្រួម ក្នុងសីលទាំងឡាយ សព្វ ៗ កាល ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ និងជា អ្នកចែកទាន ទើបជនទាំងឡាយនោះរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨៦) (ព្រះរាជា . . .) វិមាននេះដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អ ហើយ រុងរឿងដោយជញ្ជាំងជាវិការៈនៃកែវផលិក ដេរដាសដោយពួក នាងនារីដ៏ប្រសើរ ចំរើនដោយផ្ទះកំពូល ប្រកបដោយទឹកនិងភោជន ដោយតិរិយាកំនឹងច្រៀងទាំងពីរយ៉ាង មានស្ទឹង ប្រកបដោយរុក្ខជាតិ មានផ្កាផ្សេង ៗ ហូរព័ទ្ធជុំវិញ ។

វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ
យោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ ។

(១៨៧) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
មិថិលាយំ(១) គហបតិ ឯស ទានបតី អហុ
អារាមេ ឧទបានេ ច បបា សង្កមនានិ ច
អរហន្តេ សីតិភូតេ សក្កច្ចំ បដិបាទយិ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អទាសិ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី
បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ
ឧបោសថំ ឧបវសី សោ វិមានស្មិំ មោទតិ ។

---

១ ឱ. កម្ពិលាយំ ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរ មានប្រាកដដល់ខ្ញុំ
ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក តើទេវបុត្រ
នេះបានធ្វើ នូវកុសលកម្មដូចម្តេច ទើបដល់ឋានសួគ៌
ហើយរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨៧) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទេវបុត្រអង្គនុ៎ះ ជាគហបតី ជាម្ចាស់នៃទាន ក្នុងក្រុងមិថិលា បានសាងសួនច្បារ ស្រះ អណ្តូងទឹកទីងស្ពាន បានប្រតិបត្តិព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តត្រជាក់ ដោយគោរព បានថ្វាយចីវរបិណ្ឌបាត សេនាសនៈនឹង (គិលានប្បច្ច័យ) ចំពោះពួកព្រះអរហន្តអ្នកមានចិត្តត្រង់ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ បានរក្សាឧបោសថ ប្រកបដោយអង្គ៨ អស់តិថីទី ១៤ ផង តិថីទី ១៥ ផង តិថីទី៨ នៃបក្ខផង អស់បាដិហារិយបក្ខផង សង្រួមក្នុងសីលទាំងឡាយសព្វៗកាល ជាអ្នកសង្រួមនូវឥន្រ្ទិយ ជាអ្នកចែកទាន ទើបគហបតីនោះ រីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៨៨) បកាសតិមិទំ ព្យម្ហំ ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ
នារីវរគណាកិណ្ណំ កូដាគារវិរោចិតំ
ឧបេតំ អន្នបានេហិ នច្ចគីតេហិ ចូភយំ
នជ្ជោ អនុបរិយាយតិ នានាបុប្ផទុមាយុតា
រាជាយតនា កបិដ្ឋា ច អម្ពា សាលា ច ជម្ពុយោ
តិន្ទុកា ច បិយាលា ច ទុមា និច្ចផលា ពហូ ៗ

វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ
យោ មោទតិ សគ្គប្បត្តោ វិមានេ ៗ

(១៨៩) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ៗ
មិថិលាយំ គហបតិ ឯស ទានបតី អហុ
អារាមេ ឧទបានេ ច បបា សង្កមនានិ ច
អរហន្តេ សីតិភូតេ សក្កច្ចំ បដិបាទយិ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អទាសិ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ៗ

(១៨៨) (ព្រះកថា ...) វិមាននេះដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ដំរុងរឿងដោយជញ្ជាំងជាវិការៈនៃកែវផលិក ដេរដាសដោយពួកនារីដ៏ប្រសើរ ចំរើនដោយផ្ទះកំពូល ប្រកបដោយទឹកនិងភោជន ដោយការច្រៀងនឹងការរាំទាំងពីរយ៉ាង មានស្ទឹងប្រកបដោយឈើ មានផ្កាផ្សេងៗហូរព័ទ្ធជុំវិញ មានឈើទាំងឡាយជាច្រើនគឺ ដើមកេស ខ្ទិត ស្វាយ សាលព្រឹក្ស ព្រីង ខ្នាប់ មៈប៉ែន សុទ្ធសឹងមានផ្លែជានិច្ច ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្ដីត្រេកអរមានប្រាកដដល់ខ្ញុំ ព្រោះ
ឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ទេវបុត្រអង្គនេះ
បានធ្វើកុសលកម្មដូចម្ដេច ទើបដល់ឋានសួគ៌ រីករាយ
ក្នុងវិមាន ។

(១៨៩) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះកថានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទេវបុត្រអង្គនេះ ជាគហបតី ជាម្ចាស់នៃទានក្នុងក្រុងមិថិលា បានសាងសួនច្បារ ស្រះ អណ្ដូងទឹក បានប្រតិបត្តិចំពោះព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ បានថ្វាយនូវចីវរបិណ្ឌបាត សេនាសនៈនិង (គិលានបច្ច័យ) ចំពោះព្រះអរហន្តទាំងឡាយអ្នកមានចិត្តត្រង់ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។

ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី
បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ
ឧបោសថំ ឧបវសិ សទា សីលេសុ សំវុតោ
សញ្ញមោ សំវិភាគោ ច សោ វិមានស្មិ មោទតិ ។
(១៩០) បភាសតិមិទំ ព្យម្ហំ វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ
ឧបេតំ ភូមិភាគេហិ វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ ។
អាលម្ពរា មុទិង្គា ច នច្ចគីតា សុវាទិតា
ទិព្វា សទ្ទា និច្ឆរន្តិ សវនីយា មនោរមា ។
នាហំ ឯវំ គតំ ជាតុ ឯវំ សុរុចិរំ បុរេ
សទ្ទំ សមភិជានាមិ ទិដ្ឋំ វា យទិ វា សុតំ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ
យោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ ។
(១៩១) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

គហបតីនោះបានទាំងរក្សាឧបោសថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ អស់តិថីទី១៤ ផង តិថីទី ១៥ ផង តិថីទី៨នៃបក្ខផង អស់បាដិហារិយបក្ខផង សង្រួមក្នុងសីលទាំងឡាយសព្វ ៗ កាល ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកចែកទាន ទើបគហបតីនោះរីករាយក្នុងវិមាន ។

[១៩០] (ព្រះគាថា . . .) វិមាននេះដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ដ៏រុងរឿងដោយដញ្ចាំងជាវិការៈនៃកែវពៃទូរ្យ ប្រកបដោយកូមិកាគចែករស់ដោយចំណែក (ក្នុងវិមាននោះ) មានស្ត្រីសព្វជាទិព្វលាន់ឮ គឺស្គរ សម្ពោរ គិរិយាកាំ ប្រៀង ទីងប្រគំ គួរស្ដាប់ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ។ សម្បត្តិដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ ពីរោះយ៉ាងនេះ ពីមុនមក ខ្ញុំមិនដែលឃើញ ទាំងមិនដែលឮឡើយ ទើបតែនឹងបានដឹង ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្ដីត្រេកអរមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះ
ឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក តើទេវបុត្រ
អង្គនេះ បានធ្វើកុសលកម្មដ៏ចម្រើន ទើបដល់ឋាន
សួគ៌ ហើយរីករាយក្នុងវិមាន ។

[១៩១] មាតលិ ទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ពន្យល់ នូវផល នៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះ ដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា

ពារាណសិយំ គហបតិ ឯស ទានបតី អហុ
អារាមេ ឧទបានេ ច បបា សង្កមនានិ ច
អរហន្តេ សីតិភូតេ សក្កច្ចំ បដិបាទយិ
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
អទាសិ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី
បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ
ឧបោសថំ ឧបវសិ សទា សីលេសុ សំវុតោ
សញ្ញមោ សំវិភាគោ ច សោ វិមានស្មិ មោទតិ ។

(១៩២) យថា ឧទយមាទិច្ចោ ហោតិ លោហិតកោ មហា
តថូបមំ ឥទំ ព្យម្ហំ ជាតរូបស្ស និម្មិតំ(១) ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ
យោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ ។

---

១ ជាតរូបំ សុនិម្មិតន្តិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

ទេវបុត្រអង្គនេះ ជាគហបតី ជាម្ចាស់នៃទាន ក្នុងក្រុងពារាណសី បាន កសាងសួនបុប្ផា ស្រះ អណ្តូងទឹក ទីស្នាន បានប្រតិបត្តិចំពោះព្រះអរហន្ត ទាំងឡាយ ដែលមានចិត្តត្រជាក់ បានថ្វាយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនា-សនៈនិង (គិលានប្បច្ច័យ) ចំពោះព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមាន ចិត្តត្រង់ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ទេវបុត្រនោះ បានរក្សាឧបោសថ ប្រកប ដោយអង្គ ៨ ប្រការ អស់តិថីទី ១៤ ផង តិថីទី ១៥ ផង តិថីទី ៨ នៃ បក្ខផង អស់បាដិហារិយបក្ខផង សង្រួមក្នុងសីលទាំងឡាយ សព្វៗ កាល ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកចែកទាន ទើបទេវបុត្រនោះ រីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៩២)(ព្រះគាថា ..) វិមាននេះ ជាវិការនៃមាសដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិត ហើយ ដូចព្រះអាទិត្យទើបរះឡើង មានពណ៌ក្រហម មានមណ្ឌលធំ ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរ មានប្រាកដដល់ខ្ញុំ
ព្រោះឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក
ទេវបុត្រអង្គនេះ បានធ្វើកុសលកម្មដូចម្តេច ទើប
ដល់នូវឋានសួគ៌ ហើយរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៩៣) តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ

វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។

សាវត្ថិយំ គហបតិ ឯស ទានបតី អហុ

អារាមេ ឧទបានេ ច បបា សង្កមនានិ ច

អរហន្តេ សីតិភូតេ សក្កច្ចំ បដិបាទយិ

ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ

អទាសិ ឧជុភូតេសុ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។

ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី

បាដិហារិយបក្ខញ្ច អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ

ឧបោសថំ ឧបវសិ សទា សីលេសុ សំវុតោ

សញ្ញមោ សំវិភាគោ ច សោ វិមានស្មិ មោទតិ ។

(១៩៤) វេហាយសាមេ ពហុកា ជាតរូបស្ស និម្មិតា

ទទ្ទល្លមានា អាភន្តិ វិជ្ជុវព្ភឃនន្តរេ

តត្ថ យក្ខា មហិទ្ធិកា សព្វាភរណភូសិតា

សមន្តា អនុបរិយាយន្តិ នារីគណបុរក្ខតា ។

(១៩៣) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទេវបុត្រអង្គនេះ ជាគហបតី ជាម្ចាស់នៃទានក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានកសាង សួនច្បារ ស្រះ អណ្តូងទឹកនឹងស្ពាន បានប្រតិបត្តិព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ ដោយគោរព បានថ្វាយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈនឹង (គិលានប្បច្ច័យ) ចំពោះព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តត្រង់ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ គហបតិនោះ បានរក្សាឧបោសថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ អស់តិថីទី ១៤ ផង តិថីទី ១៥ ផង តិថីទី ៨ នៃបក្ខផង អស់បាដិហារិយបក្ខផង សង្រួមក្នុងសីលទាំងឡាយសព្វ ៗ កាល ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកចែកទាន ទើបគហបតីនោះរីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៩៤) (ព្រះរាជា ...) វិមានទាំងឡាយនេះ ជាវិការនៃមាសមានប្រមាណច្រើន ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ តាំងនៅក្នុងអាកាស មានពន្លឺរុងរឿង ដូចជាផ្លេកបន្ទោរក្នុងចន្លោះនៃមេឃ ក្នុងវិមានទាំងឡាយនោះ មានពួកទេវតាមានឫទ្ធិច្រើន សឹងប្រដាប់ដោយគ្រឿងអាភរណៈគ្រប់បែប មានពួកនាងទេពអប្សរហែមរោមហើយ ប្រទក្សិណវិលវង់ដោយជុំវិញ ។

វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ សាធុំ
យេ មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ ។

(១៩៥)តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
សទ្ធាយ សុនិវិដ្ឋាយ សទ្ធម្មេ សុប្បវេទិតេ
អកំសុ សត្ថុ វចនំ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកា[១]
តេសំ ឯតានិ ឋានានិ យានិ ត្វំ រាជ បស្សសិ ។

(១៩៦)វិទិតានិ តេ មហារាជ អាវាសំ បាបកម្មិនំ
អថោ កល្យាណកម្មានំ ឋានានិ វិទិតានិ តេ
ឧយ្យាហិ ទានិ រាជិសិ ទេវរាជស្ស សន្តិកេ ។

១៩៧)សហស្សយុត្តំ ហយវាហី ទិព្វយានមធិដ្ឋិតោ
យាយមានោ មហារាជា អទ្ទា សីទន្តរេ នគេ
ទិស្វា នាមន្តយី សូតំ[២] ឥមេ កេ នាម បព្វតា ។

---

១ ឱ. សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ ។ ម. សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ ។ ២ ទូតំ ។ អដ្ឋកថា ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរមានប្រាកដ ដល់ខ្ញុំព្រោះឃើញ
ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក ពួកទេវបុត្រទាំងនេះបាន
ធ្វើកុសលកម្មដូចម្តេច ទើបដល់ឋានសួគ៌ រីករាយក្នុងវិមាន ។

(១៩៥) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករនូវផលនៃបុញ្ញកម្ម ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ពួកទេវបុត្រទាំងនោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងនៅស៊ប់ដោយសទ្ធាក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រកាសទុកល្អហើយ បានធ្វើតាមនូវពុទ្ធវចនៈរបស់ព្រះសាស្តា បពិត្រព្រះរាជា ឋានទាំងឡាយដែលទ្រង់ត្រឡេកឃើញហើយ គឺជាឋានរបស់ទេវបុត្រទាំងឡាយនោះ ។

(១៩៦) បពិត្រមហារាជ ឋានរបស់សត្វ អ្នកមានបាបកម្ម ទ្រង់បានជ្រាបហើយ ព្រោះទ្រង់ទតឃើញនូវលំនៅ(របស់សត្វ)ទាំងឋានរបស់សត្វអ្នកមានកល្យាណកម្ម ក៏ទ្រង់ជ្រាបហើយ បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់ស្វែងរកកុសលធម៌ ឥឡូវនេះ សូមទ្រង់យាងទៅក្នុងសំណាក់នៃទេវរាជ ។

(១៩៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទនេមិមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅលើទិព្វយាន មានសេះជាវាហនៈ ដែលទឹមដោយសេះសិន្ធព ១ ពាន់ កាលស្តេចកំពុងយាងទៅ ទ្រង់ត្រឡេកឃើញភ្នំទាំងឡាយ ក្នុងចន្លោះសីទន្តរសមុទ្រ លុះទ្រង់ទតឃើញហើយ ទ្រង់ត្រាស់ហៅទេវសារថីសួរថា ភ្នំទាំងនោះ តើឈ្មោះអ្វីខ្លះ ។

(១៩៨) សុទស្សនោ ករវីកោ ឥសិន្ធរោ យុគន្ធរោ
នេមិន្ធរោ វិនតកោ អស្សកណ្ណោ គិរិព្រហា
ឯតេ សីទន្តរេ នគា អនុបុព្វសមុគ្គតា
មហារាជានមាវាសា យានិ ត្វំ រាជ បស្សសិ ។

(១៩៩) អនេករូបំ រុចិរំ នានាចិត្តំ បកាសតិ
អាកិណ្ណំ ឥន្ទសទិសេហិ ព្យគ្ឃេហេវ សុរក្ខិតំ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមំ នុ ទ្វារំ កិមភិញ្ញមាហុ
មនោរមំ ទិស្សតិ ទូរតោវ ។

(២០០) តស្ស បុព្ពេ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិ ជានតោ ។
ចិត្តកូដោតិ យំ អហុ ទេវរាជប្បវេសនំ
សុទស្សនស្ស គិរិនោ ទ្វារំ ហេតំ បកាសតិ
អនេករូបំ រុចិរំ នានាចិត្តំ បកាសតិ
អាកិណ្ណំ ឥន្ទសទិសេហិ ព្យគ្ឃេហេវ សុរក្ខិតំ
បវិសេតេន រាជិសិ អរជំ ភូមិមក្កម ។

(១៩៨) (មាតលិ...) ភ្នំធំៗទាំងឡាយនេះ ក្នុងសមុទ្ទសីទន្តរ គឺភ្នំសុទស្សនៈ១ ករវិក១ ឥសិន្ធរ១ យុគន្ធរ១ នេមិន្ធរ១ វិនតក១ អស្សកណ្ណ១ ជាភ្នំមានកំពូលខ្ពស់ឡើងតាមលំដាប់រៀងគ្នា បពិត្រមហារាជ ភ្នំដែលទ្រង់ក្រឡេកឃើញ សឹងជាលំនៅនៃមហារាជទាំងឡាយ ។

(១៩៩) (ព្រះរាជា...) (ទ្វារ) មានរូបជាអនេក ដ៏រុងរឿងវិចិត្រដោយរតនវត្ថុផ្សេង ៗ ដ៏ដេរដាសដោយរូបទាំងឡាយ ប្រហែលរូបព្រះឥន្ទ្រ បីដូចជា (ព្រៃធំ) ដែលពួកខ្លាធំចាំនៅហើយ ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះឃើញ
ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក គេហៅថាទ្វារនេះ
ឈ្មោះអ្វី ទើបជាទីរីករាយនៃចិត្តប្រាកដអំពីចម្ងាយ ។

(២០០) មាតលិទេវសារថីដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ពន្យល់នូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយ ទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទ្វារនេះឈ្មោះចិត្តកូដ ជាទីចេញចូលនៃទេវរាជ (ជាទ្វារនៃទេពនគរដែលតាំងនៅត្រង់ទីបំផុតនៃភ្នំព្រះសុមេរុ) ជាភ្នំគួរឲ្យចង់មើលប្រាកដ (ទ្វារនេះ) មានរូបជាអនេក ដ៏រុងរឿងវិចិត្រដោយរតនវត្ថុផ្សេង ៗ ប្រាកដជាទ្វារដ៏ដេរដាសដោយរូបទាំងឡាយ ប្រហែលរូបព្រះឥន្ទ្រ បីដូចជា (ព្រៃធំ) ដែលពួកខ្លារក្សាហើយ បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់ស្វែងរកគុណធម៌ សូមទ្រង់ចូលទៅតាមទ្វារនេះ សូមទ្រង់ជាន់នូវផែនដីទិព្វដ៏រាបស្មើ ។

(២០១)សហស្សយុត្តំ ហយវាហឹ ទិព្វយានមធិដ្ឋិតោ
យាយមានោ មហារាជា អទ្ទា ទេវសភំ ឥទំ ។
យថា សរទេ អាកាសេ នីលោភាសោ បទិស្សតិ
តថូបមំ ឥទំ ព្យម្ហំ វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ ។
វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ
ឥមំ នុ ព្យម្ហំ កិមភញ្ញមាហុ ។

(២០២)តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ មាតលិ ទេវសារថិ
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ ជានំ អក្ខាសិជានតោ ។
សុធម្មា ឥតិ យំ អាហុ ឯសេសា(១)ទិស្សតេ សភា
វេឡុរិយារុចិរា ចិត្រា ធារយន្តិ សុនិម្មិតា
អដ្ឋំសា សុកតា ថម្ភា សព្វេ វេឡុរិយាមយា
យត្ថ ទេវា តាវត្តឹសា សព្វេ ឥន្ទបុរោហិតា
អត្ថំ ទេវមនុស្សានំ ចិន្តយន្តា សមច្ឆរេ
បវិសេតេន ភជិសិ ទេវានំ អនុមោទនំ ។

---
១ ឱ. បស្សេសា ។

(២០១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទនេមិមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅលើទិព្វយាន មានសេះជាវាហនៈ ដែលទឹមដោយសេះសិន្ធព ១ ពាន់ ទ្រង់យាងទៅ បានទតឃើញនូវទេវសភា (ត្រាស់សួរថា) វិមាននេះ ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ដោយដញ្ឈាំងជាវិការនៃកែវពៃទូរ្យ ឃើញច្បាស់ ដូចអាកាសមានពន្លឺខៀវ ក្នុងសរទកាល ។

ម្នាលទេពបម្រើ សេចក្តីត្រេកអរ មានដល់ខ្ញុំ ព្រោះ
ឃើញ ម្នាលមាតលិទេវសារថី ខ្ញុំសួរអ្នក គេហៅ
វិមាននុ៎ះឈ្មោះអ្វី ។

(២០២) មាតលិទេវសារថី ដែលព្រះបាទនេមិសួរហើយ ក៏ព្យាករ នូវផលនៃបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលខ្លួនដឹងហើយទូលព្រះរាជានោះដែលមិនទ្រង់ជ្រាបថា ទេវសភា ដែលព្រះអង្គទតឃើញនុ៎ះឯង គេហៅថា សុធម្មា (ទេវសភានុ៎ះ) រុងរឿងដោយកែវពៃទូរ្យដ៏វិចិត្រ ដែលបុញ្ញានុភាពនិម្មិតដោយប្រពៃតាំងនៅ សសរមានជ្រុងប្រាំបី ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងល្អ សុទ្ធសឹងជាវិការនៃកែវពៃទូរ្យទាំងអស់ ពួកទេវតានៅជាន់តាវត្តិង្សគ្រប់អង្គ សឹងមានព្រះឥន្ទ្រជាប្រមុខ តែងប្រជុំគ្នាគិតគូរសេចក្តីចំរើន របស់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជាទ្រង់ស្វែងរកគុណធម៌ សូមទ្រង់ចូលទៅកាន់ទីអនុមោទនារបស់ទេវតាទាំងឡាយ តាមផ្លូវនេះ ។

(២០៣) តំ ទេវ បដិនន្ទិស្សុ ទិស្វា រាជានមាគតំ

ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ

និសីទ ទានិ រាជិសិ ទេវរាជស្ស សន្តិកេ ។

សក្កោ តំ បដិនន្ទិត្វ(១) វេទេហំ មិថិលគ្គហំ

និមន្តយិត្ថ កាមេហិ អាសនេន ច វាសវោ ។

សាធុ ខោសិ អនុប្បត្តោ អាវាសំ វសវត្តិនំ

វស ទេវេសុ រាជិសិ សព្វកាមសមិទ្ធិសុ

តាវតឹសេសុ ទេវេសុ ភុញ្ជ កាមេ អមានុសេ ។

(២០៤) យថា យាចិតកំ យានំ យថា យាចិតកំ ធនំ

ឯវំ សម្បទមេវេតំ យំ បរតោ ទានបច្ចយា ។

ន ចាហមេតមិច្ឆាមិ យំ បរតោ ទានបច្ចយា

សយំ កតានិ បុញ្ញានិ តំ មេ អាវេណិយំ ធនំ ។

---

១ ម. បដិនន្ទិត្វា ។

(២០៣) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកទេពនិករ បានឃើញព្រះរាជានោះ ស្តេចយាងមកដល់ហើយ ត្រេកអរទទួលថា បពិត្រមហារាជ ដំណើរដែលព្រះអង្គយាងមកនេះប្រពៃហើយ មិនមែនទ្រង់យាងមកអាក្រក់ទេ បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ប្រសើរ ឥឡូវនេះ សូមព្រះអង្គគង់ក្នុងទីជិតនៃទេវរាជចុះ ៗ សក្កទេវរាជ ទ្រង់ត្រេកអរទទួលព្រះបាទវេទេហៈ គ្រប់គ្រងក្រុងមិថិលានោះ ព្រះបាទវាសវៈអញ្ជើញព្រះអង្គដោយកាមទាំងឡាយផង ដោយអាសនៈផងថា ព្រះអង្គស្តេចមកដល់លំនៅនៃទេវតាទាំងឡាយ ជាដំណើរប្រពៃណាស់ ព្រះរាជាទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ប្រសើរ សូមព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទេវលោកទាំងឡាយជាទីញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួងឲ្យសម្រេច សូមព្រះអង្គបរិភោគកាមទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស ក្នុងតាវត្តិង្សទេវលោកចុះ ៗ

(២០៤) (ព្រះបាទនេមិ ...) វត្ថុណាដែលបានដោយអ្នកដទៃឲ្យជាបច្ច័យ ដូចយានជារបស់សូមគេ ដូចទ្រព្យជារបស់សូមគេ វត្ថុនុ៎ះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនេះឯង ៗ ខ្ញុំឥតចង់បានវត្ថុ ដែលបានមក ដោយអ្នកដទៃឲ្យជាបច្ច័យនោះទេ បុណ្យទាំងឡាយ ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយខ្លួនឯង នោះទើបជាទ្រព្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ ៗ

សោហំ គន្ត្វា មនុស្សេសុ កាហាមិ កុសលំ ពហុំ
ទានេន សមចរិយាយ សញ្ញមេន ទមេន ច
យំ កត្វា សុខិតោ ហោតិ ន ច បច្ឆានុតប្បតិ ។
(២០៥) ពហូបការោ នោ ភវំ មាតលិ ទេវសារថិ
យោ មេ កល្យាណកម្មានំ បាបានំ បដិទស្សយិ ។
(២០៦) ឥទំ វត្វា និមិរាជា វេទេហោ មិថិលគ្គហោ
បុថុយញ្ញំ យជិត្វាន សញ្ញមំ អជ្ឈុបាគមីតិ ។

នេមិរាជជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ខ្ញុំឯងនឹងត្រឡប់ទៅធ្វើកុសលដែលបុគ្គលធ្វើហើយ រមែងដល់សេចក្ដីសុខ មិនក្ដៅក្រហាយខាងក្រោយ ឲ្យមានប្រមាណច្រើន ដោយការឲ្យផង ដោយការប្រព្រឹត្តិស្មើផង ដោយការសង្រួមឥន្ទ្រិយផង ដោយការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយផង ក្នុងពួកមនុស្ស ។

(២០៨) មាតលិជាទេវសារថី ដ៏ចំរើន ជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់យើង ព្រោះបានបង្ហាញនូវឋាននៃសត្វអ្នកមានបុញ្ញកម្ម នឹងឋាននៃសត្វអ្នកមានបាបកម្មទាំងឡាយ ។

(២០៩) ព្រះបាទនេមិ ទ្រង់ជាឥស្សរៈក្នុងដែនវិទេហៈ គ្រប់គ្រងក្រុងមិថិលា ទ្រង់បានពោលដូច្នេះហើយ (ទើបទ្រង់លាសក្កទេវរាជត្រឡប់មកមនុស្សវិញ) ទ្រង់បានបូជាយញ្ញៈដ៏ច្រើន ហើយទ្រង់ចូលទៅរកការសង្រួម (បព្វជ្ជា) ។

ចប់ នេមិរាជជាតក ទី ៤ ។

មហោសធជាតកំ

(២០៧) បញ្ចាលោ សព្វសេនាយ ព្រហ្មទត្តាយមាគតោ
សាយំ បញ្ចាលិយា សេនា អប្បមេយ្យា មហោសធ
វីថិមតី បត្តិមតី សព្វសង្គាមកោវិទា
ឩហានទី សទ្ទវតី ភេរិសង្ខប្បពោធនា ។
លោហវិជ្ជា អលង្ការា ធជិនី(១) វាមរោហិនី
សិប្បិយេហិ សុសម្បន្នា សូរេហិ សុបតិដ្ឋិតា ។
ទសេត្ថ បណ្ឌិតា អាហុ ភូរិបញ្ញា រហោគតា
មាតា ឯកាទសី រញ្ញោ បញ្ចាលិយំ បសាសតិ
អថេត្ថេកសតំ ខត្យា អនុយន្តា យសស្សិនោ
អច្ឆិន្នរដ្ឋា ព្យថិតា បញ្ចាលីនំ វសំ គតា ។

---

១. ម. វីធិនិ ។

មហោសធជាតក

(២០៧) (ព្រះបាទវិទេហៈត្រាស់ថា) ម្នាលមហោសធ ព្រះរាជាចូឡនីព្រហ្មទត្ត ជាម្ចាស់ក្រុងបញ្ចាល យាងមកជាមួយនឹងសេនាទាំងពួង សេនារបស់ព្រះរាជាក្រុងបញ្ចាលនោះ បុគ្គលប្រមាណមិនបាន ៗ (សេនាទាំងនោះ) មានពលជាងឈើនឹងពលថ្មើរជើង អ្នកឈ្លាសក្នុងសង្គ្រាមទាំងពួង អាចនឹងលុកចូលទៅក្នុងពួក ជាសេនាមានសំឡេង (មិនស្ងាត់បាត់សំឡេងទាំង ១០ យ៉ាង) ញ៉ាំងគ្នានឹងគ្នាឲ្យដឹងដោយសំឡេងស្គរនឹងស័ង្ខ ៗ (ពួកសេនាទាំងនោះ) មានវិទ្យាក្នុងផ្លូវលោហធាតុ នឹងមានគ្រឿងប្រដាប់ មានទង់ជ័យ មានមនុស្សអ្នកឡើងកាន់ពាហនៈខាងឆ្វេង ទាំងបរិបូណ៌ល្អដោយពួកមនុស្សអ្នកមានសិល្ប ដែលពួកយោធាដ៏ក្លៀវក្លា (មានព្យាយាមស្មើដោយសត្វសីហៈ) តាំងទុកដោយល្អហើយ ៗ ក្នុងចំណោមសេនាទាំងនុ៎ះ មាននាយពល ១០ នាក់ ជាអ្នកឈ្លាសមានប្រាជ្ញាដូចផែនដី ច្រើនទៅប្រជុំប្រឹក្សាក្នុងទីស្ងាត់នឹងមាតារបស់ព្រះរាជាជាគំរប់ ១១ រមែងទ្រង់ប្រៀនប្រដៅសេនាក្នុងក្រុងបញ្ចាល ៗ បណ្ដាជនទាំងនុ៎ះ មានក្សត្រិយ៍ ១០១ សុទ្ធតែមានយសជាចំណុះ ដែលត្រូវព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្តដណ្ដើមយកដែនហើយ មានសេចក្ដីភ័យអំពីមរណៈ កំលុះក្នុងអំណាចនៃព្រះបាទបញ្ចាល ៗ

យំ វទា តក្ករា រញ្ញោ អកាមា បិយការិណោ
បញ្ចាលមនុយាយន្តិ អកាមា វសិនោ គតា ។
តាយ សេនាយ មិថិលា តិសន្ធិបរិវារិតា
រាជធានិ វិទេហានំ សមន្តា បរិខញ្ញតិ ។
ឧទ្ធំ តារកជាតាវ សមន្តា បរិវារិតា
មហោសធ វិជានាហិ កថំ មោក្ខោ ភវិស្សតិ ។
(២០៨) បាទេ ទេវ បសារេហិ ភុញ្ជ កាមេ រមស្សុ ច
ហិត្វា បញ្ចាលិយំ សេនំ ព្រហ្មទត្តោ បលាយតិ ។
(២០៩) រាជា សន្ថវកាមោ តេ រតនានិ បវេច្ឆតិ
អាគច្ឆន្តុ ឥតោ ទូតា មញ្ជុកា បិយភាណិនោ ។
ភាសន្តុ មុទុកា វាចា យា វាចា បដិនន្ទិតា
បញ្ចាលោ ច វិទេហោ ច ឧភោ ឯកា ភវន្តុ តេ ។

(ស្តេចទាំង ១០១ នោះ) ជាអ្នកធ្វើតាមព្រះរាជតម្រាស់ មិនមានប្រាថ្នាកំពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ មិនមានប្រាថ្នាកំលុះអំណាចចុះចូលព្រះបាទបញ្ចាល ៗ មិថិលារាជធានីរបស់ពួកអ្នកវិទេហ ត្រូវពួកសេនានោះហោមព័ទ្ធជា ៣ ជាន់(១) (ដូចជា) ជីកគាស់ដោយជុំវិញ ៗ (ក្រុងមិថិលា) ត្រូវសេនាហោមព័ទ្ធជុំវិញ (ប្រាកដដោយសស្ត្រាវុធ) ដូចជាផ្កាយដែលប្រាកដក្នុងខាងលើ ម្នាលមហោសធ អ្នកឯងចូរដឹងថា សេចក្តីរួច (ចាកទុក្ខនេះ) នឹងមានដល់ពួកយើងដោយប្រការដូចម្តេច ៗ

[២០៨](ព្រះមហាសត្វក្រាបបង្គំទូលថា)បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គទ្រង់សណ្តោកព្រះបាទ (ឲ្យស្រួលចុះ) សូមព្រះអង្គទ្រង់ក្រសាលរីករាយក្នុងកាមចុះ ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត មុខជានឹងលះបង់សេនាក្នុងក្រុងបញ្ចាលហើយរត់ទៅ ៗ

[២០៩] (អាចារ្យកេវដ្តព្រាហ្មណ៍...) ព្រះរាជាចូឡនីប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើសម្ពន្ធមិត្ត(នឹងព្រះអង្គ) តាំងទ្រង់ថ្វាយកែវតាំងឡាយមានស្រីកែវជាដើមដល់ព្រះអង្គ(ចាប់ដើម)ពីថ្ងៃនេះទៅ សូមឲ្យពួករាជទូតមានវាចាពីរោះពោលពាក្យជាទីស្រឡាញមក(ក្រុងមិថិលានេះបាន) ៗ សូមឲ្យពួករាជទូតទាំងនេះពោលវាចាដ៏ទន់ភ្លន់ជាវាចាគួរត្រេកអរ សូមព្រះបាទបញ្ចាលនឹងព្រះបាទវិទេហៈទាំងពីរអង្គនោះ រួបរួមគ្នាតែមួយ ៗ

---

១ ព័ទ្ធដោយកំពែងគឺដំរីជាជាន់ដំបូង លំដាប់ពីនោះ ព័ទ្ធដោយកំពែងគឺរថ តពីនោះ ព័ទ្ធដោយកំពែងគឺសេះ តពីនោះ ព័ទ្ធដោយកំពែងគឺពលថ្មើរជើង រវាងពលដំរីនឹងរថចាត់ជាជាន់ទី១ រវាងពលរថនឹងសេះចាត់ជាជាន់ទី២ រវាងពលសេះនឹងពលថ្មើរជើងចាត់ជាជាន់ទី៣ ។ អដ្ឋកថា ។

(២១០) កច្ចន្នុ ភោតោ មហោសធេន
សមាគមោ អាសិ តទិង្ឃ ព្រូហិ
កច្ចិ តេ បដិនិជ្ឈត្តោ កច្ចិ តុដ្ឋោ មហោសធោ ។

(២១១) អនរិយរូបោ បុរិសោ ជនិន្ទ
អសម្មោទកោ ថទ្ធោ អសព្ភិរូបោ
យថា មូគោ ច ពធិរោ ច ន កិញ្ចិត្ថំ អភាសថ ។

(២១២) អទ្ធា ឥទំ មន្តបទំ សុទុទ្ទសំ
អត្ថោ សុទ្ធោ នរវិរេន ទិដ្ឋោ
តថា ហិ កាយោ មម សម្បវេធតិ
ហិត្វា សយំ កោ បរហត្ថមេស្សតិ ។

(២១៣) ឆន្នញ្ហិ ឯកាវ មតី សមេតិ
យេ បណ្ឌិតា ឧត្តមភូរិបញ្ញា(១)
យានំ អយានំ អថវាបិ ឋានំ
មហោសធ ត្វំបិ មតី ករោហិ ។

---

១ ម. ឧត្តមភូរិបត្តា ។

[២១០] (ព្រះបាទវិទេហៈ...) នែកេវដ្ដៈ អ្នកបានជួបនឹងមហោសធដែរឬ អ្នកចូរពោលសេចក្ដីនោះ អ្នកបានឲ្យមហោសធអត់ទោសហើយឬ មហោសធត្រេកអរហើយឬ ។

[២១១] (អាចារ្យកេវដ្ដៈ ...) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន មហោសធហៅពេញជាបុរសថោកទាប ពុំមានសេចក្ដីស្មោះស្មើ ជាមនុស្សរឹងរូស ជាអសប្បុរស ពុំបានពោលសេចក្ដីអ្វីតិចតួចសោះ ដូចជាមនុស្សគ ឬដូចជាមនុស្សថ្លង់ ។

[២១២] (ព្រះបាទវិទេហៈ...) ចំណែកការដែលគិតនេះបុរសផ្ដេសផ្ដាសឃើញបានច្រណាស់ ដោយពិត សេចក្ដីបរិសុទ្ធិនរជនអ្នកមានព្យាយាមមុខជានឹងឃើញ ហេតុនោះ កាយរបស់អញញាប់ញ័រ អ្នកណានឹងលះបង់នូវដែនរបស់ខ្លួនហើយលុះក្នុងកណ្ដាប់ដៃជនដទៃវិញកើត ។

[២១៣] គំនិតរបស់យើង ទាំង ៦ នាក់ ដែលជាអ្នកឈ្លាសមានប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ផុត ដូចផែនដី ស្មើគ្នាជាឯកច្ឆន្ទ ម្នាលមហោសធ អ្នកចូរគិតមើល ទៅឬកុំទៅ ឬក៏ឈប់ ។

[២១៤] ជានាសិ ខោ រាជ មហានុភាវោ
មហព្វលោ ចូឡនីព្រហ្មទត្តោ
រាជា ច តំ ឥច្ឆតិ មារណត្ថំ
មិគំ យថា ឱកចរេន លុទ្ធោ ។

យថាបិ មច្ឆោ ពលិសំ វង្កំ មំសេន ឆាទិតំ
កាមគិទ្ធោ ន ជានាតិ មច្ឆោ មរណមត្តនោ ។
ឯវមេវ តុវំ រាជ ចូឡនេយ្យស្ស ធីតរំ
កាមគិទ្ធោ ន ជានាសិ មច្ឆោ មរណមត្តនោ ។
សចេ គច្ឆសិ បញ្ចាលំ ខិប្បមត្តំ ជហិស្សសិ
មិគំ បន្ថានុពន្ធំវ មហន្តំ ភយមេស្សសិ ។

[២១៥] មយមេវ ពាលាម្ហសេ ឯលមូគា
យេ ឧត្តមត្ថានិ តយី លបិម្ហា
កិមេវ ត្វំ នង្គលកោដិវឌ្ឍោ
អត្ថានិ ជានាសិ យថាបិ អញ្ញេ ។

[២១៦] ឥមំ គលេ គហេត្វាន នាសេថ វិជិតា មម
យោ មេ រតនលាភស្ស អន្តរាយាយ ភាសតិ ។

[២១៨] (ព្រះមហាសត្វ ...) បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត ជាអ្នកមានអានុភាពធំ មានពលច្រើន ឥឡូវប្រាថ្នាដើម្បីនឹងសំឡាប់ព្រះអង្គ ដូចនាយព្រានដែលសំឡាប់ម្រឹគដោយអន្ទាក់ ។ ត្រីជាសត្វជាប់ចិត្តក្នុងនុយស្រស់ (លេប) ផ្លែសន្ទូចដែលគេបិទបាំងដោយសាច់ មិនដឹងសេចក្តីស្លាប់ខ្លួនយ៉ាងណា ។ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គជាអ្នកជាប់ក្នុងកាម ចង់បានធីតារបស់ព្រះបាទចូឡនី មិនទ្រង់ជ្រាបមរណៈរបស់ព្រះអង្គដូចត្រីនោះឯង ។ បើព្រះអង្គស្តេចយាងទៅ កាន់ក្រុងបញ្ចាល ព្រះអង្គមុខជានឹងលះបោលព្រះអង្គយ៉ាងឆាប់ ភ័យធំនឹងមកដល់ព្រះអង្គដូចភ័យធំមកដល់ម្រឹគដែលដើរទៅតាមផ្លូវ (ទៀបទ្វារនៃស្រុកដែរ) ។

[២១៩] (ព្រះបាទវិទេហៈ ...) យើងដែលបានពោលនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តមក្នុងសំណាក់នៃអ្នក ត្រឡប់ទៅជាមនុស្សល្ងង់លីលាវិញ អ្នកឯងជាអ្នកចំរើនដោយចុងនង្គ័ល ម្តេចនឹងដឹងសេចក្តីចំរើនដូចអ្នកដទៃកើត ។

[២២០] អ្នកទាំងឡាយចូរចាប់អ្នកនេះច្រង់ក ហើយឲ្យវិនាសចាកដែនរបស់អញទៅ ព្រោះវាហ៊ាននិយាយឲ្យអញអន្តរាយនូវការបានស្រីកែវ ។

(២០៧) តតោ ច សោ អបក្កម្ម វេទេហស្ស ឧបន្តិកា
អថ អាមន្តយី ទូតំ មាឍុរំ សុវបណ្ឌិតំ ។
ឯហិ សម្ម ហរីតបក្ខ វេយ្យាវច្ចំ ករោហិ មេ
អត្ថិ បញ្ចាលរាជស្ស សាលិកា សយនបាលិកា ។
តំ ពន្ធនេន(១) បុច្ឆស្សុ សា(២) ហិ សព្វស្ស កោវិទា
សា នេសំ សព្វំ ជានាតិ រញ្ញោ ច កោសិយស្ស ច ។
អាមោតិ សោ បដិស្សុត្វា មាឍុរោ សុវបណ្ឌិតោ
អគមាសិ ហរីតបក្ខោ សាលិកាយ ឧបន្តិកំ ។
តតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន មាឍុរោ សុវបណ្ឌិតោ
អថ អាមន្តយី សុឃរំ សាលិកំ មញ្ជុភាណិកំ ។
កច្ចិ តេ សុឃរេ ខមនីយំ កច្ចិ វេសេ អនាមយំ
កច្ចិ តេ មធុនា លាជំ លភសិ សុឃរេ តុវំ ។
កុសលញ្ចេវ មេ សម្ម អថោ សម្ម អនាមយំ
អថោ មេ មធុនា លាជា លព្ភតេ សុវបណ្ឌិត ។
កុតោ នុ សម្ម អាគម្ម កស្ស វា បហិតោ តុវំ
ន ច មេសិ ឥតោ បុព្វេ ទិដ្ឋោ វា យទិ វា សុតោ ។

---

១ ម. ពន្ធនេន ។ ២ ម. សាយំ ។

(២១៧) (អតិសមុទ្ទគាថា) លំដាប់នោះ មហោសធពោធិសត្វក៏ចៀសចេញអំពីសំណាក់នៃព្រះបាទវិទេហៈហើយ ទើបហៅសុវបណ្ឌិតឈ្មោះមាធុរៈ ជាទូតមកប្រាប់ថា ម្នាលសំឡាញ់មានស្លាបខៀវ អ្នកចូរមកធ្វើការបំរើអញ ដ្បិតមានសាលិកាញីមួយដែលគេចិញ្ចឹមទុកជិតទីក្រឡាបន្ទំនៃព្រះបាទបញ្ចាល ៗ ឯងចូរទៅសួរសាលិកានោះដោយសន្ទរកិច្ច ព្រោះវាជាបក្សឈ្លាសក្នុងកិច្ចទាំងពួង វាដឹងការណ៍អាថ៌កំបាំងទាំងពួង របស់ជនទាំងពីរ គឺព្រះរាជានឹងកោសិយព្រាហ្មណ៍ ៗ មាធុរៈសុវបណ្ឌិតមានស្លាបខៀវនោះ បានទទួលស្ដាប់ថា បាទដូច្នេះហើយ ក៏ហើរទៅកាន់សំណាក់នៃនាងសាលិកា ៗ មាធុរៈសុវបណ្ឌិត លុះហើរទៅដល់ហើយ ទើបហៅនាងសាលិកាមានទ្រុងល្អ ពោលពាក្យពីរោះថា នែនាងមានទ្រុងល្អ នាងល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ នែនាងជាវេសជាតិ នាងមិនមានជម្ងឺតម្កាត់ទេឬ នែនាងមានទ្រុងល្អ នាងបានលាជលាយដោយទឹកឃ្មុំដែរឬ ៗ

(សាលិកាញី...) ម្នាលសំឡាញ់ សេចក្ដីសុខស្រួលមានដល់ខ្ញុំ ម្នាលសំឡាញ់ មួយទៀត ខ្ញុំមិនមានជម្ងឺតម្កាត់ទេ ម្នាលសុវបណ្ឌិត ទាំងលាជលាយដោយទឹកឃ្មុំខ្ញុំក៏បានដែរ ៗ នែសំឡាញ់ អ្នកមកអំពីណាហ្ន៎ ឬអ្នកណាប្រើមក មួយវិញទៀត អ្នកជាសត្វដែលខ្ញុំមិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន អំពីកាលនេះទេ ៗ

(២១៨) អហោសី សិរិភទ្ទស្ស ធនភេទេ សយធនលោភោ

តតោ សោ ធម្មតោ ភយា ពន្ធុ មោចេតិ ពន្ធនា ។

តស្ស មេតា ទុតិយាសិ សាលិកា មញ្ជុភាណិកា

តំ តត្ថ អវធិ សេនោ បេក្ខតោ សុហទេ មម ។

តស្ស កាមា ហិ សម្មត្តោ អាគតោស្មិ តវន្តិកេ

សចេ ករេយ្យ ឱកាសំ ឧភយេន វសេម្ហសេ ។

(២១៩) សុកោ ច សុកឹ កាមេយ្យ សាលិកោ បន សាលិកំ

សុកស្ស សាលិកាយេវ សំវាសោ ហោតិ កីទិសោ ។

(២២០) យោ យំ កាមេ កាមយតិ អបិ ចណ្ឌាលិកាមបិ

សព្វោ ហិ សទិសោ ហោតិ នត្ថិ កាមេ អសាទិសោ ។

អត្ថិ ជម្ពាវតី នាម មាតា សិវិស្ស រាជិនោ

សា បិយា(១) វាសុទេវស្ស កណ្ហស្ស ច មហេសិយា(២) ។

រតនវតី(៣) កឹបុរិសី សាបិ វច្ឆំ អកាមយិ

មនុស្សោ មិគិយា សទ្ធឹ នត្ថិ កាមេ អសាទិសោ ។

---

១ ម. ភរិយា ។ ២ ម. កណ្ហស្ស មហេសី បិយា ។ ៣ ម. រត្ថវតី ។

[២១៨] (សុវបណ្ឌិត...) ខ្ញុំគេចិញ្ចឹមទុកនៅទីបន្ទំក្នុងប្រាសាទនៃព្រះបាទសិវិ ព្រះរាជានោះទ្រង់បិទនៅក្នុងធមិ តែទ្រង់ដោះលែងនូវសត្វទាំងឡាយដែលជាប់ចំណង ចាកចំណងអំពីទីនោះ ៗ ។ មាននាងសាលិកាមួយ ពោលពាក្យពីរោះ ជាកិរិយារបស់ខ្ញុំ ម្នាលនាងមានទ្រង់ល្អ កាលខ្ញុំកំពុងតែសំឡឹងជាប់ចិត្ត ស្រាប់តែខ្លែងសំឡាប់នាងសាលិកានោះទៅ ។ ខ្ញុំបរិបូណ៌ ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាចំពោះកិរិយានោះ បានជាមកក្នុងសំណាក់នៃនាង ប្រសិនបើនាងបើកឱកាស យើងទាំងពីរនាក់នឹងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ។

[២១៩] (សាលិកា ...) ធម្មតាសេកឈ្មោលគួរតែប្រាថ្នារកសេកញី សាលិកាឈ្មោលគួរតែប្រាថ្នារកសាលិកាញី ចុះការនៅរួមដោយសេកឈ្មោលនឹងសាលិកាញី ដូចម្តេចកើត ។

[២២០] (សុវបណ្ឌិត...) បុគ្គលណា ប្រាថ្នាស្ត្រីណាក្នុងកាម សូម្បីស្ត្រីនោះជាចណ្ឌាលក៏ដោយ ព្រោះថាការនៅរួមទាំងអស់ដូចៗគ្នា ដែលមិនដូចគ្នាក្នុងកាមមិនមានទេ ។ ព្រះមាតានៃព្រះបាទសិវិ ព្រះនាមជម្ពាវតី (ជាចណ្ឌាល សារ:) តែបានជាអគ្គមហេសី ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះបាទវាសុទេវកណ្ហាយនគោត្រ ។ សូម្បីនាងកិន្នរីឈ្មោះរតនវតី ញុំាងតាបសឈ្មោះវច្ឆៈឲ្យប្រាថ្នាដែរ ។ មនុស្សរួមសំវាសជាមួយនឹងម្រឹគក៏មាន ការនៅរួមក្នុងកាមមិនដូចគ្នាមិនមានទេ ។

ហន្ទ ខោហំ គមិស្សាមិ សាលិកេ មញ្ជុភាណិកេ

បច្ចក្ខានុបទំ ហេតំ អតិមញ្ញសិ នូន មំ ។

(២២១) ន សិរី តរមានស្ស មាធុរ សុវបណ្ឌិត

ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ យាវ រាជាន ទក្ខសិ

សោសិ សទ្ទំ មុទិង្គានំ អានុភាវញ្ច រាជិនោ ។

(២២២) យោ នុ ខ្វាយំ តិព្វោ សទ្ទោ តិរោជនបទេ សុតោ

ធីតា បញ្ចាលរាជស្ស ឱសធី វិយ វណ្ណិនី

តំ ទស្សតិ វិទេហានំ សោ វិវាហោ ភវិស្សតិ ។

(២២៣) ឯទិសោ មា អមិត្តានំ វិវាហោ ហោតុ មាធុរ

យថា បញ្ចាលរាជស្ស វេទេហេន ភវិស្សតិ ។

អានយិត្វាន វេទេហំ បញ្ចាលានំ រថេសភោ

តតោ នំ ឃាតយិស្សតិ នាស្ស សខី ភវិស្សតិ ។

(២២៤) ហន្ទ ខោ មំ អនុជានាហិ រត្តិយោ សត្តមត្តិយោ

យាវាហំ សិវិរាជស្ស អារោចេមិ មហេសិនោ

លទ្ធោ ច មេ អាវសថោ សាលិកាយ ឧបន្តិកា ។

នែនាងសាលិកា ពោលពាក្យពីរោះ បើដូច្នោះ យើងនឹងទៅវិញ ព្រោះពាក្យនាងនុះទុកជាពាក្យប្រកែក នាងមើលងាយខ្ញុំពិត ។

(២២១)(សាលិកា...) នែមាណពៈសុវបណ្ឌិត សិរីមែងមិនមានដល់អ្នកប្រញាប់ទេ អ្នកចូរឈប់នៅទីនេះ ដរាបបានឃើញព្រះរាជាសិន អ្នកនឹងបានស្តាប់សំឡេងសំគោរ បានឃើញអានុភាពព្រះរាជា ។

(២២២)(សុវបណ្ឌិត...) សំឡេងដ៏អឺងកងនេះ ឮល្បីប្រាកដទៅជនបទខាងក្រៅថា ព្រះរាជធីតាព្រះបាទបញ្ចាល មានវណ្ណៈដូចជាផ្កាយព្រឹក ព្រះអង្គនឹងប្រទានព្រះរាជធីតានោះ ដល់ព្រះបាទវិទេហៈ ឯវិវាហមង្គលនោះគង់នឹងមានដែរ (តើពិតឬទេ) ។

(២២៣)(សាលិកា...) នែមាណពៈ ការរៀបចំវិវាហមង្គលប្រាកដដូចនេះ របស់ពួកសត្រូវ ដូចជាវិវាហមង្គល របស់ព្រះបាទបញ្ចាលជាមួយនឹងព្រះបាទវិទេហៈរបស់អ្នក ចូរលើកទុកចុះ ។ ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរលើរថ របស់អ្នកក្រុងបញ្ចាល នឹងនាំព្រះបាទវិទេហៈមក ហើយនឹងសំឡាប់ព្រះបាទវិទេហៈនោះ ក្នុងវេលានោះ (ព្រះបាទចូឡនី) មិនមែនជាសំឡាញ់របស់ព្រះបាទវិទេហៈនោះទេ ។

(២២៤)(សុវបណ្ឌិត...) សូមនាងអនុញ្ញាតឲ្យបងទៅត្រឹម ៧ រាត្រី ទំរាំបង្គំទូលព្រះបាទសិវិនឹងព្រះមហោសថថា ខ្ញុំបានទៅរួមក្នុងសំណាក់នាងសាលិកាហើយ ។

(២២៥)ហន្ទ តេ តំ អនុជានាមិ រត្តិយោ សត្តមត្តិយោ
សចេ ត្វំ សត្តរត្តេន នាគច្ឆសិ មមន្តិកំ
មញ្ញេ ឱក្កន្តសន្តំ មំ មតាយ អាគមិស្សសិ ។

(២២៦)តតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន មាធុរោ សុវបណ្ឌិតោ
មហោសធស្ស អក្ខាសិ សាឡិកាយ វចំ ឥទំ ។

២២៧) យស្សេវ ឃរេ ភុញ្ជេយ្យ ភោគំ
តស្សេវ អត្ថំ បុរិសោ ចរេយ្យ ។

(២២៨) ហន្ទាហំ គច្ឆាមិ បុរេ ជនិន្ទ
បញ្ចាលរាជស្ស បុរំ សុរម្មំ
និវេសនានិ មាបេតុំ វេទេហស្ស យសស្សិនោ ។
និវេសនានិ មាបេត្វា វេទេហស្ស យសស្សិនោ
យទា តេ បហិណេយ្យាមិ តទា ឯយ្យាសិ ខត្តិយ ។

(២២៩) តតោ ច បាយាសិ បុរេ មហោសធោ
បញ្ចាលរាជស្ស បុរំ សុរម្មំ
និវេសនានិ មាបេតុំ វេទេហស្ស យសស្សិនោ ។
និវេសនានិ មាបេត្វា វេទេហស្ស យសស្សិនោ
អថស្ស បាហិណិ ទូតំ វេទេហំ មិថិលគ្គហំ
ឯហិ ទានិ មហារាជ មាបិតំ តេ និវេសនំ ។

[២២៥](សាលិកា ...) អើ! ខ្ញុំអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកទៅត្រឹម ៧ រាត្រី បើអ្នកមិនត្រឡប់មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំក្នុងវេលា ៧ រាត្រីវិញទេ ខ្ញុំសំគាល់ខ្លួនខ្ញុំថាអស់ជីវិត កាលបើខ្ញុំស្លាប់ហួសទៅហើយ ទើបអ្នកនឹងមកដល់ ។

[២២៦] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ មាធុរៈសុវបណ្ឌិតនោះក៏ហើរទៅប្រាប់មហោសធថា ពាក្យនេះ ជាពាក្យរបស់នាងសាលិកា ។

[២២៧] (មហោសធ. .) បុរសគប្បីបរិភោគ នូវភោគសម្បត្តិក្នុងផ្ទះរបស់បុគ្គលណា គប្បីធ្វើប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលនោះឯង ។

[២២៨] បពិត្រព្រះជនិន្ទ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងសូមទៅកាន់បុរីគួរជាទីរីករាយរបស់ព្រះបាទបញ្ចាលជាមុន ដើម្បីសាងនិវេសន៍បំរុងព្រះអង្គមានយសធំក្នុងដែនវិទេហៈ ។ បពិត្រក្សត្រិយ៍ លុះខ្ញុំព្រះអង្គសាងនិវេសន៍ដើម្បីព្រះអង្គមានយសធំក្នុងដែនវិទេហៈស្រេចហើយ នឹងបញ្ជូនទូតមកទូលព្រះអង្គ ក្នុងវេលាណា ព្រះអង្គគប្បីយាងទៅក្នុងវេលានោះ ។

[២២៩] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា)លំដាប់នោះឯង ព្រះមហោសធក៏បានទៅកាន់បុរីគួរជាទីរីករាយរបស់ព្រះបាទបញ្ចាលជាមុន ដើម្បីសាងនិវេសន៍បំរុងព្រះបាទវិទេហៈមានយស ។ ព្រះមហោសធលុះសាងនិវេសន៍ដើម្បីព្រះបាទវិទេហៈមានយសស្រេចហើ ទើប បញ្ជូនទូតមកទូលព្រះបាទវិទេហៈគ្រប់គ្រងមិថិលាថា បពិត្រមហារាជ និវេសន៍ខ្ញុំព្រះអង្គសាងដើម្បីព្រះអង្គហើយ សូមព្រះអង្គស្ដេចមកក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

(២៣០) ឥតោ ច ករោ ឆាយាសិ សេនាយ ចតុរង្គិយា
អនន្តវាហនំ ទដ្ឋុំ ផីតំ កប្បិលិយំ បុរំ ។

(២៣១) ឥតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន ព្រហ្មទត្តស្ស បាហិណិ
អាគតោស្មិ មហារាជ តវ បាទានិ វន្ទិតុំ ។
ទទាហិ ទានិ ភរិយំ នារី សព្វង្គសោភនី
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ ទាសីគណបុរក្ខតំ ។

(២៣២) ស្វាគតន្តេ វេទេហ អថោ តេ អទុរាគតំ
នក្ខត្តញ្ញេវ បរិបុច្ឆ អហំ កញ្ញំ ទទាមិ តេ
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ ទាសីគណបុរក្ខតំ ។

(២៣៣) ឥតោ ច រាជា វេទេហោ នក្ខត្តំ បរិបុច្ឆតិ
នក្ខត្តំ បរិបុច្ឆិត្វា ព្រហ្មទត្តស្ស បាហិណិ ។
ទទាហិ ទានិ មេ ភរិយំ នារី សព្វង្គសោភនី
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ ទាសីគណបុរក្ខតំ ។

[៦៣០] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះឯង ព្រះកជាព្រមដោយសេនាមានអង្គ ៤ យាត្រាទៅដើម្បីទតបុរីដ៏ធំទូលាយ ដែលមហោសធបណ្ឌិតសាងទុកក្នុងដែនកប្បិលៈ មានពាហនៈមិនមានទីបំផុត ។

[៦៣១] លំដាប់នោះឯងព្រហ្មទត្តវេទេហៈនោះ លុះស្តេចយាត្រាទៅដល់(ដែនកប្បិលៈ)ហើយ ទើបបញ្ជូនរាជសាសន៍ទៅថ្វាយព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្តថា បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំមកដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គ ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននាងនារីដែលមានសរីរាង្គកាយដ៏ល្អ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការជាវិការៈនៃមាស មានពួកទាសីជាបរិវារឲ្យជាភរិយា (របស់ខ្ញុំ) ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

[៦៣២] (ព្រះបាទចូឡនី...) បពិត្រព្រះបាទវេទេហៈ ព្រះអង្គស្តេចមកល្អហើយ មួយទៀត ព្រះអង្គស្តេចមកមិនអាក្រក់ទេ សូមព្រះអង្គសាកសួរគេនក្ខត្តឫក្សចុះ ខ្ញុំនឹងថ្វាយនាងកញ្ញាដ៏ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការជាវិការៈនៃមាស មានពួកទាសីជាបរិវារព្រះអង្គ ។

[៦៣៣] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទវេទេហៈសួរគេនក្ខត្តឫក្ស លុះសួរគេនក្ខត្តឫក្សរួចហើយ ទើបបញ្ជូនរាជសាសន៍ទៅថ្វាយព្រះបាទព្រហ្មទត្តថា សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននារីដែលមានសរីរាង្គកាយដ៏ល្អ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការជាវិការៈនៃមាស មានពួកទាសីជាបរិវារ ឲ្យជាភរិយារបស់ខ្ញុំក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

(២៣៤) ទទាមិ ទានិ តេ ភរិយំ នារី សព្វង្គសោភនំ

សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ ទាសីគណបុរក្ខតំ ។

(២៣៥) ហត្ថី អស្សា រថា បត្តិ សេនា តិដ្ឋន្តិ វម្មិកា

ឧក្កា បទិត្តា ឈាយន្តិ កិន្នុ មញ្ញន្តិ បណ្ឌិតា ។

(២៣៦) ហត្ថី អស្សា រថា បត្តិ សេនា តិដ្ឋន្តិ វម្មិកា

ឧក្កា បទិត្តា ឈាយន្តិ កិន្នុ កាហន្តិ បណ្ឌិត ។

(២៣៧) រក្ខតិ តំ មហារាជ ចូឡនេយ្យោ មហព្វលោ

បទុដ្ឋោ តេ ព្រហ្មទត្តោ បាតោ តំ ឃាតយិស្សតិ ។

(២៣៨) ឧព្វេជតិ មេ ហទយំ មុខញ្ច បរិសុស្សតិ

និព្វុតឹ នាធិគច្ឆាមិ អគ្គិទឌ្ឍោវ អាតបេ ។

កម្មារានំ យថា ឧក្កា អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ

ឯវម្បិ ហទយំ មយ្ហំ អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ ។

(២៣៤) (ព្រះបាទចូឡនី...) ខ្ញុំថ្វាយនាងនារី ដែលមានសពាង្គកាយដ៏ល្អ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការជាវិការៈនៃមាស មានពួកទាសីជាបរិវារ ឲ្យជាកិរិយារបស់ព្រះអង្គ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

(២៣៥) (ព្រះបាទវិទេហៈ...) ពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង និងសេនាកាន់ខែលឈរនៅ (ត្រៀបត្រា) គប់ភ្លើងឆេះភ្លឺសន្ធោសន្ធៅ តើពួកបណ្ឌិតសំគាល់ដូចម្តេច ។

(២៣៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង និងសេនាកាន់ខែលឈរនៅ (ត្រៀបត្រា) គប់ភ្លើងឆេះសន្ធោសន្ធៅ នៃបណ្ឌិត ពួកសេនាទាំងនោះ និងធ្វើអ្វីហ្ន៎ ។

(២៣៧) (មហោសធ...) បពិត្រមហារាជ ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត មានពលច្រើន ប្រទូសរ៉ាយដល់ព្រះអង្គ រក្សាព្រះអង្គទុក នឹងសំឡាប់ព្រះអង្គអំពីព្រឹក ។

(២៣៨) (ព្រះបាទវិទេហៈ...) ហឫទ័យរបស់យើងញ័ររន្ធត់ ទាំងមាត់របស់យើងក៏ស្ងោះស្ងួត យើងមិនបានសេចក្តីរលត់ ដូចជាឈើត្រូវភ្លើងឆេះក្នុងកណ្តាលកំដៅថ្ងៃ ។ ចង្ក្រានរបស់ជាងមាសឆេះតែខាងក្នុងមិនឆេះខាងក្រៅ យ៉ាងណាមិញ ហឫទ័យរបស់យើងក៏ឆេះតែខាងក្នុងមិនឆេះខាងក្រៅ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(២៣៩) បមត្តោ បន្តនាតីតោ កិន្នមត្តោសិ ខត្តិយ
ឥទានិ ខោ តំ តាយន្តុ បណ្ឌិតា មន្តិនោ ជនា ។
អកត្វាមច្ចស្ស វចនំ អត្ថកាមហិតេសិនោ
អត្តបីតិរតោ រាជ មិគោ កូដេវ ឱហិតោ ។
យថាបិ មច្ឆោ ពលិសំ វង្កំ មំសេន ឆាទិតំ
អាមគិទ្ធោ ន ជានាតិ មច្ឆោ មរណមត្តនោ ។
ឯវមេវ តុវំ រាជ ចូឡេយ្យស្ស ធីតរំ
កាមគិទ្ធោ ន ជានាសិ មច្ឆោ មរណមត្តនោ ។
សចេ គច្ឆសិ បញ្ចាលំ ខិប្បមត្តំ ជហិស្សសិ
មិគំ បន្ថានុពន្ធំវ មហន្តំ ភយមេស្សសិ ។
អនរិយរូបោ បុរិសោ ជនិន្ទ
អហីវ ឧច្ឆង្គគតោ ឌំសេយ្យ
ន តេន មិត្តឹ កយិរាថ ធីរោ
ទុក្ខោ ហវេ កាបុរិសេន សង្គមោ ។

(២៣៩) (មហោសធ . . .) បពិត្រក្សត្រ ព្រះអង្គស្រវឹង (ដោយកាម) ទើបប្រព្រឹត្តកន្លងការប្រឹក្សា ទំលាយការប្រឹក្សាចោល ឥឡូវនេះ សូមឲ្យបណ្ឌិត (ទាំង ៤ នាក់) ដែលជាអ្នកមានប្រាជ្ញា រក្សាព្រះអង្គចុះ ។ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់ទូលបង្គំជាអាមាត្យ ជាអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើនដ៏ស្វែងរកប្រយោជន៍ ទ្រង់ត្រេកអរដោយបីតិដ៏សៅហ្មងរបស់ព្រះអង្គ ដូចម្រឹគជាប់អន្ទាក់ ។ (ទូលបង្គំបានក្រាបទូលហើយថា) ត្រីជាសត្វលោភក្នុងនុយស្រស់ លេបនូវផ្លែសន្ទូចដ៏វៀចដែលគេបិទដោយសាច់ ត្រីមិនដឹងសេចក្តីស្លាប់របស់ខ្លួន យ៉ាងណា ។ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គជាអ្នកលោភក្នុងកាម ចង់បានធីតារបស់ព្រះបាទចូឡនី មិនទ្រង់ជ្រាបមរណៈរបស់ព្រះអង្គ ដូចត្រីយ៉ាងនោះឯង ។ បើទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ក្រុងបញ្ចាល ទ្រង់មុខជានឹងលះចោលព្រះអង្គ យ៉ាងឆាប់ ភ័យធំនឹងមកដល់ព្រះអង្គ ដូចភ័យធំមកដល់ម្រឹគ ដែលដើរទៅតាមផ្លូវ (ទៀបទ្វារនៃស្រុក) ។ បពិត្រព្រះជនិន្ទ បុរសមានសភាពមិនថ្លៃថ្នូរ ដូចពស់នៅក្នុងចុងគប្បីចឹក បុរសមានប្រាជ្ញាមិនគប្បីធ្វើនូវមេត្រីភាព ដោយបុរសនោះទេ ព្រោះថា ការគប់រកដោយបុរសអាក្រក់ រមែងនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខដោយពិត ។

យំ ត្វេវ ធញ្ញា បុរិសោ ជនិន្ទ
សីលវាយំ ពហុស្សុតោ
តេនេវ មិត្តឹ កយិរាថ ធីរោ
សុខោ ហវេ សប្បុរិសេហិ សង្គមោ ។

(២៤០) ពាលោ តុវំ ឯឡមូគោសិ រាជ
យោ ឧត្តមត្ថានិ មយី លភិត្វា
កិមេវហំ(១) នង្គលកោដិវឌ្ឍោ
អត្ថានិ ជានិស្សំ យថាបិ អញ្ញេ ។

ឥមំ គលេ គហេត្វាន នាសេថ វិជិតា មម
យោ មេ រតនលាភស្ស អន្តរាយាយ ភាសតិ ។

(២៤១) មហោសធ អតីតេន នានុវិជ្ឈន្តិ បណ្ឌិតា
កឹ មំ អស្សំវ សម្ពន្ធំ បតោទេនេវ វិជ្ឈសិ ។
សចេ បស្សសិ មោក្ខំ មេ ខេមំ វា បន បស្សសិ
តេនេវ មំ អនុសាស កឹ អតីតេន វិជ្ឈសិ ។

១ ប. កិមេវ ត្វំ ។

បពិត្រព្រះជនិន្ទ បណ្ឌិតបុរសស្គាល់នូវបុគ្គលណាថា អ្នកនេះមានសីល មានការចេះដឹងច្រើនដូច្នេះ បណ្ឌិតបុរសនោះគួរធ្វើមេត្រីភាពជាមួយនឹងបុគ្គលនោះ ព្រោះថាការសេពគប់ដោយសប្បុរសទាំងឡាយ រមែងនាំមកនូវសេចក្ដីសុខពិត ។

(៤៦០) បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គជាមនុស្សល្ងង់លីលា បានពោលនូវសេចក្ដីចំរើនដ៏ឧត្តម ក្នុងសំណាក់នៃខ្ញុំព្រះអង្គថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកចំរើនដោយបុងនង្គ័ល ធ្វើម្ដេច នឹងដឹងសេចក្ដីចំរើនដូចអ្នកដទៃ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាប់មហោសធនេះត្រង់ក ហើយឲ្យវិនាសចាកដែន របស់អញចេញទៅ ព្រោះវាហ៊ាននិយាយឲ្យអញអន្តរាយនូវការបានស្រីកែវ ។

(៤៦១)(ព្រះបាទវិទេហៈ...) ម្នាលមហោសធ បណ្ឌិតទាំងឡាយរមែងមិនចាក់ដោតដោយទោសដែលកន្លងទៅហើយទេ អ្នកចាក់ដោតយើង ដូចគេយកដំនួញចាក់សេះ ដែលចងទុកហើយ ធ្វើអ្វី ។ ប្រសិនបើអ្នកឃើញសេចក្ដីរួចរបស់យើង ឬឃើញសេចក្ដីក្សេមរបស់យើង អ្នកចូរពន្យល់យើងដោយសោត្ថិភាពនោះចុះ អ្នកចាំបាច់ចាក់ដោតយើង ដោយទោសដែលកន្លងទៅហើយ ធ្វើអ្វី ។

[២៤២] អតីតំ មានុសំ កម្មំ ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ ត្វំ បជានស្សុ ខត្តិយ ។
សន្តិ វេហាយសា នាគា ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា ។
សន្តិ វេហាយសា អស្សា ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា ។
សន្តិ វេហាយសា បក្ខី ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា ។
សន្តិ វេហាយសា យក្ខា ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា ។
អតីតំ មានុសំ កម្មំ ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ អន្តលិក្ខេន ខត្តិយ ។
[២៤៣] អតីរទស្សី បុរិសោ មហន្តេ ឧទកណ្ណវេ
យត្ថ សោ លភតេ គាធំ[១] តត្ថ សោ វិន្ទតេ សុខំ ។

---

១ ម. ឋាវិ ។

[២៤២] (មហោសធ...) អំពើជារបស់នៃមនុស្ស ដែលកន្លងហួសទៅហើយ ជាអំពើគេកែបានដោយក្រ សម្រួលវិញបានដោយក្រ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងដោះព្រះអង្គបានទេ បពិត្រក្សត្រិយ៍ សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបចុះ ។ ដំរីទាំងឡាយមានឫទ្ធិ មានយស អាចទៅតាមអាកាសបាន ដំរីបែបនោះ របស់ព្រះរាជាណា សូមឲ្យដំរីទាំងនោះនាំព្រះរាជានោះទៅចុះ ។ សេះទាំងឡាយមានឫទ្ធិ មានយស អាចទៅតាមអាកាសបាន សេះបែបនោះរបស់ព្រះរាជាណា សូមឲ្យសេះទាំងនោះ នាំព្រះរាជានោះទៅចុះ ។ បក្សីទាំងឡាយមានឫទ្ធិ មានយស អាចទៅតាមអាកាសបាន បក្សីបែបនោះរបស់ព្រះរាជាណា សូមឲ្យបក្សីទាំងនោះនាំព្រះរាជានោះទៅចុះ ។ យក្សទាំងឡាយមានឫទ្ធិ មានយស អាចទៅតាមអាកាសបាន យក្សបែបនោះ របស់ព្រះរាជាណា សូមឲ្យយក្សទាំងនោះ នាំព្រះរាជានោះទៅចុះ ។ អំពើជារបស់នៃមនុស្ស ដែលកន្លងហួសទៅហើយ ជាអំពើគេកែបានដោយក្រ សម្រួលវិញបានដោយក្រ បពិត្រក្សត្រិយ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចដោះព្រះអង្គ ទៅតាមអាកាសបានទេ ។

[២៤៣] (អាចារ្យសេនកៈ...) បុរសជាអ្នកមិនឃើញត្រើយ ក្នុងមហាសមុទ្រ បុរសនោះបានទីពឹងនាក់ ក្នុងប្រទេសណា គេក៏បានសេចក្តីសុខ ក្នុងប្រទេសនោះ (យ៉ាងណាមិញ) ។

មហានិបាតេ បញ្ចមំ មហោសធជាតកំ

ឯវំ អម្ហញ្ច រញ្ញោ ច ត្វំ បណ្ឌិត មហោសធ
ត្វំ នោសិ មន្តិនំ សេដ្ឋោ អម្ហេ ទុក្ខា បមោចយ ។

(២៤៤) អតីតំ មានុសំ កម្មំ ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ ត្វំ បជានស្សុ សេនក ។

(២៤៥) សុណោហិ មេតំ វចនំ បស្សសេនំ មហព្ភយំ
សេនកទានិ បុច្ឆាមិ កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ ។

(២៤៦) អគ្គឹ វា ទ្វារតោ ទេម គណ្ហាមសេ វិកន្តនំ
អញ្ញមញ្ញំ វធិត្វាន ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ
មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ ។

(២៤៧) សុណោហិ មេតំ វចនំ បស្សសេនំ មហព្ភយំ
បុក្កុសទានិ បុច្ឆាមិ កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ ។

(២៤៨) វិសំ ខាទិត្វា មិយ្យាម ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ
មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ ។

បពិត្រមហោសធ អ្នកជាទីពឹងរបស់ពួកយើងនិងព្រះរាជា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ព្រោះអ្នកជាបុគ្គលប្រសើរជាងពួកយើងនិងពួកមន្ត្រី សូមអ្នកដោះពួកយើងអំពីទុក្ខ ។

[២៤៤] (មហោសធ...) អំពើជារបស់នៃមនុស្ស ដែលកន្លងហួសទៅហើយ ជាអំពើគេកែបានដោយក្រ សម្រួលវិញបានដោយក្រ ខ្ញុំមិនអាចនឹងដោះអ្នកបានទេ នែសេនកៈ អ្នកចូរដឹងចុះ ។

[២៤៥] (ព្រះបាទវិទេហៈ...) អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យរបស់យើងនេះ អ្នកឃើញភ័យធំនុះ (ស្រាប់ហើយ) ម្នាលអាចារ្យសេនកៈ ឥឡូវនេះអញសួរ តើអ្នកសំគាល់របស់ដែលគួរធ្វើដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។

[២៤៦] (អាចារ្យសេនកៈ...) ពួកយើងគួរដុតភ្លើងត្រង់ទ្វារឬកាន់កាំបិតសម្លាប់គ្នានឹងគ្នា យើងនឹងលះបង់ជីវិតយ៉ាងឆាប់ កុំឲ្យព្រះបាទព្រហ្មទត្តសម្លាប់ពួកយើង ឲ្យលំបាកអស់កាលយូរឡើយ ។

[២៤៧] (ព្រះបាទវិទេហៈ...) អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យរបស់យើងនេះ អ្នកឃើញភ័យធំនុះ (ស្រាប់ហើយ) ម្នាលអាចារ្យបុក្កុសៈ ឥឡូវនេះអញសួរ តើអ្នកសំគាល់របស់ដែលគួរធ្វើដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។

[២៤៨] (អាចារ្យបុក្កុសៈ...) ពួកយើងគួរស៊ីថ្នាំពិសឲ្យស្លាប់ នឹងលះបង់ជីវិតយ៉ាងឆាប់ កុំឲ្យព្រះបាទព្រហ្មទត្តសម្លាប់ពួកយើង ឲ្យលំបាកអស់កាលយូរឡើយ ។

(២៤៩) សុណោហិ មេតំ វចនំ បស្សសេនំ មហព្ភយំ

កាមិន្ទធានិ ពុជ្ឈាមិ កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ ៗ

(២៥០) រដ្ឋុយា ពជ្ឈ មិយ្យាម បធាតា បបតេមសេ

មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ ៗ

(២៥១) សុណោហិ មេតំ វចនំ បស្សសេនំ មហព្ភយំ

ទេវិន្ទធានិ ពុជ្ឈាមិ កឹ កិច្ចំ ឥធ បញ្ញសិ ៗ

(២៥២) អត្ថិ រ ទ្វារតោ ទេមក ណ្ហាមសេ វិកន្តនំ

អញ្ញមញ្ញំ វធិត្វាន ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ

ន នោ សក្កោតិ មោចេតុំ សុខេនេវ មហោសធោ ៗ

(២៥៣) យថា កទលិនោ សារំ អន្វេសំ នាធិគច្ឆតិ

ឯវំ អន្វេសមានា នំ បញ្ហំ នាជ្ឈគមាមសេ ៗ

យថា សិម្ពលិនោ សារំ អន្វេសំ នាធិគច្ឆតិ

ឯវំ អន្វេសមានា នំ បញ្ហំ នាជ្ឈគមាមសេ ៗ

(២៨៩) (ព្រះបាទវិទេហៈ...) អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យ របស់យើងនេះ អ្នកឃើញភ័យធំទុំ (ស្រាប់ហើយ) ម្នាលអាចារ្យកាមិន្ទៈ ឥឡូវនេះ អញសួរ តើអ្នកសំគាល់របស់ដែលគួរធ្វើដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។

(២៩០) (អាចារ្យកាមិន្ទៈ...) ពួកយើងគប្បីយកខ្សែចងឲ្យស្លាប់ ឬលោតចុះទៅក្នុងអណ្តូង (ឲ្យស្លាប់) កុំឲ្យព្រះបាទព្រហ្មទត្ត សម្លាប់ពួកយើង ឲ្យលំបាកអស់កាលយូរឡើយ ។

(២៩១) (ព្រះបាទវិទេហៈ...) អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យ របស់យើងនេះ អ្នកឃើញភ័យធំទុំ (ស្រាប់ហើយ) ម្នាលអាចារ្យទេវិន្ទៈ ឥឡូវនេះ អញសួរ តើអ្នកសំគាល់របស់ដែលគួរធ្វើដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។

(២៩២) (អាចារ្យទេវិន្ទៈ...) ពួកយើង (បិទទ្វារ) ដុតភ្លើង ហើយកាន់កាំបិតសម្លាប់គ្នានឹងគ្នា យើងនឹងលះបង់ជីវិតយ៉ាងឆាប់ (បើ) មហោសធមិនអាចនឹងដោះពួក យើងឲ្យរួចដោយងាយទេ ។

(២៩៣) (ព្រះបាទវិទេហៈ) បុគ្គលស្វែងរកខ្លឹម នៃដើមចេក រមែងមិនបាន យ៉ាងណាមិញ យើងស្វែងរក (ឧបាយជាគ្រឿងរួចចាកទុក្ខ) ក៏មិនបានប្រស្នានោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បុគ្គលស្វែងរកខ្លឹមនៃដើមរកា រមែងមិនបាន យ៉ាងណាមិញ យើងស្វែងរក ក៏មិនបានប្រស្នានោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

អនេសេ វត ភោ រុទ្ធំ កុញ្ជរានំវន្ទនោ

សកាសេ ទុម្មនុស្សានំ ពាលានំ អវិជានតំ ។

ឧព្វេជតិ មេ ហទយំ មុខញ្ច បរិសុស្សតិ

និព្វុតឹ នាធិគច្ឆាមិ អគ្គិទឌ្ឍោវ អាតបេ ។

កម្មារានំ យថា ឧក្កា អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ

ឯវម្បិ ហទយំ មយ្ហំ អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ ។

(២៨៤)តតោ សោ បណ្ឌិតោ ធីរោ អត្ថទស្សី មហោសធោ

វេទេហំ ទុក្ខិតំ ទិស្វា ឥទំ វចនមព្រវិ ។

មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ

អហំ តំ មោចយិស្សាមិ រាហុគហិតំវ ចន្ទិមំ ។

មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ

អហំ តំ មោចយិស្សាមិ រាហុគហិតំវ សុរិយំ ។

ការនៅនៃដំរីទាំងឡាយ ក្នុងទីមិនមានទឹក ឈ្មោះថានៅក្នុងទីមិនមែនប្រទេស (យ៉ាងណាមិញ) កាលបើយើងនៅក្នុងទីជិតនៃពួកមនុស្សអាក្រក់ល្ងង់ខ្លៅ មិនចេះមិនដឹង (ឈ្មោះថានៅក្នុងទីមិនមែនជាប្រទេស ក៏ដូចោះឯង) ។ ហឫទ័យរបស់យើងញាប់ញ័រ ទាំងមាត់របស់យើងក៏សោះស្ងួត យើងមិនបានសេចក្តីរលត់ ដូចឈើត្រូវភ្លើងឆេះ ក្នុងកណ្តាលកំដៅថ្ងៃ ។ បង្រ្គានរបស់ជាងមាសឆេះតែខាងក្នុង មិនឆេះខាងក្រៅ យ៉ាងណាមិញ ហឫទ័យរបស់យើងឆេះតែខាងក្នុង មិនឆេះខាងក្រៅ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(២៥៤) (អតិសម្មុទគាថា...) វេលានោះ មហោសធជាអ្នកប្រាជ្ញ មានប្រាជ្ញា ឃើញប្រយោជន៍ជាប្រក្រតីនោះ បានឃើញព្រះបាទវិទេហៈ ទ្រង់មានសេចក្តីទុក្ខ ទើបក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះព្រះចន្ទដែលរាហូចាប់ហើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះព្រះអាទិត្យ ដែលរាហូចាប់ហើយ ។

មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
អហន្តំ មោចយិស្សាមិ បង្កេ សន្នំ កុញ្ជរំ ។
មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
អហន្តំ មោចយិស្សាមិ បេឡ្យពទ្ធំ បន្នកំ ។
មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
អហន្តំ មោចយិស្សាមិ បក្ខិំ ពទ្ធំ បញ្ជរេ
មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
អហន្តំ មោចយិស្សាមិ មច្ឆេ ជាលគតេរិវ ។
មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
អហន្តំ មោចយិស្សាមិ សយោគ្គពលវាហនំ ។
មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ
បញ្ចាលំ ពាហយិស្សាមិ កាកសេនំវ លេឌ្ឌុនា ។
អាទុ បញ្ញា កិមត្ថិយា អមច្ចា ភវិ តាទិសា
យោ តំ សម្ពាធបក្ខន្តំ ទុក្ខា ច បរិមោចយេ ។

បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះដំរីផុងក្នុងភក់ ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះពស់ដែលជាប់នៅក្នុងកំប្រោង ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះបក្សី ដែលជាប់នៅក្នុងទ្រុង ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គ ដូចគេដោះត្រីទាំងឡាយ ដែលជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដោះព្រះអង្គចេញ ព្រមទាំងយាន រហ័ពលនឹងពាហនៈ ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ទូលព្រះបង្គំនឹងដេញព្រះបាទបញ្ចាលឲ្យរត់ទៅ ដូចជាគេដេញក្អែកនឹងខ្លែងដោយដុំដី ៗ បុគ្គលណាមិនជួយព្រះអង្គដែលមានសេចក្ដីចង្អៀត (ព្រោះមរណៈ) ឲ្យរួចចាកទុក្ខបានទេ ប្រាជ្ញា (របស់បុគ្គលនោះ) មានប្រយោជន៍អ្វី ឬអាមាត្យបែបនោះ (មានប្រយោជន៍អ្វី) ។

(២៨៥) ឯវ អាណាភ ឧដ្ឌេន មុចិ សោ ជេន សត្តុតោ
វេទេហោ សហាមច្ចេហិ ឧម្មង្គេន គមិស្សតិ ។

(២៨៦) តស្ស តំ វចនំ សុត្វា បណ្ឌិតស្សានុសារិនោ
ឧម្មង្គទ្វារំ វិវរិំសុ យន្តយុត្តេ ច អគ្គឡេ ។

(២៨៧) បុរតោ សេនកោ យាតិ បច្ឆតោ ច មហោសធោ
មជ្ឈេ ច រាជា វេទេហោ អមច្ចបរិវារិតោ ។

(២៨៨) ឧម្មង្គា និក្ខមិត្វាន វេទេហោ នាវមារុហិ
អភិរុឡ្ហញ្ច ញត្វាន អនុសាសិ មហោសធោ ។
អយំ តេ សស្សុរោ ទេវ អយំ សស្សុ ជនាធិប
យថា មាតុ បដិបត្តិ ឯវំ តេ ហោតុ សស្សុយា ។
យថាបិ និយកោ ភាតា សោទរិយោ ឯកមាតុកោ
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទោ តេ ទយិតព្វោ រថេសភ ។

(២៥៥) នៃមាណពទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ចូរក្រោកឡើង អ្នកទាំងឡាយចូរបើកមាត់នៃគន្លឹះយន្ត ព្រះបាទវិទេហៈមួយអន្លើដោយពួកអាមាត្យនឹងស្តេចទៅតាមឧមង្គ ។

(២៥៦) ពួកជនអ្នកធ្វើការបំរើរបស់មហោសធបណ្ឌិត ស្តាប់ពាក្យរបស់លោកហើយ ទើបបើកទ្វារនៃឧមង្គនឹងគន្លឹះទ្វារ ដែលប្រកបដោយគ្រឿងយន្ត ។

(២៥៧) អាចារ្យសេនកៈដើរមុន មហោសធដើរក្រោយ ព្រះបាទវិទេហៈមានអាមាត្យហែហម ស្តេចយាងត្រង់កណ្តាល ។

(២៥៨) ព្រះបាទវិទេហៈស្តេចទ្រង់ចេញអំពីឧមង្គ ហើយឡើងគង់លើព្រះទីនាំងនាវ មហោសធដឹងថា ព្រះរាជាឡើងគង់ហើយ ក៏ប្រៀនប្រដៅថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្តនេះជាព្រះបិតាក្មេករបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ព្រះនាងនន្ទាទេវីនេះ ជាព្រះមាតាក្មេករបស់ព្រះអង្គ ការប្រតិបត្តិព្រះវរាជមាតា (របស់ព្រះអង្គ) យ៉ាងណា ការប្រតិបត្តិព្រះមាតាក្មេកចូរមានដល់ព្រះអង្គក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះរាជបុត្តច្បង រួមឧទរមានព្រះមាតាជាមួយគ្នា យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ បញ្ចាលចន្ទរាជកុមារ ព្រះអង្គគប្បីស្រឡាញ់យ៉ាងនោះដែរ ។

អយំ បញ្ចាលចន្ទី តេ រាជបុត្តី អភិជ្ឈិតា

កាមំ ករោហិ តេ តាយ ភរិយា តេ រថេសភ។

(២៥៩) អារុយ្ហ នាវំ តរមានោ កឹ នុ តីរម្ហិ តិដ្ឋសិ

កិច្ឆា មុត្តម្ហ ទុក្ខតោ យាម ទានិ មហោសធ។

(២៦០) នេស ធម្មោ មហារាជ យោហំ សេនាយ នាយកោ

សេនង្គំ បរិហាបេត្វា អត្តានំ បរិមោចយេ។

និវេសនម្ហិ តេ ទេវ សេនង្គំ បរិហាបិតំ

តំ ទិន្នំ ព្រហ្មទត្តេន អានយិស្សំ រថេសភ។

(២៦១) អប្បសេនោ មហាសេនំ កថំ និគ្គយ្ហ ចស្សសិ

ទុព្វលោ ពលវន្តេន វិហញ្ញិស្សសិ បណ្ឌិត។

បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរលើរថ ព្រះនាងបញ្ចាលចន្ទីទេវីនេះ ជាព្រះរាជបុត្រី (របស់ព្រះបាទចូឡនី ព្រហ្មទត្ត) ដែលព្រះអង្គទ្រង់ប្រាថ្នា សូមព្រះអង្គធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គ ចំពោះព្រះនាងនោះ ព្រះនាងជាភរិយារបស់ព្រះអង្គហើយ ។

(២៥៩) (ព្រះបាទវិទេហៈ ...) ម្នាលមហោសធ អ្នកចូរប្រញាប់ប្រញាល់ឡើងជិះទូកមក នៅឈរលើប្រាំងធ្វើអ្វី យើងទាំងឡាយរួចចាកទុក្ខដោយលំបាក យើងនឹងទៅឥឡូវនេះ ។

(២៦០) (មហោសធ ...) បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំព្រះអង្គដែលជានាយកនៃសេនា លះបង់ចោលនូវអង្គនៃសេនា ហើយដោះយកតែខ្លួននេះមិនមែនជាទំនៀមទេ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រសើរលើរថ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងដឹកនាំនូវអង្គនៃសេនា ដែលព្រះអង្គបោះបង់ចោលក្នុងរាជនិវេសន៍ នឹងរបស់ដែលព្រះបាទព្រហ្មទត្តថ្វាយហើយ ។

(២៦១) (ព្រះបាទវិទេហៈ ...) ម្នាលបណ្ឌិត អ្នកឯង ជាអ្នកមានសេនាតិច នឹងសង្កត់សង្កិនទប់ទល់ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត ដែលមានសេនាច្រើន ដូចម្តេចបាន អ្នកឯងជាអ្នកមានកម្លាំងខ្សោយ មុខជាលំបាកដោយព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត ដែលមានកម្លាំង ។

(២៦២) អប្បសេនោបិ ចេ មន្តី មហាសេនំ អមន្តិនំ

ជិនាតិ រាជា រាជានោ អាទិច្ចោ ឧទយន្តមំ ។

(២៦៣) សុសុខំ វត សំវាសោ បណ្ឌិតេហីតិ សេនក

បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ មច្ឆេ ជាលគតេរិវ

អមិត្តហត្ថត្ថគតេ មោចយិ នោ មហោសធោ ។

(២៦៤) ឯវមេវ មហារាជ បណ្ឌិតា ហិ សុខាវហា

បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ មច្ឆេ ជាលគតេរិវ

អមិត្តហត្ថត្ថគតេ មោចយិ នោ មហោសធោ ។

(២៦៥) រក្ខិត្វា កសិណំ រត្តិំ ចូឡនេយ្យោ មហព្វលោ

ឧទេន្តំ អរុណុគ្គស្មិំ ឧបការី ឧបាគមិ ។

(២៦២) (ពោធិសត្វ ...) បុគ្គលមានប្រាជ្ញា សូម្បីមានសេនាតិច រមែងឈ្នះបុគ្គល មិនមានប្រាជ្ញា ដែលមានសេនាច្រើន ព្រះរាជាតែមួយព្រះអង្គ (ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងឧបាយ) រមែងឈ្នះព្រះរាជាទាំងឡាយ (ជាអ្នកល្ងង់ក្នុងឧបាយ) ដូចព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង (រមែងឈ្នះ) ងងឹតដូច្នោះឯង ។

(២៦៣) (ព្រះបាទវិទេហៈ ...) នែអាចារ្យសេនកៈ ការនៅរួមជាមួយនឹងពួកបណ្ឌិត នាំមកនូវសេចក្ដីសុខស្រួលណាស់ហ្ន៎ ព្រោះថាមហោសធបានដោះពួកយើង ដែលនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃសត្រូវឲ្យរួចបាន ដូចគេដោះហ្វូងបក្សីដែលជាប់នៅក្នុងទ្រុង ឬដូចគេដោះហ្វូងត្រី ដែលជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ដូច្នោះ ។

(២៦៤) (អាចារ្យសេនកៈ ...) បពិត្រមហារាជ ពិតមែនហើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយនាំមកនូវសេចក្ដីសុខយ៉ាងនោះឯង មហោសធបានដោះពួកយើង ដែលនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃសត្រូវឲ្យរួចបាន ដូចគេដោះហ្វូងបក្សីដែលជាប់នៅក្នុងទ្រុង ឬដូចគេដោះហ្វូងត្រី ដែលជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ដូច្នោះ ។

(២៦៥) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទចូឡនី ព្រហ្មទត្ត មានកំឡាំងច្រើន ទ្រង់រក្សា អស់រាត្រីទាំងមូល កាលអរុណរះឡើង ក៏ស្ដេចចូលទៅ ដល់ក្រុងឧបការៈ ។

អារុយ្ហ បវរំ នាគំ ពលវន្តំ សដ្ឋិហាយនំ
រាជា អវោច បញ្ចាលោ ចូឡនេយ្យោ មហព្វលោ ។
សន្នទ្ធោ មណិវម្មេន សរមាទាយ បាណិនា
បេសិយេ អជ្ឈភាសិត្ថ បុថុគុម្មេ សមាគតេ ។
ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ រថិកេ បត្តិការកេ
ឧបាសនម្ហិ កតហត្ថេ វាលវេធេ សមាគតេ ។
(២៦៦) បេសេថ កុញ្ជរេ ទន្តី ពលវន្តេ សដ្ឋិហាយនេ
មន្ទន្តុ កុញ្ជរា នតរំ(១) វេទេហេន សុមាបិតំ ។
វច្ចន្តមុខា សេតា តិក្ខគ្គា(២) អដ្ឋិវេធិនោ
បនុណ្ណា ធនុវេគេន សម្បតន្តុតរីតរា ។
មាណវា វម្មិនោ សូរា ចិត្តទណ្ឌយុតាវុធា
បក្ខន្ទិនោ មហានាគា ហត្ថីនំ ហោន្តុ សម្មុខា ។
សត្តិយោ តេលធោតាយោ អច្ចិមន្តោ បភស្សរា
វិជ្ជោតមានា តិដ្ឋន្តុ សតរំសីវ តារកា ។

---

១ ម. កុញ្ជរំ នាគំ ។ ២ ម. តិណ្ហគ្គា ។

ព្រះបាទចូឡនីគ្រប់គ្រងក្រុងបញ្ចាល មានកំឡាំងច្រើន ស្ដេចឡើងគង់លើដំរីប្រសើរ ដ៏មានកំឡាំង ជាដំរីមានអាយុប្រមាណ ៦០ ឆ្នាំ បានត្រាស់ទៅ (នឹងសេនារបស់ព្រះអង្គ) ។ ព្រះបាទចូឡនីព្រហ្មទត្ត ទ្រង់សៀតគ្រឿងក្រោះ ជាវិការៈនៃកែវមណី ព្រះហស្ដចាប់សរ បានត្រាស់ទៅនឹងរេហ៍ពលអ្នកទទួលបំរើ (របស់ព្រះអង្គ) ជាអ្នកមានសិល្បច្រើនដែលមកប្រជុំគ្នា ។ (ព្រះបាទចូឡនីត្រាស់ទៅ) នឹងពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង នឹងខ្មាន់ធ្នូ ដែលមានដៃដ៏ស្ទាត់ក្នុងសិល្បធ្នូ អាចបាញ់ពេមត្រូវ ដែលមកប្រជុំគ្នា ។

[២៦៦] (ព្រះបាទចូឡនី...) អ្នកទាំងឡាយចូរបញ្ជូនដំរីមានភ្លុក ដ៏មានកំឡាំង ជាដំរីមានអាយុ ប្រមាណ ៦០ ឆ្នាំ ចូរឲ្យដំរីទាំងឡាយញាំញីទីក្រុង ដែលព្រះបាទវិទេហៈសាងទុកហើយ ។ (ពួកព្រួញ) មានសម្បុរស មានមុខដូចពន្លាក មានចុងដ៏មុត អាចចាក់ទំលាយនូវឆ្អឹង ដែលបាញ់ដោយកំឡាំងធ្នូ ឲ្យធ្លាក់ចុះព្រមគ្នាអំពីខាងនេះខាងនោះ ។ ពួកសេនាក្មេង ៗ ក្លៀវក្លា ពាក់គ្រឿងក្រោះ មានអាវុធប្រកបដោយដងដ៏វិចិត្រ កាលបើពួកដំរីធំស្ទុះចូលមក ចូរអ្នកទាំគ្នា (តស៊ូ) ចំពោះមុខដំរីទាំងឡាយ ។ លំពែងទាំងឡាយ ដែលគេលាងជម្រះ ដោយប្រេង មានរស្មីភ្លឺផ្លេក រុងរឿង ដូចជាផ្កាយព្រឹក មានរស្មីច្រើន ។

អាវុធពលវន្តានំ គុណិកាយុរធារិនំ
ឯតាទិសានំ យោធានំ សង្គាមេ អបលាយិនំ
វេទេហោ កុតោ មុច្ចិស្សតិ សចេ បក្ខីវ កាហិតិ ៗ
តឹស មេ បុរិសនាវុត្យោ សព្វេ ឯកេកនិច្ឆិតា
យេសំ សមំ ន បស្សាមិ កេវលំ មហិមំ ចរំ ៗ
នាគា ច កប្បិតា ទន្តី ពលវន្តា សដ្ឋិហាយនា
យេសំ ខន្ធេសុ សោភន្តិ កុមារា ចារុទស្សនា ៗ
បីតាលង្ការា បីតវសនា បីតុត្តរនិវាសនា
នាគក្ខន្ធេសុ សោភន្តិ ទេវបុត្តាវ នន្ទនេ ៗ
ចាបីនវណ្ណា(១) នេត្តឹសា តេលធោតា បភស្សរា
និដ្ឋិតា នរវីរេហិ សមធារា សុនិស្សិតា ៗ

---

១ ម. បាឋិនវណ្ណា ។

កាលបើពួកយោធា (របស់យើង) មានគ្រឿងអាវុធជាកំឡាំង ទ្រទ្រង់សង្ហារ គឺគ្រឿងក្រោះប្រាកដដូច្នេះ មិនបានរត់ក្នុងសង្គ្រាមទេ ព្រះបាទវេទេហៈនឹងរួចពីដៃយើងអំពីណា បើក្រែងតែព្រះបាទវេទេ-ហៈនឹងធ្វើដូចបក្សី(ទើបរួច) ៗ ពួកយោធារបស់យើងទាំងអស់ មានចំនួន ៣៩.០០០នាក់ អាចកាត់ក្បាលសត្រូវហើយរើសយកក្បាលមួយៗ មក យើងបានដើរសព្វលើផែនដី មិនឃើញពួកយោធា ណាស្មើឡើយ ៗ ដំរីទាំងឡាយមានភ្លុក ប្រដាប់ហើយ មានកំឡាំងជាដំរីមានអាយុ ប្រមាណ៦០ ឆ្នាំ ពួកយោធានៅក្មេង ៗ មានសម្បុរដូចមាស រមែងល្អលើ-កនៃដំរីទាំងឡាយ ៗ យោធាទាំងឡាយ មានគ្រឿងអលង្ការ មានព័ណ៌លឿង ស្លៀកសំពត់មានព័ណ៌លឿង ដណ្ដប់សំពត់មានព័ណ៌លឿង រមែងល្អលើ-កនៃដំរីទាំងឡាយ ដូចទេវបុត្តទាំងឡាយក្នុងនន្ទវ័ន ៗ ព្រះខាន់ទាំងឡាយមានសម្បុរ ដូចត្រីស្លាត ដែលលាងដំរះដោយប្រេង មានរស្មីភ្លឺផ្លេក ដែលបុរសអ្នកមានព្យាយាមធ្វើសម្រេចហើយ មានមុខស្មើ ដែលគេសម្លៀងល្អហើយ ៗ ព្រះខាន់ទាំងឡាយមិនមានស្នឹម រុងរឿងដូចជាព្រះអាទិត្យឋិតនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល ដែលគេធ្វើដោយដែកថែបដ៏មាំដែលពួកយោធាអ្នកមានកំឡាំងជំនាញ ក្នុងវិធីប្រហារមាំកាន់យកហើយ ៗ

វេល្លាឡិនោ វីតមលា សិក្កាយសមយា ទឡ្ហា
គហិតា ពលវន្តេហិ សុប្បហារប្បហារិភិ ។
សុវណ្ណថរុសម្បន្នា លោហិតកញ្ចុបធារិតា
វិវត្តមានា សោភន្តិ វិជ្ជុវព្ភឃនន្តរេ ។
បដាកា ចម្មិនោ សូរា អសិចម្មស្ស កោវិទា
ធនុគ្គហា សិក្ខិតរា នាគក្ខន្ធនិបាតិនោ ។
ឯតាទិសេហិ បរិក្ខិត្តោ នត្ថិ មោក្ខោ ឥតោ តវ
បភាវន្តេ ន បស្សាមិ យេន ត្វំ មិថិលំ វជេ ។
(២៦៧) កិន្នុ សន្តរមានោវ នាគំ បេសេសិ កុញ្ជរំ
បហដ្ឋរូបោ អាគមសិ លទ្ធត្ថោស្មីតិ មញ្ញសិ ។
ឱហរេតំ ធនុចាបំ ខុរប្បំ បដិសំហរ
ឱហរេតំ(១) សុភំ ចម្មំ វេឡុរិយមណិសន្និភំ(២) ។
(២៦៨) បសន្នមុខវណ្ណោសិ មិតបុព្វញ្ច ភាសសិ
ហោតិ វេ មរណកាលេ ឯទិសី វណ្ណសម្បទា ។

---

១ ម. ឱហរេស្សុ ។ ២ ម. វេឡុរិយមណិភាសន្តំ ។

ព្រះខាន់ទាំងឡាយបរិបូណ៌ដោយដងជាវិការៈនៃមាស ទ្រទ្រង់ដោយស្រោមមានពណ៌ក្រហម កាលបើគេគ្រវីឡើងរមែងល្អដូចជាផ្លេកបន្ទោរភ្លឺផ្លេកក្នុងចន្លោះនៃពពក ។ ពួកខ្មាន់ធ្នូ អ្នកក្លៀវក្លា ពាក់គ្រឿងក្រោះ អាចប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអាកាសបាន អ្នកឈ្លាសក្នុងការកាន់ដាវនឹងខែល ជាអ្នកហាត់ក្នុងការកាន់ធ្នូដ៏ក្រៃលែង អាចកាត់ទូវកនៃដំរីឲ្យធ្លាក់ចុះបាន ។ អ្នកឯងត្រូវពួកយោធាប្រាកដដូច្នេះព័ទ្ធហើយ អ្នកឯងមិនរួចអំពីទីនេះទេ អ្នកនឹងទៅកាន់ក្រុងមិថិលាដោយជវានុភាពណា យើងមិនបានឃើញជវានុភាពនោះរបស់អ្នកទេ ។

(២៦៧) (ព្រះពោធិសត្វ ...) ព្រះអង្គទ្រង់ប្រញាប់ប្រញាល់បញ្ជូនដំរីដ៏ប្រសើរមក ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យរីករាយយាងមក ហើយទ្រង់សំគាល់ថា អាត្មាអញនឹងបានសម្រេចប្រយោជន៍ដូច្នេះឬហ្ន៎ ។ សូមព្រះអង្គដាក់ធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញនុះចេញ សូមព្រះអង្គដាក់កូនសរនុះចេញ សូមព្រះអង្គដាក់គ្រឿងក្រោះ ដ៏ល្អប្រហែលដោយកែវពៃទូរ្យនឹងកែវមណីនុះចេញ ។

(២៦៨) (ព្រះបាទចូឡនី ...) អ្នកឯងជាអ្នកមានសម្បុរមុខស្រស់បស់ ទាំងនិយាយក៏ញញឹមញញែមជាប់ ឯការបរិបូណ៌ដោយសម្បុរបែបនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងមរណកាល ។

មហានិបាតេ បញ្ចមំ មហោសធជាតកំ

(២៦៩) មោឃន្តេ គជ្ជិតំ(១) រាជ ភិន្នមន្តោសិ ខត្តិយ
ទុគ្គណ្ហោ ហិ តយា រាជា ខលុង្កេនេវ សិន្ធវោ ។
តិណ្ណោ ហិយ្យោ រាជា គង្គំ សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ
ហំសរាជំ យថា ធង្កោ អនុជ្ជុំ បតិស្សតិ ។

(២៧០) សិគាលា រត្តិភាគេន ផុល្លំ ទិស្វាន កឹសុកំ
មំសបេសីតិ មញ្ញន្តា បរិព្យូឡ្ហា មិគាធមា ។
វីតិវត្តាសុ រត្តីសុ ឧគ្គតស្មឹ ទិវាករេ
កឹសុកំ ផុល្លិតំ ទិស្វា អាសាឆិន្នា មិគាធមា ។
ឯវមេវ តុវំ រាជ វេទេហំ បរិវារយ
អាសច្ឆិន្នោ គមិស្សសិ សិគាលា កឹសុកំ យថា ។

(២៧១) ឥមស្ស ហត្ថបាទេ ច កណ្ណនាសញ្ច ឆិន្ទថ
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ វេទេហំ បរិមោចយិ ។

---

១ ម. វជ្ជិតំ ។

(២៦៩) (មហោសធ ...) បពិត្រក្សត្រជាព្រះរាជា ពាក្យដែលព្រះអង្គគម្រាមហើយ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ព្រះអង្គមានការប្រឹក្សាថ្លាយហើយ ឯព្រះរាជា (របស់យើង) ព្រះអង្គមិនអាចនឹងចាប់យកបានទេ ដូចសេះសិន្ធពនឹងសេះខ្ចក ៗ ព្រះរាជា (ក្រុងមិថិលា) ព្រមដោយអាមាត្យនឹងរាជបរិស័ទ ឆ្លងស្ទឹងគង្គាតាំងពីថ្ងៃម្សិលទៅហើយម្ល៉េះ ក្អែកស្ទុះតាមរាជហង្ស នឹងធ្លាក់ចុះក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ យ៉ាងណាមិញ (បើព្រះអង្គនឹងតាមព្រះរាជានោះនឹងដល់សេចក្តីវិនាសក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវក៏យ៉ាងនោះដែរ) ៗ

(២៧០) ឆ្កែចចកទាំងឡាយជាម្រឹគថោកទាប ឃើញផ្កាចារដែលរីកក្នុងចំណែកនៃរាត្រី ក៏សំគាល់ថាដុំសាច់ ហើយនាំគ្នាចោមរោម ៗ (ឆ្កែចចកទាំងនោះ) ជាម្រឹគថោកទាប កាលបើរាត្រីកន្លងទៅហើយ ព្រះអាទិត្យក៏រះឡើង ទើបឃើញច្បាស់ថាជាផ្កាចារីក ក៏ដាច់សេចក្តីប្រាថ្នា (រត់ទៅ) យ៉ាងណា ៗ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គចោមព័ទ្ធព្រះបាទវិទេហៈ នឹងដាច់សេចក្តីប្រាថ្នាហើយ ទៅដូចពួកឆ្កែចចក (ចោមរោម) នូវផ្កាចារដូច្នោះដែរ ៗ

(២៧១) (ព្រះបាទចូឡនី ...) អ្នកទាំងឡាយ ចូរកាត់ដៃនឹងជើង ត្រចៀក នឹងច្រមុះ នៃមហោសធនេះ ព្រោះវាធ្វើព្រះបាទវិទេហៈជាសត្រូវដែលនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃយើង ឲ្យរួចទៅវិញ ៗ

ឥមំ មំសញ្ច បាតព្យំ(១) ស្វេ ភត្តា បចន្តុ នំ

យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ វេទេហំ បរិមោចយិ ។

យថាបិ ឧសភចម្មំ បថព្យា វិហនីយតិ

សីហស្ស អថោ ព្យគ្ឃស្ស ហោតិ សង្កុសមាហតំ ។

ឯវន្តំ វិហនិត្វាន វេធយិស្សាមិ សត្តិយា

យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ វេទេហំ បរិមោចយិ ។

(២៧២) សចេ មេ ហត្ថបាទេ ច កណ្ណនាសញ្ច ឆេទសិ

ឯវំ បញ្ចាលចន្ទស្ស វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ ។

សចេ មេ ហត្ថបាទេ ច កណ្ណនាសញ្ច ឆេទសិ

ឯវំ បញ្ចាលចន្ទិយា វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ ។

សចេ មេ ហត្ថបាទេ ច កណ្ណនាសញ្ច ឆេទសិ

ឯវំ នន្ទាយ ទេវិយា វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ ។

---

១ អដ្ឋកថាយំ អាតព្យន្តិ ទិស្សតិ ។

សេនាទាំងឡាយ ចូរដោតគហបតីបុត្រនេះ ដោយឈើស្រួច ហើយចំអិនវា ដូចគេចំអិនសាច់ដែលគួរចំអិន ព្រោះវាធ្វើស្ដេចវិទេហៈ ជាសត្រូវដែលនៅកន្ដកណ្ដាប់ដៃយើងឲ្យរួចទៅវិញ ។ បុគ្គលដោតសន្ទឹងស្បែកគោលើផែនដី ពុំនោះសោត ចូកស្បែកសីហៈ ឬខ្លាធំដោយកង្វេរ យ៉ាងណា ។ យើងនឹងចាក់ដោតវាដោយលំពែង យ៉ាងនោះ ព្រោះវាធ្វើព្រះបាទវិទេហៈជាសត្រូវដែលនៅកន្ដកណ្ដាប់ដៃយើង ឲ្យរួចទៅវិញ ។

(២៧២) (មហោសធ ...) បើព្រះអង្គកាត់នូវដៃជើងត្រចៀកនឹងច្រមុះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងកាត់ (ដៃជើងត្រចៀកនឹងច្រមុះ) របស់ព្រះរាជបុត្រឈ្មោះបញ្ចាលចន្ទៈ យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គកាត់ដៃជើងត្រចៀក នឹងច្រមុះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះបាទវិទេហៈមុខជានឹងកាត់ (នូវដៃជើងត្រចៀកនឹងច្រមុះ) របស់ព្រះរាជធីតាឈ្មោះបញ្ចាលចណ្ឌី យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គកាត់ដៃ នឹងជើងត្រចៀក នឹងច្រមុះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងកាត់ (នូវដៃជើងត្រចៀកនឹងច្រមុះ) របស់អគ្គមហេសី ឈ្មោះនន្ទាទេវី យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។

សចេ មេ ហត្ថនាគេ ច កណ្ណាជាសញ្ញំ ចេតសិ

ឃរេ ទ្ធ បុត្តការស្ស វេទេហោ ចេតយិស្សតិ ។

សចេ មំ សញ្ញំ ធាតព្វំ ស្វេលេ កត្វា បចិស្សសិ

ឃរំ បញ្ចាលចន្ទស្ស វេទេហោ ឈាបយិស្សតិ ។

សចេ មំ សញ្ញំ ធាតព្វំ ស្វេលេ កត្វា បចិស្សសិ

ឃរំ បញ្ចាលចន្ទិយា វេទេហោ ឈាបយិស្សតិ ។

សចេ មំ សញ្ញំ ធាតព្វំ ស្វេលេ កត្វា បចិស្សសិ

ឃរំ នន្ទាយ ទេវិយា វេទេហោ ឈាបយិស្សតិ ។

សចេ មំ សញ្ញំ ធាតព្វំ ស្វេលេ កត្វា បចិស្សសិ

ឃរេ ទ្ធ បុត្តការស្ស វេទេហោ ឈាបយិស្សតិ ។

សចេ មំ វិបដិត្វាន វេធយិស្សសិ សត្តិយា

ឃរំ បញ្ចាលចន្ទស្ស វេទេហោ វេធយិស្សតិ ។

បើព្រះអង្គកាត់ដៃនឹងជើងត្រចៀក នឹងច្រមុះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងកាត់ (នូវដៃនឹងជើងត្រចៀកនឹងច្រមុះ) របស់ព្រះរាជបុត្រនឹងព្រះមហេសីរបស់ព្រះអង្គ យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គដោតខ្ញុំដោយឈើអណ្ដោតហើយចំអិន ដូចគេចំអិនសាច់ដែលគួរចំអិន ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងប្រើឲ្យគេដោតព្រះរាជបុត្រឈ្មោះបញ្ចាលចន្ទៈ (ដោយឈើអណ្ដោត) ហើយចំអិនយ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គដោតខ្ញុំដោយឈើអណ្ដោត ហើយចំអិន ដូចគេចំអិនសាច់ ដែលគួរចំអិន ព្រះបាទវិទេហៈមុខជានឹងប្រើឲ្យគេដោតព្រះរាជធីតាឈ្មោះបញ្ចាលចន្ទី (ដោយឈើអណ្ដោត) ហើយចំអិន យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គដោតខ្ញុំនឹងឈើអណ្ដោតហើយចំអិន ដូចគេចំអិនសាច់ ដែលគួរចំអិន ព្រះបាទវិទេហៈមុខជានឹងប្រើឲ្យគេដោតអគ្គមហេសីឈ្មោះនន្ទាទេវី(ដោយឈើអណ្ដោត) ហើយចំអិន យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គដោតខ្ញុំនឹងឈើអណ្ដោត ហើយចំអិន ដូចគេចំអិនសាច់ ដែលគួរចំអិន ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងប្រើឲ្យគេដោតព្រះរាជបុត្រនឹងព្រះមហេសី របស់ព្រះអង្គ (ដោយឈើអណ្ដោត) ហើយចំអិន យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។ បើព្រះអង្គបក់ដោតខ្ញុំដោយលំពែង ព្រះបាទវិទេហៈមុខជានឹងដោតព្រះរាជបុត្រឈ្មោះបញ្ចាលចន្ទៈ (ដោយលំពែង) យ៉ាងហ្នឹងដែរ ។

សចេ មំ វិហនិត្វាន វេជយិស្សសិ សត្តិយា

ឯវំ បញ្ចាលចន្ទិយា វេទេហោ វេជយិស្សតិ ។

សចេ មំ វិហនិត្វាន វេជយិស្សសិ សត្តិយា

ឯវំ នន្ទាយ ទេវិយា វេទេហោ វេជយិស្សតិ ។

សចេ មំ វិហនិត្វាន វេជយិស្សសិ សត្តិយា

ឯវន្តេ បុត្តទារស្ស វេទេហោ វេជយិស្សតិ ។

ឯវំ នោ មន្តិតំ រហោ វេទេហេន មយា សហ

យថា ផលសតំ ចម្មំ កោត្ថុមន្តាសុនិដ្ឋិតំ

ឧបេតិ តនុតាណាយ សរភំ បដិហន្តវេ ។

សុខាវហោ ទុក្ខនុទោ វេទេហស្ស យសស្សិនោ

មតិន្តេ បដិហញ្ញាមិ ឧសុំ ផលសតេន វ ។

បើព្រះអង្គចាក់ដោតខ្ញុំដោយលំពែង ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងចាក់ដោតព្រះរាជធីតា ឈ្មោះបញ្ចាលចន្ទី (ដោយលំពែង) យ៉ាងនោះដែរ ។ បើព្រះអង្គចាក់ដោតខ្ញុំដោយលំពែង ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងចាក់ដោតអគ្គមហេសី ឈ្មោះ នន្ទាទេវី (ដោយលំពែង) យ៉ាងនោះដែរ ។ បើព្រះអង្គចាក់ដោតខ្ញុំដោយលំពែង ព្រះបាទវិទេហៈ មុខជានឹងចាក់ដោតព្រះរាជបុត្រ នឹងព្រះមហេសី របស់ព្រះអង្គ (ដោយលំពែង) យ៉ាងនោះដែរ ។ ឃ្លីងទាំងពីរនាក់ គឺសេដ្ឋបាវិទេហៈនឹងទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំប្រឹក្សាគ្នារួបស្រេច ក្នុងទីស្ងាត់យ៉ាងនេះហើយ ខែលស្បែកមានទម្ងន់ ១០០បលៈ ដែលជាងស្បែកឲ្យសម្រេចហើយ ដោយសស្ត្រារបស់ជាងស្បែក រមែងជួយការពារខ្លួន ដើម្បីទប់នូវកូនសរទាំងឡាយយ៉ាងណា ។ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាអ្នកនាំសេចក្តីសុខមក ជួយបន្ទោបង់សេចក្តីទុក្ខនៃព្រះបាទវិទេហៈ ដ៏មានយស តែងទប់នូវកូនសរ គឺព្រះតម្រិះរបស់ព្រះអង្គ ដោយខែលស្បែក មានទម្ងន់ ១០០ បលៈ (សេចក្តីគិតរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ក៏ដូច្នោះឯង) ។

មហានិបាតេ បញ្ចមំ មហោសធជាតកំ

(២៧៣) តស្ស បស្ស មហារាជ សុញ្ញំ អន្តេបុរំ តវ
ឱរោធា ច កុមារា ច តវ មាតា ច ខត្តិយ
ឧម្មង្គា នីហរិត្វាន វេទេហស្សុបនាមិតា ។

(២៧៤) តស្ស អន្តេបុរំ មយ្ហំ គន្ត្វាន វិចិនាថ នំ
យថា ឥមស្ស វចនំ សច្ចំ វា យទិ វា មុសា ។

(២៧៥) ឯវមេតំ មហារាជ យថា អាហ មហោសធោ
សុញ្ញំ អន្តេបុរំ សព្វំ កាកបតនកំ យថា ។

២៧៦) ឥតោ គតា មហារាជ នារី សព្វង្គសោភនា
កោសុម្ភផលកសុស្សោណី ហំសគគ្គរភាណិនី ។
ឥតោ នីតា មហារាជ នារី សព្វង្គសោភនា
កោសេយ្យវសនា សាមា ជាតរូបសុមេខលា ។

(២៧៣) បពិត្រមហារាជ សូមអញ្ជើញព្រះអង្គទតព្រះនេត្រមើលព្រះរាជវាំង របស់ព្រះអង្គដែលសូន្យឈឹងចុះ បពិត្រព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ស្រីស្នំ និងកុមារទាំងឡាយ និងព្រះវររាជមាតា របស់ព្រះអង្គ ខ្ញុំឲ្យនាំចេញចាកឧម្មង្គ នាំទៅថ្វាយព្រះបាទវិទេហៈហើយ ។

(២៧៤) (ព្រះបាទចូឡនី ...) បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅឯព្រះរាជវាំង របស់អញ ហើយពិចារណាមើលហេតុនោះ តើសមដូចពាក្យ របស់មហោសធនេះ ពិតឬកុហកទេ ។

(២៧៥) (ពួកអាមាត្យ ...) បពិត្រមហារាជ មហោសធទូលយ៉ាងណា សេចក្តីនុ៎ះក៏យ៉ាងនោះឯង ព្រះរាជវាំងទាំងមូលសូន្យឈឹង ដូចឋានជាទីប្រជុំចុះនៃពួកក្អែក ។

(២៧៦) (មហោសធ ...) បពិត្រមហារាជ ព្រះនាងនារីនន្ទាទេវី ព្រះសព៌ាង្គកាយដ៏ល្អ មានព្រះសោណីដ៏ល្អ ដូចដម្វារមាស មានប្រក្រតីពោលពាក្យពីរោះ ដូចជាសំឡេងនៃហង្ស បានចេញទៅ អំពីឧម្មង្គនេះហើយ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះនាងនារី មានសព៌ាង្គកាយដ៏ល្អ ទ្រទ្រង់កោសេយ្យពស្ត្រ មានសរីរៈដូចមាស មានខ្សែរតព្រះអង្គនោះក៏ល្អវិចិត្រដោយមាស ។

សុរត្តបាទា កល្យាណី សុវណ្ណមណិមេខលា
បារេវតក្ខី សុតនូ ពិម្ពោដ្ឋា តនុមជ្ឈិមា ។
សុជាតា ភុជលដ្ឋីវ វេទីវ តនុមជ្ឈិមា
ទីឃស្សា កេសា អសិតា ឦសកគ្គបវេល្លិតា ។
សុជាតា មិគច្ឆាបីវ ហេមន្តគ្គិសិខារិវ
នទីវ គិរិទុគ្គេសុ សញ្ឆន្នា ខុទ្ទវេឡុភិ ។
នាគនាសូរុ កល្យាណី បរមា តិម្ពរុត្ថនី
នាតិទីឃា នាតិរស្សា នាលោមា នាតិលោមសា ។
នន្ទាយ នូន មរណេន នន្ទសិ សិរិវាហន
អហញ្ច នូន នន្ទា ច គច្ឆាម យមសាធនំ ។
[២៧៧] ទិព្វំ អធិយសេ មាយំ អកាសិ ចក្ខុមោហនំ
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ វេទេហំ បរិមោចយិ ។

ព្រះនាងនារី មានព្រះបាទដ៏ក្រហមល្អ ប្រកបដោយលំអ (៥យ៉ាង) មានខ្សែតជាវិការៈនៃមាសនឹងកែវមណី មានដួងព្រះនេត្រប្រាកដស្មើដោយភ្នែកសត្វព្រាប មានសរីរៈដ៏ល្អ មានរឹមព្រះឱស្ឋរលើងល្អ ដូចជាផ្លែទន្លាប់ មានចង្កេះរៀវ ៗ ព្រះនាងនារីមានចង្កេះរៀវ ដូចវល្លិនាគលតាដែលលូតលាស់ល្អ ឬដូចក្តារបហ៊ឹង (ជាវិការៈនៃមាស) ព្រះកេសរបស់ព្រះនាងនារីនោះ វែងមានចុងខ្នោងបន្តិច ដូចចុងកាំបិត ៗ ព្រះនាងនន្ទាទេវី មានដួងព្រះនេត្រថ្លាយង់ដូចជាភ្នែកនៃកូនម្រឹគ កើត (បានមួយខួប) ឬដូចជាអណ្តាតភ្លើងក្នុងហេមន្តរដូវ ពុំនោះសោតដូចជាស្ទឹង ដ៏ដេរដាសដោយដើមឫស្សីតូច ៗ ទាំងឡាយ ទៀបជ្រោះភ្នំ ៗ ព្រះនាងនន្ទាទេវី មានព្រះឧរូល្អដូចប្រមោយដំរី មានស្តនទាំងគូល្អដូចផ្លែទម្លាប់ដ៏ប្រសើរ មិនខ្ពស់ពេកមិនទាបពេក មិនមែនឥតព្រះលោមា មិនមែនមានព្រះលោមាច្រើនពេក ៗ បពិត្រព្រះអង្គមានពាហនៈ បរិបូណ៌ដោយសិរី ព្រះអង្គត្រេកអរដោយមរណៈ នៃព្រះនាងនន្ទាទេវីដោយពិត ឯខ្ញុំព្រះអង្គនឹងព្រះនាងនន្ទា នឹងទៅកាន់សំណាក់យមរាជដោយពិត ៗ

(២៧៧) (ព្រះបាទចូឡនី ...) អ្នកបានរៀនកលមាយាជាទិព្វ ហើយបានធ្វើឧបាយបំបាំងភ្នែកឬ បានជាអ្នកដោះលែង ព្រះបាទវេទេហៈជាសត្រូវនៅ ក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃយើងបាន ៗ

(២៧៨) អតិយន្តិ វត មហារាជ និព្វមាយីន បណ្ឌិតា
តេ យោជយន្តិ អត្តានំ បណ្ឌិតា មន្តិនោ ជនា។
សន្តិ មាណវបុត្តា មេ កុសលា សន្ធិឆេទកា
យេសំ កតេន មគ្គេន វេទេហោ មិថិលំ គតោ។

(២៧៩) ឥដ្ឋ បស្ស មហារាជ ឧម្មង្គំ សាធុមាបិតំ
ហត្ថីនំ អថ អស្សានំ រថានំ អថ បត្តិនំ
អាលោកភូតំ តិដ្ឋន្តំ ឧម្មង្គំ សាធុនិដ្ឋិតំ[១]។

(២៨០) លាភា វត វិទេហានំ យស្សិមេ ឯទិសា បណ្ឌិតា
ឃរេ វសន្តិ វិជិតេ យថា ត្វមសិ មហោសធ។

(២៨១) វុត្តិញ្ច បរិហារញ្ច ទិគុណំ ភត្តវេត្តនំ
ទទាមិ វិបុលេ ភោគេ ភុញ្ជ កាមេ រមស្សុ ច
មា វិទេហំ បច្ចគមា កិំ វិទេហោ ករិស្សតិ។

---

១ ម. សាធុមាបិតំ។

(២៧៨) (មហោសធ . . .) បពិត្រមហារាជ បណ្ឌិតទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ រមែងរៀនទូវកលមាយាជាទិព្វដោយពិត ពួកបណ្ឌិតជនអ្នកមានសេចក្តីដឹងនោះ ទើបដោះខ្លួន (ចាកទុក្ខបាន) ពួកយោធាក្នុង ៗ អ្នកបំរើរបស់ទូលព្រះបង្គំ ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកកាត់ផ្តាច់នូវទីត ព្រះបាទវិទេហៈយាងទៅកាន់ក្រុងមិថិលា តាមផ្លូវដែលពួកជនទាំងនេះធ្វើទុកហើយ ។

(២៧៩) បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចទតមុងដែលពួកជាងសាងទុកល្អហើយ សូមព្រះអង្គទតមុងដ៏ល្អរុងរឿង (ដោយរបៀប) នៃដំរី សេះ រថ និងពលថ្មើរជើង ដែលគេធ្វើឲ្យសម្រេចហើយដោយល្អ ។

(២៨០) (ព្រះបាទចូឡនី . . .) ម្នាលមហោសធ ជាលាភរបស់អ្នកដែនវិទេហៈដោយពិត បណ្ឌិតទាំងឡាយ ដែលដូចជាអ្នកនេះ នៅក្នុងដំណាក់ក្នុងដែន របស់ព្រះរាជាណា (ជាលាភរបស់ព្រះរាជានោះពិត) ។

(២៨១) យើងនឹងឲ្យគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតនិងវត្ត គ្រឿងរក្សាគឺស្រុកនិងនិគមទាំងបាយនិងថ្លៃឈ្នួលជាទ្វេគុណដល់អ្នក ទាំងឲ្យភោគសម្បទដ៏ធំទូលាយទៀត អ្នកចូរបរិភោគ ចូររីករាយតាមប្រាថ្នាចុះ អ្នកកុំទៅរកព្រះបាទវិទេហៈឡើយ ព្រះបាទវិទេហៈនឹងធ្វើអ្វីដល់អ្នកៗ

(២៨២) យោ ចជេថ មហារាជ ភត្តារំ ធនការណា
ឧភិន្នំ ហោតិ គារយ្ហោ អត្តនោ ច បរស្ស ច
យាវ ជីវេយ្យ វេទេហោ នាញ្ញស្ស វិជិតេ វសេ ។
យោ ចជេថ មហារាជ ភត្តារំ ធនការណា
ឧភិន្នំ ហោតិ គារយ្ហោ អត្តនោ ច បរស្ស ច
យាវ តិដ្ឋេយ្យ វេទេហោ នាញ្ញស្ស បុរិសោ សិយំ ។

(២៨៣) ទម្មិ និក្ខសហស្សេន គាមាសីតិញ្ច កាសិសុ
ទាសីសតានិ ចត្តារិ ទម្មិ ភរិយាសតញ្ច តេ
សព្វំ សេនង្គមាទាយ សោត្ថិ គច្ឆ មហោសធ ។

(២៨៤) យាវ ទទន្តុ ហត្ថីនំ អស្សានំ ទិគុណំ វិធំ
តប្បេន្តុ អន្នបានេន រថិកេ បត្តិការកេ ។

(២៨៥) ហត្ថី អស្សេ រថេ បត្តី គច្ឆេវាទាយ បណ្ឌិត
បស្សតុ តំ មហារាជា វេទេហោ មិថិលំ គតំ ។

(២៨២) (មហោសធ . . .) បពិត្រមហារាជ បុគ្គលណា លះបង់នូវបុគ្គលអ្នកចិញ្ចឹមព្រោះហេតុនៃទ្រព្យ បុគ្គលនោះត្រូវជនទាំងពីរគឺ ខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃតិះដៀល ព្រះបាទវិទេហៈទ្រង់គង់ព្រះជន្មាយុដរាបណា ខ្ញុំក៏មិនគប្បីទៅកាន់ដែននៃព្រះរាជាដទៃ(ដរាបនោះ) ។ បពិត្រមហារាជ បុគ្គលណាលះបង់នូវបុគ្គលអ្នកចិញ្ចឹម ព្រោះហេតុនៃទ្រព្យ បុគ្គលនោះត្រូវជនទាំងពីរគឺ ខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃតិះដៀល ព្រះបាទវិទេហៈទ្រង់ឋិតនៅដរាបណា ខ្ញុំមិនត្រូវជាបុរសរបស់បុគ្គលដទៃ (ដរាបនោះ) ។

(២៨៣) (ព្រះបាទចូឡនី . . .) ម្នាលមហោសធ យើងឲ្យមាសនិក្ខ ១០០០ នឹងស្រុកចំនួន ៨០ ក្នុងដែនកាសីដល់អ្នក យើងឲ្យទាសី ៤០០ នឹងភរិយា ១០០ ដល់អ្នក អ្នកចូរនាំអង្គនៃសេនាទាំងពួងទៅដោយសួស្តីចុះ ។

(២៨៤) ជនទាំងឡាយ ចូរឲ្យគេផ្សេងៗ ជាទ្វេគុណ ដល់ពួកដំរី ពួកសេះជាកំណត់ ចូរញ៉ាំងពលរថនឹងពលថ្មើរជើងឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនឹងទឹកចុះ ។

(២៨៥) ម្នាលបណ្ឌិត អ្នកចូរនាំយកពួកដំរី ពួកសេះ ពួករថ នឹងពួកពលថ្មើរជើងទៅ ព្រះបាទវិទេហៈមហារាជ ចូរទតឃើញអ្នកដែលទៅដល់ក្រុងមិថិលាចុះ ។

(២៨៦)ហត្ថី អស្សារថា បត្តី សេនា សាទិស្សតេ មហា
ចតុរង្គិនី ភីសរូបា កិន្នុ មញ្ញន្តិ បណ្ឌិតា ។

(២៨៧)អានន្ទោ តេ មហារាជ ឧត្តមោ បដិទិស្សតិ
សព្វំ សេនង្គមាទាយ សោត្ថិប្បត្តោ មហោសធោ ។

(២៨៨)យថា បេតំ សុសានស្មឹ ឆឌ្ឌេត្វា ចតុបោ ជនា
ឯវំ កប្បិលិយេ ត្យម្ហា ឆឌ្ឌយិត្វា ឥធាគតា ។
អជ ត្វំ កេន វណ្ណេន កេន វា បន ហេតុនា
កេន វា អត្ថជាតេន អត្តានំ បរិមោចយិ ។

(២៨៩)អត្ថំ អត្ថេន វេទេហ មន្តំ មន្តេន ខត្តិយ
បរិវារយិស្សំ រាជានំ ជម្ពុទីបំវ សាគរោ ។
ទិន្នំ និក្ខសហស្សំ មេ គាមាសីតិញ្ច កាសិសុ
ទាសីសតានិ ចត្តារិ ទិន្នំ ភរិយាសតញ្ច មេ
សព្វំ សេនង្គមាទាយ សោត្ថិម្ហិណា ឥធាគតោ ។

(២៨៦) (ព្រះបាទវិទេហៈ . . .) សេនាប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺសេនាដំរី សេនាសេះ សេនារថ និងសេនាថ្មើរជើងនោះ ប្រាកដជាមានច្រើន មានសភាពគួរខ្លាច តើបណ្ឌិតទាំងឡាយសំគាល់ដូចម្ដេចហ្ន៎ ។

(២៨៧) (អាចារ្យសេនកៈ . . .) បពិត្រមហារាជ សេចក្ដីត្រេកអរយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ រមែងប្រាកដដល់ព្រះអង្គ មហោសធនាំយកអង្គនៃសេនាទាំងពួង មកដល់ហើយដោយសួស្ដី ។

(២៨៨) (ព្រះបាទវិទេហៈ...) ម្នាលមហោសធ ជនទាំង៤នាក់នាំមនុស្សស្លាប់ទៅបោលក្នុងព្រៃស្មសាន (ហើយត្រឡប់មក) យ៉ាងណា ពួកយើងបោះបង់អ្នកបោលក្នុងដែនគប្បីលះហើយត្រឡប់មកក្នុងទីនេះ ក៏ដូច្នោះ ។ កាលបើដូច្នេះ អ្នកបេះដោះខ្លួនឲ្យរួចមក ដោយហេតុដូចម្ដេច ដោយបច្ច័យដូចម្ដេច ដោយដំណើរដូចម្ដេច ។

(២៨៩) (មហោសធ...) បពិត្រក្សត្រិយ៍ព្រះនាមវិទេហៈ ទូលព្រះបង្គំបានការពារនូវសេចក្ដីដោយសេចក្ដី នូវការប្រឹក្សាដោយប្រឹក្សា ទូលព្រះបង្គំបានការពារស្ដេច ដូចជាសាគរការពារជម្ពូទ្វីបដូច្នោះ ។ ព្រះបាទចូឡនីបានប្រទានមាសស្ពាន១.១០០ និងស្រុកចំនួន ៨០ ក្នុងដែនកាសីដល់ទូលព្រះបង្គំ ប្រទានទាសី ៤០០ និងភរិយា ១០០ ដល់ទូលព្រះបង្គំ ទូលព្រះបង្គំជាអ្នកនាំអង្គនៃសេនាទាំងពួង មកក្នុងទីនេះដោយសួស្ដី ។

(២៩០) សុសុខំ វត សំវាសោ បណ្ឌិតេហីតិ សេនក
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ មច្ឆេ ជាលគតេរិវ
អមិត្តហត្ថត្ថគតេ មោចយី នោ មហោសធោ ។

(២៩១) ឯវមេវ មហារាជ បណ្ឌិតា ហិ សុខាវហា
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ មច្ឆេ ជាលគតេរិវ
អមិត្តហត្ថត្ថគតេ មោចយី នោ មហោសធោ ។

(២៩២) អាហញ្ញន្តុ សព្វវីណា ភេរិយោ ទិន្ទិមានិ ច
ធមន្តុ មាគធា សង្ខា(១) វគ្គូ នទន្តុ ទុន្ទុភី ។

(២៩៣) ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
ពហុជ្ជនោ បសន្នោសិ ទិស្វា បណ្ឌិតមាគតំ
បណ្ឌិតម្ហិ អនុប្បត្តេ ចេលុក្ខេបោ បវត្តថាតិ ។

មហោសធជាតកំ(២) បញ្ចមំ ។

---

១ ម. នទន្តុ មាគធា សង្ខា ។ ២ ម. ឧមង្គជាតកំ ។

[៤៩០] (ព្រះបាទវិទេហៈ ...) នៃអាចារ្យសេនកៈ ការនៅរួមជាមួយនឹងអ្នកប្រាជ្ញ នាំមកនូវសេចក្តីសុខស្រួលណាស់ហ្ន៎ មហោសធបានដោះពួកយើងដែលតាំងនៅក្នុងសេចក្តីវិនាសគឺដៃនៃសត្រូវ ដូចជាគេដោះហ្វូងបក្សីដែលជាប់នៅក្នុងទ្រុង ឬ ដូចជាគេដោះត្រីដែលជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ ។

[៤៩១](អាចារ្យសេនក...)បពិត្រមហារាជ មែនពិត ពួកបណ្ឌិតរមែងនាំមកសេចក្តីសុខយ៉ាងនេះឯង មហោសធបានដោះពួកយើងដែលតាំងនៅក្នុងសេចក្តីវិនាសគឺដៃនៃសត្រូវ ដូចជាគេដោះហ្វូងបក្សីដែលជាប់ក្នុងទ្រុង ឬដូចជាគេដោះត្រីដែលជាប់ក្នុងសំណាញ់ ។

[៤៩២] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា ...)ពួកជនចូរដេញពិណ ចូរវាយស្គរតូចនឹងស្គរធំ ផ្លុំស័ង្ខដែលកើតក្នុងដែនមគធៈនឹងទូងស្គរធំមានសំឡេងពីរោះ ។

[៤៩៣] ពួកស្រីស្នំ ពួកកុមារ ពួកវេស្សៈនឹងពួកព្រាហ្មណ៍នាំបាយនឹងទឹកជាច្រើនមកជូន(មហោសធបណ្ឌិត) ។ ពលដំរី ពលសេះ ពលរថនឹងពលថ្មើរជើង នាំបាយនឹងទឹកជាច្រើន មកជូនបណ្ឌិត ។ ពួកអ្នកជនបទប្រជុំគ្នា ទាំងពួកអ្នកនិគមក៏មកប្រជុំគ្នា នាំបាយនឹងទឹកជាច្រើនមកជូនបណ្ឌិត ។ ជនជាច្រើន កាលបើបានឃើញបណ្ឌិតមកដល់ហើយ ក៏មានសេចក្តីជ្រះថ្លា កាលបើបណ្ឌិតមកដល់ហើយ ការលើកឡើងនូវទង់ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចប់ មហោសធជាតក ទី ៥ ។

ភូរិទត្តជាតកំ

(២៩៤) យង្កិញ្ចិ រតនមត្ថិ ធតរដ្ឋនិវេសនេ
សព្វានិ តេ ឧបយន្តុ ធីតរំ ទេហិ រាជិនោ។

(២៩៥) ន នោ វិវាហោ នាគេហិ កតបុព្វោ កុទាចនំ
តំ វិវាហំ អសំយុត្តំ កថំ អម្ហេ ករោមសេ។

(២៩៦) ជីវិតំ នូន តេ ចត្តំ រដ្ឋំ វា មនុជាធិប
ន ហិ នាគេ កុបិតម្ហិ ចិរំ ជីវន្តិ តាទិសា។
យោ ត្វំ ទេវ មនុស្សោសិ ឥទ្ធិមន្តំ អនិទ្ធិមា
វរុណស្ស និយំ បុត្តំ យាមុនំ អតិមញ្ញសិ។

(២៩៧) នាតិមញ្ញាមិ រាជានំ ធតរដ្ឋំ យសស្សិនំ
ធតរដ្ឋោ ហិ នាគានំ ពហូនមបិ ឥស្សរោ។
អហិ មហានុភាវោបិ ន មេ ធីតរមារហោ
ខត្តិយោ ច វិទេហានំ អភិជាតា សមុទ្ទជា។

ភូរិទត្តជាតក

[២៩៤] (នាគទាំង ៤ ក្រាបបង្គំទូលថា) រតនៈណាមួយ មានគុណវិសេស របស់នាគរាជព្រះនាមធតរដ្ឋ រតនៈទាំងអស់នោះ ចូរមកដល់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានធីតា ដល់ព្រះរាជាយើង ។

[២៩៥] (ព្រះបាទព្រហ្មទត្តត្រាស់ថា) វិវាហៈជាមួយនឹងពួកនាគ យើងមិនធ្លាប់ធ្វើ ក្នុងកាលណាមួយទេ យើងនឹងធ្វើវិវាហៈមិនសមគួរនោះ ដូចម្តេចកើត ។

[២៩៦] (នាគទាំង ៤...) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងមនុស្ស ជីវិតក្តី ដែនក្តី ព្រះអង្គនឹងលះបង់ដោយពិត កាលបើនាគខឹងហើយ ព្រះរាជាទាំងឡាយប្រហែលនឹងព្រះអង្គ មិនគង់ព្រះជន្មនៅយូរទេ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គណាជាមនុស្ស ព្រះអង្គនោះមិនមានឫទ្ធិ មើលងាយព្រះរាជាដែលមានឫទ្ធិ ជាកូនបង្កើតនៃព្រះបាទវរុណៈ ដែលកើតក្នុងទន្លេយមុនា ។

[២៩៧] (ព្រះរាជា . . .) យើងមិនមើលងាយព្រះបាទធតរដ្ឋ ដ៏មានយសទេ ព្រោះថា ព្រះបាទធតរដ្ឋ ជាធំជាងនាគទាំងឡាយដ៏ច្រើន ។ ពស់ទុកជាមានអានុភាពច្រើន ក៏មិនសមគួរនឹងធីតារបស់យើងទេ ចំណែកខាងយើង ជាក្សត្រិយ៍ របស់អ្នកដែនវិទេហៈ ធីតា (របស់យើង) ឈ្មោះសមុទ្ទជា មានជាតិដ៏ប្រសើរ ។

(២៩៨) កម្ពលស្សតរា ឧដ្ឋេន្តុ សព្វេ ជាតេ និវេទយ

ពារាណសី បវឌ្ឍន្តុ មា ច កញ្ចិ វិហេឋយុំ ។

(២៩៩) និវេសនេសុ សោព្ភេសុ រថិយា ចច្ចរេសុ ច

រុក្ខគ្គេសុ ច លម្ពន្តុ វិតតា តោរណេសុ ច ។

អហាម្បិ សព្វសេតេន មហតា សុមហំ បុរំ

បរិក្ខិបិស្សំ កោកេហិ កាសីនំ ជនយំ ភយំ ។

(៣០០) តស្ស តំ វចនំ សុត្វា ឧរគានេកវណ្ណិនោ

ពារាណសី បវឌ្ឍីសុ ន ច កញ្ចិ វិហេឋយុំ ។

និវេសនេសុ សោព្ភេសុ រថិយា ចច្ចរេសុ ច

រុក្ខគ្គេសុ ច លម្ពីសុ វិតតា តោរណេសុ ច ។

ឋិតេ(១) ទិស្វាន លម្ពន្តេ បុថូ កន្ទឹសុ នារិយោ

នាគេ សោណ្ឌិកតេ ទិស្វា បស្សសន្តេ មុហុំ មុហុំ ។

---

១ ឱ. ម- តេសុ ។

(២៩៨) (ព្រះបាទធតរដ្ឋ...) ពួកនាគឈ្មោះកម្ពលស្សតរ (១) ចូរក្រោកឡើង អ្នកចូរប្រាប់នាគទាំងអស់ថា នាគទាំងឡាយ ចូរទៅកាន់ក្រុងពារាណសី តែកុំបៀតបៀនបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

(២៩៩) នាគទាំងឡាយដែលមានសរីរៈធំ ចូលសំយុងខ្លួនក្នុងនិវេសនដ្ឋានទាំងឡាយក្នុងស្រះ ត្រង់ផ្លូវដើរ ក្នុងព្រះលាន លើចុងឈើ និងលើក្លោងទ្វារ ។ ចំណែកខាងខ្ញុំ មានកាយធំសសុទ្ធ និងព័ទ្ធបុរីដែលធំទូលាយ ដោយភេនទាំងឡាយ នឹងញុំាងភ័យឲ្យកើតឡើង ដល់ពួកអ្នកដែនកាសី ។

(៣០០) នាគទាំងឡាយ មានសម្បុរដ៏ច្រើន បានស្តាប់ពាក្យព្រះបាទធតរដ្ឋនោះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ក្រុងពារាសី តែមិនបៀតបៀនបុគ្គលណាមួយឡើយ ។ នាគទាំងឡាយដែលមានសរីរៈធំ ក៏សំយុងខ្លួនក្នុងនិវេសនដ្ឋានក្នុងស្រះ ត្រង់ផ្លូវដើរ ក្នុងព្រះលាន លើចុងឈើ និងលើក្លោងទ្វារ ។ នារីទាំងឡាយជាច្រើនបានឃើញនាគទាំងនុ៎ះ កំពុងសំយុងខ្លួន លុះឃើញពួកនាគបើកពពារ កំពុងឲ្យសម្លេងរឿយ ៗ ក៏ករន្ទក់កន្ទេញ ។

ពួកនាគដែលមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ គឺជាពួកនាគនៅក្បែរជើងភ្នំសិនេរុ ត្រូវជាញាតិខាងមាតារបស់ព្រះបាទធតរដ្ឋ ។ អដ្ឋកថា ។

ពារណសី សញជិតា អាតុរ សមបជ្ជថ
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ ជីតវំ ទេហិ រជិនោ ។

(៣០១) បុទ្ធាភិហារស្ស វនស្ស មជ្ឈេ
កោ លោហិតក្ខោ វិហតន្តរំសោ
កា កម្ពុកាយូរធរា សុវត្ថា
តិដ្ឋន្តិ នារិយោ ទស វន្ទមានា ។
កោ ត្វំ ព្រហាពាហុ វនស្ស មជ្ឈេ
វិរោចសិ ឃតសិត្តោ វ អគ្គិ
មហេសក្ខោ អញ្ញតរោសិ យក្ខោ
ឧទាហុ នាគោសិ មហានុភាវោ ។

(៣០២) នាគោហមស្មិ ឥទ្ធិមា តេជសី ទុរតិក្កមោ
ឌំសេយ្យំ តេជសា កុទ្ធោ ផីតំ ជនបទំ អបិ ។
សមុទ្ទជា ហិ មេ មាតា ធតរដ្ឋោ ច មេ បិតា
សុទស្សនកនិដ្ឋាស្មិ ភូរិទត្តោតិ មំ វិទូ ។

(៣០៣) យំ គម្ភីរំ សទាវដ្ដំ រហទំ ភេស្មំ បេក្ខសិ
ឯសោ ទិព្យោ មមាវាសោ អនេកសតពោរិសោ ។

ពួកជនក្នុងពារាណសី តក់ស្លុតក្តៅក្រហាយ ក៏លើកដៃកន្ទក់កន្ទេញថា សូមព្រះអង្គប្រទានធីតាដល់នាគរាជ ។

(៣០១) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ...) អ្នកជាអ្វី មានភ្នែកក្រហម មានចន្លោះស្មាទូលាយ (អង្គុយ) ក្នុងកណ្តាល នៃព្រៃជាទីនាំមកបូជាដោយផ្កាឈើ ស្រីទាំង១០ នាក់ ជាអ្វី ដែលទ្រទ្រង់នូវសង្វារជាវិការៈនៃមាសមានសំពត់ដ៏ល្អកំពុងឈរសំពះ ។ អ្នកជាអ្វី មានដៃធំរុងរឿងក្នុងកណ្តាលព្រៃ ដូចភ្លើងឆេះ នូវឆ្នាំងខ្លាញ់ អ្នកជាយក្សណាមួយ ដែលមានសក្តិធំឬ ឬជានាគមានអានុភាពធំ ។

(៣០២) (ភូរិទត្តនាគរាជ...) ខ្ញុំជានាគមានឫទ្ធិ មានតេជះ ដែលគេកន្លងមិនបាន ប្រសិនជាខ្ញុំក្រោធអាចចឹកសូម្បីនូវអ្នកជនបទ ដែលបរិបូណ៌ (ដោយភោគៈ) ដោយតេជះបាន ។ ឯមាតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះសមុទ្ទជា បិតារបស់ខ្ញុំឈ្មោះធតរដ្ឋ ខ្ញុំជាប្អូននៃនាគរាជ ឈ្មោះសុទស្សនៈ ជនទាំងឡាយស្គាល់ខ្ញុំថា ភូរិទត្ត ។

(៣០៣) លោករមែងឃើញ អន្លង់ទឹកណាដ៏ជ្រៅ ដែលហូរគួចសព្វកាល ជាអន្លង់ទឹកគួរខ្លាច អន្លង់ទឹកនោះជាទិព្វ ជាលំនៅរបស់ខ្ញុំ មានជម្រៅ ច្រើនរយនៃជួរបុរស ។

មយូរកោញ្ចាភិរុទំ   នីលោទំ វនមជ្ឈតោ
យមុនំ បវិស មា ភីតោ   ខេមំ វត្តវតី សិវំ ។

(៣០៦) តត្ថ បត្តា សានុចរេ   សហ បុត្តេន ព្រាហ្មណ
បូជិតោ មយ្ហំ កាមេហិ   សុខំ ព្រាហ្មណ វច្ឆសិ ។

(៣០៧) សមា សមន្តបរិតោ   បហុតតគភ(១) មហី
ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នា   សោភតិ ហរិតុត្តមា ។
រម្មានិ វនចេត្យានិ   រម្មា ហំសុបកូជិតា
ឱបុប្ផបទុមា តិដ្ឋន្តិ   បោក្ខរញ្ញោ សុនិម្មិតា ។
អដ្ឋំសា សុកតា ថម្ភា   សព្វេ វេឡុរិយាមយា
សហស្សថម្ភា បាសាទា   បូរា កញ្ញាហិ ជោតរេ ។
វិមានំ ឧបបន្នោសិ   ទិព្វំ បុញ្ញេហិ អត្តនោ
អសម្ពាធំ សិវំ រម្មំ   អច្ចន្តសុខសញ្ហិតំ ។
មញ្ញេ សហស្សនេត្តស្ស   វិមានំ នាភិកង្ខសិ
ឥទ្ធិ ហិ ត្យាយំ វិបុលា   សក្កស្សេវ ជុតីមតោ ។

---

១ ម. បហុកាតគ្គភ ។

អ្នកកុំខ្លាច ចូរចូលទៅកាន់ស្ទឹងយមុនា មានទឹកខៀវ (ដែលហូរ
មក) អំពីកណ្ដាលព្រៃ ជាកន្លែងដែលក្ងោកនឹងគ្រៀលយំ
ជាស្ទឹងត្រជាក់ក្រៀមក្រពុំ ជាលំនៅរបស់ពួកអ្នកមានវត្ត ។
(៣០៨) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកព្រមទាំងកូនមកដល់កពនាគនោះហើយ
នឹងបានប្រពន្ធ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងនឹងបូជាអ្នកដោយកាម
ទាំងឡាយរបស់យើង អ្នកចូរនៅឲ្យសុខចុះ ។
(៣០៩) (ព្រាហ្មណ៍ទេសាទ . . .) ផែនដីមានផ្កាបស្មើដោយជុំវិញ
មានដើមក្រឹស្នាច្រើន ដេរដាសដោយមេគ្រៀង មានស្មៅខៀវដ៏
ឧត្ដមល្អ ៗ ព្រៃជ្រុំគួររីករាយ ស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយដែល
បុញ្ញកម្មរបស់ព្រះអង្គនិម្មិតល្អហើយ ជាទីរីករាយ ដែលហង្ស
យំហើយ មានផ្កាឈូកធ្លាក់ចុះ ៗ សសរមានជ្រុង ៨ ដែលគេធ្វើ
ល្អហើយ ជាវិការៈនៃកែវពៃទូរ្យទាំងអស់ ប្រាសាទទាំងឡាយ
មានសសរ ១ ពាន់ ដ៏ពេញដោយនាងកញ្ញាក្មេងរឿង ៗ ព្រះអង្គ
បានដល់នូវវិមានជាទិព្វ ដោយបុណ្យរបស់ព្រះអង្គ ជាវិមាន
មិនចង្អៀតជាទីក្រៀមគួររីករាយ ប្រកបដោយសេចក្ដីសុខ យ៉ាង
ក្រៃលែង ៗ ខ្ញុំសំគាល់ថាព្រះអង្គ មិនប្រាថ្នាវិមានរបស់ព្រះឥន្ទ្រ
ជាសហស្សនេត្តទេ ព្រោះថាឫទ្ធិរបស់ព្រះអង្គនេះ ដ៏ធំដូចជាឫទ្ធិ
នៃព្រះឥន្ទ្រដ៏រុងរឿងដែរ ។

(៣០៦) មឆសាបិ ន ហន្តព្វោ អានុភាវោ ជុតិមតោ

បរិចារិយមានានំ ឥត្ថានំ វសវត្តិនំ ។

(៣០៧) តំ វិមានំ អភិជ្ឈាយ អមរានំ សុខេសិនំ

ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ សេមិ វម្មិកមុទ្ធនិ ។

(៣០៨) អហញ្ច មិគមេសានោ សបុត្តោ បាវិសឹ វនំ

តំ មំ មតំ វា ជីវំ វា នាភិវេទេន្តិ ញាតកា ។

អាមន្តយេ ភូរិទត្តំ កាសិបុត្តំ យសស្សិនំ

តយា នោ សមនុញ្ញាតា អបិ បស្សេមុ ញាតកេ ។

(៣០៩) ឯសោ ហិ វត មេ ឆន្ទោ យំ វសេសិ មមន្តិកេ

ន ហិ ឯតាទិសា កាមា សុលភា ហោន្តិ មានុសេ ។

សចេ ត្វំ និច្ឆសេ វត្ថុំ មម កាមេហិ បូជិតោ

មយា ត្វំ សមនុញ្ញាតោ សោត្ថឹ បស្សាហិ ញាតកេ ។

(៣១០) ធារយិមំ មណឹ ទិព្វំ បសុំ បុត្តេ ច វិន្ទសិ

អរោគោ សុខិតោ ហោហិ គច្ឆេវាទាយ ព្រាហ្មណា ។

(៣០៦) (ភូរិទត្តនាគរាជ...) អានុភាពរបស់ព្រះឥន្ទ្រ អានុភាពរបស់លោកបាលទាំង ៤ ញុំាងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ជាអ្នកបម្រើព្រះឥន្ទ្រក្តី អ្នកមិនគប្បីដឹងដោយចិត្តបានទេ ។

(៣០៧) ខ្ញុំប្រាថ្នាវិមាននោះរបស់ទេវតាទាំងឡាយ អ្នកស្វែងរកសេចក្តីសុខ បានជារក្សាឧបោសថ ហើយដេកលើក្បាលដំបូក ។

(៣០៨) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ...) ឯខ្ញុំព្រមទាំងកូនស្វែងរកម្រឹគ បានចូលទៅកាន់ព្រៃ ញាតិទាំងនោះ មិនដឹងខ្ញុំថា ស្លាប់ឬរស់ទេ ។ ខ្ញុំសូមលាព្រះភូរិទត្ត ជាបុត្រព្រះរាជធីតាក្នុងដែនកាសី ព្រះអង្គមានយស យើងខ្ញុំបើព្រះអង្គព្រមអនុញ្ញាតហើយ គប្បីឃើញពួកញាតិ ។

(៣០៩) (ភូរិទត្តនាគរាជ...) នុ៎ះពិតជាសេចក្តីពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំ ហើយត្រង់ដែលអ្នកនៅក្នុងសំណាក់នៃខ្ញុំ ព្រោះថាកាមទាំងឡាយប្រាកដដូច្នេះ អ្នកមិនងាយបានក្នុងពួកមនុស្សទេ ។ អ្នកដែលខ្ញុំបូជាដោយកាមទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ បើមិនចង់នៅទេ ខ្ញុំនឹងអនុញ្ញាតអ្នក សូមអ្នកទៅជួបពួកញាតិដោយសួស្តីចុះ ។

(៣១០) អ្នកកាលទ្រទ្រង់កែវមណីជាទិព្វនេះ រមែងបានសត្វចិញ្ចឹមនិងបុត្រ អ្នកចូរមិនមានរោគបានសេចក្តីសុខ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរយក (នូវកែវមណីនេះ) ហើយទៅចុះ ។

(៣១១) កុសលំ បដិនន្ទាមិ ភូរិទត្ត វចោ តវ

បព្វជិស្សាមិ ជិណ្ណស្មិំ ន កាមេ អភិបត្ថយេ ។

(៣១២) ព្រហ្មចរិយស្ស ចេ កង្ខោ ហោតិ កោ តេហិ ការិយំ

អវិកម្បមានោ ឯយ្យាសិ ពហុំ ទស្សាមិ តេ ធនំ ។

(៣១៣) កុសលំ បដិនន្ទាមិ ភូរិទត្ត វចោ តវ

បុនបិ អាគមិស្សាមិ សចេ អត្ថោ ភវិស្សតិ ។

(៣១៤) ឥទំ វត្វា ភូរិទត្តោ បេសេសិ ចតុរោ ជនេ

ឯថ គច្ឆថ ឧដ្ឋេថ ខិប្បំ ទាបេថ ព្រាហ្មណំ ។

តស្ស តំ វចនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយ ចតុរោ ជនា

បេសិតា ភូរិទត្តេន ខិប្បំ ទាបេសុ ព្រាហ្មណំ ។

(៣១៥) មណឹ បគ្គយ្ហ មង្គល្យំ សាធុ វិត្តំ មនោរមំ

សេលំ ព្យញ្ជនសម្បន្នំ កោ ឥមំ មណិមជ្ឈគា ។

(៣១១) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) បពិត្រព្រះភូរិទត្ត ស្រួលហើយ ខ្ញុំត្រេកអរនឹងព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះអង្គ ខ្ញុំនឹងបួស ព្រោះខ្ញុំចាស់ ហើយខ្ញុំមិនប្រាថ្នាកាមទេ ។

(៣១២) (ភូរិទត្តនាគរាជ ...) បើមានការបែកធ្លាយព្រហ្មចរិយៈកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយភោគៈទាំងឡាយ (រមែងមាន) អ្នកកុំមានសេចក្តីរង្កៀសឡើយ គប្បីមក យើងនឹងឲ្យទ្រព្យដ៏ច្រើនដល់អ្នក ។

(៣១៣) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) បពិត្រព្រះភូរិទត្ត ស្រួលហើយ ខ្ញុំត្រេកអរនឹងព្រះបន្ទូល របស់ព្រះអង្គ ប្រសិនបើមានសេចក្តីត្រូវការ ខ្ញុំនឹងមកម្តងទៀត ។

(៣១៤) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះភូរិទត្ត លុះពោលពាក្យនេះហើយ ក៏បញ្ជូននូវនាគទាំង ៤ ថា អ្នកទាំងឡាយមកនេះ ចូរទៅ ចូរក្រោកឡើង ចូរញុំាងព្រាហ្មណ៍ឲ្យដល់ (នូវផ្លូវជាទីទៅកាន់ក្រុងពារាណសី) ជាឆាប់ ។ នាគទាំង ៤ ត្រូវភូរិទត្តប្រើទៅហើយ បានស្តាប់ពាក្យនោះ របស់ភូរិទត្តនោះ ក៏ក្រោកឡើងហើយបានញុំាងព្រាហ្មណ៍ឲ្យដល់ឆាប់ ។

(៣១៥) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) អ្នកកាន់យកនូវកែវមណី ជាមង្គល ជាទ្រព្យដ៏ប្រសើរ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ជាថ្មបរិបូណ៌ដោយទ្រង់ទ្រាយ អ្នកបានកែវមណីនេះអំពីទីណា ។

(៣១៦) លោហិតក្ខិសហស្សាហិ សមន្តា បរិវារិតំ

អជ្ជ កាលំ បថំ គច្ឆំ អទ្ទសាហំ មណឹ ឥមំ ។

(៣១៧) សុចិណ្ណោ អយំ សេលោ អច្ចិតោ មហិតោ សទា

សុធារិតោ សុនិក្ខិត្តោ សព្វត្ថមភិសាធយេ ។

ឧបចារវិបន្នស្ស និក្ខេបេ ធារណាយ វា

អយំ សេលោ វិនាសាយ បរិចិណ្ណោ អយោនិសោ ។

នយិមំ អកុសលោ ទិព្វំ មណឹ ធារេតុមារហោ

បដិបជ្ជ សតំ និក្ខំ ទេហិមំ រតនំ មម ។

(៣១៨) នចាយំ មណិ កេយ្យោ គោហិ(១) វា រតនេហិ វា

សេលោ ព្យញ្ជនសម្បន្នោ នេវ កេយ្យោ មណិ មម ។

(៣១៩) នោ ចេ តយា មណិ កេយ្យោ គោហិ វា រតនេហិ វា

អថ កេន មណិ កេយ្យោ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

(៣២០) យោ មេ សំសេ មហានាគំ តេជស្សឹ ទុរតិក្កមំ

តស្ស ទជ្ជំ ឥមំ សេលំ ជលន្តរិវ តេជសា ។

---

១ ម. អស្សេហិ ។

(៣១៦)(អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍...) ថ្ងៃនេះខ្ញុំទៅកាន់ផ្លូវពីព្រឹកបានកែវមណីនេះ ដែលពួកនាងនាគក្នុងក្រហមមួយពាន់ថែរក្សាហើយ ។

(៣១៧)(ព្រាហ្មណ៍នេសាទ...) កែវមណីនេះ បើបុគ្គលសន្សំទុកល្អថែទាំ បូជាគ្រប់គ្រងល្អ ទុកដាក់ល្អហើយសព្វកាល គប្បីញុំាងប្រយោជន៍ទាំងពួងឲ្យសម្រេចបាន ។ តែកាលបើបុគ្គលជាអ្នកប្រាសចាកការថែទាំ ក្នុងការទុកដាក់ ឬក្នុងការប្រើប្រាស់វិញ កែវមណីនេះ ដែលគេសន្សំទុកដោយមិនត្រូវទំនងនឹងដល់សេចក្តីវិនាស ។ អ្នកជាបុគ្គលមិនឈ្លាស មិនគួរគ្រប់គ្រងកែវមណីជាទិព្វនេះទេ អ្នកចូរគ្រប់គ្រងមាសត្ដោរមួយរយចុះ ចូរឲ្យកែវមណីនេះដល់ខ្ញុំ ។

(៣១៨) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍...) កែវមណីនេះ ខ្ញុំមិនគប្បីលក់ដោយគោ ឬដោយរតនៈទាំងឡាយទេ កែវមណីរបស់ខ្ញុំ ដែលកើតអំពីថ្ម បរិបូណ៌ដោយទ្រង់ទ្រាយ ខ្ញុំមិនគប្បីលក់ទេ ។

(៣១៩) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ...) បើកែវមណីអ្នកមិនលក់ ដោយគោ ឬដោយរតនៈទាំងឡាយទេ ចុះកែវមណីអ្នកនឹងលក់ដោយតម្លៃអ្វី ខ្ញុំសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្តីនោះ ។

(៣២០) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍...) បុគ្គលណាគប្បីបង្ហាញនាគដ៏ធំ មានតេជះ ដែលគេកន្ទួងបានដោយក្រ ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងឲ្យកែវមណី ដ៏រុងរឿងដោយតេជះដល់បុគ្គលនោះ ។

(៣២១) កោ នុ ព្រាហ្មណវណ្ណេន សុបណ្ណោ បតតំ វរោ
នាគំ ជិគីសមន្វេតិ អន្វេសំ ភក្ខមត្តនោ ។

(៣២២) នាហំ(១) ទិជាធិបោ ហោមិ ន ទិដ្ឋោ គរុឡោ មយា
អាសីវិសេន វិត្តោស្មិ វេជ្ជោ ព្រាហ្មណ មំ វិទូ ។

(៣២៣) កឹ នុ តុយ្ហំ ផលំ អត្ថិ កឹ សិប្បំ វិជ្ជតេ តវ
កិស្មឹ វា ត្វំ បរត្ថទ្ធោ ឧរគំ នាបចាយសិ ។

(៣២៤) អារញ្ញិកស្ស ឥសិនោ ចិរំ រត្តំ តបស្សិនោ
សុបណ្ណោ កោសិយស្សក្ខា វិសវិជ្ជំ អនុត្តរំ ។

តំ ភាវិតត្តញ្ញតរំ សម្មន្តំ បព្វតន្តរេ
សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋាសិំ រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ ។

សោ តទា បរិចិណ្ណោ មេ វត្តំ វា ព្រហ្មចារិយំ
ទិព្វំ បាតុករិ មន្តំ កាមសា ភគវា មមំ ។

ត្យាហំ មន្តេ បរត្ថទ្ធោ នាហំ ភាយាមិ(២) ភោគិនំ
អាចរិយោ វិសឃាតានំ អាលម្ពាយនោតិ មំ វិទូ ។

---

១ ម. នាបិ ។ ២ ម. អាយាមិ ។

(៣២១) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ...) អ្នកជាអ្វី ជាគ្រុឌដ៏ប្រសើរជាងសត្វស្លាបទាំងឡាយ កាលស្វែងរកចំណីដើម្បីខ្លួន ទើបចាប់យកនាគដោយគេទុកជាព្រាហ្មណ៍ទេឬ ។

(៣២២) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍...) ខ្ញុំមិនមែនជាស្តេចសត្វស្លាបទេ គ្រុឌខ្ញុំមិនដែលឃើញទេ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរ ដោយអាសិរពិស ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ជនទាំងឡាយដឹងថា ខ្ញុំជាហ្មពស់ ។

(៣២៣) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ..) កម្លាំងរបស់អ្នកដូចម្តេច សិល្បៈរបស់អ្នកដូចម្តេចទាំងអ្នករឹងប៉ឹងព្រោះហេតុអ្វី បានជាមិនកោតខ្លាចនាគ ។

(៣២៤) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍...) គ្រុឌបានប្រាប់វិជ្ជាពិសដ៏ប្រសើរដល់ឥសីមួយអង្គ ជាកោសិយគោត្រ នៅក្នុងព្រៃ ប្រព្រឹត្តតបធម៌អស់រាត្រីយូរ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ បានបម្រើឥសីមួយអង្គនោះ ដែលមានខ្លួនចំរើនហើយ កាលគង់នៅក្នុងបន្ទោះភ្នំដោយសេចក្តីគោរព ។ ឥសីនោះដែលខ្ញុំបានបម្រើហើយក្នុងកាលនោះ វត្តក្តី ព្រហ្មចរិយៈក្តី ឥសីនោះបានប្រព្រឹត្តហើយ ឥសីមានជោគនោះ ក៏បង្រៀនមន្តទិព្វ ដល់ខ្ញុំ តាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ខ្ញុំជាអ្នករឹងប៉ឹង ព្រោះមន្តនោះ បានជាមិនខ្លាចនាគទាំងឡាយ ខ្ញុំជាអាចារ្យរបស់ពួកអ្នកសម្លាប់សត្វ មានពិសទាំងឡាយ ជនទាំងឡាយស្គាល់ខ្ញុំថា អាលម្ពាយន៍ ។

(៣២៥) តណ្ហាមាសេ មណី តាត សោមទត្ត វិជានាហិ

មា ទណ្ឌេន សិរី បត្តំ កាមសា បជហាមសេ។

(៣២៦) សក្កំ និវេសនំ បត្តំ យោ តំ ព្រាហ្មណ បូជយិ

ឯវំ កល្យាណការិស្ស កឹ មោហា ទុព្ភិមិច្ឆសិ។

សចេ ត្វំ ធនកាមោសិ ភូរិទត្តោ បទិស្សតិ

តមេវ គន្ត្វា យាចស្សុ ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ។

(៣២៧) ហត្ថគតំ បត្តគតំ និក្កិណ្ណំ ខាទិតុំ វរំ

មា នោ សន្ទិដ្ឋិកោ អត្ថោ សោមទត្ត ឧបច្ចគា។

(៣២៨) បច្ចតិ និរយេ ឃោរេ មហិមស្ស វិទ្រីយតិ

មិត្តទុព្ភី ហិតច្ចាគី ជីវរេ វាបិ សុស្សតិ។

សចេ ត្វំ ធនកាមោសិ ភូរិទត្តោ បទិស្សតិ

មញ្ញេ អត្តកតំ វេរំ ន ចិរំ វេទយិស្សសិ។

(៣២៥) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) ម្នាលសោមទត្ត កូន យើងនឹងកាន់យកកែវមណី ចូរអ្នកដឹងចុះ យើងកុំយកដំបងទាត់ចោលសិរីដែលមកដល់ហើយ តាមសេចក្តីប្រាថ្នាឡើយ ។

(៣២៦) (សោមទត្តកុមារ...) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ភូរិទត្តណា បានបូជាលោកដែលដល់នូវនិវេសន៍របស់ខ្លួន លោកប្រាថ្នានឹងប្រទូស្តចំពោះព្រះភូរិទត្តនោះដែលធ្វើអំពើល្អយ៉ាងនេះ ព្រោះសេចក្តីវង្វេងធ្វើអ្វី ។ បើលោកឪពុកចង់បានទ្រព្យ ព្រះភូរិទត្តនឹងប្រទាន ចូរលោកឪពុកទៅសុំលោកចុះ លោកនឹងប្រទានទ្រព្យច្រើនដល់លោកឪពុក ។

(៣២៧) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) ម្នាលសោមទត្ត យើងគួរស៊ីរបស់ក្អួត ដែលមកដល់ដៃឬដល់ភាជន៍ ប្រសើរជាង កុំឲ្យប្រ-យោជន៍ដែលឃើញច្បាស់នឹងភ្នែក កន្លងផុតពីយើងទៅបាន ។

(៣២៨) (សោមទត្តកុមារ...) បុគ្គលជាអ្នកទ្រុស្តមិត្ត ជាអ្នកលះបង់ប្រយោជន៍ រមែងឆេះក្នុងនរកដ៏គួរខ្លាច ផែនដីក៏ស្រូបបុគ្គលទ្រុស្តមិត្តនោះ បុគ្គលទ្រុស្តមិត្ត សូម្បីរស់នៅក៏រងស្ងួត (ដូចជាប្រេត) បើឪពុកចង់បានទ្រព្យ ព្រះភូរិទត្តនឹងប្រទានមិនខាន ខ្ញុំសំគាល់ថា មិនយូរប៉ុន្មាន ឪពុកនឹងដឹងច្បាស់នូវពៀរដែលខ្លួនធ្វើហើយ ។

(៣២៩) បហាយ យញ្ញំ យជិត្វាន ឯវំ សុជ្ឈន្តិ ព្រាហ្មណា

មហាយញ្ញំ យជិស្សាម ឯវំ មោក្ខាម បាបកា ។

(៣៣០) ហន្ទទានិ អបាយាមិ នាហំ អជ្ជ តយា សហ

បថមេតំ ន គច្ឆេយ្យំ ឯវំ កិព្ពិសការិនា ។

(៣៣១) ឥទំ វត្វាន បិតរំ សោមនត្តោ ពហុស្សុតោ

ឧជ្ឈាបេត្វាន ភូតានិ តម្ហា ឋានា អបក្កមិ ។

(៣៣២) តណ្ហាហេតំ មហាជាតំ អាហារេតំ មណឹ មម

ឥន្ទគោបកវណ្ណាភា យស្ស លោហិតកោ សិរេ ។

កប្បាសបិចុរាសីវ ឯសោ កាយោ បទិស្សតិ

វម្មិកក្ខគតោ សេតិ តំ ត្វំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណា ។

(៣៣៣) អថោសទេហិ ទិព្វេហិ ជប្បំ មន្តបទានិ ច

ឯវន្តិំ អសក្ខិ ជុជ្ជុំ កាត្វា បរិត្តមត្តនោ ។

(៣២៩) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយបូជាមហា-
យញ្ញហើយ រមែងបរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ យើងនឹងបូជាមហាយញ្ញ
គង់នឹងរួចចាកបាបដោយអាការយ៉ាងនេះ ។

(៣៣០) (សោមទត្ត ...) ណ្ហើយចុះឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងគេចចេញ
ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមិនទៅជាមួយនឹងឪពុកទេ ខ្ញុំមិនដើរជាមួយនឹងឪពុក
ដែលធ្វើអំពើអាក្រក់យ៉ាងនេះ អស់មួយដំហានទេ ។

(៣៣១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) សោមទត្តកុមារ ជាពហុស្សុត បាន
ពោលពាក្យនេះនឹងបិតាហើយ ក៏ប្រកាសទេវតាទាំងឡាយ
ហើយគេចចេញចាកទីនោះ ។

(៣៣២) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) នាគណាមានពន្លឺដូចជាសម្បុរនៃ
សត្វមេក្អៀង មានក្បាលក្រហម អ្នកចូរចាប់នាគនុ៎ះចុះ ហើយ
ចូរនាំកែវមណីនុ៎ះដល់ខ្ញុំ ។ កាយរបស់នាគនុ៎ះ រមែងប្រាកដ
ដូចជាគំនរប៉ុយកប្បាស នាគនេះដេកលើដំបូក ម្នាលព្រាហ្មណ៍
អ្នកចូរចាប់យកនាគនោះចុះ ។

(៣៣៣) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) គ្រានោះ អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ កាល
ជប់បទនៃមន្តទាំងឡាយ ធ្វើជាគ្រឿងការពារខ្លួន ដោយ
ឱសថទិព្វទាំងឡាយហើយ ទើបអាចចាប់នាគនោះ ដោយវិធី
យ៉ាងនេះ ។

(៣៣៤) មមំ និស្វាន អាយន្តិ សព្វកាមសមិទ្ធិនំ

ឥន្ទ្រិយានិ អហដ្ឋានិ សាវំ ជាតំ មុខំ តវ។

បទុមំ យថា ហត្ថគតំ បាណិនា បរិមទ្ទិតំ

សាវំ ជាតំ មុខំ តុយ្ហំ មមំ និស្វាន ឯទិសំ។

(៣៣៥) កច្ចិ នុ តេ នាភិស្សសិ កច្ចិ តេ អត្ថិ(១) វេទនា

យេន សាវំ មុខំ តុយ្ហំ មមំ និស្វាន អាគតំ។

(៣៣៦) សុបិនំ តាត អទ្ទក្ខឹ ឥតោ មាសំ អធោគតំ

ទក្ខិណំ វិយ មេ ពាហុំ ឆេត្វា រុហិរមក្ខិតំ

បុរិសោ អាទាយ បក្កាមិ មម រោទន្តិយា សតិ។

យតោហំ សុបិនមទ្ទក្ខឹ សុទស្សន វិជានាហិ

តតោ ទិវា វា រត្តឹ វា សុខំ មេ នោបលព្ភតិ។

(៣៣៧) យំ បុព្វេ បរិវារឹសុ កញ្ញា រុចិរវិគ្គហា

ហេមជាលបដិច្ឆន្នា ភូរិទត្តោ ន ទិស្សតិ។

---

១ ឱ. ឥត្ថិ ។

(៣៣៤) (សុទស្សនទាគរជ ...) ឥន្ទ្រិយរបស់លោកមិនស្រស់បស់ ព្រះភក្ត្ររបស់លោកក៏ខ្មៅ ព្រោះឃើញខ្ញុំ ដែលសម្រេចសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួងកំពុងមកគាល់ឬ ។ ព្រះភក្ត្ររបស់លោកខ្មៅ ដូចជាផ្កាឈូកដែលឋិតនៅក្នុងដៃ ដែលគេច្របាច់ដោយដៃ ព្រោះតែឃើញខ្ញុំប្រាកដដូច្នេះឬ ។

(៣៣៥) ក្រែងបុគ្គលណាមួយ មិនរាប់អានលោកខ្លះឬ វេទនារបស់លោកមានខ្លះឬ ព្រះភក្ត្ររបស់លោកខ្មៅ ព្រោះឃើញខ្ញុំមកដោយហេតុណា (សូមលោកប្រាប់នូវហេតុនោះដល់ខ្ញុំចុះ) ។

(៣៣៦) (នាងសមុទ្ទជា ...) ម្នាលកូន ក្រោយមួយខែមកហើយអំពីថ្ងៃនេះ យើងបានឃើញសុបិនថា ហាក់ដូចជាបុរសកាត់ដៃខាងស្ដាំរបស់យើង ហើយនាំយកដៃដែលប្រឡាក់ដោយឈាមដើរចេញទៅក្នុងកាលដែលយើងកំពុងយំ ។ ម្នាលសុទស្សនៈ កាលណាយើងបានឃើញសុបិន អ្នកចូរដឹងចុះថា កាលណោះយើងមិនបានសេចក្ដីសុខទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ។

(៣៣៧) នាងកញ្ញាទាំងឡាយ មានរាងកាយដ៏រុងរឿង ពាក់បណ្ដាញមាស បានចោមរោមភូរិទត្តណា ពីក្នុងកាលមុន (ឥឡូវនេះ) ភូរិទត្តនោះ យើងមិនឃើញទេ ។

យំ បុព្វេ បរិវារិសុ   នេត្តឹសវរធារិនោ
កណិការាវ សម្ផុល្លា   ក្វិទេត្តា ន ទិស្សតិ ។
ហាដ្ឋានិ គមិស្សាម   ក្វិទត្តនិវេសនំ
ជម្ពុដ្ឋំ សីលសម្បន្នំ   បស្សាម តវ ភាតរំ
(៣៣៨) តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ   ក្វិទត្តស្ស មាតរំ (១)
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ   ក្វិទត្តស្ស ករិយាយោ ។
បុត្តេទ្ធេយ្យេន ជានាម   ឥតោ មាសំ អនោគតំ
មតំ វា យទិ វា ជីវំ   ក្វិទត្តំ យសស្សិនំ ។
(៣៣៩) សកុណី ហតបុត្តាវ   សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ   ក្វិទត្តំ អបស្សន្តី ។
កុររី(២) ហតច្ឆាបាវ   សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ   ក្វិទត្តំ អបស្សន្តី ។
សា នូន ចក្កវាកីវ   បល្លលស្មឹ អនូទកេ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ   ក្វិទត្តំ អបស្សន្តី ។

---

១ ឱ. ម. នារិយោ ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ សកុណី ហតបុត្តាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ តេន តេន បភាវិស្សំ បិយបុត្តំ អបស្សន្តីតិ អយំ គាថា ទិស្សតិ ។

នាគទាំងឡាយដែលកាន់ព្រះខ័នដ៏ប្រសើរ ដូចជាផ្កាកណ្ណិការរីក ហោមរោមភូរិទត្តណា ពីក្នុងកាលមុន (ឥឡូវនេះ) ភូរិទត្តនោះ យើងមិនឃើញទេ ។ ណ្ហើយចុះឥឡូវនេះ យើងនឹងទៅកាន់ លំនៅរបស់ភូរិទត្ត យើងគង់នឹងឃើញប្អូនរបស់អ្នក ដែលតាំង នៅក្នុងធម៌បរិបូណ៌ដោយសីល ។

(៣៣៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ឯភរិយាទាំងឡាយរបស់ភូរិទត្ត បានឃើញ ព្រះមាតានៃភូរិទត្តនោះ កំពុងដើរមក ក៏ផ្គងដៃឡើងកន្ទក់កន្ទេញ ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ ក្រោយមួយខែមកហើយអំពី-ថ្ងៃនេះ យើងមិនដឹងភូរិទត្តដ៏មានយស ជាបុត្ររបស់លោក ជាស្លាប់ឬរស់នៅទេ ។

(៣៣៩) (នាងសម្មុទ្ទជា . . .) យើងកាលមិនឃើញភូរិទត្តទេ នឹងនេះ ដោយសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរ ដូចជាមេសត្វស្លាបបាត់កូន ឃើញតែសំបុកទទេដូច្នោះ ។ យើងកាលមិនឃើញភូរិទត្ត ទឹងនេះដោយសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរ ដូចជាមេអកបាត់កូន ឃើញតែសំបុកទទេដូច្នោះ ។ យើងកាលមិនឃើញភូរិទត្តទេ ទឹងនេះដោយសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរ ដូចជាមេសត្វចាក្រពាកនោះ នៅលើគុក ដែលមិនមានទឹកដោយពិត ។

កម្មារានំ យថា ឧក្កា អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ

ឯវំ ឈាយាមិ សោកេន ភូរិទត្តំ អបស្សតី ។

(៣៨០) សាលាវ សម្បមទ្ទិតា មាលុវេន បមទ្ទិតា

សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច ភូរិទត្តនិវេសនេ ។

(៣៨១) តេសំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ ភូរិទត្តនិវេសនេ

អរិដ្ឋោ ច សុភោគោ ច បធាវិំសុ អនន្តរា

អម្ម អស្សាស មា សោចិ ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ

ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ ឯសាស្ស បរិណាមតា ។

(៣៨២) អហំបិ តាត ជានាមិ ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ

សោកេន ច បរេតស្មិ ភូរិទត្តំ អបស្សតី

អជ្ជ ចេ មេ ឥមំ រត្តិំ សុទស្សន វិជានាហិ

ភូរិទត្តំ អបស្សន្តី មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិតំ ។

ដើមក្រាននៃពួកជាងមាស ឆេះតែខាងក្នុង មិនឆេះខាងក្រៅ យ៉ាងណា យើងកាលមិនឃើញភូរិទត្ត នឹងឆេះដោយសេចក្តីសោក យ៉ាងនោះ ។

(៣៨០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កូននឹងប្រពន្ធទាំងឡាយ ដួលដេកក្នុងនិវេសន៍របស់ព្រះភូរិទត្ត ដូចជាដើមឈើដែលត្រូវខ្យល់ញាំញីបំបាក់ដួហ្លោះ ។

(៣៨១) អរិដ្ឋៈ នឹងសុភោគនាគរាជ បានឮសម្លេងគឹកកងនៃនាគទាំងនោះ ក្នុងនិវេសន៍របស់ព្រះភូរិទត្ត ក៏ស្ទុះទៅតាមលំដាប់ ហើយពោលថា បពិត្រលោកម្តាយ សូមលោកដកដង្ហើមស្រួលចុះ កុំសោយសោកឡើយ ព្រោះថាសត្វទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនេះជាធម្មតា តែងច្យុត តែងកើតឡើងវិញ នេះជាការប្រែប្រួលនៃលោក ។

(៣៨២) (នាងសុមុទ្ទជា ...) ម្នាលកូន យើងក៏ដឹងថាសត្វទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនេះជាធម្មតាដែរ តែថាយើងកាលមិនឃើញភូរិទត្តទេ ត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ហើយ ប្រសិនបើ(ភូរិទត្ត) មិនបាន(មកជួប)នឹងយើងក្នុងថ្ងៃនេះយប់នេះទេ ម្នាលសុទស្សនៈ អ្នកចូរដឹងចុះ យើងកាលមិនឃើញភូរិទត្តទេ យើងមុខជានឹងលះបង់នូវជីវិតពុំខាន ។

(៣៤៣) អម្ម អស្សាស មា សោចិ អានយិស្សាម តាតំ
ទិសោទិសំ គមិស្សាម តាតបរិយេសនំ ចរំ
បព្វតេ គិរិទុគ្គេសុ គាមេសុ និគមេសុ ច
ឱរេន សត្តរត្តស្ស តាតំ បស្ស អាគតំ ៗ

(៣៤៤) ហត្ថា បមុត្តា ឧរគោ បាទេ តេ និបតិ ភុសំ
កច្ចិ នុ ឌំសិតោ តាត មា កាយិ សុខិតោ ភវ ៗ

(៣៤៥) នេវ មយ្ហំ អយំ ជាតោ អលំ ទុក្ខាយ កាយចិ
យាវត្ថិ អហិគ្គាហា មយា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ ៗ

(៣៤៦) កោនុ ព្រាហ្មណវណ្ណេន ទត្តោ(១) បរិសមាគតោ
អវ្ហាយន្តុ សុយុទ្ធេន សុណន្តុ បរិសា មម ៗ

(៣៤៧) ត្វំ មំ នាគេន អាលម្ព អហំ មណ្ឌូកឆាបិយា
ហោតុ នោ អព្ភុតំ តត្ថ អា សហស្សេហិ បញ្ចហិ ៗ

---

១ ម. ទិត្តោ ។

(៣៤៣) (កូនទាំងឡាយ ...) បពិត្រព្រះមាតា សូមលោកដកដង្ហើមស្រួលចុះ កុំសោយសោកឡើយ យើងទាំងឡាយ នឹងនាំបងមក យើងទាំងឡាយត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកបង នឹងទៅកាន់ទិសតូចធំលើក្ដី ជ្រោះក្ដី ក្នុងស្រុកនឹងនិគមទាំងឡាយ លោកចូរឃើញបង ដែលមកក្នុងវាំង ខាងក្នុង ៧ រាត្រី ។

(៣៤៤) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) នាគដែលរួចអំពីដៃ (របស់យើង) ក្រាបចុះលើជើងលោកយ៉ាងខ្លាំង លោកត្រូវពស់ចឹកឬ លោកកុំខ្លាចឡើយ ចូរដល់សេចក្ដីសុខចុះ ។

(៣៤៥)(សុទស្សនាគរាជ...)នាគនេះមិនអាចឲ្យទុក្ខណាមួយដល់អាត្មាទេ អ្នកចាប់ពស់មានទាំងប៉ុន្មានមិនមែនមានច្រើនជាងអាត្មាទេ ។

(៣៤៦) អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) អ្នកណាហ្ន៎ ភ្លីភ្លើ មានភេទដូចជាភេទនៃព្រាហ្មណ៍ មកកាន់បរិស័ទ ហើយហៅ (អញ) ប្រាំង បរិស័ទចូរស្ដាប់ពាក្យរបស់យើងចុះ ។

(៣៤៧) (សុទស្សនាគរាជ ...) ម្នាលអាលម្ពាយន៍ អ្នកប្រាំងនឹងយើងដោយនាគ យើងក៏ប្រាំងនឹងអ្នក ដោយកូនកង្កែបដែរ ការភ្នាល់ក្នុងចម្បាំងនោះ ចូរមានដល់យើង ដោយកហាបណៈ ៥.០០០ជាកំណត់ ។

(៣៤៨) អហញ្ហិ វសុមា អឌ្ឍោ ត្វំ ទលិទ្ទោសិ មាណវ

កោ នុ តេ បាដិភោគត្ថ ឧបជ្ជុតញ្ច កឹ សិយា។

ឧបជ្ជុតញ្ច មេ អស្ស បាដិភោគោ ច តាទិសោ

ហោតុ នោ អព្ភុតំ តត្ថ អាសហស្សេហិ បញ្ចហិ។

(៣៤៩) សុណោហិ មេ មហារាជ វចនំ ភទ្ទមត្ថុ តេ

បញ្ចន្នំ មេ សហស្សានំ បាដិភោគោ ហិ កិត្តិមា។

(៣៥០) បេត្តិកំ វា ឥណំ ហោតិ យំ វា ហោតិ សយំកតំ

កឹ ត្វំ ឯវំ ពហុំ មយ្ហំ ធនំ យាចសិ ព្រាហ្មណ។

(៣៥១) អាលម្ពាយនោ ហិ នាគេន មមំ អភិជិគីសតិ

អហំ មណ្ឌូកឆាបិយា ឌំសយិស្សាមិ ព្រាហ្មណំ។

តំ ត្វំ ទដ្ឋុំ មហារាជ អជ្ជ រដ្ឋាភិវឌ្ឍន

ខត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហោ និយ្យាហិ អហិទស្សនំ។

(៣៨៨) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) ម្នាលមាណព យើងជាអ្នកមានទ្រព្យស្តុកស្តម្ភ អ្នកឯង ជាអ្នកទាល់ក្រ តើបុគ្គលណាជាអ្នកធានាអ្នក ម្យ៉ាងទៀត ទ្រព្យដំកល់ទុកក្នុងការភ្នាល់ មានដែរឬ ។ ទ្រព្យដំកល់ទុកក្នុងការភ្នាល់របស់យើង មាន ទាំងបុគ្គលជាអ្នកធានាប្រាកដដូច្នោះក៏មានដែរ ការភ្នាល់ក្នុងចម្បាំងនោះ ចូរមានដល់យើងដោយកហាបណៈ ៩.១០០ ជាកំណត់ ។

(៣៨៩) (សុទស្សននាគរាជ ...) បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យអាត្មាភាព សេចក្តីចំរើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ព្រះអង្គមានកិត្តិគុណ សូមព្រះអង្គធានា ដោយកហាបណៈ ៩.១០០ របស់អាត្មាភាព ។

(៣៩០) (ព្រះរាជា ...) នៃព្រាហ្មណ៍ បំណុលជារបស់នៃបិតា ឬថាខ្ញុំជំពាក់ដោយខ្លួនឯង បានជាអ្នកទារយកទ្រព្យរបស់យើងច្រើន តើព្រោះហេតុអ្វី ។

(៣៩១) (សុទស្សននាគរាជ ...) ដ្បិតអាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ផ្ចាញ់អាត្មាភាពដោយនាគ អាត្មាភាពនឹងញុំាងកូនកង្កែបឲ្យខាំព្រាហ្មណ៍ ។ បពិត្រមហារាជញុំាងដែនឲ្យចំរើន ព្រោះហេតុនោះ សូមព្រះអង្គ មានពួកអ្នកកាន់ព្រះខ័នហែហម យាងទៅដើម្បីទតពស់ដែលគួរទត ។

(៣៨២) នេវ តំ អតិមញ្ញាមិ សិប្បកេន មាណវ

អតិមត្តាសិ សិប្បេន ឧរគំ នាបចាយសិ ។

(៣៨៣) អហម្បិ នាតិមញ្ញាមិ សិប្បកេន ព្រាហ្មណ

អវិសេន ច នាគេន ភុសំ វញ្ចយសេ ជនំ ។

ឯវញ្ចេតំ ជនោ ជញ្ញា យថា ជានាមិ តំ អហំ

ន ត្វំ លភសិ អាលម្ព ធុសមុដ្ឋឹ កុតោ ធនំ ។

(៣៨៤) ខរាជិនោ ជដី ទុម្មី ឧត្តា បរិសមាគតោ

យោ ត្វំ ឯវំ គតំ នាគំ អវិសោ អតិមញ្ញសិ

អាសជ្ជ ខោ នំ ជញ្ញាសិ បុណ្ណំ ឧគ្គស្ស តេជសា

មញ្ញេ តំ ភស្មរាសឹវ ខិប្បមេសោ ករិស្សតិ ។

(៣៨៥) សិយា វិសំ សិលុត្តស្ស ទុឌ្ឌុភស្ស សិលាភុនោ

នេវ លោហិតសីសស្ស វិសំ នាគស្ស វិជ្ជតិ ។

(៣៨២) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) ម្នាលមាណព ខ្ញុំមិនមើលងាយអ្នកដោយសិប្បៈទេ ចំណែកអ្នកមើលងាយដោយសិប្បៈ បានជាមិនកោតក្រែងនាគ ។

(៣៨៣) (សុទស្សននាគរាជ ...) នែព្រាហ្មណ៍ អាត្មាក៏មិនមើលងាយអ្នកដោយសិប្បៈទេ តែអ្នកបញ្ឆោតជនច្រើនដោយនាគដែលមិនមានពិស ។ អាត្មាដឹងអ្នកយ៉ាងណា ជនក៏ត្រូវដឹងអ្នកយ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអាលម្ពាយន៍ អ្នកមិនបានអង្កាម ១ ក្តាប់នឹងបានទ្រព្យអំពីណា ។

(៣៨៤) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) អ្នកស្លៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លា ទាំងក្របក មានផ្នួងសក់ ជាមនុស្សក្រខ្វក់ក្លីក្លើ មកកាន់បរិស័ទ ហើយមើលងាយនាគបែបនេះថា មិនមានពិស អ្នកចូលមក ហើយគង់នឹងដឹងនាគនោះ ដែលពេញដោយតេជៈរបស់នាគដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសំគាល់ថា នាគនុ៎ះ នឹងធ្វើអ្នកឲ្យដូចជាគំនរផេះយ៉ាងឆាប់ ។

(៣៨៥) (សុទស្សននាគរាជ ...) ពិសនៃពស់ផ្លុះ ពស់ទឹក ពស់ខៀវគ្រាន់មានខ្លះ ឯពិសនៃនាគ មានក្បាលក្រហម មិនមានសោះឡើយ ។

(៣៨៦) សុតមេតំ អរហតំ សញ្ញតានំ តបស្សិនំ
ឥធ ទានានិ ទត្វាន សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា
ជីវន្តោ ទេហិ ទានានិ យទិ តេ អត្ថិ ទាតវេ។
អយំ នាគោ មហិទ្ធិកោ តេជសី ទុរតិក្កមោ
តេន តំ ឌំសយិស្សាមិ សោ តំ ភស្មំ ករិស្សតិ។

(៣៨៧) មយាបេតំ សុតំ សម្ម សញ្ញតានំ តបស្សិនំ
ឥធ ទានានិ ទត្វាន សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា
ត្វមេវ ទេហិ ជីវន្តោ យទិ តេ អត្ថិ ទាតវេ។
អយំ អច្ចិមុខី នាម បុណ្ណា ឧគ្គស្ស តេជសា
តាយ តំ ឌំសយិស្សាមិ សា តំ ភស្មំ ករិស្សតិ។
យា ធីតា ធតរដ្ឋស្ស វេមាតា ភគិនី មម
សា ឌំសតុ អច្ចិមុខី បុណ្ណា ឧគ្គស្ស តេជសា។

(៣៩៦) (អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...) ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យនេះ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ដែលសម្រេចហើយ មានតបៈថា ទាយកទាំងឡាយក្នុងលោកនេះ ឲ្យទានទាំងឡាយ រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ថាបើអ្នកមានរតនតិចតួចដែលគួរឲ្យ អ្នកទាន់នៅរស់ ចូរឲ្យទានទាំងឡាយចុះ ៗ នាគនេះ មានឫទ្ធិច្រើន មានតេជៈ ដែលគេកន្លងបានដោយក្រ ខ្ញុំនឹងប្រើនាគនេះឲ្យចឹកអ្នក នាគនោះនឹងធ្វើអ្នកឲ្យទៅជាផេះ ៗ

(៣៩៧) (សុទស្សននាគរាជ ...) ម្នាលសម្លាញ់ ខ្ញុំក៏បានស្តាប់ពាក្យនេះ របស់ពួកព្រះអរហន្ត ដែលសម្រេចហើយមានតបៈថា ទាយកទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ ឲ្យទានទាំងឡាយ រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ថាបើអ្នកមានរតនតិចតួចដែលគួរឲ្យ អ្នកទាន់នៅរស់ ចូរឲ្យទានទាំងឡាយចុះ ៗ កូនកង្កែបនេះ ឈ្មោះអច្ចិមុខី ពេញដោយតេជៈរបស់ពស់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ អាត្មានឹងប្រើនាងអច្ចិមុខីនោះ ឲ្យខាំអ្នក នាងអច្ចិមុខីនោះ នឹងធ្វើអ្នកឲ្យទៅជាផេះ ៗ នាងអច្ចិមុខីនោះ ជាធីតារបស់ព្រះបាទធតរដ្ឋ មានមាតាផ្សេងគ្នា ជាប្អូនស្រីរបស់អាត្មា ដ៏ពេញដោយតេជៈរបស់ពស់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ចូរខាំចុះ ៗ

(៣៥៨) ធមាយញ្ចេ និសិញ្ចិស្សំ ព្រហ្មទត្ត វិជានាហិ

តិណលតានិ ឱសធ្យោ ឱស្សុស្សេយ្យុំ អសំសយំ ។

(៣៥៩) ឧទ្ធញ្ចេ បាតយិស្សាមិ ព្រហ្មទត្ត វិជានាហិ

សត្ត វស្សានិ ទេវោ ន វស្សេ ន ហិមំ បតេ ។

(៣៦០) ឧទកេ ចេ និសិញ្ចិស្សំ ព្រហ្មទត្ត វិជានាហិ

យាវន្តោទកជា បាណា មរេយ្យុំ មច្ឆកច្ឆបា ។

(៣៦១) លោក្យំ សជន្តិំ ឧទកំ បយាគស្មឹ បតិដ្ឋិតំ

កោ មំ អជ្ឈោហរី ភូតោ ឱគាឡ្ហំ យមុនំ នទឹ ។

(៣៦២) យទេស លោកាធិបតី យសស្សី

ពារាណសឹ បកីរហារី សមន្តតោ

តស្សាហ បុត្តោ ឧរគូសភស្ស

សុភោគោតិ មំ ព្រាហ្មណ វេទយន្តិ ។

(៣៥៨) បពិត្រព្រះអង្គ ព្រះនាមព្រហ្មទត្ត សូមទ្រង់ជ្រាបចុះ បើអាត្មាភាព សាបពិសទៅលើផែនដី ស្មៅ វល្លិ ពូកឈើ ជាឱសថនឹងស្ងួតស្រពោនគ្មានសល់ ។

(៣៥៩) បពិត្រព្រះអង្គ ព្រះនាមព្រហ្មទត្ត សូមទ្រង់ជ្រាបចុះ បើអាត្មាភាព សាបពិសទៅខាងលើ ភ្លៀងនឹងមិនបង្អុរចុះ ទឹកសន្សើមនឹងមិនធ្លាក់ចុះ អស់ ៧ ឆ្នាំ ។

(៣៦០) បពិត្រព្រះអង្គ ព្រះនាមព្រហ្មទត្ត សូមទ្រង់ជ្រាបចុះ បើអាត្មាភាព សាបពិសទៅក្នុងទឹក ត្រីនឹងអណ្តើក ដែលជាសត្វកើតក្នុងទឹកទាំងប៉ុន្មាន នឹងស្លាប់ទាំងអស់ ។

(៣៦១) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) ទឹកដែលតាំងនៅក្នុងកំពង់បយាគៈ ដែលអញកំពុងស្រោច ជាទឹកដែលលោកសន្មតថា សម្រាប់លាងបាប ចុះខ្មោចអ្វី ជ្រមុជអញចុះទៅក្នុងស្ទឹងយមុនាដ៏ជ្រៅ ។

(៣៦២) (សុភោគនាគរាជ ...) នាគណា ជាធំក្នុងលោក
មានយសបានមកព័ទ្ធក្រុងពារាណសីដោយជុំវិញ
អញជាកូននាគដ៏ប្រសើរនោះ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
នាគទាំងឡាយហៅអញថា សុភោគៈដូច្នេះ ។

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

(៣៦៣) សចេហិ បុត្តោ ឧរគ្គសកស្ស
កាសិស្ស រញ្ញោ អមកធិបស្ស
មហេសក្ខោ អញ្ញតរោ បិតា តេ
មច្ចេសុ មាតា បន តេ អតុល្យា
ន តាទិសោ អរហតិ ព្រាហ្មណស្ស
ទាសំបិ ឱហារិតុំ មហានុភាវោ ។

(៣៦៤) រុក្ខំ និស្សាយ វិជ្ឈិត្វា ឯណេយ្យំ បាតុមាគតំ
សោ វិទ្ធោ ទូរមាចរិ សរវេគេន បេក្ខវា ។
តំ ត្វំ បតិតមទ្ទក្ខិ អរញ្ញស្មឹ ព្រហាវនេ
ស មំសកាជមាទាយ សាយំ និគ្រោធុបាគមិ
សុវសាលិយសង្ឃុដ្ឋំ បិង្គិយំ សណ្ឋតាយុតំ
កោកិលាភិរុទំ រម្មំ ធុវំ ហរិតសទ្ទលំ
តត្ថ តេ សោ បាតុរហុ ឥទ្ធិយា យសសា ជលំ
មហានុភាវោ ភាតា មេ កញ្ញាហិ បរិវារិតោ ។

(៣៦៣) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ ...) បើអ្នក ជាកូននៃនាគ ដ៏ប្រសើរ ជាព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ជាធំជាងនាគដែលមានអាយុវែង បិតារបស់អ្នក ជានាគមានស័ក្តិធំមួយដែរ បណ្តាសត្វទាំងឡាយ មាតារបស់អ្នក ក៏មិនមានស្ត្រីណាផ្ទឹមបានឡើយ បុគ្គលមានអានុភាពច្រើន ដូចអ្នកមិនគួរចាប់ជ្រមុចបុគ្គល សូម្បីជាទាសៈ នៃព្រាហ្មណ៍ទេ ។

(៣៦៤) (សុភោគនាគរាជ ...) ឯងអែបដើមឈើ ហើយបាញ់ទ្រាយដែលមកផឹក(ទឹក) ទ្រាយនោះ ដែលឯងបាញ់ហើយ ក៏ដាកមើលដោយកំឡាំងនៃសរ ក៏ស្ទុះទៅកាន់ទីឆ្ងាយ ៗ ឯងបានឃើញទ្រាយនោះ ដួលក្នុងព្រៃធំហើយ ក៏នាំសាច់មួយអម្រែកចូលទៅកាន់ដើមជ្រៃ ក្នុងវេលាល្ងាច ជាឈើដែលគឹកកងដោយសត្វសេកនិងសាលិកា មានស្លឹកលឿង ដេរដាសដោយពួរ ដែលសត្វតាវ៉ៅទំយំ ជាទីគួររីករាយ មានផែនដីដុះស្មៅខៀវជានិច្ច បងរបស់អញ ដែលមានអានុភាពច្រើន រុងរឿងដោយឫទ្ធិនិងយស ដែលពួកនាគកញ្ញាចោមរោមហើយ ក៏ប្រាកដដល់ឯងក្នុងទីនោះ ។

សោ តេន បរិចិណ្ណោ ត្វំ សព្វកាមេហិ តប្បិតោ
អនុជ្ជស្ស តុវំ ទត្តិ តន្តេ ឯវំ វិជានតិ ។
ទិព្វំ គីរំ បសោរេហិ ន តេ ឥស្សាមិ ជីវិតំ
កាតុ បរិសរំ ឯវំ ជនយិស្សាមិ តេ សរំ ។

(៣៦៥) អជ្ឈាយកោ យាចយោគី អាហុតគ្គិ ច
ព្រាហ្មណោ
ឯតេហិ តីហិ ឋានេហិ អវជ្ឈោ ភវតិ ព្រាហ្មណោ

(៣៦៦) យំ បុរំ ធតរដ្ឋស្ស ឱគាឡ្ហំ យមុនំ នទី
ជោតតេ សព្វសោវណ្ណំ គិរិមាហច្ច យាមុនំ ។
តត្ថ តេ បុរិសព្យគ្ឃា សោទរិយា មម ភាតរោ
យថា តេ តត្ថ វត្តន្តិ តថា ហោស្សសិ ព្រាហ្មណា ។

(៣៦៧) អនិត្តរា ឥត្តរសម្បយុត្តា
យញ្ញា ច វេទា ច សុភោគ លោកេ
តទគ្គរយ្ហំ ហិ វិនិន្ទមានោ
ជហាតិ វិត្តញ្ច សតញ្ច ធម្មំ ។

ឯងនោះ ដែលបងរបស់អញនោះផ្គាប់ហើយ ឲ្យស្កប់ស្កល់ដោយកាមទាំងពួង ឯងបានប្រទូស្តចំពោះបង ដែលមិនប្រទូស្ត ពៀរនោះមកដល់ឯង ក្នុងទីនេះហើយ ។ ឯងចូរដកកយ៉ាងឆាប់ អញនឹងមិនឲ្យជីវិតដល់ឯងទេ អញត្រូវឃើញនូវពៀរ (ដែលឯងធ្វើ) ចំពោះបង អញនឹងកាត់ក្បាលឯងឥឡូវនេះ ។

(៣៦៥) (ព្រាហ្មណ៍នេសាទ . . .) ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នករៀនមន្ត ១ ជាអ្នកប្រកបដោយការសូម ១ ជាអ្នកបូជាភ្លើង ១ ព្រាហ្មណ៍ប្រកបដោយហេតុទាំង៣នេះ អ្នកមិនគួរសម្លាប់ទេ ។

(៣៦៦) (សុភោគនាគពជ . . .) បុរីណា របស់ព្រះបាទធតរដ្ឋ ជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ ដែលចូលទៅកាន់ស្ទឹងយមុនា ទល់នឹងភ្នំហិមពាន្ត ដែលនៅជិតស្ទឹងយមុនា រមែងរុងរឿង ។ បងប្អូនរបស់អញទាំងនោះ ជាបុរសក្លៀវក្លា ជាអ្នករម្ងៃ នៅក្នុងបុរីនោះ បងប្អូនទាំងនោះ ក្នុងបុរីនោះ និយាយយ៉ាងណា ឯងនឹងទៅជាយ៉ាងនោះ ។

(៣៦៧) (កាណារិដ្ឋនាគពជ...) បពិត្រសុភោគ យញ្ញនឹងវេទទាំងឡាយក្នុងលោកនេះ ដែលព្រាហ្មណ៍ឯទៀតប្រកបហើយមិនមែនជារបស់ផ្តេសផ្តាសទេ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលកាលតិះដៀលព្រាហ្មណ៍ដែលមិនគួរតិះដៀល ឈ្មោះថាលះបង់ទ្រព្យនឹងធម៌របស់ពួកសប្បុរស ។

(៣៦៨) អជ្ឈេនមរិយា បថវឹ ជនិន្ទា
វេស្សា កសឹ បារិចរិយញ្ច សុទ្ទា
ឧបាគុ បច្ចេកំ យថាបទេសំ
កតាហុ ឯតេ វសិនាតិ អាហុ ៕

(៣៦៩) ធាតា វិធាតា វរុណោ កុវេរោ
សោមោ យមោ ចន្ទិមា វាយុ សុរិយោ
ឯតេបិ យញ្ញំ បុថុសោ យជិត្វា
អជ្ឈាយកានំ អថ សព្វកាមេ ៕
វិកាសិតា ចាបសតានិ បញ្ច
យោ អជ្ជុនោ ពលវា ភីមសេនោ
សហស្សពាហុ អសមោ បថព្យា
សោបិ តទា អាទហិ ជាតវេទំ ៕

(៣៧០) យោ ព្រាហ្មណេ ភោជយិ ទីឃរត្តំ
អន្នេន បានេន យថានុភាវំ
បសន្នចិត្តោ អនុមោទមានោ
សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ ៕

(៣៦៨) ពួកអ្នកប្រសើរ(ព្រាហ្មណ៍)ប្រកាន់ខាងការរៀនមន្ត ពួកជាធំជាង ជន(ក្សត្រិយ៍) ប្រកាន់ខាងការផែនដី ពួកវេស្សៈ ប្រកាន់ខាងការកសិកម្ម ពួកសូទ្រៈ ប្រកាន់ខាងការបម្រើ ផ្សេងៗគ្នា តាមសមគួរដល់ប្រទេសជនទាំងឡាយបានពោលថា ត្រកូលទាំង ៤ នេះព្រហ្មបានតាក់តែងហើយ ។

(៣៦៩) ទេវពជព្រះនាមធាតុ វិធាតុ វរុណៈ កុវេរៈ សោមៈ យមៈ ចន្ទិមៈ វាយុ សុរិយៈ ស្តេចទាំងនេះ បានបូជាយញ្ញដ៏ច្រើន ទាំង (បានឲ្យ) វត្ថុជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នករៀនមន្ត ។ ព្រះបាទអជ្ជុនណាមានកម្លាំង មានសេនាគួរខ្លាច មានដៃមួយពាន់ (១) មិនមានបុគ្គលណាស្មើ លើផែនដី ជាអ្នកយិតធ្នូ ៥០០ បាន ព្រះបាទអជ្ជុនៈនោះឯង ក៏បូជាភ្លើងក្នុងកាលនោះដែរ ។

(៣៧០) បុគ្គលណា មានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយ បានញ៉ាំងព្រាហ្មណ៍ ឲ្យបរិភោគបាយនិងទឹក អស់កាលយូរ ដ៏សមគួរ តាមអានុភាពបពិត្រស្មុំភោគ បុគ្គលនោះ នឹងបានជាទេវតាមួយអង្គ ។

១ មិនមែនមានដៃមួយពាន់ទេ គឺអាចយិតធ្នូដែលខ្មាន់ធ្នូប្រាំរយនាក់លើកឡើង ។ អដ្ឋកថា ។

[៣៧១] មហាសនំ ទេវមនោមវណ្ណំ
យោ សប្បិនា អសក្ខិ ភោជេតុមគ្គឹ
សោ យញ្ញតន្តំ វរតោ យជិត្វា
ទិព្វំ គតឹ មុចលិន្ទជ្ឈគច្ឆិ(១) ។

[៣៧២] មហានុភាវោ វស្សសហស្សជីវី
យោ បព្វជិ ទស្សនេយ្យោ ឧឡារោ
ហិត្វា អបរិយន្តំ រដ្ឋំ សសេនំ
រាជា ទុទីបោបជ្ឈគាមិ សគ្គំ ។

[៣៧៣] យោ សាគរេ សាគរន្តំ វិជិត្វា
យូបំ សុភំ សោវណ្ណមយំ ឧឡារំ
ឧស្សេសិ វេស្សានរមាទហានោ
សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ ។
យស្សានុភាវេន សុភោគ គង្គា
បវត្តតិ ទធិសន្និសិន្នំ(២) សមុទ្ទំ
សោ លោមបាទោ បរិចរិយមគ្គឹ
អង្គោ សហស្សក្ខបុរជ្ឈគច្ឆិ ។

---

១ អដ្ឋកថាយំ បន សោ យញ្ញតន្តំ វរតោ យជិត្វា ទិព្វំ គតឹ មុចលិន្ទជ្ឈគច្ឆីតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ ទធិសន្តំ ។ ម ទធិសន្នា ។

[៣៧១] ព្រះបាទមុជលិន្ទ អាចញុំាងទេវតាភ្លើង ជាអ្នកស៊ីច្រើន មាន ពន្លឺមិនថោកទាប ឲ្យស្កប់ស្កល់ ដោយសប្បិ បានបូជាវិធីយញ្ញ ចំពោះទេវតាភ្លើងដ៏ប្រសើរ ទ្រង់បានទៅកាន់គតិជាទិព្វ ។

[៣៧២] ព្រះរាជា ព្រះនាមទុទីបៈ មានអានុភាពច្រើន មានព្រះជន្ម ១.០០០ឆ្នាំ បានលះបង់ផែនព្រមទាំងសេនា មិនមានទីបំផុត ហើយបួស បានជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល គួររមិលមើលដ៏លើស លុប ទ្រង់បានទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

[៣៧៣] បពិត្រសុភោគ ព្រះបាទសាគរឈ្នះផែនដី មានសាគរជាទី បំផុត បានលើកសសរយញ្ញដ៏ល្អ ជាវិការៈនៃមាសដ៏លើសលុប បូជាភ្លើង ទ្រង់បានជាទេវតាមួយអង្គ ។ បពិត្រសុភោគ ទន្លេ គង្គា ប្រព្រឹត្តទៅដោយអានុភាពនៃព្រះរាជាណា ទឹកដោះជូរ ដែលស្ងប់ស្ងៀម ទៅជាសមុទ្រដោយអានុភាពនៃព្រះរាជាណា ព្រះរាជានោះ គឺព្រះបាទអគ្គិៈ មានកោមគ្រង់ព្រះបាទ បម្រើ ភ្លើង ក៏ទ្រង់បានទៅកាន់បុរីនៃព្រះឥន្ទ្រ ។

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

(៣៧៤) មហិទ្ធិកោ ទេវវរោ យសស្សី
សេនាបតិ តិទិវេ វាសវស្ស
សោ សោមយាគេន មលំ វិហន្ត្វា
សុភោត ទេវញ្ញតរោ អហោសិ ។
(៣៧៥) អការយិ លោកមិមំ បរញ្ច
ភាគីរថឹ ហិមវន្តញ្ច គិជ្ឈំ
យោ ឥទ្ធិមា ទេវវរោ យសស្សី
សោបិ តទា អាទហិ ជាតវេទំ ។
មាលាគិរិ ហិមវា យោ ច គិជ្ឈោ
សុទស្សនោ និសភោ កាកនេរុ
ឯតេ ច អញ្ញេ ច នគា មហន្តា
ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ ។
(៣៧៦) អជ្ឈាយកំ មន្តគុណូបបន្នំ
តបស្សិនំ យាចយោគីតិចាហុ
តីរេ សមុទ្ទស្សុទកំ សជន្តំ
តំ សាគរជ្ឈោហរិ តេនបេយ្យោ ។

(៣៧៤) បពិត្រសុភោគ ទេវតាដ៏ប្រសើរ មានឫទ្ធិច្រើន មានយស ជាសេនាបតីនៃព្រះបាទវាសវៈ ក្នុងឋានត្រៃត្រឹង្ស ព្រោះតែបានកំចាត់បង់នូវមន្ទិលដោយសោមយាគវិធី ក៏បានជាទេវតាមួយអង្គ ៗ

(៣៧៥) ទេវតាដ៏ប្រសើរ ព្រហ្មមានឫទ្ធិច្រើន មានយស បានសាងលោកនេះនឹងលោកដទៃ នឹងស្ទឹងភាគីរថីផង ភ្នំហិមពាន្តផង ភ្នំវិជ្ឈៈផង ព្រហ្មនោះឯង ក៏បានបូជាភ្លើងក្នុងកាលនោះដែរ ៗ មួយវិញទៀត ភ្នំមាលាគិរី ១ ភ្នំហិមពាន្ត ១ ភ្នំវិជ្ឈៈ ១ ភ្នំសុទស្សនៈ ១ ភ្នំនិសភៈ ១ ភ្នំកាកនេរុ ១ ពួកព្រាហ្មណ៍ពោលថា ភ្នំទាំងនេះក្តី ភ្នំដទៃធំៗក្តី ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបូជាយ័ញ្ញ បានធ្វើឲ្យវិចិត្រហើយ ៗ

(៣៧៦) ជនទាំងឡាយ បានពោលចំពោះព្រាហ្មណ៍អ្នករៀនមន្ត បរិបូណ៌ដោយគុណនៃមន្ត មានតបៈ ក្នុងលោកនេះ ថាជាអ្នកប្រកបដោយការសូម សាគរបានពន្លិចព្រាហ្មណ៍នោះ ដែលឋិតនៅលើត្រើយ កំពុងសាបទឹកសមុទ្រ ហេតុនោះ បានជាសមុទ្រមានទឹកប្រៃ ផឹកមិនបាន ៗ

(៣៧៧) អាយោគវត្ថនិ បុញ្ជ បថព្យា
សំវិជ្ជន្តិ ព្រាហ្មណា ភាសវស្ស
បុរិមំ ទិសំ បច្ឆិមំ ទក្ខិណុត្តរំ
សំវិជ្ជមានា ជនយន្តិ វេទំ ។

(៣៧៨) តាលី ហិ នីរាទ តាតំ មតានំ
ករន្តិ វេទជ្ឈគតា អវិជ្ជ
មរីចិធម្មំ អសមេក្ខិតត្តា
អាយាតុណា ជាតិវហន្តិ បញ្ញំ ។
វេទា ន តាណាយ ភវន្តិ ទស្ស
មិត្តទ្ទុនោ ភូនហុនោ នរស្ស
ន តាយតេ បរិចិណ្ណោវ អគ្គិ
ទោសន្តរំ មច្ចមនរិយកម្មំ ។
សព្វញ្ច មច្ចា សធនា សភោគា
អាទីបិតំ ទារុតិណេន មិស្សំ
ទហំ ន តប្បេ អសមត្ថតេជោ
កោ តំ សុភិក្ខំ ទិរសញ្ញូ កយិរា ។

(៣៧៧) ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាវត្ថុសម្រាប់បូជា មានច្រើនលើផែនដី មានក្នុងទិសខាងកើត ទិសខាងលិច ទិសខាងត្បូង និងទិសខាងជើង តែងញុំាងសេចក្តីត្រេកអរ ឲ្យកើតដល់វាសវៈ ។

(៣៧៨) (ភូរិទត្តនាគរាជ...) ម្នាលអរិដ្ឋ ការរៀនយកនូវវេទទាំងឡាយ ជាទោសរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែជាអំពើរបស់បុគ្គលពាលទាំងឡាយ (ត្រៃវេទ) ជាធម៌ ដូចថ្ងៃបណ្តើរកូន ព្រោះសំឡឹងមើលទៅ មិនស្មើវេទទាំងឡាយ ជាចំណែកនៃកលទុបាយ ទង់ទាញអ្នកមានបញ្ញាមិនបានទេ ការពារជនអ្នកទ្រុស្តមិត្រ បំផ្លាញសេចក្តីចំរើននោះ ក៏មិនបានទេ ភ្លើងដែលបុគ្គលបម្រើហើយ រមែងមិនការពារនូវសត្វមានកម្មបានទេ ជារបស់មិនប្រសើរ ប្រកបដោយទោស ។ មួយទៀត សត្វទាំងឡាយមានទ្រព្យ មានភោគៈ យកទ្រព្យទាំងអស់លាយដោយខុសនិងស្មៅហើយដុតភ្លើងមានតេជះ មិនមានអ្វីស្មើ កាលឆេះវត្ថុដែលគេដុតហើយ ក៏មិនគប្បីឆ្អែត ម្នាលអ្នកដ៏រសដោយអណ្តាតទាំងពីរ ចុះបុគ្គលណា គប្បីធ្វើភ្លើងនោះឲ្យឆ្អែតបាន ។

យថាបិ ខីរំ វិបរិណាមធម្មំ
ទធិ ភវិត្វា នវនីតំបិ ហោតិ
ឯវំបិ អគ្គិ វិបរិណាមធម្មោ
តេជោ សមារូហតិ យោគយុត្តោ ។
ន ទិស្សតិ អគ្គិមនុប្បវិដ្ឋោ
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ
នាមត្ថមានោ អរណីនរេន
នាកម្មុនា ជាយតិ ជាតវេទោ ។
សចេ ហិ អគ្គិ អន្តរតោ វសេយ្យ
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ
សព្វានិ សុស្សេយ្យុំ វនានិ លោកេ
សុក្ខានិ កដ្ឋានិ ច បជ្ជលេយ្យុំ ។
ករោតិ ចេ ទារុតិណេន បុញ្ញំ
ភោជំ នរោ ធូមសិខឹ បតាបវំ
អង្គារិកា លោណករា ច សូទា
សរីរទាហាបិ ករេយ្យុ បុញ្ញំ ។

ខីរៈមានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ក្លាយទៅជាទធិ ហើយទៅជានវនីត យ៉ាងណា ភ្លើងជាតជាធាតុ មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា យ៉ាងនោះដែរ លុះតែប្រកបដោយគ្រឿងពួត ទើបឆេះ ៗ ភ្លើងដែលចូលទៅ ក្នុងឈើស្ងួត ឬឈើស្រស់ក៏មិនប្រាកដ ភ្លើងដែលនរជនមានឈើពំនួតក្នុងដៃ មិនបានពួត ក៏មិនឆេះ ភ្លើងមិនមែនឆេះដោយការមិនធ្វើទេ ៗ ប្រសិនបើ ភ្លើងនៅក្នុងឈើស្ងួត ឬឈើស្រស់ នៅខាងក្នុង នៅក្នុងព្រៃទាំងអស់ ក្នុងលោក គប្បីស្ងួតក្រៀម ឯឈើស្ងួតទាំងឡាយ គប្បីឆេះ ៗ ជាបើ នរជនញុំាងភ្លើងដ៏ក្តៅ ប្រកបដោយផ្សែងនឹងអណ្តាត ឲ្យស៊ីដោយសទឹងស្មៅ ឈ្មោះថា ធ្វើបុណ្យឬ ជនអ្នកធ្វើធ្យូង អ្នកធ្វើអំបិល អ្នកធ្វើកាពោរនឹងអ្នកដុតសរីរៈនៃបុគ្គលស្លាប់ ឈ្មោះថា ធ្វើបុណ្យដែរឬ ៗ

អថ ចេ ហិ ឯតេបិ ករោន្តិ បុញ្ញំ
អជ្ឈេនមគ្គី ឥធ តប្បយិត្វា
ន កោចិ លោកស្មិំ ករោតិ បុញ្ញំ
កោជំ ជនេ ធូមសិខី បតាបវំ ។
កថំ ហិ លោកាបចិតោ សមានោ
អមនុញ្ញគន្ធំ ពហូនំ អកន្តំ
យទេវ មនុស្សា បរិវជ្ជយន្តិ
តថប្បសត្ថំ ទិរសញ្ញុ ភុញ្ជេ
សិខិញ្ហិ ទេវេសុ វទន្តិ ឯកេ
អាបំ មិលក្ខូ បន ទេវមាហុ
សព្វេវ ឯតេ វិតថំ ភណន្តិ
អគ្គិ ន ទេវញ្ញតរោ ន អាបោ ។
អនិន្ទ្រិយំ(១) សន្តមសញ្ញកាយំ(២)
វេស្សានរំ កម្មករំ បជានំ
បរិចរិយមគ្គី សុគតី កថំ វជ្ជេ
បាបានិ កម្មានិ បក្រុព្វមានោ ។

---

១ ខ. និរិន្ទ្រិយំ ។ ២ ម. ពទ្ធមសញ្ញកាយំ ។

ប្រសិនបើព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ ញុំាងការរៀនមន្តនឹងភ្លើងឲ្យផ្អែកក្នុងលោកនេះ ទើបឈ្មោះថាធ្វើបុណ្យ នរជនណាមួយក្នុងលោក កាលញុំាងភ្លើងមានកំដៅប្រកបដោយផ្សែងនឹងអណ្តាត ឲ្យស៊ី មិនឈ្មោះថាធ្វើបុណ្យទេ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនដោយអណ្តាតពីរ (អគ្គិទេពរបស់អ្នក) ដែលលោកគោរពហើយ ម្តេចក៏ស៊ីវត្ថុមានក្លិនមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនជាទីត្រេកអរនៃជនដ៏ច្រើន ដែលពួកមនុស្សតែងវៀរ ជាវត្ថុមិនប្រសើរនោះ ៗ មនុស្សពួកខ្លះ ពោលថាភ្លើង(ជាទេវតាមួយអង្គ)ក្នុងពួកទេវតា ឯពួកមិលក្ខជន ពោលថាទឹកជាទេវតា ជនទាំងអស់នុ៎ះពោលខុស ភ្លើងមិនមែនជាទេវតាណាមួយទេ ទឹកក៏មិនមែនដែរ ៗ ភ្លើងមិនមានឥន្ទ្រិយ ជាពួកមិនមានចេតនា សម្រាប់ធ្វើការងាររបស់ពួកមនុស្ស អ្នកធ្វើបាប-កម្មទាំងឡាយកាលបម្រើភ្លើង គប្បីទៅកាន់សុគតិដូចម្តេចកើត ៗ

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

សព្វាភិភូតាហុធ ជីវិកត្ថា
អត្ថិស្ស ព្រហ្មា បរិចារកោតិ
សព្វានុភាវី ច វសី កិមត្ថិ
អនិម្មិតោ និម្មិតំ វន្ទិតស្ស ។
ហាសំ អនិជ្ឈានក្ខមំ អនុជ្ជុំ
សក្ការហេតុ បរិការិសុ បុត្តេ
តេ លាភសក្ការេ អបាតុភន្តេ(១)
សន្នាភិតា ជន្តុភិ សន្តិធម្មំ ។
អជ្ឈេនមរិយោ បថវី ជនិន្ទា
វេស្សា កសី បារិចរិយញ្ច សុទ្ទា
ឧបាគូ បច្ចេកំ យថាបទេសំ
កតាហុ ឯតេ វសិនាតិ អាហុ ។
ឯតញ្ច សច្ចំ វចនំ ភវេយ្យ
យថា ឥទំ ភាសិតំ ព្រាហ្មណេហិ
នាខត្តិយោ ជាតុ លភេថ រជ្ជំ
នាព្រាហ្មណោ មន្តបទានិ សិក្ខេ
នាញ្ញត្រ វេស្សា ហិ កសី ករេយ្យ
សុទ្ទោ ន មុញ្ចេ បរបេសនាយ ។

---

១ ឱ. ម. អបាតុភោន្តេ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកត្រូវការដោយជីវិត ក្នុងលោកនេះ ពោលថា (មហាព្រហ្ម) ជាអ្នកគ្របសង្កត់លោកទាំងអស់ ហើយពោលថា ព្រហ្មជាអ្នកបម្រើភ្លើងដូច្នេះ បើ (មហាព្រហ្ម) មានអានុភាពជាងលោកទាំងអស់ មានអំណាចមិនមានអ្នកណាសាង ហេតុអ្វីក៏សំពះភ្លើងដែលខ្លួននិម្មិតវិញ ។ ពាក្យព្រាហ្មណ៍ ជាពាក្យគួរសើច មិនគួរដល់ការពិនិត្យ ជាពាក្យមិនពិត ពួកព្រាហ្មណ៍ក្នុងកាលមុន តាក់តែង (ពាក្យមិនពិត) ព្រោះហេតុនៃសក្ការៈ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កាលបើលាភសក្ការៈ មិនកើតឡើងទេ ក៏តនូវសន្តិធម៌ពោលគឺលទ្ធិរបស់ខ្លួន ជាមួយនឹងពួកសត្វ ។ ពួកអ្នកប្រសើរ (ព្រាហ្មណ៍) ប្រកាន់ការរៀនមន្ត ពួកជាធំជាងជន (ក្សត្រិយ៍) ប្រកាន់ផែនដី ពួកវេស្សៈប្រកាន់ការភ្ជួររាស់ ពួកសូទ្រៈប្រកាន់ការបម្រើ ផ្សេងៗគ្នា សមគួរតាមប្រទេស ជនទាំងឡាយបានពោលថា ត្រកូលទាំង៤នេះ ព្រហ្មបានតាក់តែងហើយ ។ ប្រសិនបើពាក្យនុ៎ះ ជាពាក្យពិត ដូចយ៉ាងពាក្យដែលព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពោលហើយនេះ បុគ្គលមិនមែនជាក្សត្រិយ៍មិនត្រូវបានរាជ្យដោយដាច់ខាត បុគ្គលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍មិនគប្បីសិក្សានូវបទនៃមន្ត បុគ្គលវៀរចាកពួកវេស្សៈ មិនគប្បីធ្វើការភ្ជួររាស់ ពួកសូទ្រៈមិនគប្បីរួចអំពីការប្រើនៃជនដទៃ ។

យស្មា ច ឃតំ វចនំ អក្ខតំ
មុសាវិមេ ឱទរិយា ភណន្តិ
តថប្បញ្ញា អភិសទ្ទហន្តិ
បស្សន្តិ តំ បណ្ឌិតា អត្តនា ។
ខត្យា ហិ វេស្សាន ពលី ហរន្តិ
អាទាយ សត្ថានិ ចរន្តិ ព្រាហ្មណា
តំ តាទិសំ សង្ខុភិតំ បភិន្នំ
កស្មា ព្រហ្មា ន ឧជុំ ករោតិ លោកំ ។
សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្វលោកេ
ព្រហ្មាបហូ ភូតបតី បជានំ
កឹ សព្វលោកំ វិទហិ អលក្ខឹ
កឹ សព្វលោកំ ន សុខី អការិ ។
សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្វលោកេ
ព្រហ្មាបហូ ភូតបតី បជានំ
មាយា មុសាវជ្ជមទេន ចាបិ(១)
លោកំ អធម្មេន កិមត្ថការិ ។

---

១ ម. មុសាវជ្ជបទេន ។

ពាក្យនេះ ជាពាក្យមិនពិត ព្រោះហេតុណា (ហេតុនោះ) ព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះពោលពាក្យកុហកដើម្បីការបំពេញផ្ទៃ បុគ្គលអ្នកមិនមានប្រាជ្ញាទាំងឡាយ រមែងជឿស៊ប់នូវពាក្យនោះ ចំណែកខាងពួកបណ្ឌិតរមែងឃើញហេតុនោះ ដោយខ្លួនឯង ។ ពួកក្សត្រិយ៍នាំយកពលី (ហូតពន្ធ) របស់ពួកវេស្សៈ ពួកព្រាហ្មណ៍ កាន់យកគ្រឿងសស្ត្រាទាំងឡាយ ហើយដើរទៅ (សម្លាប់សត្វ) ហេតុអ្វី ព្រហ្មមិនធ្វើលោកដែលជ្រួលច្រើម បែកខ្ញែកបែបនោះនោះឲ្យត្រង់ ។ ប្រសិនបើព្រហ្មជាឥស្សរៈនោះ ជាប្រធាន ជាម្ចាស់លើក្បូត របស់ពួក បត្តក្នុងលោកទាំងអស់ ហេតុអ្វី ក៏ចាត់ចែងលោកទាំងអស់ឲ្យមានទុក្ខ ហេតុអ្វី មិនធ្វើលោកទាំងអស់ឲ្យបានសេចក្តីសុខ ។ ប្រសិនបើព្រហ្មជាឥស្សរៈនោះ ជាប្រធាន ជាម្ចាស់លើក្បូតរបស់ពួកសត្វ ក្នុងលោកទាំងអស់ ហេតុអ្វី ក៏ធ្វើលោកឲ្យវិនាស ដោយកលឧបាយនឹងការញាំញី ដោយការពោលពាក្យកុហក ដែលមិនមែនជាធម៌ ។

សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្វលោកេ
ព្រហ្មាបហូ ភូតបតី បជានំ
អធម្មិកោ ភូតបតី អរិដ្ឋ
ធម្មេ សតី សោ វិទហី អធម្មំ ។
កីដា បដង្គា ឧរគា ច ភិង្គា
ហន្ត្វា កិមី សុជ្ឈតិ មក្ខិកា ច
ឯតេ ហិ ធម្មា អនរិយរូបា
កម្ពោជកានំ វិតថា ពហូនំ ។
(៣៧៩) សចេ ហិ សោ សុជ្ឈតិ យោ ហណាតិ
ហតោបិ សោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ
ភោវាទិ ភោវាទិនមារយេយ្យុំ
យេ ចាបិ តេសំ អភិសទ្ទហេយ្យុំ ។
នេវ មិគា ន បសុនោបិ គាវោ
អាយាចន្តិ អត្តវធាយ កេចិ
វិប្ផន្ទមាណា ឥធ ជីវិកត្ថា
យញ្ញេសុ ទាណោ បសុមារភន្តិ ។

ប្រសិនបើព្រហ្ម ជាឥស្សរៈនោះជាប្រធាន ជាម្ចាស់លើពួករបស់ពួកសត្វក្នុងលោកទាំងអស់ មាលអរិដ្ឋ ព្រហ្មជាម្ចាស់លើពួកមិនប្រកបដោយធម៌ទេ ព្រោះកាលបើធម៌មាន បែរជាបាត់បែងអធម៌វិញ ។ បុគ្គលសម្លាប់កណ្ដូប កន្ទុំរុយ ពស់ កង្កែប ដង្កូវ រុយ ទើបឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ ឯធម៌ទាំងនេះ ជាធម៌របស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនកម្ពុជៈដ៏ច្រើន ជាធម៌មានសភាពមិនប្រសើរ ជាធម៌មិនពិត ។

(៣៧៩) ប្រសិនបើអ្នកសម្លាប់នោះ បរិសុទ្ធ ឬអ្នកដែលត្រូវសម្លាប់នោះ ទៅកាន់ឋានសួគ៌បាន ពួកព្រាហ្មណ៍ គប្បីសម្លាប់ពួកព្រាហ្មណ៍ ឬសម្លាប់ពួកជនអ្នកជឿពាក្យព្រាហ្មណ៍នោះ (មុន)។ មិនមានពួកម្រឹគ មិនមានពួកសត្វចិញ្ចឹម ពួកគោណាមួយអង្វរឲ្យសម្លាប់ខ្លួនទេ សត្វទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ សុទ្ធតែញាប់ញ័រត្រូវការដោយជីវិត (ព្រោះថា) ជនទាំងឡាយ ប្រារព្ធនឹងសម្លាប់សត្វទាំងឡាយ នឹងសត្វចិញ្ចឹម ក្នុងយ័ញទាំងឡាយ។

យ្វុឃុស្សេទេ បសុតាន្ទេ ច ពាលា
ចិត្រេហិ វណ្ណេហិ មុខំ នយន្តិ
អយន្តេ យ្វោ កាមទុហោ បរន្ត
ករិស្សន្តិ សស្សតោ សម្បរាយេ ។
សចេ ច យ្វេប មណិសង្ខមុត្តំ
ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ ធរេសុ ចាបិ
សចេ ទុហោ តិទិវេ សព្វកាមេ
តេវិជ្ជសង្ឃារ បុថុ យជេយ្យុំ
ន ព្រាហ្មណា តិត្តិ ន យាជយេយ្យុំ ។
កុតោ ច យ្វេប មណិសង្ខមុត្តំ
ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ ធរេសុ ចាបិ
កុតោ ទុហោ តិទិវេ សព្វកាមេ ។
សហា ច លុទ្ទា ច បលុទ្ទពាលា
ចិត្រេហិ វណ្ណេហិ មុខំ នយន្តិ
អាទាយ អគ្គឹ មម គេហា វិន្តិ
តតោ សុខី ហោហិសិ សព្វកាមេ ។

ពួកបុគ្គលពាល រមែងបើកមាត់និយាយ ដោយហេតុទាំងឡាយដ៏វិចិត្រ ក្នុងការលើកឡើងនូវសសរយ័ញ្ញៈ នឹងទីចងនៃសត្វបិញ្ចឹមថា សសរយ័ញ្ញនេះបង្ហូរសេចក្ដីប្រាថ្នាដល់អ្នក ក្នុងបរលោក នឹងឲ្យសេចក្ដីទៀងទាត់ក្នុងបរលោក ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលគប្បីបានកែវមណី ស័ង្ខ កែវមុក្តា ស្រូវ ទ្រព្យ ប្រាក់ នឹងមាស ក្នុងសសរយ័ញ្ញ ក្នុងឈើស្ងួត នឹងឈើស្រស់ ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើសសរយ័ញ្ញ គប្បីបង្ហូរសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្នុងឋានសួគ៌ ពួកជនអ្នកចេះត្រៃវេទដ៏ច្រើនគប្បីបូជា បុគ្គលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍មិនគប្បីបូជាតិចតួចទេ ។ កែវមណី ស័ង្ខ កែវមុក្តា ស្រូវ ទ្រព្យ ប្រាក់ មាស ក្នុងសសរយ័ញ្ញ ក្នុងឈើស្ងួត នឹងឈើស្រស់ នឹងមានពីណា សសរយ័ញ្ញនឹងបង្ហូរសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្នុងឋានសួគ៌ដូចម្ដេចកើត ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកបោកប្រាស ចិត្តអាក្រក់ ជាពួកពាល ប្រលោមលោក តែងបើកមាត់និយាយដោយហេតុ ដ៏វិចិត្រថា អ្នកឯងចូរយកភ្លើងចុះ ហើយឲ្យទ្រព្យដល់យើង លំដាប់នោះ អ្នកឯងនឹងបាននូវសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ហើយនឹងដល់នូវសេចក្ដីសុខ ។

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

តមគ្គិហុត្តំ សរណំ បវិស្ស
ចិត្រាហិ វណ្ណាហិ មុខំ នយន្តិ
ឱរោបយិត្វា កេសមស្សុំ នខញ្ច
វេទេហិ វិត្តំ អតិគាឡ្ហយន្តិ ។
កាកា ឧលូកំវ រហោ លភិត្វា
ឯកំ សមានំ ពហុកា សមេច្ច
អន្នានិ ភុត្វា កុហកា កុហិត្វា
មុណ្ឌំ ករិត្វា យញ្ញបថោសជន្តិ ។
ឯវំ ហិ សោ វញ្ចិតោ ព្រាហ្មណេហិ
ឯកោ សមានោ ពហុកា សមេច្ច
តេ យោគយោគេន វិលុម្បមានា
ទិដ្ឋំ អទិដ្ឋេន ធនំ ហរន្តិ ។
អកាសិយា រាជូហិ វានុសិដ្ឋា
តទស្ស អាទាយ ធនំ ហរន្តិ
តេ តាទិសា ចោរសមា អសន្តា
វជ្ឈា ន ហញ្ញន្តិ អវិដ្ឋ លោកេ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍ នាំបុគ្គលជាសរណៈ (ព្រះរាជានឹងមហាមាត្រ) ចូលទៅកាន់រោងសម្រាប់បូជាភ្លើងនោះ ក៏បើកមាត់ និយាយដោយហេតុដ៏វិចិត្រ ឱ្យគោរសក់ ពុកមាត់ កាត់ក្រចក ហើយគាបយកទ្រព្យដោយវេទទាំងឡាយ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាអ្នក-កុហកដ៏ច្រើន បានទាយកម្នាក់ ហើយក៏ចោមស៊ីបាយ ដូចជាក្អែកទាំងឡាយ ចោមចាប់មៀម ក្នុងទីស្ងាត់ កុហកធ្វើឱ្យរលើនហើយដាក់ចុះទៅក្នុងផ្លូវនៃយញ្ញ ។ ទាយកតែម្នាក់នោះ ត្រូវពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ឆោតហើយដោយអាការយ៉ាងនេះឯង ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាច្រើន ចោមប្លន់ដោយការប្រកបដោយឧបាយ ក៏នាំយកទ្រព្យដែលឃើញ ដោយទេវលោកដែលមិនឃើញសោះ ។ ដូចយ៉ាងពួកពលបុរស ដែលព្រះរាជាប្រើទៅហើយ ក៏នាំយកទ្រព្យនោះរបស់គេ ម្នាលអរិដ្ឋ ពួកព្រាហ្មណ៍ប្រាកដដូច្នោះ ប្រហែលគ្នានឹងពួកចោរ ជាអសប្បុរស ជាបុគ្គលគួរសម្លាប់ តែគេមិនសម្លាប់ក្នុងលោក ។

ឥន្ទស្ស ពាហារសិ ទក្ខិណាតិ
យញ្ញេសុ ឆិន្ទន្តិ បលាសយដ្ឋឹ
តញ្ចេបិ សច្ចំ មឃវា ឆិន្នពាហុ
កេនស្ស ឥន្ទោ អសុរេ ជិនាតិ ។
តញ្ចេវ តុច្ឆំ មឃវា សមង្គី
ហន្ត្វា អវជ្ឈោ បរមោ សុទេវោ
មន្តា ឥមេ ព្រាហ្មណា តុច្ឆរូបា
សន្ទិដ្ឋិកា វញ្ចនា ឯស លោកេ ។
មាលាគិរិ ហិមវា យោ ច វិជ្ឈោ(១)
សុទស្សនោ និសភោ កាកនេរុ
ឯតេ ច អញ្ញេ ច នគា មហន្តា
ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ ។
យថាបការានិ ហិ ឥដ្ឋកានិ
ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ
ន បព្វតា ហោន្តិ តថាបការា
អញ្ញាទិសា អចលា ទិដ្ឋសេលា ។

១ ឱ. ម. គិជ្ឈោ ។

ពួកព្រាហ្មណ៍បានកាត់ដើមចា មកប្រើក្នុងវិធីយ័ញ្ញ(ប្រាប់ថានេះ) ជាដៃស្ដាំរបស់ព្រះឥន្ទ្រ បើពាក្យនោះពិត ព្រះឥន្ទ្រទៅជាដាច់ដៃ ចុះព្រះឥន្ទ្រឈ្នះពួកអសុរ ដោយកម្លាំងដៃដូចម្តេច ។ ពាក្យនោះទទេសោះ ព្រះឥន្ទ្រនៅមានដើមដៃគ្រប់គ្រាន់ ជាទេវតាដ៏ប្រសើរ មិនមានអ្នកណាសម្លាប់បាន បានកំចាត់ពួកអសុរ មន្តទាំងឡាយនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ មានសភាពជារបស់ទទេ នេះជាការបញ្ឆោត ដែលគេឃើញច្បាស់ ក្នុងលោក ។ ភ្នំមាលាគិរី ១ ភ្នំហិមពាន្ត ១ ភ្នំវិជ្ឈៈ ១ ភ្នំសុទស្សនៈ ១ ភ្នំនិសភៈ ១ ភ្នំកាកនេរុ ១ ភ្នំទាំងនុ៎ះក្តី ភ្នំធំ ៗ ឯទៀតក្តី ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ តែងថា ពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបូជាយ័ញ្ញ កសាងហើយដ៏វិចិត្រដូច្នោះ ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ តែងថា ភ្នំទាំងឡាយ ដែលពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបូជាយ័ញ្ញ កាន់យកឥដ្ឋទាំងឡាយ មានបការៈយ៉ាងណា ធ្វើវិចិត្រហើយ ភ្នំទាំងឡាយ មិនមែនមានបការៈដូច្នោះទេ ឯភ្នំទាំងឡាយ មិនដូចរបស់ដទៃទេ ជារបស់មិនកម្រើក ជាថ្មសុទ្ធដែលគេឃើញច្បាស់ ។

ន ឥដ្ឋកា ហោន្តិ សិលា ចិរេន
ន តត្ថ សញ្ជាយតិ អយោ ន លោហំ
យញ្ញញ្ច ឯតំ បរិវណ្ណយន្តា
ចិត្តា កតា យញ្ញកតេនមាហុ ។
អជ្ឈាយកំ មន្តគុណូបបន្នំ
តបស្សិនំ យាចយោគីតិចាហុ
តីរេ សមុទ្ទស្សុទកំ សជន្តំ
តំ សាគរជ្ឈោហរិ តេនបេយ្យោ ។
បរោសហស្សម្បិ សមន្តវេទេ
មន្តូបបន្នេ នទិយោ វហន្តិ
ន តេន ព្យាបន្នរសូទកានិ
កស្មា សមុទ្ទោ អតុលោ អបេយ្យោ ។
យេ កេចិ កូបា ឥធ ជីវលោកេ
លោណូទកា កូបខណេហិ ខាតា
ន ព្រាហ្មណជ្ឈោហរណេន តេសុ
អាបោ អបេយ្យោ ទ្វិរសញ្ញុមាហុ ។

ក្អំទាំងឡាយ មិនមែនជាឥដ្ឋទេ ដាច់ឬស្សីរយោះហើយ ដែក មិនមែនកើតក្នុងឥដ្ឋនោះទេ ណោះហ: ក៏មិនមែនកើតក្នុងឥដ្ឋ នោះដែរ ពួកព្រាហ្មណ៍តាលសរសើរនូវយញ្ញនេះ បានពោល ថា ក្អំទាំងឡាយ ដែលពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបូជាយញ្ញ ធ្វើវិចិត្រ ហើយ ៗ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បាន ពោលនូវព្រាហ្មណ៍ អ្នករៀនមន្ត បរិបូណ៌ដោយគុណនៃមន្ត មានតប: ជាអ្នកប្រកបដោយការសូម សាគរពន្លិចព្រាហ្មណ៍ នោះ ដែលកំពុងសាចទឹកនៃសមុទ្រលើប្រាំង ព្រោះហេតុនោះ បានជាទឹកសមុទ្រនោះប្រែ ផឹកមិនបាន ៗ ស្ទឹងទាំងឡាយ ក្លួចយកពួកព្រាហ្មណ៍អ្នកបរិបូណ៌ដោយវេទ បរិបូណ៌ដោយមន្ត ច្រើនជាងពាន់នាក់ ទឹកទាំងឡាយមិនខូចសេ ព្រោះហេតុនោះ ទេ សមុទ្រមិនមានអ្វីស្មើ មានរសប្រែ ផឹកមិនបាន តើ ព្រោះហេតុអ្វី ៗ អណ្តូងខ្លះ ក្នុងដីលោកនេះ មានទឹកប្រែ ដែលពួកជនអ្នកផឹកអណ្តូងបានផឹកហើយ ម្នាលអ្នកដឹងរសដោយ អណ្តាតទាំងពីរ ជនទាំងឡាយមិនពោលថា ទឹកក្នុងអណ្តូងទាំង នោះ មានរសប្រែផឹកមិនបាន ព្រោះតែក្លួចយកព្រាហ្មណ៍ទេ ៗ

បុរេ បុរត្ថា កា កស្ស ភរិយា
មនោ មនុស្ស អជេចសិ បុព្វេ
តេជាបិ ជម្ពូន ច កោចិ ហីនោ
ឃរម្បិ កេសគ្គរិកដ្ឋមាហុ ។
ចណ្ឌាលបុត្តោបិ អធិច្ច វេទេ
ភាសេយ្យ មន្តេ កុសលោ មតីមា
ន តស្ស មុទ្ធា វិផលេយ្យ សត្តធា
មន្តា ឥមេ អត្តវធាយ កតា ។
វាចា កតា គិទ្ធិ កតា គហិតា
ទុម្មោចយា កាព្យបថានុបន្នា
ពាលាន ចិត្តំ វិសមេ និវិដ្ឋំ
តទប្បបញ្ញោ អភិសន្ទហន្តិ ។
សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ច ទីបិនោ ច
ន វិជ្ជតី បោរិសិយំ ពលេន
មនុស្សភាវេ ច គវំ បេក្ខោ
ជាតី ហិ តេសំ អសមា សមានំ ។

តាំងពីមុនជម្បូងមក ស្ត្រីណា ជាភរិយា របស់បុរសណា មនោបានញុំាំងមនុស្សឲ្យកើតឡើងក្នុងកាលមុន មិនមានអ្នកណាមួយ ហៅកពាបជាគ្នា ដោយធម៌នោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយបានពោលនូវការបែក(វណ្ណៈ)ដោយការលះបង់(ធម៌នោះ)យ៉ាងនេះឯង ៗ សូម្បីកូនបណ្ឌាល ជាអ្នកឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា បានរៀនវេទទាំងឡាយ ពោលមន្តទាំងឡាយ ក្បាលនៃកូនជនបណ្ឌាលនោះ មិនបែកជា៧ភាគទេ មន្តទាំងនេះពួកព្រាហ្មណ៍ធ្វើហើយ ដើម្បីសម្លាប់ខ្លួន ៗ វាចាកុហក ពួកព្រាហ្មណ៍បានតាក់តែងហើយ ការបង់បាន ពួកព្រាហ្មណ៍បានតាក់តែងកាន់យកហើយ កើតឡើងតាមគន្លងនៃកាព្យឃ្លោង ដែលគេស្រាយបានដោយក្រ ចិត្តរបស់បុគ្គលពាលទាំងឡាយជឿស៊ប់ក្នុងអំពើមិនស្មើ បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា រមែងជឿពាក្យនោះ ៗ ព្រាហ្មណ៍ មិន (ប្រកប) ដោយកម្លាំងដ៏មាំ ដូចកម្លាំងនៃរាជសីហ៍ ខ្លាធំ និងខ្លាដំបង មនុស្សភាព (របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ) ត្រូវយល់ថា ដូចគោដែរ ព្រោះជាតិរបស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ស្មើ (ដោយគោ) ស្មើដោយសីហៈជាដើម ៗ

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

សចេ ច រាជា បថវឹ វិជិត្វា
សជីវវា អស្សវា បារិសជ្ជោ
សយមេវ សោ សត្តុសង្ឃំ វិជេយ្យ
តស្សប្បជា និច្ច សុខី ភវេយ្យ ។
ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា
អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ
តេសញ្ច អត្ថំ អវិនិច្ឆិនិត្វា
ន ពុជ្ឈតិ ឱឃបថំវ ឆន្នំ ។
ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា
អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ
លាភោ អលាភោ យសោ អយសោ ច
សព្វេវ តេសំ ចតុន្នញ្ច ធម្មា ។
យថាបិ ឥព្ភា ធនធញ្ញហេតុ
កម្មានិ ការេន្តិ បុថូ បថព្យា
តេវិជ្ជសង្ឃាបិ តថេវ អជ្ជ
កម្មានិ ការេន្តិ បុថូ បថព្យា ។

ប្រសិនបើព្រះរាជាឈ្នះផែនដី ប្រកបដោយអាមាត្យមានអ្នកស្តាប់បង្គាប់ មានបរិស័ទ ព្រះរាជានោះ គប្បីឈ្នះពួកសត្រូវដោយព្រះអង្គឯង ប្រជាជនរបស់ព្រះរាជានោះ គប្បីបានសេចក្តីសុខជានិច្ច ៗ មន្តរបស់ក្សត្រិយ៍ និងវេទទាំង៣នេះ ស្មើគ្នាដោយអត្ថ (តែក្សត្រិយ៍ក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី) មិនបានវិនិច្ឆ័យនូវអត្ថនៃមន្តនិងវេទទាំងនោះទេ ទាំងមិនដឹងដូចបុគ្គលកាលមិនដឹងផ្លូវ ដែលកំបាំងដោយទឹក ៗ មន្តរបស់ក្សត្រិយ៍ និងវេទទាំង៣នេះ ស្មើគ្នាដោយអត្ថ លាភ ឥតលាភ យសនិងឥតយស ទាំងអស់នេះជាធម៌របស់វណ្ណៈទាំង ៤ នោះ ៗ ពួកគហបតី ជាច្រើនលើផែនដី ញុំាងបុគ្គលឲ្យធ្វើការងារទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែទ្រព្យ និងស្រូវយ៉ាងណា សូម្បីពួកអ្នកមានត្រៃវេទ ជាច្រើនលើផែនដី ក៏ញុំាងបុគ្គលឲ្យធ្វើការងារទាំងឡាយ ក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាងនោះដែរ ៗ

នព្ភេហិ ឃរេ សមកា ភវន្តិ

និច្ចុស្សុកា កាមគុណេសុ យុត្តា

កម្មានិ ការេន្តិ បុថូ បថព្យា

តថប្បបញ្ញា និរសញ្ញុក តេ ។

(៣៨០) កស្ស កេរី មុនិត្ថា ច សទ្ធា បណាវកិន្តិមា(១)

បុរោ បដិបន្នានិ ហាសយន្តា រថេសភំ ។

កស្ស កញ្ចនបដ្ដេន បុថុនា វិជ្ជុវណ្ណិនា

យុវា កលាបសន្នទ្ធោ កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។

ឧក្កាមុខេ បហដ្ឋំវ ខទិរង្គារសន្និភំ

មុខំ ចារុវិភាតិ កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។

កស្ស ជម្ពោនទំ ឆត្តំ សសលាកំ មនោរមំ

អាទិច្ចរំសាវរណំ កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។

---

១ អដ្ឋកថាយំ បន បណរវទេណ្ឌិមាតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ស្មើគ្នានឹងគហបតី ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាច្រើនលើផែនដី ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយជានិច្ច ប្រកបក្នុងកាមគុណទាំងឡាយ តែងញុំាងបុគ្គលឲ្យធ្វើការងារទាំងឡាយ ម្នាលអវិដ្ឋ អ្នកដឹងរសដោយអណ្តាតទាំងពីរ ព្រោះហេតុនោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកឥតបញ្ញា ។

[៣៨០] (ព្រះបាទសាគរព្រហ្មទត្ត . . .) ស្គរធំ សម្ភោរ សង្ខ ស្គរជ័យនឹងស្គរទ័ព របស់អ្នកណា ដែលដើរខាងមុខ ហើយញុំាងព្រះរាជាដ៏ប្រសើរក្នុងរថឲ្យរីករាយ ៗ (សម្បុរមុខ) របស់អ្នកណា (ដ៏រុងរឿង) ដោយដម្បារមាសដ៏ក្រាស់ មានពន្លឺដូចផ្លេកបន្ទោរ អ្នកណា នៅកម្លោះ ប្រដាប់ដោយបំពង់ព្រួញ រុងរឿងដោយសិរីហើយដើរមក ។ មុខអ្នកណាស្រស់បស់ដូចមាសឆ្អិន លើមាត់ដើងក្រាន ឬប្រាកដស្មើដោយរងើកនៃខ្សែគគីរ អ្នកណារុងរឿងដោយសិរីហើយដើរមក ។ ឆត្ររបស់បុគ្គលណាជាវិការៈនៃមាសជម្ពូនទ ប្រកបដោយឆ្អឹងជាទីរីករាយនៃចិត្ត ជាគ្រឿងបិទបាំងរស្មីនៃព្រះអាទិត្យ អ្នកណា រុងរឿងដោយសិរីហើយដើរមក ។

មហានិបាតេ ឆដ្ឋំ ភូរិទត្តជាតកំ

កស្ស អង្គំ បរិគ្គយ្ហ   វាលវីជនិមុត្តមំ
ឧភតោ វរបញ្ញស្ស   មុទ្ធនិ ឧបរូបរិ ។
កស្ស បេក្ខុណហត្ថានិ   ចិត្រានិ ច មុទូនិ ច
សុវណ្ណមណិទណ្ឌានិ   ចរន្តិ ឧភតោ មុខំ ។
ខទិរង្គារវណ្ណាភា   ឧក្កាមុខបហំសិតា
កស្សេតេ កុណ្ឌលា វគ្គូ   សោភន្តិ ឧភតោ មុខំ
កស្ស វាតេន ឆុបិតា   ស៊និទ្ធន្តា មុទុ កាឡិកា
សោភយន្តិ នលាដន្តំ   នភា វិជ្ជុរិវុគ្គតា ។
កស្ស ឯតានិ អក្ខីនិ   អាយតានិ បុថូនិ ច
កោ សោភតិ វិសាលក្ខោ   កស្សេតំ ឧណ្ណជំ មុខំ
កស្សេតេ លបនជាតា   សុទ្ធា សង្ខវរូបមា
ភាសមានស្ស សោភន្តិ   ទន្តា កុប្បិលសាទិសា ។
កស្ស លាខារសសមា   ហត្ថបាទា សុខេធិតា
កោ សោ ពិម្ពោដ្ឋសម្បន្នោ   ទិវា សុរិយោវ សោភតិ ។
ហិមច្ចយេ ហិមវតោ   មហាសាលោវ បុប្ផិតោ
កោ សោ ឱទាតបាវារោ   ជយំ ឥន្ទោវ សោភតិ ។

អគ្គ (អ្នកកាន់ផ្ទិត) បានកាន់យកវាលវិជនីដ៏ឧត្តម ខាងលើក្បាលទាំងពីរខាង នៃបុគ្គលមានបញ្ញាដ៏ប្រសើរណា ៗ បាច់នៃកន្ទុយក្ងោក ដ៏វិចិត្រផង ទន់ផង មានដងជាវិការៈនៃមាសនឹងកែវមណី ប្រព្រឹត្តទៅទាំងពីរខាងមុខ របស់បុគ្គលណា ៗ កុណ្ឌលទាំងឡាយនេះ ដ៏ល្អមានពន្លឺដូចជាពណ៌រងើកភ្លើងនៃឧសគីរ ដ៏ក្ដីលើមាត់ជើងក្រាន រមែងរុងរឿងទាំងពីរខាងមុខរបស់បុគ្គលណា ៗ សក់របស់បុគ្គលណា មានចុងដ៏ស្និទ្ធ ទន់ ខ្មៅ ត្រូវខ្យល់បក់ហើយ ក៏ញ៉ាំងទីបំផុតនៃថ្ងាសឲ្យល្អ ដូចជាផ្លេកបន្ទោរដែលចេញអំពីមេឃ ៗ ភ្នែកទាំងនេះវែងធំរបស់អ្នកណា អ្នកណាមានភ្នែកទូលាយសម មុខនេះរបស់អ្នកណា ភ្លឺថ្លះដូចកញ្ចក់មាស មាត់នេះរបស់អ្នកណាដ៏ស្អាត ដូចជាស័ង្ខដ៏ប្រសើរ ធ្មេញរបស់បុគ្គលណា កាលនិយាយឡើងដូចជាផ្កាមណ្ឌាក្រពុំ ៗ ដៃនិងជើងទាំងឡាយ របស់អ្នកណា ដូចជាទឹកល័ក្ត តាំងនៅក្នុងសេចក្ដីសុខ អ្នកណា មានរិមបបូមាត់ដូចផ្លែបាស ដ៏ល្អដូចជាព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃ ៗ អ្នកណា មានសំពត់បាករៈដ៏សដូចដើមកំពង់ដ៏ធំមានផ្ការីកហើយ ក្នុងព្រៃហិមពានក្នុងកាលដែលកន្លងទៅនៃទឹកសន្សើម ល្អដូចព្រះឥន្ទ្រដែលមានជ័យជំនះ ៗ

សុវណ្ណបីឡ្ហកាកិណ្ណំ មណិទណ្ឌវិចិត្តកំ
កោ សោ បវិសមោត្តយ្ហ អំសេ ទត្តំ បមុញ្ចតិ ។
សុវណ្ណវិកតា ចិត្រា សុកតា ចិត្រសិព្វិនី
កោ សោ ឱមុញ្ចតេ ឆានា ឧភោ កត្វា មហេសិនោ ។
(៣៨១) ធតរដ្ឋស្ស តេ នាគា ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ
សមុទ្ទជាយ ឧប្បន្នា ឃរេ នាគា មហិទ្ធិកាតិ ។

ភូរិទត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

អ្នកណានៅក្នុងបរិស័ទដោះដាវនៅលើស្មា ដែលមានដងដ៏វិចិត្រ ដោយកែវមណី ដ៏ដេរដាសដោយពកជាវិការៈនៃមាស ។ អ្នកណាដោះស្បែកជើង ដែលប៉ាក់ដោយមាស វិចិត្រដោយកែវ៧ ប្រការ ដេរដោយសូត្រដ៏វិចិត្រ រចនាល្អហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ តាបសអ្នកស្វែងរកគុណដ៏ធំ ។

[៣៨១] (តាបស ជាបិតា ...) នាគទាំងនោះ ជានាគមានឫទ្ធិ មានយស ជាកូននៃព្រះបាទធតរដ្ឋ កើតអំពីនាងសមុទ្ទជា នាគទាំងនេះ សុទ្ធតែជានាគមានឫទ្ធិច្រើន ។

ចប់ ភូរិទត្តជាតក ទី ៦ ។

បន្ទកុមារជាតកំ(១)

(៣៨២) រាជាសិ លុទ្ទកកម្មោ(២)
ឯករាជា បុប្ផវតិយាយំ
សោ បុច្ឆិ ព្រហ្មពន្ធុំ
ខណ្ឌហាលំ បុរោហិតំ មុឡ្ហំ
សគ្គានមគ្គមាចិក្ខ
ត្វមសិ ព្រាហ្មណា ធម្មវិនយកុសលោ
យថា ឥតោ វជន្តិ សុគតឹ
នរា បុញ្ញានិ កត្វាន ។

(៣៨៣) អតិទានំ ទទត្វាន
អវជ្ឈេ ទេវ ឃាតេត្វា
ឯវំ វជន្តិ សុគតឹ
នរា បុញ្ញានិ កត្វាន ។

(៣៨៤) កឹ បនេតំ អតិទានំ
កេ ច អវជ្ឈា ឥមស្មឹ លោកស្មឹ
ឯតញ្ច ខោ នោ អក្ខាហិ
យជិស្សាមិ ទទាមិ ទានានិ ។

---

១ ខ. ម. ខណ្ឌហាលជាតកំ ។ ២ ខ. លុទ្ទកម្មោ ។ ម. លុទ្ទកញ្ញោសិ ។

ចន្ទកុមារជាតក

(៣៨២) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទឯករាជ អ្នកមានអំពើអាក្រក់ នៅក្នុងក្រុងបុប្ផវតីនោះ សួររកផ្លូវទៅព្រហ្មលោក នឹងបុរោហិត ឈ្មោះខណ្ឌហាល ជាពូជពង្សព្រាហ្ម ជាមនុស្សល្ងង់វង្វេងថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកជាមនុស្សឈ្លាសក្នុងធម៌វិន័យ សូមអ្នកប្រាប់ផ្លូវបានសួគ៌ តាមទំនងដែលពួកជនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ហើយចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់សុគតិដូច្នោះ ។

(៣៨៣) (ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍បុរោហិតទូលថា) បពិត្រព្រះទេវៈ ពួកជនធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ ឲ្យទានដ៏ក្រៃលែង សម្លាប់បុគ្គល ដែលមិនគួរសម្លាប់ទាំងឡាយ ហើយទៅកាន់សុគតិយ៉ាងនេះ ។

(៣៨៤) (ព្រះបាទឯករាជ . . .) ទានដ៏ក្រៃលែងនុ៎ះ ដូចម្ដេច ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលទាំងឡាយ ដូចម្ដេច ដែលមិនគួរសម្លាប់ ចូរអ្នកប្រាប់សេចក្ដីនុ៎ះដល់យើង យើងនឹងបូជា នឹងឲ្យទានទាំងឡាយ ។

(៣៨៥) បុត្តេហិ ទេវ យជិតុំ
មហេសីហិ នេគមេហិ ច
ឧសភេហិ អាជានិយេហិ ចតូហិ
សព្វចតុក្កេន ទេវ យជិតុំ ។

(៣៨៦) តំ សុត្វា អន្តេបុរេ
កុមារា មហេសិយោ ច ហញ្ញន្តុ
ឃោសោ អហោសិ និគ្ឃោសោ
ភេស្មា អច្ចុគ្គតោ សទ្ទោ ។

(៣៨៧) គច្ឆថ វទេថ កុមារេ
ចន្ទញ្ច សុរិយញ្ច ភទ្ទសេនញ្ច
សុរញ្ច វាមគោត្តញ្ច
បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ ។

(៣៨៨) កុមារិយោបិ វទេថ
ឧបសេនញ្ច កោកិលញ្ច
មុទិតញ្ច នន្ទញ្ចាបិ កុមារិកំ
បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ ។

(៣៨៥) (ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ . . .) បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គគប្បី បូជា ដោយព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយផង ដោយព្រះអគ្គមហេសីទាំងឡាយផង ដោយអ្នកនិគម (សេដ្ឋី) ទាំងឡាយផង បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គគប្បីបូជា ដោយគោឧសភ សេះអាជានេយ្យប្អូន ១ ដោយពួកសត្វបួន ១ ទាំងអស់ ។

(៣៨៦) សំឡេងគឹកកងតែមួយ សំឡេងគួរខ្លាច លាន់ឮឡើងក្នុងវាំង ព្រោះឮព្រះរាជឱង្ការនោះថា ព្រះកុមារទាំងឡាយ និងព្រះអគ្គមហេសីទាំងឡាយ ត្រូវសម្លាប់ ។

(៣៨៧) (ព្រះរាជា . . .) អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅប្រាប់កុមារទាំងឡាយ គឺចន្ទកុមារ ១ សុរិយកុមារ ១ ភទ្ទសេនកុមារ ១ សុរកុមារ ១ វាមគោត្តកុមារ ១ ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកជួបជុំគ្នា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញ ។

(៣៨៨) អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រាប់កុមារីទាំងឡាយ គឺកុមារីឈ្មោះ ឧបសេនា ១ កោកិលា ១ មុទិតា ១ នន្ទា ១ ថា នាងទាំងឡាយ ចូរមកជួបជុំគ្នា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញ ។

(៣៨៩) វិជយញ្ច មយ្ហំ មហេសឹ
ឯរាវតឹ កេសិនឹ សុនន្ទញ្ច
លក្ខណវរូបបន្នា
បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ ។

(៣៩០) គហបតយោបិ វេនថ
បុណ្ណមុខំ ភទ្ទិយំ សិង្គាលញ្ច
វឌ្ឍញ្ចាបិ គហបតឹ
បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ ។

(៣៩១) តេ តត្ថ គហបតយោ អវោចយឹសុ
សមាគតា បុត្តទារបរិកិណ្ណា
សព្វេ សិខិនោ ទេវ ករោហិ
អថវា នោ ទាសេ សាវេហិ ។

(៣៩២) អភយង្ករម្បិ[១] មេ ហត្ថឹ ណាឡាគិរឹ អច្ចុគ្គតំ
(វរុណទន្តំ)
អានេថ ខោ តេ ខិប្បំ យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សន្តិ ។
អស្សរតនម្បិ មេ កេសឹ សុរាមុខំ បុណ្ណកំ វិនតកញ្ច
អានេថ ខោ តេ ខិប្បំ យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សន្តិ ។

---

១ ម. អភយំករំបិ ។

(៣៨៩) អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រាប់មហេសីអញ គឺនាងវិជយា ១ នាងឯកវតី ១ នាងកេសិនី ១ នាងសុនន្ទា ១ ដែលជាស្រីបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈដ៏ប្រសើរថា នាងទាំងឡាយ ចូរមកជួបជុំគ្នា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញ ។

(៣៩០) អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រាប់គហបតីទាំងឡាយ គឺគហបតីឈ្មោះ បុណ្ណមុខៈ ១ ភទ្ទិយៈ ១ សិង្គាលៈ ១ វឌ្ឍៈ ១ ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ មកជួបជុំគ្នា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញ ។

(៣៩១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកគហបតីទាំងនោះ មកជួបជុំគ្នាដេរដាស ដោយកូនទាំងប្រពន្ធក្នុងទីនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គ ធ្វើយើងខ្ញុំទាំងអស់ឲ្យមានផុកលើក្បាលវិញ ពុំនោះសោត សូមព្រះអង្គប្រកាសនូវយើងខ្ញុំថាជាទាសៈ ។

(៣៩២) (ព្រះរាជា...) អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំមកនូវដំរីរបស់អញឈ្មោះ អភយង្ករៈ ១ នាឡាគិរី ១ អច្ចុគ្គតៈ ១ (ឈ្មោះវរុណទន្តៈ) ១ ដំរីទាំងឡាយនោះ នឹងជាសត្វដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញយ៉ាងឆាប់ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំមកនូវសេះកែវរបស់អញគឺសេះឈ្មោះកេសី ១ សុពមុខៈ ១ បុណ្ណកៈ វិនតកៈ ១ សេះទាំងឡាយនោះ នឹងជាសត្វដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការបូជាយ័ញយ៉ាងឆាប់ ។

ឧសភំ មេ យូថបតិំ
អនោជំ និសភំ គវម្បតិំ
តេបិ មយ្ហំ អានេថ សមូហំ ករោន្តុ សព្វំ
យជិស្សាមិ ទទាមិ ទានានិ ។
សព្វំបិ បដិយាទេថ
យញ្ញំ បន ឧគ្គតម្ហិ សុរិយម្ហិ
អាណាបេថ ចន្ទកុមារេ
អភិរមន្តុ ឥមំ រត្តិំ ។
សព្វំបិ ឧបដ្ឋបេថ
យញ្ញំ បន ឧគ្គតម្ហិ សុរិយម្ហិ
វទេថទានិ កុមារេ
អជ្ជ ខោ បច្ឆិមា រត្តិ ។

(៣៩៣) តំ តំ មាតា អវោច
រោទន្តី អាគតា វិមានតោ
យញ្ញោ កិរ តេ បុត្ត
ភវិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហិ ។

អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំយកគោឧសភទាំងនោះរបស់អញ គឺគោឧសភឈ្មោះយូថបតិ ១ អនោជៈ ១ និសភៈ ១ គវម្បតិ ១ មកដល់អញ ជនទាំងឡាយ ចូរធ្វើកិច្ចការទាំងពួង ក្នុងទីចំពោះមុខអញ នឹងបូជា នឹងឲ្យទានទាំងឡាយ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរតាក់តែងគ្រឿងបូជាគ្រប់មុខ កាលបើព្រះអាទិត្យ រះឡើងហើយ អញនឹងបូជា អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រាប់ពួកកុមារមានចន្ទកុមារជាដើមថា កុមារទាំងឡាយ ចូររីករាយអស់ ១ យប់នេះចុះ ។ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដំកល់ទុកនូវគ្រឿងយញ្ញគ្រប់មុខ កាលបើព្រះអាទិត្យ រះឡើង អញនឹងបូជា អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រាប់កុមារទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ថា រាត្រីថ្ងៃនេះឯង ជារាត្រីបំផុត ។

[៣៩៣] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជមាតា (ព្រះបាទឯករាជ) ទ្រង់ព្រះកន្សែង ទ្រង់ស្តេចមកអំពីវិមាន ទ្រង់មានព្រះរាជសវនីយ៍សួរនូវសេចក្តីនោះ នឹងព្រះរាជានោះថា នែកូន ឮថា កូនឯងនឹងបូជាយញ្ញ ដោយព្រះរាជបុត្រទាំង ៤ នាក់មែនឬ ។

(៣៩៤) សព្វេបិ មយ្ហំ បុត្តា ចត្តា
ចន្ទស្មឹ ហាយមានស្មឹ
បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន
សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ ។

(៣៩៥) មា តំ បុត្ត សទ្ទហេសិ
សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន
និរយានេសោ មគ្គោ
នេសោ មគ្គោ ហិ សគ្គានំ ។
ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ
អហឹសា សព្វភូតភព្យានំ
ឯស មគ្គោ សុគតិយា
ន ច មគ្គោ បុត្តយញ្ញេន ។

(៣៩៦) អាចរិយានំ វចនា
ឃាតេស្សំ ចន្ទញ្ច សុរិយញ្ច
បុត្តេហិ យជិត្វា ទុច្ចជេហិ
សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ ។

(៣៩៤) (ព្រះបាទឯករាជ ...) កាលបើខ្ញុំសម្លាប់ចន្ទកុមារហើយ បុត្ររបស់ខ្ញុំទាំងអស់ ក៏ខ្ញុំលះបង់ ដើម្បីបូជាយញ្ញដែរ លុះខ្ញុំបូជាដោយបុត្រទាំងឡាយហើយ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់សុគតិសួគ៌ ។

(៣៩៥) (ព្រះរាជមាតា ...) ម្នាលកូន អ្នកកុំជឿខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះថា សុគតិបានដោយការបូជាបុត្រឡើយ ផ្លូវហ្នឹង ជាផ្លូវទៅកាន់នរក មិនមែនជាផ្លូវទៅកាន់ឋានសួគ៌ទេ ។ ម្នាលកូនកោណ្ឌញ្ញគោត្រ ចូរអ្នកឲ្យទានទាំងឡាយ (អ្នក) កុំបៀតបៀនសព្វសត្វដែលកើតហើយនឹងត្រូវកើតឡើយ នេះជាផ្លូវនៃសុគតិ ផ្លូវ (នៃសុគតិ) មិនមែនបានដោយការបូជាបុត្រទេ ។

(៣៩៦) (ព្រះបាទឯករាជ ...) ខ្ញុំនឹងសម្លាប់ចន្ទកុមារផង សុរិយកុមារផង តាមពាក្យខណ្ឌហាលអាចារ្យ បូជាបុត្រទាំងឡាយដែលគេលះបង់បានដោយកម្រហើយ នឹងទៅកាន់សុគតិសួគ៌ ។

(៣៩៧) តំ តំ បិតាបិ អវច
វសវត្តី ឱរសំ សកំ បុត្តំ
យញ្ញោ កិរ តេ បុត្ត
ករិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហិ ។

(៣៩៨) សព្វេបិ មយ្ហំ បុត្តា ចត្តា
ចន្ទស្មិំ ហញ្ញមានស្មិំ
បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន
សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ ។

(៣៩៩) មា តំ បុត្ត សទ្ទហេសិ
សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន
និរយានេសោ មគ្គោ
នេសោ មគ្គោ ហិ សគ្គានំ ។
ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ
អហឹសា សព្វភូតភព្យានំ
ឯស មគ្គោ សុគតិយា
ន ច មគ្គោ បុត្តយញ្ញេន ។

(៣៩៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ចំណែកខាងព្រះវេសវត្តី ជាព្រះពជបិតា ត្រាស់សួរហេតុនោះ ចំពោះព្រះបាទឯកពជ ជាពជបុត្រកើតអំពីព្រះឧកនោះថា ម្នាលកូនព្ភថា អ្នកនឹងបូជាយញ្ញដោយបុត្រទាំង៤មែនឬ។

(៣៩៨) (ព្រះបាទឯកពជ . . .) កាលបើខ្ញុំសម្លាប់ចន្ទកុមារ (បូជា) ហើយ បុត្រទាំងឡាយទាំងអស់ ក៏ខ្ញុំលះបង់ដែរ ខ្ញុំបូជាយញ្ញដោយបុត្រទាំងឡាយហើយ នឹងទៅកាន់សុគតិសួគ៌ ។

(៣៩៩) (ព្រះពជបិតា ...) ម្នាលកូន អ្នកកុំជឿខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ថា សុគតិមាន ដោយការបូជាបុត្រឡើយ ផ្លូវហ្នឹង ជាផ្លូវទៅកាន់នរកទេ មិនមែនជាផ្លូវទៅកាន់ឋានសួគ៌ទេ ។ ម្នាលកូនកោណ្ឌញ្ញគោត្រ ចូរអ្នកឲ្យទានទាំងឡាយ (អ្នក) កុំបៀតបៀនសព្វសត្វទាំងឡាយ ដែលកើតហើយ នឹងត្រូវកើត នេះជាផ្លូវនៃសុគតិ ផ្លូវ (នៃសុគតិ) មិនមែនបានដោយការបូជាបុត្រទេ ។

(៨០០) អាចរិយានំ វចនា

ឃាតិស្សំ ចន្ទញ្ច សុរិយញ្ច

បុត្តេហិ យជិត្វា ទុច្ចជេហិ

សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ ។

(៨០១) ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ

អហឹសា សព្វភូតភព្យានំ

បុត្តបរិវុតោ តុវំ

រដ្ឋំ ជនបទញ្ច បាលេហិ ។

(៨០២) មា នោ ទេវ អវធិ

ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស

អបិ និគឡពន្ធកាបិ

ហត្ថី អស្សេ ច បាលេម ។

មា នោ ទេវ អវធិ

ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស

អបិ និគឡពន្ធកាបិ

ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេម ។

(៨០០) (ព្រះបាទឯករាជ ...) ខ្ញុំនឹងសម្លាប់ចន្ទកុមារផង សុរិយកុមារផង តាមពាក្យនៃខណ្ឌហាលអាចារ្យ ខ្ញុំបូជាបុត្រទាំងឡាយ ដែលគេលះបង់បានដោយកម្រ ហើយនឹងទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ។

(៨០១) (ព្រះរាជបិតា ...) ម្នាលកូន គោណ្ឌញ្ញគោត្រ អ្នកចូរឲ្យទានទាំងឡាយ (អ្នក) កុំបៀតបៀនសព្វសត្វដែលកើតហើយនឹងត្រូវកើតទាំងឡាយឡើយ អ្នកបូជាមនុស្ស ដែលកូនទាំងឡាយហោមរោមហើយ រក្សាដែននឹងជនបទចុះ ។

(៨០២) (ចន្ទកុមារ...) បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលបង្គំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានទូលបង្គំទាំងឡាយឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ចុះ ចំណែកខាងទូលបង្គំទាំងឡាយ សូមជាអ្នកជាប់ចំណង ហើយឃ្វាលដំរីនឹងសេះ ។ បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គ ព្រះរាជទានទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ចុះ ចំណែកខាង ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ សូមជាអ្នកជាប់ចំណងហើយ នឹងបោសអាចម៍ដំរី ។

មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
អបិ និគឡពន្ធកាបិ
អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេម ។
មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា
អបិ រដ្ឋា បព្វាជិតា ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម ។

(៤០៣) ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយិត្ថ
វិលបន្តា ជីវិតស្ស កាមា ហិ
មុញ្ចេថ ទានិ កុមារេ
អលំបិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន ។

(៤០៤) បុព្វេវ ខោសិ មេ វុត្តោ
ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ ចេតំ
អថ នោ ឧបក្ខតស្ស យញ្ញស្ស
កស្មា ករោសិ វិក្ខេបំ ។

បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ចុះ ចំណែកខាងទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ សូមជាអ្នកជាប់ចំណងហើយ នឹងបោសអាចម៍សេះ ។ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គ កុំសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ចុះ ព្រះអង្គមានប្រាថ្នា (ដើម្បីព្រះរាជទាន) ដល់ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ណា សូមទ្រង់ព្រះរាជទានទូលបង្គំ ជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះចុះ ពុំនោះសោត នឹងសូមព្រះអង្គបំបរបង់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ចេញចាកដែន ក៏ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ នឹងត្រាច់ទៅកាន់ភិក្ខាចារ ។

[៤០៣] (ព្រះបាទឯករាជ ...) អ្នកទាំងឡាយ បង្កើតទុក្ខដល់យើងខ្លាំងណាស់ អ្នកទាំងឡាយ យំស្រែក ព្រោះតែបង់បាទជីវិតឥឡូវនេះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ លែងកុមារទាំងឡាយទៅ ការបូជាយ័ញ្ញដោយកូនរបស់អញ ល្មមលើកលែងចុះ ។

[៤០៤] (ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ..) ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំក្រាបទូលព្រះអង្គតាំងពីដើមមកថា ការបូជាយ័ញ្ញនុ៎ះ ជាអំពើធ្វើបានដោយកម្រផង មិនងាយនឹងធ្វើឲ្យកើតឡើងបានផង កាលបើគ្រឿងយ័ញ្ញដែលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំប្រុងប្រៀបស្រេចហើយ ហេតុអ្វីព្រះអង្គធ្វើឲ្យខានទៅវិញៗ

សព្វេ វទន្តិ សុគតឹ
យេ យជន្តិ យេបិ ចេវ យជាបេន្តិ[១]
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ
យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ ។

(៤០៥) អថ កិស្ស ច នោ បុព្វេ
សោត្ថានំ ព្រាហ្មណោ អវាចេសិ
អថ នោ អការណស្មា
យញ្ញត្ថាយ ទេវ ឃាតេសិ ។
បុព្វេវ នោ ទហរកាលេ
ន ហនេសិ ន ឃាតេសិ
ទហរម្ហា យោព្វនប្បត្តា
អទូសកា តាត ហញ្ញាម ។
ហត្ថិគតេ អស្សគតេ
សន្នទ្ធេ បស្ស នោ មហារាជ
យុទ្ធេ វា យុជ្ឈមានេ វា
ន ហិ មាទិសា ហោន្តិ យញ្ញត្ថាយ ។

---

១ ម. យេបិ យាជេន្តិ ។

ជនទាំងឡាយ ណាឲ្យគេបូជាយញ្ញខ្លួនឯងក្តី ជនទាំងឡាយណាឲ្យគេបូជាយញ្ញក្តី ឬក៏ជនទាំងឡាយណា គ្រាន់តែអនុមោទនាមហាយញ្ញ ដែលអ្នកផងកំពុងបូជាប្រាកដដូច្នេះក្តី ជនទាំងឡាយ ទាំងអស់នោះ រមែងទៅកាន់សុគតិ ។

[៤០៥] (ចន្ទកុមារ . . .) ចុះព្រះអង្គឲ្យពួកព្រាហ្មណ៍ទាយសួស្តីរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ពីមុនមកដើម្បីអ្វី បពិត្រព្រះទេវៈ កាលបើដូច្នេះព្រះអង្គឲ្យគេសម្លាប់ពួកទូលបង្គំជាខ្ញុំ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញដោយឥតហេតុ ។ ពីដើមកាលដែលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយនៅក្មេងនៅឡើយ(ម្តេចក៏)ព្រះអង្គមិនសម្លាប់មិនឲ្យគេសម្លាប់ទៅ បពិត្រព្រះបិតា ឥឡូវនេះទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ជាក្មេងពេញកម្លោះជាអ្នកឥតប្រទូស្ត ក៏ស្រាប់តែព្រះអង្គឲ្យគេសម្លាប់ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទតមើល ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយដែលពាក់គ្រឿងក្រោះជិះដំរី ជិះសេះ ច្បាំង ហើយនឹងកំពុងច្បាំង មនុស្សទាំងឡាយ បែបខ្ញុំនេះ មិនមែនជាមនុស្សសម្រាប់បូជាយញ្ញទេ ។

បច្ចន្តេ វា កុបិតេ
អដវីសុ វា មាគិសេ និយោជេន្តិ
អថ ហោ អការណស្មា
អក្ខិមយំ តាត ហញ្ញាម ។
យា កាចិ សកុណិកាយោ[1]
វសន្តិ តិណាឃកនិ កត្វាន
តាសំបិ បិយា បុត្តា
អថ នោ ត្វំ ទេវ ឃាតេសិ ។
មា ត្វស្ស សទ្ទហេសិ
ន មំ ឯណ្ឌហាលោ ឃាតេយ្យ
មមញ្ហិ សោ ឃាតេត្វាន
អនន្តរ តម្បិ ទេវ ឃាតេយ្យ ។
តាមវំ និគមវំ ហនន្តិ
កោតំបិស្ស មហារាជ
អថក្កបិណ្ឌិកាបិ
កុលេ កុលេ ហោតេ កុញ្ជន្តិ ។

---

១ ម. យាចិហិ តា សកុណិយោ ។

ជនទាំងឡាយ តែងបញ្ជូនពួកមនុស្សដូចទូលបង្គំជាខ្ញុំ ទៅកាន់បច្ចន្តគ្រាម ដែលបះបោរឡើងហើយ ឬកាន់ដងព្រៃ បពិត្រព្រះបិតា កាលបើដូច្នោះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ មិនត្រូវព្រះអង្គឲ្យគេសម្លាប់ ក្តង់ទំមិនជាឱកាស ដោយឥតហេតុទេ ។ មេសត្វស្លាបទាំងឡាយណាទីមួយ ធ្វើសម្បុកដោយស្មៅទាំងឡាយហើយនៅ កូនទាំងឡាយជាទីស្រឡាញ់របស់មេសត្វស្លាបទាំងនោះ បពិត្រព្រះទេវៈ កាលបើដូច្នេះ ព្រះអង្គនៅតែឲ្យគេសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ។ ព្រះអង្គក៏ជឿពាក្យខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះថា ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ មិនគប្បីសម្លាប់អញ្ញខ្ញុំ ដូចនេះឡើយ បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រោះខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះ សម្លាប់ទូលបង្គំ ជាខ្ញុំទាំងឡាយហើយ គប្បីសម្លាប់ព្រះអង្គ ក្នុងកាលជាលំដាប់ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះរាជាទាំងឡាយ តែងព្រះរាជទានស្រុកដ៏ប្រសើរផង និគមដ៏ប្រសើរផង ភោគៈផង ដល់ព្រាហ្មណ៍នោះ កាលបើដូច្នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកបរិភោគរាល់ ៗ ដុំបាយដ៏ថ្លោង តែងបានបរិភោគរាល់ៗត្រកូល ។

តេសំបិ តាទិសានំ

ឥច្ឆន្តិ ឧត្តរិតុំ មហាភយ

យេកុយ្រេន ហិ ឃតេ

អកតញ្ញុនោ ព្រាហ្មណា ទេវ ។

មា នោ ទេវ អវធិ

ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស

អបិ និគឡពន្ធកាបិ

ហត្ថី អស្សេ ច បាលេម ។

មា នោ ទេវ អវធិ

ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស

អបិ និគឡពន្ធកាបិ

ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេម ។

មា នោ ទេវ អវធិ

ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស

អបិ និគឡពន្ធកាបិ

អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេម ។

បពិត្រមហារាជ ព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ ប្រាថ្នាដើម្បីប្រទូស្តចំពោះជនអ្នកឲ្យទាំងនោះ ដូចជាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះទេវៈ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះជាមនុស្សអកតញ្ញូដោយច្រើនៗ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ចុះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ សូមជាប់ចំណងហើយនឹងឃ្វាលដំរីនឹងសេះៗ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន នូវទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍វិញចុះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ជាប់ចំណងហើយនឹងចាក់អាចម៍ដំរី ៗ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈ នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍វិញចុះ ទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ សូមជាប់ចំណងនឹងចាក់អាចម៍សេះ ៗ

មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា
អបិ រដ្ឋា បព្វាជិតា ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម ។

(៦០៦) ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយិត្ថ
វិលបន្តា ជីវិតស្ស កាមាហិ
មុញ្ចថទានិ កុមារេ
អលំបិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន ។

(៦០៧) បុព្វេវ ខោសិ មេ វុត្តោ
ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ ចេតំ
អថ នោ ឧបក្ខតស្ស យញ្ញស្ស
កស្មា ការេសិ វិក្ខេបំ ។
សព្វេ វជន្តិ សុគតឹ
យេ យជន្តិ យេបិ ចេវ យជាបេន្តិ
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ
យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ ។

បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ នូវទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឡើយ ព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ចំពោះខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ណា សូមព្រះរាជទាន នូវទូលបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈ នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះវិញចុះ ពុំនោះសោត ទូលបង្គំ ជាខ្ញុំទាំងឡាយ បើព្រះអង្គបំបរបង់ចេញចាកដែន នឹងត្រាច់ ទៅកាន់ភិក្ខាចារ ។

[៤០៦] (ព្រះបាទឯកករាជ ...) អ្នកទាំងឡាយ បង្កើតទុក្ខដល់យើង ខ្លាំងណាស់ អ្នកទាំងឡាយ យំស្រែក ព្រោះតែចង់បានជីវិត ឥឡូវនេះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ លែងកុមារទាំងឡាយទៅ ការ បូជាយញ្ញដោយកូនរបស់អញ ល្មមលើកលែងចុះ ។

[៤០៧] (ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ...) ទូលបង្គំជាខ្ញុំ បានក្រាបទូល ទាំងពីដើមមកថា ការបូជាយញ្ញនុ៎ះ ជាអំពើធ្វើបានដោយកម្រ ផង មិនងាយនឹងឲ្យកើតឡើងបានផង កាលបើគ្រឿងយញ្ញ ដែលទូលបង្គំជាខ្ញុំប្រុងប្រៀបស្រេចហើយ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គធ្វើ ឲ្យរាក់ខានទៅវិញ ។ ជនទាំងឡាយណា បូជាយញ្ញខ្លួន ឯងក្តី ជនទាំងឡាយណាឲ្យគេបូជាយញ្ញក្តី ឬក៏ជនទាំងឡាយ ណា គ្រាន់តែអនុមោទនាយញ្ញ ដែលអ្នកដទៃកំពុងបូជា ប្រាកដដូច្នេះក្តី ជនទាំងអស់ (នោះ) រមែងទៅកាន់សុគតិ ។

(៦០៨) យទិ កិរ យជិត្វា បុត្តេហិ
ទេវលោកំ ឥតោ ចុតា យន្តិ
ព្រាហ្មណោ តាវ យជតុ
បច្ឆាបិ យជិស្សសិ រាជ[១] ។
យទិ កិរ យជិត្វា បុត្តេហិ
ទេវលោកំ ឥតោ ចុតោ យន្តិ
ឯសោវ ខណ្ឌហាលោ
យជតុ សកេហិ បុត្តេហិ ។
ឯវំ ជានំ ចេ ខណ្ឌហាលោ
កឹ បុត្តកេ ន ឃាតេសិ
សព្វញ្ច ញាតិជនំ
អត្តានញ្ច ន ឃាតេសិ ។
សព្វេ វជន្តិ និរយំ
យេ យជន្តិ យេបិ ទេវ យជាបេន្តិ
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ
យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ ។

---

១ ម. យជិស្សតេ រាជា ។

(៤០៨) (ចន្ទកុមារ . .) បើប្រាកដជាបុគ្គលទាំងឡាយ បូជាយញ្ញដោយបុត្រទាំងឡាយហើយ ច្យុតចាកមនុស្សលោកនេះ រមែងទៅកាន់ទេវលោក បពិត្រមហារាជ ចូរព្រាហ្មណ៍បូជាមុនចុះ សឹមព្រះអង្គបូជាជាខាងក្រោយ ។ ព្រោះថា បើប្រាកដជាបុគ្គលទាំងឡាយ បូជាយញ្ញដោយបុត្រទាំងឡាយហើយ ច្យុតអំពីមនុស្សលោកនេះ រមែងទៅកាន់ទេវលោក ចូរខណ្ឌហាល-ព្រាហ្មណ៍ហ្នឹងឯង បូជាដោយកូនទាំងឡាយរបស់ខ្លួនចុះ ។ បើខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ដឹងយ៉ាងនេះហើយ ហេតុអ្វីក៏មិនសម្លាប់កូនតូច ៗ ទាំងឡាយផង មិនសម្លាប់ជនជាញាតិទាំងអស់ផង មិនសម្លាប់ខ្លួនឯងផង ។ ជនទាំងឡាយណា បូជាយញ្ញដោយខ្លួនឯងក្តី ជនទាំងឡាយណាឲ្យគេបូជាយញ្ញក្តី ឬក៏ជនទាំងឡាយណា គ្រាន់តែអនុមោទនាមហាយញ្ញប្រាកដដូច្នេះក្តី ជនទាំងអស់ (នោះ) រមែងទៅកាន់នរក ។

[២០៩] កចញ្ញូ(១) កិរ បុត្តកាមាយោ
គហបតយោ ឃរណិយោ ច
នគរម្ហិ ន ឧបរវន្តិ រាជានំ
មា ឃាតយិ ឱរសំ បុត្តំ ។
កចញ្ញូ កិរ បុត្តកាមាយោ
គហបតយោ ឃរណិយោ ច
នគរម្ហិ ន ឧបរវន្តិ រាជានំ
មា ឃាតយិ អត្រជំ បុត្តំ ។
រញ្ញោ ចម្ហិ អត្ថកាមោ
ហិតោ ច សព្វជនបទស្ស
ន កោចិ អស្ស បដិឃំ មយា
ជនបទោ ន បវេទេតិ ។

---

១ ម. ឯត្តកាបេ សបេហិ សោ កុដ្ឋាតិ យោ ហេនតិ ហគោបិ សោ សត្តុមុបេតិ ឋានំ ភោតិទី ភោតិទី នមារភេយ្យុំ បេធាបិ តេសំ អភិសទ្ធហេយ្យុំត្តិ អយំ គាថា ទិស្សតិ ។

[៤០៩] ម្តេចក៏ពួកម្ចាស់ផ្ទះ នឹងស្រីមេផ្ទះទាំងឡាយ ដែលជាអ្នកបង់បានកូនក្នុងក្រុង មិនទូលទាស់ព្រះរាជាថា កុំទ្រង់សម្លាប់បុត្រដែលកើតអំពីទ្រូងឡើយ ។ ម្តេចក៏ពួកម្ចាស់ផ្ទះ នឹងស្រីមេផ្ទះទាំងឡាយដែលជាអ្នកបង់បានកូន ក្នុងក្រុង មិនទូលទាស់ព្រះរាជាថា កុំទ្រង់សម្លាប់បុត្រ ដែលកើតអំពីខ្លួនឡើយ ។ ខ្ញុំជាអ្នកប្រាជ្ញប្រយោជន៍ចំពោះព្រះរាជា ប្រយោជន៍ចំពោះអ្នកជនបទទាំងអស់ ឥតមាននរណាមួយចាំងជាក់ចិត្ត នឹងខ្ញុំឡើយ (ហេតុអ្វីក៏) អ្នកជនបទមិនក្រាបទូលឲ្យទ្រង់ជ្រាប ។

[៤១០] គច្ឆថ វោ ឃរណិយោ
តាតញ្ច វទេថ ខណ្ឌហាលញ្ច
មា ឃាតេថ កុមារេ
អទូសកេ សីហសង្កាសេ
គច្ឆថ វោ ឃរណិយោ
តាតញ្ច វទេថ ខណ្ឌហាលញ្ច
មា ឃាតេថ កុមារេ
អបេក្ខិតេ សព្វលោកស្ស ។

[៤១១] យន្នូនាហំ ជាយេយ្យំ
រថការកុលេ វា
បុក្កុសកុលេ វា វេស្សេសុ វា ជាយេយ្យំ
ន ហជ្ជ មំ រាជា យញ្ញេ ឃាតេយ្យ ។

[៤១២] សព្វាបិ មន្តិនិយោ
គច្ឆថ អយ្យស្ស ខណ្ឌហាលស្ស
បាទេសុ និបតថ
អបរាធាហំ ន បស្សាមិ ។

(៤១០) ម្នាលនាងយណើទាំងឡាយ (ស្រីមេផ្ទះ) ចូរនាងទាំងឡាយ ទៅអង្វរព្រះរាជបិតាផង ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ផងថា សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់កុមារទាំងឡាយ ដូចជាសីហៈ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ម្នាលនាងយណើទាំងឡាយ ចូរនាងទាំងឡាយទៅនិយាយអង្វរ ព្រះបិតាផង ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ផងថា សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ កុមារទាំងឡាយ ជាទីអាល័យ របស់សត្វលោកទាំងអស់ ។

(៤១១) បើដូច្នោះគួរតែអញ កើតក្នុងត្រកូលអ្នកធ្វើរថ ឬអ្នកបោលសម្រាម ឬកើតក្នុងត្រកូលវេស្សៈ ទើបព្រះរាជានឹងមិនសម្លាប់ អញ ដើម្បីយញ្ញក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(៤១២) ម្នាលពួកស្រី អ្នកមានគំនិតទាំងឡាយ ចូរនាងទាំងអស់ ទៅក្រាបទៀបបាទា នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ជាម្ចាស់ ហើយ (ប្រាប់ថា) ខ្ញុំមិនឃើញកំហុសសោះ ។

សញ្ញាបិ ឃរណិយោ[១]
តត្ថ អយ្យស្ស ខណ្ឌហាលស្ស
ភាសេសុ និបតថ
កិន្តេ តន្តេ មយំ អន្វេសម ។

(៤១៣) កបណា វិលបតិ សេលា
ទិស្វាន ភាតរោ ឧបនីតត្តេ
យញ្ញោ កិរ មេ ឧក្ខិបិតោ
តាតេន សគ្គកាមេន ។

(៤១៤) អាវត្តិ ច បរិវត្តិ ច
វសុលោ សម្មុខា រញ្ញោ
មា នោ ទេវ បិតរំ អវធិ
ទហរម្ហា អយោព្វនប្បត្តា ។

(៤១៥) ឯសោ តេ វសុល បិតា
សមេហិ បិតរា សហ
ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយសិ
វិលបន្តោ អន្តេបុរស្មឹ
មុញ្ចថ ទានិ កុមារេ
អលំបិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន ។

---

១ ម. សញ្ញាសី មន្តីនីយោ ។

ម្នាលពួកស្រីជាមេផ្ទះទាំងអស់គ្នា ចូរនាំគ្នាទៅក្រាប
ទៀបបាទានៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ជាម្ចាស់ ហើយ (និយាយ
ថា) បពិត្រលោកខណ្ឌហាលដ៏ចំរើន យើងទាំងឡាយបាន
ប្រទូស្តអ្វីដល់លោក ។

(៦១៣) លំដាប់នោះព្រះនាងសេលាជាព្រះកជធីតាសួរអាណិតបានឃើញ
ព្រះភាតាទាំងឡាយ ដែលគេនាំខ្លួនទៅហើយ ទ្រង់ព្រះកន្ទែងថា ឮថា
យ័ញព្រះកជបិតាអញ ទ្រង់ប្រាថ្នាឋានសួគ៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

(៦១៤) (លំដាប់នោះ) វសុលកជកុមារបម្រះនទៀល គន្ទីបំពោះ
ព្រះកក្រុព្រះកជា ទ្រង់ព្រះកន្ទែងអង្វរថា បពិត្រព្រះទេវៈ សូម
ព្រះអង្គ កុំសម្លាប់បិតារបស់ទូលបង្គំជាខ្ញុំឡើយ ព្រោះទូលបង្គំ
ជាខ្ញុំនៅក្មេង ពុំទាន់ធំនៅឡើយ ។

(៦១៥) (ព្រះកជា . . .) ម្នាលវសុលកុមារ នុះបិតារបស់ឯង ចូរ
ឯងស្ទាប់ម្នាប់ជាមួយនឹងបិតារបស់ឯងចុះ ឯងយំស្រែកក្នុងព្រះ
កជវាំង ឈ្មោះថា ញ៉ាំងទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ឲ្យកើតឡើងដល់អញ
អ្នកទាំងឡាយ ចូរលែងពួកកុមារក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ការ
បូជាយ័ញ ដោយគុនរបស់អញ ល្មមលើកលែងចុះ ។

មហានិបាតេ សត្តមំ ចន្ទកុមារជាតកំ

(៨០៦) បុត្តេហិ ហោសិ មេ រុទ្ធោ
ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ ចេតំ
អជ្ជ ខោ ឧបក្ខតស្ស យញ្ញស្ស
កណ្ហា ការេសិ វិក្ខេបំ ។
សព្វេ វជន្តិ សុគតឹ
យេ យជន្តិ យេបិ ចេវ យជាបេន្តិ
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ
យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ ។

(៨០៧) សព្វរតនស្ស យញ្ញោ ឧបក្ខតោ
ឯករាជ តវ បដិយត្តោ
អភិនិក្ខមស្សុ ទេវ
សគ្គំ គតោ ត្វំ បមោទិស្សសិ ។

(៨០៨) ទហរា សត្តសតា ឯតា
ចន្ទកុមារស្ស ភរិយាយោ
កេសេ វិកិរិត្វាន
រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយន្តិ ។

(៤១៦) (ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ . . .) ទូលបង្គំក្រាបទូលព្រះអង្គតាំងពីដើមមកថា ការបូជាយញ្ញនេះ ជាអំពើធ្វើបានដោយកម្រផង មិនងាយនឹងឲ្យកើតឡើងបានផង កាលបើគ្រឿងយញ្ញដែលទូលបង្គំជាខ្ញុំប្រុងប្រៀបស្រេចហើយ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គធ្វើឲ្យអាក់ខានទៅវិញ ។ ជនទាំងឡាយណា បូជាយញ្ញដោយខ្លួនឯងក្តី ជនទាំងឡាយណា ឲ្យគេបូជាយញ្ញក្តី ឬក៏ជនទាំងឡាយណា គ្រាន់តែអនុមោទនាមហាយញ្ញ ដែលអ្នកផងកំពុងបូជាប្រាកដដូច្នេះក្តី ជនទាំងអស់នោះ រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិ ។

(៤១៧) បពិត្រព្រះឯករាជ យញ្ញទូលបង្គំជាខ្ញុំ ហាត់តែងរៀបចំ ដើម្បីព្រះអង្គដោយរតនៈទាំងពួងហើយ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គយាងចេញទៅ ព្រះអង្គនឹងទៅរកកាយក្នុងឋានសួគ៌ ។

(៤១៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកស្ត្រីទាំង ៧០០ នុ៎ះ នៅក្មេង ៗ ដែលជាភរិយា ចន្ទកុមារ រំសាយកេសា ទួញយំដើរតាមផ្លូវទៅ ។

អបរា បន សោកេន

និក្ខន្តា នន្ទនេ វិយ ទេវា

កេសា វិកិរិត្វាន

រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយន្តិ ។

[៤១៩] កាសិកសុចិវត្ថធរា

កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា

នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា

យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស ។

កាសិកសុចិវត្ថធរា

កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា

នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា

មាតុ កត្វា ហទយសោកំ

កាសិកសុចិវត្ថធរា

កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា

នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា

ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ ។

បំណែកពួកស្រីឯទៀត ក៏ចេញទៅដោយសេចក្តីសោកស្តាយ រំសាយកេសា ទួញយំដើរតាមផ្លូវទៅ ដូចជាទេវតា (ពោម ពោមទេវបុត្រដែលរៀបច្យុត) ក្នុងនន្ទនវនឧទ្យាន ។

(៤១៩) ចន្ទកុមារ នឹងសុរិយកុមារ ទ្រទ្រង់សំពត់ដ៏ស្អាតដែលកើតក្នុងដែនកាសី ជាអ្នកទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាប ដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ត្រូវគេនាំយកទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញនៃព្រះបាទឯកពជ ។ ចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់ដ៏ស្អាត ដែលកើតក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាប ដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃមាតា ត្រូវគេនាំយកទៅ ។ ចន្ទកុមារនឹងសុរិយ-កុមារ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់ដ៏ស្អាត ដែលកើតក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាប ដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃជន ត្រូវគេនាំយកទៅ ។

មហានិបាតេ សត្តមំ ចន្ទកុមារជាតកំ

មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា
យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស ។

មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា
មាតុ កត្វា ហទយសោកំ ។

មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
នីយន្តិ ចន្ទសុរិយា
ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ ។

យស្សុ បុរេ ហត្ថិវរធុរគតេ
ហត្ថិកា(១) អនុវជន្តិ
ត្យជ្ជ ចន្ទសុរិយា
ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ ។

---

១ ម. ហត្ថីហិ ។

ចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ ដែលជាអ្នកបរិភោគសាច់ដ៏មានរស ជាអ្នកដែលខ្ជាន់ព្រះកេសផ្គូតៗស្អាតហើយទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ត្រូវគេនាំយកទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញ នៃព្រះបាទឯកករាជ ។ ចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ ជាអ្នកបរិភោគនូវសាច់ដ៏មានរស ជាអ្នកដែលខ្ជាន់ប្រកេសផ្គូតៗ ស្អាតហើយ ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យនៃមាតា ត្រូវគេនាំយកទៅ ។ ចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ ជាអ្នកបរិភោគសាច់ដ៏មានរស ជាអ្នកដែលខ្ជាន់ព្រះកេសផ្គូតៗស្អាតហើយ ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃជន ត្រូវគេនាំយកទៅ ។ កាលពីមុនពួកពលដំរី តែងតាមហែហម នូវចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារណា ដែលគង់លើក្នុងដំរីដ៏ប្រសើរ ថ្ងៃនេះ ចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារទាំងពីរព្រះអង្គនោះ យាងទៅដោយព្រះបាទទទេ ។

យស្សុ បុព្វេ អស្សវរធុរគតេ
អស្សកា អនុវជន្តិ
ត្យជ្ជ ចន្ទសុរិយា
ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ ។
យស្សុ បុព្វេ រថវរធុរគតេ
រថិកា អនុវជន្តិ
ត្យជ្ជ ចន្ទសុរិយា
ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ ។
យេ ហិស្សុ បុព្វេ នីយឹសុ
តបនីយកប្បនេហិ តុរង្គេហិ
ត្យជ្ជ ចន្ទសុរិយា
ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ ។
[៦២០] យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ
ឌយ្យស្សុ(១) បុព្វេន បុប្ផវតិយា យំ
យជតេត្ថ ឯករាជា
សម្មុឡ្ហោ ចតូហិ បុត្តេហិ ។

---
១ ឱ. ឌយស្សុ ។

កាលពីមុន ពួកពលសេះ តែងតាមហែ នូវបន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារណា ដែលគង់លើខ្នងសេះដ៏ប្រសើរ ថ្ងៃនេះ បន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារ ទាំងពីរព្រះអង្គនោះ យាងទៅដោយព្រះបាទទទេ ។ កាលពីមុន ពួករថ តែងតាមហែ នូវបន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារណា ដែលគង់ក្នុងកណ្តាលរថដ៏ប្រសើរ ថ្ងៃនេះ បន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារ ទាំងពីរព្រះអង្គនោះ យាងទៅ ដោយព្រះបាទទទេ ។ កាលពីមុន បន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារណា ស្តេចទៅ ដោយព្រះទីនាំងអស្សតរ ដែលតាក់តែង ដោយគ្រឿងមាស ថ្ងៃនេះ បន្ទុកុមារទីងសុរិយកុមារ ទាំងពីរព្រះអង្គនោះ យាងទៅដោយព្រះបាទទទេ ។

[៦២០] (មហាជន . . .) ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅតាមទិសខាងកើតនៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯកពជ ភាន់ស្មារតី ទ្រង់យកព្រះរាជបុត្រ ៤ ព្រះអង្គបូជាយញ្ញ ក្នុងទិន្នុះ ។

មហានិបាតេ សត្តមំ ចន្ទកុមារជាតកំ

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ
ឌយស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ
យជតេត្ថ ឯករាជា
សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ កញ្ញាហិ ។

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ
ឌយស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ
យជតេត្ថ ឯករាជា
សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ មហេសីហិ ។

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ
ឌយស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ
យជតេត្ថ ឯករាជា
សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ គហបតីហិ ។

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ
ឌយស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ
យជតេត្ថ ឯករាជា
សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ ហត្ថីហិ ។

ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅតាមទិសខាងកើតនៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ កាន់ស្មារតីទ្រង់យកព្រះរាជកញ្ញាទាំង ៤ ព្រះអង្គបូជាយញ្ញ ក្នុងទីទុះ ៗ ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅតាមទិសខាងកើតនៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ កាន់ស្មារតី ទ្រង់យកព្រះមហេសីទាំង ៤ ព្រះអង្គបូជាយញ្ញ ក្នុងទីទុះ ៗ ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅទិសខាងកើតនៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ កាន់ស្មារតី ទ្រង់យកគហបតីទាំង ៤ បូជាយញ្ញ ក្នុងទីទុះ ៗ ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅទិសខាងកើត ក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ កាន់ស្មារតី ទ្រង់យកដំរីទាំង ៤ បូជាយញ្ញ ក្នុងទីទុះ ៗ

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ

ឧយ្យស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ

យជេត្ថ ឯករាជា

សម្មុឡ្ហោ ចតូហិ អស្សេហិ ។

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ

ឧយ្យស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ

យជេត្ថ ឯករាជា

សម្មុឡ្ហោ ចតូហិ ឧសភេហិ ។

យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ

ឧយ្យស្សុ បុព្វេន បុប្ផវតិយាយំ

យជេត្ថ ឯករាជា

សម្មុឡ្ហោ សព្វចតុក្កេន ។

(៦២១) អយមស្ស បាសាទោ

សោវណ្ណោ បុប្ផមាល្យាភិកិណ្ណោ(១)

តេនាធិ អយ្យបុត្តា

ចត្តារោ វាយ ធិន្តា ។

---

១ ឱ. តថំ អគ្គបុរំ សុរម្មណីយំ ។

ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅទិសខាងកើត នៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ ភាន់ស្មារតី ទ្រង់យកសេះទាំង ៤ បូជាយ័ញ្ញ ក្នុងទីនុ៎ះ ។ ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅទិសខាងកើត នៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ ភាន់ស្មារតី ទ្រង់យក គោឧសភ ៤ បូជាយ័ញ្ញ ក្នុងទីនុ៎ះ ។ ម្នាលបក្សី បើអ្នកចង់ស៊ីសាច់ ចូរអ្នកហើរទៅទិសខាងកើត នៃក្រុងបុប្ផវតីចុះ ព្រោះព្រះបាទឯករាជ ភាន់ស្មារតី ទ្រង់យកសត្វបួន ៗ គ្រប់មុខបូជាយ័ញ្ញ ក្នុងទីនុ៎ះ ។

[៤២១] ប្រាសាទនេះ ជាវិការៈនៃមាស ដេរដាស ដោយផ្កាកម្រង ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង៤ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ៗ

ឥទមស្ស កូដាគារំ
សោវណ្ណំ បុប្ផមាល្យវិកិណ្ណំ
តេទានិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។
ឥទមស្ស ឧយ្យានំ
សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ
តេទានិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។
ឥទមស្ស អសោកវនំ
សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ
តេទានិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។
ឥទមស្ស កណិការវនំ
សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ
តេទានិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។

---

១ ឱ. ឥទំ អន្តេបុរំ សុរម្មណីយំ ។

ផ្ទះកំពូលនេះ ជាវិការៈនៃមាស ដេរដាស ដោយផ្កាកម្រង ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។ ឧទ្យាននេះ មានផ្ការីកសព្វកាល ជាទីរីករាយ ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។ ព្រៃអសោកនេះ មានផ្ការីកសព្វកាល ជាទីរីករាយ ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។ ព្រៃកណ្ណិការនេះ មានផ្ការីកសព្វកាល ជាទីរីករាយ ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។

ឥទមស្ស ចាជលិវនំ
សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ
តេនាធិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វសាយ ធិដ្ឋីតា ។

ឥទមស្ស អម្ពវនំ
សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ
តេនាធិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វសាយ ធិដ្ឋីតា ។

អយមស្ស ពោក្ខរណី
សញ្ឆន្នា បទុមបុណ្ឌរីកេហិ
ធាក ច សោវណ្ណវិកតា
បុប្ផវល្លិយា ចិត្តា សុរម្មណីយា
តេនាធិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វសាយ ធិដ្ឋីតា ។

(៤២២) ឥទមស្ស ហត្ថិរតនំ
ឯកវណ្ណោ គជោ ពលី ទន្តី
តេនាធិ អយ្យបុត្តា
ចត្តារោ វសាយ ធិដ្ឋីតា ។

ព្រៃប្រទៀងនេះ មានផ្កាកេសព្វកាល ជាទីរីករាយ ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។

ព្រៃស្វាយនេះ មានផ្កាកេសព្វកាល ជាទីរីករាយ ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។

ស្រះបោក្ខរណីនេះ ដេរដាសពាសពេញ ដោយផ្កាឈូកស ឈូកក្រហម ទាំងទូកដែលចេញដោយមាស វិចិត្រដោយក្ដៅល្វើ ជាទីរីករាយចិត្ត ដោយក្រៃលែង ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។

(៤២២) ដំរីរ័តនៈនេះ ជាដំរីឈ្មោះឯករ័ណ មានកំឡាំង មានភ្លុក ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ។

ឥទមស្ស អស្សរតនំ

ឯកខុរោ វេគោ អស្សោ

តេនាជិ អយ្យបុត្តា

ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។

អយមស្ស អស្សរថោ

សាលិយា វិយ និគ្ឃោសោ(១)

សុភោ រតនវិចិត្តោ យត្ថស្សុ

អយ្យបុត្តា សោភិំសុ នន្ទនេ វិយ ទេវា

តេនាជិ អយ្យបុត្តា

ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា ។

កថន្នាម សាមសមសុន្ទរេហិ

ចន្ទនមុទុកគត្តេហិ(២)

រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ

សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ បុត្តេហិ ។

---

១ ឱ. សាលិកនិគ្ឃោសោ ។ ម. សាលិយនិគ្ឃោសោ ។ ២ ឱ. ចន្ទមរកតគត្តេហិ ។

សេះរ័តន៍នេះ ជាសេះ មានក្របកមួយ មានសន្ទុះរហ័ស ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ៗ រថសេះនេះ មានសូរស័ព្ទ ដូចសំឡេងនៃស្រូវសាលី ជារថដ៏ស្អាត វិចិត្រដោយរតនវត្ថុ ជាលំអ របស់ពួកព្រះអយ្យបុត្រ ដូចជាពួកទេវតាក្នុងនន្ទនវ័ន ឥឡូវនេះ ព្រះអយ្យបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ ត្រូវគេនាំចេញទៅសម្លាប់ ៗ ម្តេចក៏ ព្រះរាជាភាន់ប្រឡំ ទឹងបូជាយ័ញ្ញដោយព្រះរាជបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គ ដែលមានសម្បុរលឿង មានជាតិស្មើ ជាបុគ្គលស្អាត (ឥតទោស) ដែលមានខ្លួនលាបហើយដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ៗ

កជង្គាម សាមសមសុន្ទរាហិ

ចន្ទនមុទុកគត្តាហិ

កទា យជិស្សតេ យញ្ញំ

សម្មោទ្ហ ចតូហិ កញ្ញាហិ ។

កជង្គាម សាមសមសុន្ទរាហិ

ចន្ទនមុទុកគត្តាហិ

កទា យជិស្សតេ យញ្ញំ

សម្មោទ្ហ ចតូហិ មហេសីហិ ។

កជង្គាម សាមសមសុន្ទរេហិ

ចន្ទនមុទុកគត្តេហិ

កទា យជិស្សតេ យញ្ញំ

សម្មោទ្ហ ចតូហិ គហបតីហិ ។

យថា ហោន្តិ គាមនិគមា

សុញ្ញា អមនុស្សកា ព្រហារញ្ញា

តថា ហេស្សតិ បុប្ផរតិយោ

យិដ្ឋេសុ ចន្ទសុរិយេសុ ។

ម្តេចក៏ ព្រះរាជាភាន់ច្រឡំនឹងបូជាយ័ញ្ញ ដោយព្រះរាជកញ្ញាទាំង ៤ ព្រះអង្គ ដែលមានសម្បុរលឿង មានជាតិស្មើ ជាបុគ្គលស្អាត ដែលមានខ្លួនលាបហើយ ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ។ ម្តេចក៏ ព្រះរាជាភាន់ច្រឡំនឹងបូជាយ័ញ្ញ ដោយព្រះមហេសីទាំង ៤ ព្រះអង្គ ដែលមានសម្បុរលឿង មានជាតិស្មើ ជាបុគ្គលស្អាត ដែលមានខ្លួនលាបហើយ ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ។ ម្តេចក៏ ព្រះរាជាភាន់ច្រឡំនឹងបូជាយ័ញ្ញ ដោយគហបតីទាំង ៤ នាក់ ដែលមានសម្បុរលឿង មានជាតិស្មើ ជាបុគ្គលស្អាត ដែលមានខ្លួនលាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ។ ស្រុកនឹងនិគមទាំងឡាយ សូន្យឥតមនុស្សក្លាយទៅជាព្រៃធំ យ៉ាងណាមិញ កាលបើចន្ទកុមារនឹងសុរិយ-កុមារ ត្រូវព្រះរាជា យកទៅបូជាយ័ញ្ញហើយ ក្រុងបុប្ផវតីក៏នឹង (ស្ងាត់សូន្យឈឹង) យ៉ាងនោះដែរ ។

[៨២៣] ឧម្មត្តិកា ភវិស្សាមិ
ភូនហតា បំសុនាវ បរិកិណ្ណា
សចេ ចន្ទកុមារំ ហន្តិ
បាណា មេ ទេវ ភិជ្ជន្តិ[១] ។
ឧម្មត្តិកា ភវិស្សាមិ
ភូនហតា បំសុនាវ បរិកិណ្ណា
សចេ សុរិយកុមារំ ហន្តិ
បាណា មេ ទេវ ភិជ្ជន្តិ ។

[៨២៤] កិន្នុមា ន រោទេយ្យុំ
អញ្ញមញ្ញំ បិយំវទា
ឃដ្ដិកា ឧបរិក្ខី ច
បោក្ខរណី ច តាយិកា
ចន្ទសុរិយេសុ នច្ចន្តិយោ
សមា តាសំ ន វិជ្ជតិ ។

---

១ ខ. និរុជ្ឈន្តិ ។ ម. រុជ្ឈតិ ។

(៤២៣) (ព្រះនាងគោតមីទេវី ...) ខ្ញុំម្ចាស់នឹងឆ្កួត សាបសូន្យបាក សេចក្តីចំរើន ប្រឡាក់ប្រឡូស ដោយអាចម៍ដី ពុំខាន បើជនសម្លាប់ចន្ទកុមារ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ជីវិតរបស់ខ្ញុំម្ចាស់នឹងបែកធ្លាយ ៗ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងឆ្កួត សាបសូន្យបាក សេចក្តីចំរើន ប្រឡាក់ប្រឡូស ដោយអាចម៍ដីពុំខាន បើជនសម្លាប់សុរិយកុមារ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ជីវិតរបស់ខ្ញុំម្ចាស់នឹងបែកធ្លាយ ៗ

(៤២៤) ស្ត្រីទាំងឡាយនេះ គឺនាងយដ្ឋិកា នាងឧបរិក្ខី នាងបោក្ខរណី និងនាងគាយិកា ជាអ្នកពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ទៅរកគ្នានឹងគ្នា ម្តេចក៏មិនការ ឲ្យចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ សប្បាយរីករាយ (ព្រោះស្ត្រីដទៃ) ស្មើដោយស្ត្រីទាំងនោះ មិនមានទេ ៗ

(៦២៨) ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ
បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ មាតា
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ
ចន្ទម្ហិ វធាយ និន្នីតេ ។
ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ
បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ មាតា
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ
សុរិយម្ហិ វធាយ និន្នីតេ ។
ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ
បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ
ចន្ទម្ហិ វធាយ និន្នីតេ ។
ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ
បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ
សុរិយម្ហិ វធាយ និន្នីតេ ។

[៤២៨] សេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃអញណា ព្រោះតែចន្ទកុមារដែលគេនាំទៅដើម្បីសម្លាប់ នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ម្តាយអ្នកឯង ចូរទទួលយកសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យ នៃអញនេះទៅចុះ ៗ សេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យ នៃអញណា ព្រោះតែសុរិយកុមារ ដែលគេនាំទៅដើម្បីសម្លាប់ នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ម្តាយ អ្នកឯង ចូរទទួលយកសេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យ នៃអញនេះទៅចុះ ៗ សេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យ នៃអញណា ព្រោះតែចន្ទកុមារ ដែលគេនាំទៅដើម្បីសម្លាប់ នៃខណ្ឌហាល-ព្រាហ្មណ៍ ប្រពន្ធអ្នកឯង ចូរទទួលយកសេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យ នៃអញនេះទៅចុះ ៗ សេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យ នៃអញណា ព្រោះតែសុរិយកុមារ ដែលគេនាំយកទៅសម្លាប់ នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ប្រពន្ធរបស់អ្នក ចូរទទួលយកសេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យ នៃអញនេះទៅចុះ ៗ

មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ
អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ មាតា
យោ ឃាតេសិ កុមារេ
អទូសកេ សីហសង្កាសេ ។

មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ
អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ មាតា
យោ ឃាតេសិ កុមារេ
អមេក្ខិតេ សព្វលោកស្ស ។

មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ
អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា
យោ ឃាតេសិ កុមារេ
អទូសកេ សីហសង្កាសេ ។

មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ
អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា
យោ ឃាតេសិ កុមារេ
អបេក្ខិតេ សព្វលោកស្ស ។

អ្នកឯងសម្លាប់ពួកកុមារ ដែលអង់អាចដូចសីហៈ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ម្ដាយអ្នកឯង កុំបានឃើញកូនទាំងឡាយផង ប្ដីផងឡើយ ។ អ្នកឯងសម្លាប់ពួកកុមារ ដែលសត្វលោកទាំងអស់ អាឡោះអាល័យ នៃខណ្ឌហាល-ព្រាហ្មណ៍ ម្ដាយអ្នកឯង កុំបានឃើញកូនទាំងឡាយផង ប្ដីផងឡើយ ។ អ្នកឯងសម្លាប់ពួកកុមារ ដែលអង់អាចដូចសីហៈ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត នៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ប្រពន្ធអ្នកឯង កុំបានឃើញកូនទាំងឡាយផង ប្ដីផងឡើយ ។ អ្នកឯងសម្លាប់ពួកកុមារ ដែលសត្វលោកទាំងអស់ អាឡោះអាល័យ នៃខណ្ឌហាល-ព្រាហ្មណ៍ ប្រពន្ធអ្នកឯង កុំបានឃើញកូនទាំងឡាយផង ប្ដីផងឡើយ ។

[៤២៦] មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
អបិ និគ្គឡពន្ធាបិ
ហត្ថី អស្សេ ច បាលេថ ។
មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
អបិ និគ្គឡពន្ធាបិ
ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេយ្យាម ។
មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
អបិ និគ្គឡពន្ធាបិ
អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេយ្យាម ។
មា នោ ទេវ អវធិ
ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា
អបិ រដ្ឋា បព្វាជិតា
ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម ។

[៨២៦] (ចន្ទកុមារ . . .) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយឡើយ សូមទ្រង់ព្រះរាជទានខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍វិញចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយសូមឲ្យជាអ្នកជាប់ចំណង ហើយឃ្វាលដំរីនិងសេះ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយឡើយ សូមទ្រង់ព្រះរាជទានខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍វិញចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ សូមឲ្យជាអ្នកជាប់ចំណងហើយបោសអាចម៍ដំរី ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយឡើយ សូមទ្រង់ព្រះរាជទាន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍វិញចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយសូមឲ្យជាអ្នកជាប់ចំណង ហើយបោសអាចម៍សេះ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំឡើយ បើព្រះអង្គសព្វព្រះទ័យចំពោះខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ណា សូមទ្រង់ព្រះរាជទានខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ឲ្យជាទាសៈនៃខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍នោះចុះ កុំនោះសោត សូមព្រះអង្គបំបរបង់ឲ្យចេញចាកដែន ព្រះអង្គនឹងត្រាច់ទៅកាន់ភិក្ខាចារ ។

ទិព្យ ទេវ ឧបយាចន្តិ

បុត្តត្ថិកា ទលិទ្ទាបិ

បដិភាណានិបិ ហិត្វា

បុត្តេ ន លភន្តិ ឯកច្ចា

អាសាសិកានិ ករោន្តិ

បុត្តា នោ ជាយន្តុ តតោ បបុត្តា

អថ នោ អការណស្មា

យញ្ញត្ថាយ ទេវ ឃាតេសិ ៗ

ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ

មា តាត នោ អឃាតេសិ

មា កិច្ឆលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ

យជេត្ថោ ឥមំ យញ្ញំ ៗ

ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ

មា តាត នោ អឃាតេសិ

មា កបណលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ

អម្មាយ នោ វិប្បវាសេសិ ៗ

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព នារីពួកខ្លះ សូម្បីជាស្រ្តីកំសត់ នៅតែចង់បានកូន ហើយបន់ស្រន់ទេព្តា ស៊ូលះបង់ចំណង់ផ្ទុក នៅតែមិនបានកូនទាំងឡាយក៏មាន ៗ នារីពួកខ្លះ ធ្វើពាក្យប្រកបដោយសេចក្តីប៉ុនប៉ង់ថា កូនទាំងឡាយ របស់យើង ចូរកើតបន្ទាប់ពីនោះ ចៅទាំងឡាយ ចូរកើតទៀត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កាលបើដូច្នេះ (ហេតុអ្វីក៏) ព្រះអង្គសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ដើម្បីបូជាយញ្ញដោយមិនសមហេតុ ៗ ពួកស្រ្តីតែងបានកូន ដោយការបន់ស្រន់ បពិត្រព្រះរាជបិតា ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយឡើយ ព្រះអង្គកុំបូជាយញ្ញនេះ ដោយបុត្រទាំងឡាយ ដែលបានដោយលំបាកឡើយ ៗ ពួកស្រ្តីតែងបានកូនដោយការបន់ស្រន់ បពិត្រព្រះរាជបិតា ព្រះអង្គកុំសម្លាប់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយឡើយ សូមព្រះអង្គកុំញុំាងទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ឲ្យព្រាត់ប្រាសចាកមាតានឹងបុត្រទាំងឡាយ ដែលបានដោយលំបាក ៗ

(៤២៧) ពហុទុក្ខំ ភោសិយា ចន្ទំ

អម្ម តុំ ជីយសេ បុត្តំ

វុឌ្ឍាមិ ខោ តេ ទានេ

លភតំ តាតោ បរលោកំ

ហន្ទ ច មំ ឧបគូហា

ទានេ តេ អម្ម វុឌ្ឍិតុំ នេហិ

គច្ឆាមិទានិ បវាសំ

យញ្ញត្ថាយ ឯកករជស្ស ។

ហន្ទ ច មំ ឧបគូហា

ទានេ តេ អម្ម វុឌ្ឍិតុំ នេហិ

គច្ឆាមិទានិ បវាសំ

មាតុ កត្វា ហទយសោកំ ។

ហន្ទ ច មំ ឧបគូហា

ទានេ តេ អម្ម វុឌ្ឍិតុំ នេហិ

គច្ឆាមិទានិ បវាសំ

ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ ។

(៤២៧) បពិត្រព្រះមាតា ព្រះអង្គបានបង្កើតបុត្រ គឺចន្ទកុមារមក មានទុក្ខព្រួយច្រើនណាស់ ព្រោះតែការចិញ្ចឹម ខ្ញុំជាកូន សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា នៃព្រះមាតា សូមឲ្យព្រះរាជបិតា បានទៅបរលោក (ដែលបរិបូណ៌ដោយសម្បត្តិ) ចុះ ។ បពិត្រព្រះមាតា ណ្ហើយចុះ សូមព្រះមាតាឧបកៀកខ្ញុំ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមាតា ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់ទីព្រាត់ប្រាស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញរបស់ព្រះបាទឯករាជ ។ បពិត្រព្រះមាតា ណ្ហើយចុះ សូមព្រះមាតាឧបកៀកខ្ញុំ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមាតា ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហ្ឫទ័យ នៃព្រះមាតា ហើយទៅកាន់ទីព្រាត់ប្រាស ។ បពិត្រព្រះមាតា ណ្ហើយចុះ សូមព្រះមាតាឧបកៀកខ្ញុំ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមាតា ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហ្ឫទ័យនៃជន ហើយទៅកាន់ទីព្រាត់ប្រាស ។

(៦២៨) ហន្ទ ច ឧទុបបត្តានិ
មោលី ពន្ធស្សុ គោតមិបុត្ត
ចម្បកទលមិស្សាយោ(១)
ឯសា តេ បោរាណិកា បកតិ ។
ហន្ទ ច វិលេបនន្តេ
បច្ឆិមកំ ចន្ទនំ វិលិម្បស្សុ
យេហិ ច សុវិលិត្តោ
សោភសិ រាជបរិសាយំ ។
ហន្ទ ច មុទុកានិ វត្ថានិ
បច្ឆិមំ កាសិកំ និវាសេហិ
យេហិ ច សុនិវត្ថោ
សោភសិ រាជបរិសាយំ ។
មុត្តាមណិកនកវិភូសិតានិ
គណ្ហស្សុ ហត្ថាភរណានិ
យេហិ ច ហត្ថាភរណេហិ
សោភសិ រាជបរិសាយំ ។

១- ឱ. ចម្បកទលិវីតមិស្សាយោ ។ ម. ចម្បកទលេហិ មិស្សាយោ ។

[៤២៨] (ព្រះមាតា ...) ម្នាលគោតមីបុត្រ ណ្ហើយចុះ បាឯងចូរបួងមោលី ដោយស៊ីកឈូក បាឯងចូរប្រដាប់ផ្កាកម្រង ដែលលាយដោយត្របកផ្កាចម្បា នេះជាប្រក្រតីពីដើមរបស់បា ៗ ហក បាឯងធ្លាប់លាបស្រឡាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ទាំងឡាយណា ហើយល្អរុងរឿងក្នុងរាជបរិស័ទ (នេះ)ជាគ្រឿងលាបរបស់បា បាចូរលាបខ្លឹមចន្ទន៍ជាទីបំផុតចុះ ៗ ហក បាឯងស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ទាំងឡាយណាមានសាច់ទន់ៗ រមែងល្អរុងរឿងក្នុងរាជបរិស័ទ (នេះ) ជាសំពត់មានសាច់ទន់ បាចូរស្លៀកសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី មានក្នុងទីបំផុតចុះ ៗ បាឯងល្អរុងរឿងដោយហត្ថាភរណៈណា ក្នុងរាជបរិស័ទ បាចូរពាក់នូវហត្ថាភរណៈ ដ៏ហើយដោយកែវមុក្តា កែវមណី និងមាស (នោះ)ចុះ ៗ

(៤២៩) ន ហិ នូនាយំ រជ្ជមានោ
ភូមិបតិ ជនបទស្ស នាយកោ
លោតិស្សកេ មហាន្តោ
បុត្តេ សិនេហំ ជនយតិ ។
(៤៣០) មយ្ហំ បិយា បុត្តា អហោបិ
បិយា(១) តុម្ហេ ច ភរិយាយោ
សត្តុញ្ច បត្ថយមានោ
តេនាហំ ឃាតយិស្សាមិ ។
(៤៣១) មំ(២) បឋមំ ឃាតេហិ
មា មេ ហទយំ ទុក្ខំ អផាលេសិ
អលង្កតោ សុន្ទរកោ បុត្តោ
ទេវ តវ សុខុមាលោ ។
ហន្ទយ្យ មំ ហនស្សុ
សសោកា ចន្ទកេន(៣) ហេស្សាមិ
បុញ្ញំ ករស្សុ វិបុលំ
វិចរាម ឧភោ បរលោកេ ។

---

១ ឱ. អត្តាបិ បិយោ ។ ២ ម. មា ។ ៣ ឱ. សលោកា បត្តិយេន ។

[៤២៩] (នាងចន្ទាទេវី ...) ព្រះបាទឯកពលនេះ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងផែនដី ជាម្ចាស់ផែនដី ជាអ្នកទទួលមតិករបស់អ្នកជនបទ ជាឥស្សរៈលើលោក ទ្រង់ជាធំ តែមិនញុំាងសេចក្ដីស្នេហា ឲ្យកើតក្នុងព្រះរាជបុត្រ ដោយពិត ។

[៤៣០] (ព្រះបាទឯកពល ...) បុត្របុរសទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អញ ម្យ៉ាងទៀត នាងឯងក្ដី ភរិយាទាំងឡាយ (ឯទៀត) ក្ដី ក៏ជាទីស្រឡាញ់របស់អញ ប៉ុន្តែអញចង់បានឋានសួគ៌ទើបបានជាអញឲ្យគេសម្លាប់ ដោយហេតុនោះ ។

[៤៣១] (នាងចន្ទាទេវី...) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គសម្លាប់ខ្ញុំម្ចាស់មុន កុំឲ្យសេចក្ដីទុក្ខបំបែកហឫទ័យខ្ញុំម្ចាស់ឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុត្ររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកមានគ្រឿងអលង្ការប្រដាប់ហើយជាបុត្រល្អៗ ជាសុខុមាលជាតិ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់គេ ណើយចុះ សូមព្រះអង្គសម្លាប់ខ្ញុំម្ចាស់ចុះ ខ្ញុំម្ចាស់ជាស្ត្រីមានសេចក្ដីសោក ជាមួយគ្នានឹងចន្ទកុមារ សូមព្រះអង្គធ្វើបុណ្យឲ្យបរិបូណ៌ចុះ យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ នឹងត្រាច់ទៅក្នុងបរលោក ។

មហានិបាតេ សត្តមំ ចន្ទកុមារជាតកំ

(៤៣២) មា ត្វំ ចន្ទេ រោទិ(១) ពហុកា

តវ ទេវក វិសាលក្ខិ

តេ តំ រមយិស្សន្តិ

យិដ្ឋស្មឹ គោតមិបុត្តេ ៗ

(៤៣៣) ឃិរំ បុត្ត ចន្ទា អត្តានំ

ហន្តិ ហត្ថគលកោហិ

អលមេត្ថ(២) ជីវិតេន

បិស្សាមិ(៣) វិសំ មរិស្សាមិ ៗ

ន ហិ នូនិមស្ស រញ្ញោ

ញាតិមិត្តា ច វិជ្ជរេ

សុហទា យេន វទន្តិ រាជានំ

មា ឃាតយិ ឱរសេ បុត្តេ ៗ

ន ហិ នូនិមស្ស រញ្ញោ

ញាតិមិត្តា ច វិជ្ជរេ

សុហទា យេន វទន្តិ រាជានំ

មា ឃាតយិ អត្រជេ បុត្តេ ៗ

---

១ ឱ. បររោកកេ បជ្ជុកេន ។ ម. រុជ្ជ មរណំ ។ រុជ្ជតិបិ ពាហោ ។

២ ឱ. អលមត្ថុ ជីវិតេន ។ ៣ ឱ. បាយាមិ ។ ម. បិយាមិ ។

(៤៣២) (ព្រះបាទឯកករាជ . . .) ម្នាលនាងចន្ទា មានភ្នែកវិសេស
វិសាល នាងកុំយំឡើយ ជនទាំងឡាយជាបងប្អូនខាងប្ដី របស់
នាងជាច្រើន ជនទាំងនោះ នឹងញុំាងនាងឲ្យត្រេកអរ ព្រោះ
គោតមីបុត្រ ត្រូវគេបូជាយញ្ញហើយ ។

(៤៣៣) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កាលបើព្រះបាទឯកករាជ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ហើយ នាងចន្ទាទេវី ប្រហារខ្លួនឯង ដោយបាតដៃទាំងឡាយ
(ទ្រង់ពិលាបថា) ការរស់នៅក្នុងលោកនេះ ល្មមប៉ុណ្ណឹងហើយ
អញនឹងផឹកថ្នាំពិសឲ្យស្លាប់ ។ ព្រោះថា ជនទាំងឡាយជា
ញាតិមិត្រ ជាសំឡាញ់ របស់ព្រះរាជានេះ មិនមានអ្នក
ណាមួយ ហ៊ានក្រាបទូលព្រះរាជាថា សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់
ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយ ដែលកើតអំពីព្រះឧរដូច្នេះឡើយ ។
ជនទាំងឡាយ ជាញាតិមិត្រ ជាសំឡាញ់ របស់ព្រះរាជានេះ
មិនមានអ្នកណាមួយ ហ៊ានក្រាបទូលព្រះរាជាថា សូមព្រះអង្គ
កុំសម្លាប់ព្រះរាជបុត្រ ដែលកើតអំព្រះអង្គដូច្នេះឡើយ ។

ន មេ តេហិ បយ្ហំ បុត្តា
គុណិនោ កាយុរធារិនោ
រាជា តេហិ យជស្សុ យញ្ញំ
អថ មុញ្ចតុ គោតមិបុត្តេ ។
វិលសតម្បិ មំ កត្វា
យជស្សុ សត្តធា មហារាជ
មា ជេដ្ឋបុត្តំ អវធិ
អទូសកំ សីហសង្កាសំ ។
វិលសតម្បិ មំ កត្វា
យជស្សុ សត្តធា មហារាជ
មា ជេដ្ឋបុត្តំ អវធិ
អបេក្ខិតំ សព្វលោកស្ស ។
(៤៣៤) ពហុកា តវ ទិន្នា អាភរណា
ឧច្ចាវចា សុភណិតម្ហិ
មុត្តា មណិ វេឡុរិយា
ឯតន្តេ បច្ឆិមកំ ទានំ ។

បុត្ររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយនេះ ពាក់កម្រងផ្កា ទ្រទ្រង់គ្រឿងប្រដាប់ជាវិការៈនៃមាស សូមព្រះរាជា បូជាយ័ញ ដោយរាជបុត្រទាំងឡាយចុះ ប៉ុន្តែ សូមព្រះអង្គលែងគោតមបុត្រ ។ បតិព្រតមហារាជ សូមព្រះអង្គកាប់ខ្ញុំម្ចាស់ ១០០ កំណាត់ ហើយបូជាយ័ញ គ្រប់ទាំង ៧ កន្លែងចុះ ព្រះអង្គកុំសម្លាប់បុត្រច្បង ដែលជាអ្នកអង់អាចដូចសីហៈ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ បតិព្រតមហារាជ សូមព្រះអង្គចិញ្ច្រាំខ្ញុំម្ចាស់ ១០០ កំណាត់ ហើយបូជាយ័ញ គ្រប់ទាំង ៧ កន្លែងចុះ ព្រះអង្គកុំសម្លាប់បុត្រច្បង ដែលសត្វលោកទាំងអស់ អាឡោះអាល័យឡើយ ។

[៤៣៤] (ចន្ទកុមារ ...) គ្រឿងអាភរណៈច្រើនយ៉ាង គឺកែវមុក្តា កែវមណី កែវពៃទូរ្យដែលប្រសើរ ទាំងមិនប្រសើរ យើងឲ្យហើយដល់នាង កុំរឿងដែលនាងនិយាយល្អហើយ នេះជាអំណោយទីបំផុត ចូរមានដល់នាងចុះ ។

មហានិបាតេ សត្តមំ ចន្ទកុមារជាតកំ

[៤៣៨] យេសំ បុព្វេ ខន្ធេសុ ផុល្លា
មាលាគុណា វិវត្តឹសុ
តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ នេត្តឹសោ
វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ ។
យេសំ បុព្វេ ខន្ធេសុ ចិត្តា
មាលាគុណា វិវត្តឹសុ
តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ នេត្តឹសោ
វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ ។
អចិរ វត នេត្តឹសោ
វិវត្តិស្សតិ រាជបុត្តានំ ខន្ធេសុ
អថ មម ហទយំ ន ផលតិ
តាវ ទឡ្ហពន្ធនញ្ច មេ អាសិ ។
កាសិកសុចិវត្ថធរា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស ។

(៤៣៩) (នាងចន្ទាទេវី . . .) កាលពីដើម ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយណា ដែលមានកម្រងផ្ការីកសំពោង ពាក់ហើយលើ-កទាំងឡាយ ថ្ងៃនេះព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ ត្រឡប់ទៅជាមានដាវ ដែលគេសំលៀងមុត នឹងធ្លាក់លើ-កទាំងឡាយវិញ ។ ពីដើម ព្រះរាជ-បុត្រទាំងឡាយណា ដែលមានកម្រងផ្កាដ៏វិចិត្រហើយ ពាក់លើ-កទាំងឡាយ ថ្ងៃនេះព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ ត្រឡប់ទៅជាមានដាវ ដែលគេសំលៀងមុត នឹងធ្លាក់លើ-កទាំងឡាយវិញ ។ មិនយូរប៉ុន្មានទេ មុខតែដាវនឹងធ្លាក់លើ-កនៃរាជបុត្រទាំងឡាយពុំខាន ហ្ឫទ័យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ខានបែកធ្លាយឯណាបាន ព្រោះចំណងយ៉ាងមាំ មានដល់ខ្ញុំម្ចាស់ហើយ ។ ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់សាច់ល្អដែលកើតក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ចូរចេញទៅ ដើម្បីយ័ញ្ញនៃព្រះបាទឯករាជចុះ ។

កាសិកសុចិវត្ថធរា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
មាតុ កត្វា ហទយសោកំ ។
កាសិកសុចិវត្ថធរា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ ។
មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
យញ្ញត្ថាយ ឯករជស្ស ។
មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
មាតុ កត្វា ហទយសោកំ ។

ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់មានសាច់ល្អ ដែលកើតក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃមាតា ចូរចេញទៅចុះ ។ ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយ ជាអ្នកទ្រទ្រង់សំពត់មានសាច់ល្អ ដែលកើតក្នុងដែនកាសី ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យនៃជន ចូរចេញទៅចុះ ។ ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយជាអ្នកបរិភោគភោជន ដែលលាយដោយសាច់មានរសជាអ្នកដែលពួកអ្នកផ្ចតៗល្អហើយ ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ចូរចេញទៅដើម្បីយញ្ញ របស់ព្រះបាទឯករាជចុះ ។ ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយជាអ្នកបរិភោគភោជន ដែលលាយដោយសាច់មានរសជាអ្នកដែលពួកអ្នកផ្ចតៗ ល្អហើយ ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាន នឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោកក្នុងហឫទ័យ នៃមាតា ចូរស្តេចចេញទៅចុះ ។

មំសរសភោជនា ណ្ហាបកសុណ្ហាតា
កុណ្ឌលិនោ អគ្គលុចន្ទនវិលិត្តា
និយ្យាថ ចន្ទសុរិយា
ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ ។

(៤៣៦) សព្វស្មិំ ឧបក្ខតស្មិំ និសីទិតេ
ចន្ទសុរិយស្មិំ យញ្ញត្ថាយ
បញ្ចាលរាជធីតា បញ្ជលិកា
សព្វបរិសន្តរមនុបរិយាសិ ។

យេន សច្ចេន ខណ្ឌហាលោ
បាបកម្មំ ករោតិ ទុម្មេធោ
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន
សមង្គិនីសាមិកេន ហោមិ ។

យេ សន្តិ អមនុស្សា
យានិ ច យក្ខភូតភព្យានិ
ករោន្តុ មេ វេយ្យាវដិកំ
សមង្គិនី សាមិកេន ហោមិ ។

ម្នាលចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារ អ្នកទាំងឡាយជាអ្នកបរិភោគ ភោជនដែលលាយដោយសាច់មានរស ជាអ្នកដែលពួកអ្នកផ្គូគា ល្អហើយ ទ្រទ្រង់កុណ្ឌល លាបស្រឡាបដោយកំញាននឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្វើសេចក្តីសោក ក្នុងហឫទ័យនៃជន ចូរចេញទៅចុះ ។

(៤៣៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កាលបើគ្រឿងប្រដាប់បូជាយ័ញ្ញគ្រប់យ៉ាង ដែលគេចាត់ចែងហើយ កាលបើចន្ទកុមារនឹងសុរិយកុមារអង្គុយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យ័ញ្ញហើយ នាងបញ្ចាលរាជធីតា លើកកំបង់អញ្ជលី ដើរចូលទៅត្រង់ចន្លោះពួកបរិស័ទទាំងពួង (ប្រកាសថា) ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ជាមនុស្សយល់ខុស ធ្វើបាបកម្ម ដោយពាក្យសច្ចៈណា ខ្ញុំម្ចាស់ព្រមព្រៀង ជាមួយនឹងព្រះស្វាមី តាមពាក្យសច្ចៈនុ៎ះ ។ ពួកអមនុស្សពួកទេវតានឹងពួកសត្វកើត ហើយនឹងសត្វដែលត្រូវកើត មានក្នុងទីនេះ ចូរធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយចំពោះខ្ញុំ ខ្ញុំសូមព្រមព្រៀង (ជាមួយ) នឹងព្រះស្វាមីហើយ ។

យា ទេវតា ឥធាគតា
យានិ ច សព្វភូតកព្យានិ
សរណេសិនឹ អនាថំ តាយថ មំ
យាចាមិ វោ បតិមាហំ អទេយ្យំ ។

(៨៣៧) តំ សុត្វា អមនុស្សោ
អយោកុដំ បរិព្ភមិត្វាន
កយមស្ស ជលយន្តោ
ភជាធំ ឥធមាគច ។

ពុឍ្ឍស្សុ ទោ ភជកាលិ
មា តេហំ មត្តកំ និតាឡេសិ
មា ជេដ្ឋបុត្តំ អវធិ
អទ្វសតំ សីហសង្កាសំ ។

កោ តេ ទិដ្ឋោ ភជកាលិ
បុត្តករិយាយោ ហញ្ញមានាយោ
សេដ្ឋី ច គហបតយោ
អទ្វសកា សក្កកាមា ហិ ។

ពួកទេវតា ពួកសត្វកើតហើយ និងសត្វដែលត្រូវកើតទាំងអស់ ដែលមកក្នុងទីនេះ សូមអ្នកទាំងឡាយរក្សាខ្ញុំ ជាមនុស្សអនាថា ដែលស្វែងរកទីពឹង ខ្ញុំសូមអង្វរព្រះស្វាមី ដែលពួកបច្ចាមិត្រផ្ចាញ់មិនបាន ចំពោះលោកទាំងឡាយ ។

(៤៣៧) អមនុស្ស (សក្កទេវរាជ) ឮពាក្យនោះហើយ ក៏គ្រវីដម្បងដែក បំភ័យព្រះរាជានោះ ហើយនិយាយនឹងព្រះរាជាដូច្នេះថា ម្នាលស្តេចកាឡកណ្ណី ព្រះអង្គចូរដើរចុះ កុំឲ្យខ្ញុំសំពងក្បាលព្រះអង្គឡើយ ព្រះអង្គកុំសម្លាប់បុត្រច្បង ជាអ្នកអង់អាចដូចសីហៈ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ ម្នាលស្តេចកាឡកណ្ណី ព្រះអង្គធ្លាប់ឃើញអ្នកណា ដែលសម្លាប់បុត្រភរិយា នឹងសេដ្ឋីគហបតី ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ព្រោះប្រាថ្នាឋានសួគ៌ ។

(៨៣៨) តំ សុត្វា ខណ្ឌហាលោ
រាជា ច អព្ភុតមិទំ ទិស្វាន
សព្វេសំ ពន្ធនានិ មោចេសុំ
យថា តំ អនុបឃាតំ(១) ។
សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
សព្វេ ឯកេកលេឌ្ឌុមទំសុ
ឯស វធោ ខណ្ឌហាលស្ស ។

(៨៣៩) សព្វេ បវិដ្ឋា និរយំ
យថា តំ បាបកម្មំ ករិត្វាន
ន ហិ បាបកម្មំ កត្វា
លព្ភា សុគតិ ឥតោ គន្តុំ ។

(៨៤០) សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ
សមាគតា រាជបរិសា ច ។

---

១. ឱ. អបាបានំ ។

(៤៣៨) ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ បានឮពាក្យនោះ ទាំងព្រះរាជាក៏ ឃើញសក្កទេវរាជ ដែលព្រះអង្គ មិនធ្លាប់ឃើញនេះ ទើបឲ្យ ស្រាយចំណង ពីជនទាំងពួង ឲ្យដូចជាមិនមានសេចក្តីបៀត បៀន ។ កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុង កាលនោះ ពួកជនដែលមកប្រជុំក្នុងកន្លែងនោះ ក៏នាំគ្នាគប់ មួយដុំដី ៗ ម្នាក់ នេះជាការសម្លាប់ខណ្ឌហាលព្រាហ្មណ៍ ។

(៤៣៩) ពួកជនទាំងពួង ធ្វើបាបកម្មហើយ ទៅកាន់នរក យ៉ាងណា ពួកជនមិនធ្វើបាបកម្ម ហើយទៅអំពីលោកនេះទៅ គប្បីបាន នូវសុគតិ យ៉ាងនោះឯង ។

(៤៤០) កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួក រាជបុរសមកចួបប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាអភិសេកចន្ទកុមារ ។

សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យា តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ
សមាគតា រាជកញ្ញាយោ ។

សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ
សមាគតា ទេវបុរិសា ច ។

សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យា តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ
សមាគតា ទេវកញ្ញាយោ ។

សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចេលុក្ខេបមកាសុំ
សមាគតា រាជបុរិសា ច ។

កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួករាជកញ្ញាដែលមកចួបជុំគ្នា ក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាអភិសេកចន្ទកុមារ ។ កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួកទេវបុរសដែលមកចួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាអភិសេកចន្ទកុមារ ។ កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួកទេវកញ្ញា ដែលមកចួបជុំគ្នា ក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាអភិសេក នូវចន្ទកុមារ ។ កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួករាជបរិស័ទដែលមកចួបជុំគ្នា ក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាលើកទង់សំពត់ ។

សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យា តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចេលុក្ខេបមករុំ
សមាគតា រាជកញ្ញាយោ ។
សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចេលុក្ខេបមករុំ
សមាគតា ទេវបុរិសា ច ។
សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
យា តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ
ចេលុក្ខេបមករុំ
សមាគតា ទេវកញ្ញាយោ ។
សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ
ពហូ អានន្ទិនោ អហុ
វាទឹសុ នន្ទិប្បវេសនគរំ
ពន្ធនា មោក្ខោ អឃោសិត្ថាតិ ។

ចន្ទកុមារជាតកំ សត្តមំ ។

កាលបើពួកជនទាំងអស់រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួករាជកញ្ញា ដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាលើកទង់សំពត់ ។

កាលបើពួកជនទាំងអស់រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួកទេវបុរសដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាលើកទង់សំពត់ ។

កាលបើពួកជនទាំងអស់ រួចពីចំណងហើយ ក្នុងកាលនោះ ពួកទេវកញ្ញា ដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏ប្រជុំគ្នាលើកទង់សំពត់ ។

កាលបើពួកជនទាំងអស់រួចពីចំណងហើយ ពួកជនជាច្រើនត្រេកអររីករាយ ប៉ាវគងទូងអានន្ទភេរី ក្នុងកាលដែលចន្ទកុមារចូលទៅក្នុងនគរ ពួកជនបានប្រកាសការរួចចាកចំណង (របស់ពួកសត្វ) ។

ចប់ ចន្ទកុមារជាតក ទី ៧ ។

មាតិកាបត្តំ

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ឯកាទសមោ ភាគោ

មហានិបាតជាតកំ

មាតិកា អង្កេ

មហានិបាតេ តេមិយជាតកំ បឋមំ ១

មហាជនកជាតកំ ទុតិយំ ២១

សុវណ្ណសាមជាតកំ តតិយំ ៤៩

នេមិរាជជាតកំ ចតុត្ថំ ៦៨

មហោសធជាតកំ បញ្ចមំ ១០២

ភូរិទត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ ១៣៥

ចន្ទកុមារជាតកំ សត្តមំ ១៧៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឯកាទសមភាគ

មហានិបាតជាតក

មាតិកា

ទំព័រ

មហានិបាត	តេមិយជាតក	ទី ១	១
	មហាជនកជាតក	ទី ២	២១
	សុវណ្ណសាមជាតក	ទី ៣	៤៩
	នេមិរាជជាតក	ទី ៤	៦៨
	មហោសធជាតក	ទី ៥	១០២
	ភូរិទត្តជាតក	ទី ៦	១៣៥
	ចន្ទកុមារជាតក	ទី ៧	១៧៣

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តិ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្ក	វជ្ឃុលេខាយំ
បត្តិស្សាមី	បត្តិស្សាមិ	៨	២
ឧច្ចតិ	វុច្ចតិ	,,	៣
កលីរំ	កលីរំៈ	១៧	៤
ទិយ្យេជ	ដិយ្យេជ	១៩	៨
ឧក្កមេធ	ឱក្កមេធ	២៣	១៧
អធោកណំ	អធោកណោ	២៦	៨
ត្រេវ	ត្រេវ(១)	៤១	៣
អដ្ឋកយំ	អដ្ឋកថាយំ	៤៦	១៥
ទិប្ប	ទិប្ប	៦៦	៣
ឱបរសិ	ឧបរសិ	៨៩	៧
ចិរំ	ចីរំ	៩២	១១
ឱបរសិ	ឧបរសិ	៩៦	៦
១៩៧)	(១៩៧)	៩៧	១៦
២២៧)	(២២៧)	១០៩	៧
ជាតិស្ស	ជាតិស្ស	១១៣	៩

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	បង្ក្តិលេខាយំ
ខេមក ឈ្ឋាមសេ	ខេមកឈ្ឋាមសេ	១១៦	៨
ឥធំ រះ ចធមព្រាវិ	ឥធំ រះចធមព្រាវិ	១១៧	៩
បញ្ចរេះ	បញ្ចរេះ ៗ	១១៨	៧
ជាលកតោរិះ	ជាលកតោរិះ	,,	៩
២៦៥)	(២៦៥)	១២១	១០
សាធុមាបំតិ	សាធុមាបិតំ	១៣១	១៤
សោត្ថិម្ហិជា	សោត្ថិជាម្ហិ	១៣៣	,,
មណ្ឌុកកដាបិយា	មណ្ឌុកកដ្ឋាបិយា	១៤៩	១១
មនុស្ស	មនុស្ស	១៦៨	៣
សុត្តន្តដកោ	សុត្តន្តបិដកោ	១៧៨	១
អភិសន្ទហេយ្យុំន្តិ	អភិសន្ទហេយ្យុន្តិ	១៨៦	១៥
ឧបធីតត្តេ	ឧបធីតត្តេ	១៨៨	៧
សុរម្មណីយ	សុរម្មណីយំ	១៩៥	១៨
ធិពំ	ធិព្យំ	២០៣	២

សង្ខិតប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនមានទេ	មិនមានទេ ៗ	៥	១៥
កន្ទព្រៃ	កន្ទព្រៃ ៗ	១៦	៨
ឋមវ័យ	បឋមវ័យ	,,	១២
បិទបាំ	បិទបាំង	២៩	៣
សួរ	សួរ)	៨៥	១៥
ជាអ្វ	ជាអ្វី	,,	១៧
ឧបត្តិ	ឧប្បត្តិ	,,	១៩
បថុជ្ជនៈ	បុថុជ្ជនៈ	៧០	៦
អ្នមាន	អ្នកមាន	៧៣	១៥
ព្របាទ	ព្រះបាទ	១១០	៥
ដូម្ដេច	ដូចម្ដេច	១១៥	១៦
ព្រះឯង្គ	ព្រះអង្គ	១១៨	៥
សួរស្ដី	សួស្ដី	១៣៣	៧
ក្សត្រយ៍	ក្សត្រិយ៍	,,	១៣
សួរស្ដី	សួស្ដី	,,	១៩

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មកសេចក្ដី	មកនូវសេចក្ដី	១៣៤	៨
ពួកនាគ	១ ពួកនាគ	១៣៦	១៧
អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍)	(អាលម្ពាយនព្រាហ្មណ៍ ...)	១៤៨	១២
ទំ	ទ័	"	១៥
ឲ្យគេបូជា	បូជា	១៨១	២
គហតី	គហបតី	១៩៨	៨

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Fukusenji Temple
The Rev. Seikyo Muchaku・Toki Muchaku
292 Hitokuwada, Tako-Machi, Katori-Gun, Chiba Prefecture 289-22
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

宗教法人 曹洞宗 福泉寺 住職　無着成恭・無着とき
〒289-22　日本国千葉県香取郡多古町一鍬田292
☎0479-75-0894

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 62 (of 110 volumes total)
"SUTTANTA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第62巻スッタンタピタカ（経部）

発　　行：プノンペン仏教研究所
復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会
発　　行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社
製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

INSTITUT BOUDDHIQUE